

Živeti zdravo življenje.

LETNO POROČILO 2008

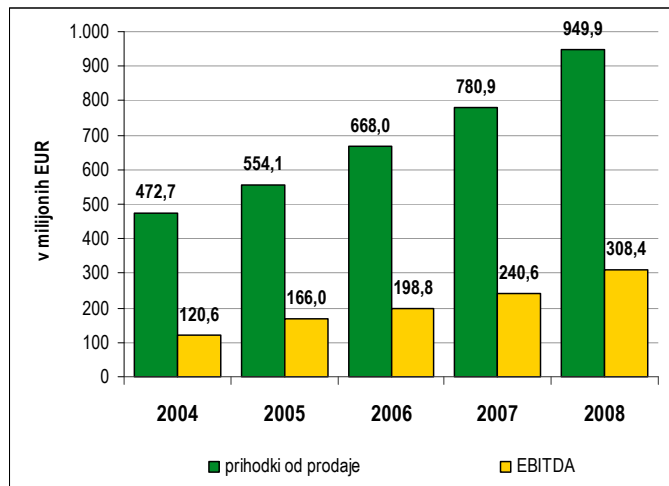
Kazalo

UVOD	1
DOSEŽKI SKUPINE KRKA	1
POMEMBNEJŠI PODATKI O POSLOVANJU SKUPINE KRKA	2
PREDSTAVITEV SKUPINE KRKA	2
HEMA ORGANIZIRANOSTI SKUPINE KRKA	4
ZEMLJEVID PODJETIJ IN PREDSTAVNIŠTEV V TUJINI	5
PREGLED POMEMBNEJŠIH DOGODKOV IN NAGRAD V LETU 2008	6
DOGODKI PO ZAKLJUČKU OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	9
PISMO PREDSEDNIKA UPRAVE	11
POROČILO NADZORNEGA SVETA ZA LETO 2008	13
POSLOVNO POROČILO	17
IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE	17
RAZVOJNA STRATEGIJA SKUPINE KRKA	23
PRIČAKOVANO MAKROEKONOMSKO OKOLJE V LETU 2009	26
UPRAVLJANJE S TVEGANJI	29
DELNIČARJI IN TRGOVANJE Z DELNICO	37
ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA	40
TRŽENJE IN PRODAJA	46
RAZVOJ IN RAZISKAVE	64
OSKRBA Z IZDELKI	68
VLAGANJA IN NALOŽBE	70
INTEGRIRANI SISTEM VODENJA IN KAKOVOST	72
TRAJNOSTNI RAZVOJ	74
ZAPOSLENI	74
KOMUNICIRANJE	81
VAROVANJE OKOLJA	87
RAČUNOVODSKI IZKAZI	93
KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI SKUPINE KRKA	98
RAČUNOVODSKI IZKAZI KRKE, D. D., NOVO MESTO	141
PODPIS LETNEGA POROČILA ZA LETO 2008 IN NJEGOVIH SESTAVNIH DELOV	186

UVOD

Dosežki skupine Krka

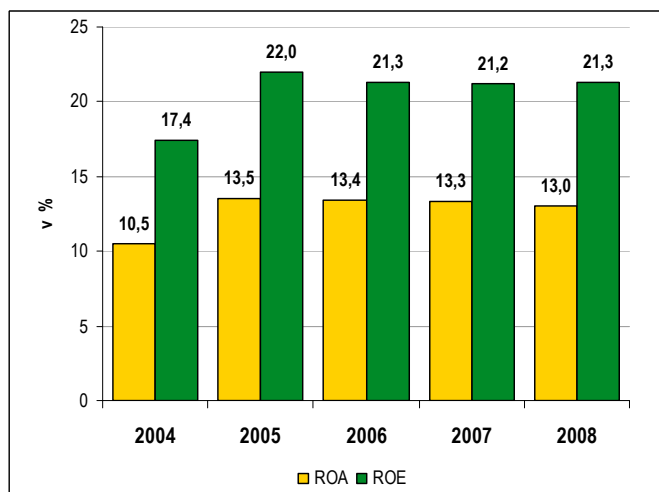
Prihodki od prodaje in dobiček iz poslovanja z amortizacijo (EBITDA)

Prihodki od prodaje so v letu 2008 zrasli za 22 %, predvsem zaradi rasti prodaje v regijah Zahodna Evropa in čezmorska tržišča, Srednja Evropa in Vzhodna Evropa.

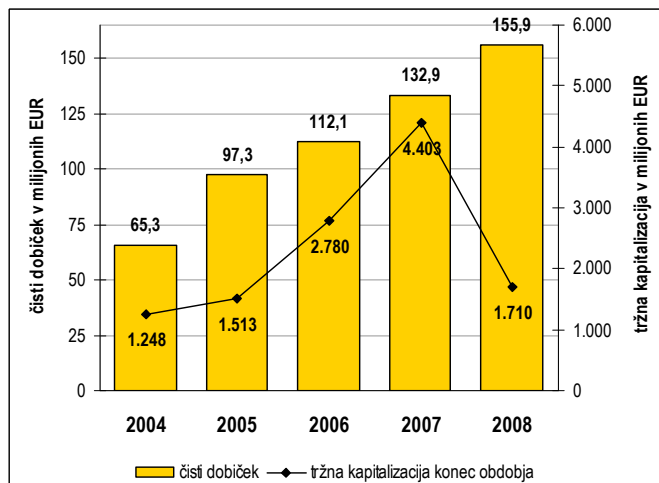
Dobiček iz poslovanja z amortizacijo (EBITDA) je zrasel za 28 %, delež v prodaji pa se je zvišal za 1,7 odstotne točke.

Donosnost sredstev (ROA) in lastniškega kapitala (ROE)

Donosnost kapitala (ROE) je nekoliko višja, donosnost sredstev (ROA) pa nekoliko nižja kot v preteklem letu.

Čisti dobiček in tržna kapitalizacija

Čisti dobiček skupine Krka je v letu 2008 zrasel za 17 %, tržna kapitalizacija pa se je zmanjšala za 61 %.

Pomembnejši podatki o poslovanju skupine Krka

v tisočih EUR	2008	2007	2006	2005	2004
Čisti prihodki od prodaje	949.920	780.918	667.955	554.137	472.660
EBIT	236.781	183.642	151.079	120.250	77.460
EBITDA	308.390	240.586	198.783	166.042	120.627
Čisti dobiček	155.891	132.853	112.086	97.335	65.324
Dolgoročna sredstva	812.158	749.447	574.586	502.526	445.772
Kratkoročna sredstva	458.878	371.971	304.542	285.740	203.240
Kapital	783.296	680.913	570.905	479.585	405.125
Dolgoročne obveznosti	257.526	252.379	163.941	151.804	156.301
Kratkoročne obveznosti	230.214	188.126	144.282	156.877	87.585
Izdatki za razvoj in raziskave	84.746	59.071	52.650	40.120	34.679
Naložbe	146.745	112.977	107.200	89.537	87.907
KAZALNIKI	2008	2007	2006	2005	2004
Čisti dobiček v prihodkih od prodaje (ROS)	16,4 %	17,0 %	16,8 %	17,6 %	13,8 %
Delež EBIT v prihodkih od prodaje	24,9 %	23,5 %	22,6 %	21,7 %	16,4 %
Delež EBITDA v prihodkih od prodaje	32,5 %	30,8 %	29,8 %	30,0 %	25,5 %
Donosnost kapitala (ROE) ¹	21,3 %	21,2 %	21,3 %	22,0 %	17,4 %
Donosnost sredstev (ROA) ²	13,0 %	13,3 %	13,4 %	13,5 %	10,5 %
Obveznosti/kapital	0,623	0,647	0,540	0,644	0,602
Delež izdatkov za razvoj in raziskave v prihodkih od prodaje	8,9 %	7,6 %	7,9 %	7,2 %	7,3 %
ŠTEVILO ZAPOSLENIH	2008	2007	2006	2005	2004
Konec leta	7602	6777	5759	5224	4781
Povprečje	7294	6209	5494	5030	4678
PODATKI O DELNICI³	2008	2007	2006	2005	2004
Skupno število izdanih delnic	35.426.120	35.426.120	35.426.120	35.426.120	35.426.120
Dobiček na delnico v EUR ⁴	4,61	3,92	3,30	2,88	1,93
Dividenda na delnico v EUR	0,91	0,80	0,69	0,58	0,50
Enotni tečaj delnice konec obdobja v EUR	48,27	124,29	78,48	42,72	35,24
Enotni tečaj/dobiček na delnico (P/E)	10,46	31,71	23,75	14,85	18,26
Knjigovodska vrednost delnice v EUR ⁵	22,11	19,22	16,12	13,54	11,44
Enotni tečaj/knjigovodska vrednost delnice (TV/KV)	2,18	6,47	4,87	3,16	3,08
Tržna kapitalizacija v tisočih EUR (31. 12.)	1.710.019	4.403.112	2.780.058	1.513.334	1.248.374
TEČAJI	2008	2007	2006	2005	2004
USD (povprečje)	1,471	1,370	1,255	1,243	1,242
USD (31. 12.)	1,392	1,472	1,317	1,183	1,360

¹ čisti dobiček/povprečno stanje lastniškega kapitala v obdobju

² čisti dobiček/povprečno stanje sredstev v obdobju

³ Zaradi primerljivosti podatkov je pri izračunu podatkov o delnici upoštevano novo število delnic po izvedeni cepitvi delnic v razmerju 1 : 10 v začetku septembra 2007.

⁴ čisti dobiček večinskih lastnikov skupine Krka/povprečno število izdanih delnic v obdobju brez lastnih delnic

⁵ kapital na dan 31. 12./skupno število izdanih delnic

Predstavitev skupine Krka

Podatki o obvladujoči družbi

Obvladujoča družba skupine je Krka, tovarna zdravil, d. d., Novo mesto oz. krajše Krka, d. d., Novo mesto.

Krka, d. d., Novo mesto	
Sedež:	Šmarješka cesta 6, 8501 Novo mesto, Slovenija
Telefon:	07 331 21 11
Telefaks:	07 332 15 37
E-naslov:	info@krka.biz
Spletne strani:	www.krka.si
Osnovna dejavnost:	proizvodnja farmacevtskih preparatov
Šifra dejavnosti:	21.200
Leto ustanovitve:	1954
Registrski vložek:	1/00097/00, Okrožno sodišče Novo mesto
Davčna številka:	82646716
Matična številka:	5043611
Osnovni kapital:	59.126.194,28 EUR
Število izdanih delnic:	35.426.120 navadnih kosovnih delnic

Skupino Krka poleg obvladujoče družbe Krka, d. d., Novo mesto sestavljajo odvisne družbe v Sloveniji in tujini. Skupina se ukvarja z razvojem, proizvodnjo, trženjem in prodajo izdelkov za humano uporabo (zdravila na recept, izdelki za samozdravljenje in kozmetični izdelki), veterinarskih izdelkov in zdraviliško-turističnih storitev. Proizvodnja izdelkov poteka v Sloveniji, na Poljskem, v Ruski federaciji, na Hrvaškem in v Nemčiji, ostale odvisne družbe zunaj Slovenije pa se ukvarjajo s trženjem in/ali prodajo izdelkov.

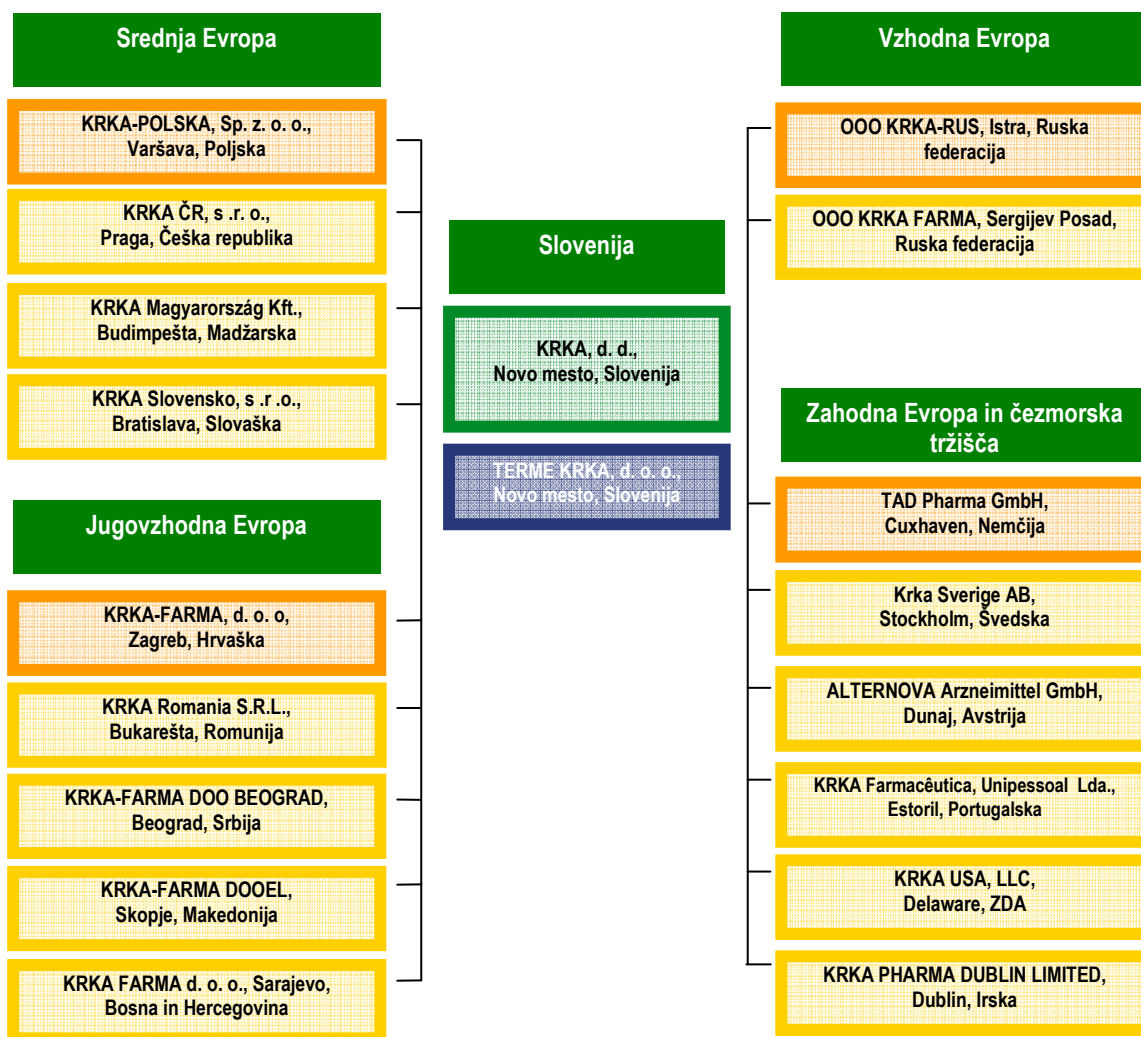
Januarja 2008 sta začeli delovati dve odvisni družbi: KRKA ČR, s. r. o., v Češki republiki in KRKA Slovensko, s. r. o., na Slovaškem. Obe sta v 100-odstotni lasti družbe Krka. Družba na Slovaškem je bila ustanovljena na novo, družba na Češkem pa je bila nedelujoča. V prvi polovici leta 2008 sta bili v Nemčiji k odvisni družbi TAD Pharma GmbH, Cuxhaven, pripojeni odvisni družbi KRKA Aussenhandels GmbH, München, in KRKA Pharma GmbH, Frankfurt. Družba TAD Pharma je prevzela vsa njuna sredstva, kapital, pravice in obveznosti. Družba Krka je 6. novembra 2008 z dansko družbo Paranova Group A/S, Ballerup, podpisala pogodbo, s katero je kupila njen 100-odstotni delež v družbi ALTERNOVA Arzneimittel GmbH, Dunaj, ki je tako postala odvisna družba v skupini Krka.

Januarja 2009 sta začeli delovati odvisni družbi KRKA ROMANIA S. R. L. v Bukarešti v Romuniji (registrirana je bila sredi decembra 2008) in KRKA FARMA, d. o. o., Sarajevo, v Bosni in Hercegovini (registrirana je bila sredi januarja 2009), ki sta v 100-odstotni lasti družbe Krka. V Romuniji bo tako namesto nekdanjega predstavništva delovala nova družba, v Bosni in Hercegovini pa bo poleg novoustanovljene družbe še naprej delovalo tudi predstavništvo.

Družba Terme Krka, d. o. o., Novo mesto združuje poslovne enote Terme Dolenjske Toplice, Terme Šmarješke Toplice, Hoteli Otočec in Hotel Krka v Novem mestu. Jeseni 2008 je od Zveze društev vojnih invalidov Slovenije odkupila 49-odstotni delež v družbi Terme Krka – Strunjan in tako postala njena 100-odstotna lastnica. Družba Terme Krka je tudi večinska lastnica družbe Golf Grad Otočec, d. o. o.

V nadaljevanju besedila navajamo skrajšane nazive družb.

Shema organiziranosti skupine Krka

proizvodno-distribucijske družbe

ostale odvisne družbe v tujini

V shemi so navedene delujoče družbe.

Zemljevid podjetij in predstavništev v tujini

Pregled pomembnejših dogodkov in nagrad v letu 2008

Pomembnejši dogodki in nagrade v letu 2008

Januar

- Septolete[®], Septolete[®] D in Septolete[®] plus so dobile novo podobo, ki sledi sodobni podobi Neoseptolete[®]. Skupni imenovalac je galaksija, posamezne članice družine Septolete[®] pa prepoznamo po barvi.

Februar

- V obratu Ljutomer, v katerem proizvajamo vitaminsko-mineralne izdelke, vitaminske napitke, zrnca za peroralno uporabo in nekatere tablete, smo z novim granulatorjem in s sodobno samodejno raztehtalnico končali pomemben naložbeni cikel, vreden dobrih 17 milijonov EUR.
- Po podatkih raziskave Vplivnost subjektov na ruskem farmacevtskem trgu v letu 2007 je bila Krka v Ruski federaciji na drugem mestu med desetimi najbolj vplivnimi tujimi podjetji. V sam vrh nas uvršča zdravilo Enap[®], ki zaseda prvo mesto med zdravili na recept v Ruski federaciji.

April

- V okviru projekta Zlata nit časopisa Dnevnik je Krka v kategoriji velikih podjetij prejela priznanje za najboljšega zaposlovalca v letu 2007.
- V Makedoniji smo odprli nov poslovni center, s katerim smo pridobili 1000 m² za skladiščenje izdelkov in možnost carinskega poslovanja ter prostore za administrativne namene in promocijske aktivnosti.
- Na Dnevih kadrovske delavcev v Portorožu je Planet GV direktorju Krkinega Kadrovskega sektorja dr. Borisu Dularju podelil priznanje kadrovskega menedžerja 2008.

Maj

- Za Enap[®] smo drugič zapored dobili nagrado platinasta unča v kategoriji najboljše zdravilo na recept v Ruski federaciji v letu 2007.
- Podjetje Krka-Rus je osvojilo prvo mesto na natečaju o delovnih razmerah in varstvu pri delu v delovnih organizacijah in podjetjih okraja Istra v Ruski federaciji.
- Podjetje Krka ČR v Pragi se je drugo leto zapored uvrstilo med deset najboljših zaposlovalcev na Češkem.

Junij

- Podjetje Krka-Polska s sedežem v Varšavi je prejelo prestižno nagrado poslovni gepard za najbolj dinamično podjetje Mazovijskega vojvodstva, ki je gospodarsko najmočnejša pokrajina na Poljskem.
- S Fakulteto za farmacijo Univerze v Ljubljani smo podpisali pogodbo o sodelovanju pri izvajanju novega študijskega programa Industrijska farmacija.

Julij

- Krka je kot lastnica 7,5-odstotnega deleža vstopila v dve zasebni farmacevtsko-kemijski podjetji na Kitajskem, in sicer v Čejang Menovo Pharmaceuticals Co., Ltd., iz mesta Šanghaj in v Anhui Menovo Pharmaceuticals Co., Ltd., iz mesta Gvande. S podjetjema sodeluje na področju sinteze ključnih kemikalij in intermediatov.
- Na 13. skupščini Krkinih delničarjev je bil med drugim sprejet sklep o uskladitvi statuta z določilom, ki zaposlenim v Krki, d. d., Novo mesto omogoča udeležbo v bilančnem dobičku družbe.
- Septolete® so se v slovaški reviji Novy čas na lestvici najbolj priljubljenih zdravil za samozdravljenje na Slovaškem uvrstile na prvo mesto v kategoriji boleče grlo. Nalgesin® S pa je v kategoriji izdelkov za gripo, prehlad in bolečino zasedel tretje mesto.

September

- Krkini strokovnjaki so prejeli srebrni priznanji Gospodarske zbornice Slovenije za dve inovaciji – za nov, izvorni postopek sinteze olanzapina in intermediatov ter za večletno farmacevtsko obliko s podaljšanim sproščanjem, ki vsebuje venlafaksin.

Oktober

- Odprli smo nove, vrhunsko opremljene kemijske razvojne laboratorije, ki predstavljajo stičišče sinteznega in analiznega znanja in so plod lastnega komplementarnega strokovnega, inovativnega in inventivnega znanja.
- Na podelitvi nagrad IR Magazine Continental Europe Awards v Amsterdamu je Krka tretjič zapored osvojila nagrado za najboljše odnose z vlagatelji med slovenskimi podjetji.
- Terme Krka so z nakupom 49-odstotnega deleža Zveze društev vojnih invalidov Slovenije postale 100-odstotni lastnik družbe Terme Krka – Strunjan, d. o. o.
- Mladim raziskovalcem smo 38. zapored podelili Krkine nagrade za raziskovalne dosežke.
- Letno zmogljivost obrata za proizvodnjo trdnih oblik zdravil Notol smo povečali na 3,5 milijarde tablet in kapsul.
- V proizvodnem obratu na Hrvaškem smo z vgradnjo sodobne linije za granulacijo končali proces opremljanja vseh faz proizvodnje trdnih oblik zdravil.
- Že 13. zapored smo uspešno prestali presojo Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje (SIQ), kar potrjuje nenehne izboljšave ključnih procesov v okviru vpeljanega integriranega sistema vodenja in v skladu s Krkino strategijo.

November

- S poslovno skupino Paranova Group smo podpisali pogodbo o nakupu 100-odstotnega lastniškega deleža družbe Alternova Arzneimittel GmbH z Dunaja. Kupnina je znašala 1,3 milijona EUR.
- V Ruski federaciji smo prejeli nagrado recept leta 2008 za Neoseptolete®.

December

- Ljubljanska borza nam je že drugič zapored podelila nagrado portal za najboljši zgled dobrega korporativnega komuniciranja z vlagatelji v Sloveniji v letu 2008.
- Prejeli smo priznanje TOP 10 Izobraževalni menedžment 2008 za sistematično vlaganje v znanje ter skrb za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih.
- Na tekmovanju za najboljšo letno poročilo, ki ga organizira slovenski poslovni časnik Finance, smo prejeli prvo nagrado v kategoriji analiza poslovanja in načrti za leto 2007.
- Naša hčerinska družba Terme Krka je odprla sodoben hotel Balnea v Dolenjskih Toplicah, ki ima kategorijo štirih zvezdic superior.
- Vpeljava e-krogotoka vhodnih računov.

Dogodki po zaključku obračunskega obdobja

Pomembnejši poslovni dogodki v skupini Krka

- Članom uprave Krke se 31. 12. 2009 izteče petletni mandat. Za pravočasno izvedbo postopkov za imenovanje nove uprave je nadzorni svet družbe na seji 21. 1. 2009 imenoval sedanjega predsednika uprave Jožeta Colariča za predsednika uprave tudi za naslednji šestletni mandat, ki se začne 1. 1. 2010. Hkrati ga je zadalžil, da kot predsednik uprave in generalni direktor nadzornemu svetu pripravi predlog za imenovanje članov uprave v skladu s statutom družbe najkasneje do konca avgusta 2009.
- Januarja 2009 sta začeli delovati odvisni družbi KRKA ROMANIA S. R. L. v Bukarešti v Romuniji (registrirana je bila sredi decembra 2008) in KRKA FARMA, d. o. o., Sarajevo, v Bosni in Hercegovini (registrirana je bila sredi januarja 2009), ki sta v 100-odstotni lasti družbe Krka. V Romuniji bo tako namesto nekdanjega predstavnštva delovala nova družba, v Bosni in Hercegovini pa bo poleg novoustanovljene družbe še naprej delovalo tudi predstavnštvo.
- Februarja 2009 je bilo registrirano Krkino predstavnštvo v Armeniji v Erevanu.
- Okrožno sodišče v Ljubljani je 13. 1. 2009 Krki začasno prepovedalo izdelavo in trženje zdravila Valsaden, zaradi domnevne kršitve patentov družbe Novartis AG, Basel, Švica EP 0914 119 ali EP 1 410 797 v Sloveniji. Predmet obeh patentov je postopek izdelave trdne farmacevtske oblike (tablete), ki vsebuje kombinacijo valsartana in hidrokloriazida. Sodišče je sklep izdalo brez obravnave (ex parte), 17. 2. 2009 je sklep na podlagi ugovora preklicalo, v času objave poročila sklep še ni pravnomočen. Je pa družba Novartis AG vložila tudi tožbo za ugotovitev domnevne kršitve. Sicer pred istim sodiščem poteka tudi postopek za izdajo začasne odredbe patenta EP 1 410 797, zaradi domnevne kršitve za proizvod, ki vsebuje samo učinkovino valsartan. Postopek še ni končan.
- Odvisna družba Krka-Polska Sp. z o. o., Varšava (v nadaljevanju Krka Polska) je dne 26. 1. 2009 prejela sklep gospodarskega sodišča v Varšavi, s katerim je sodišče Krki Polska začasno prepovedalo ponujanje v prodajo, proizvodnjo, dajanje v promet ter uvoz zdravila Monkasta®, ki vsebuje učinkovino montelukast, na Poljskem, zaradi domnevne kršitve patenta PL 178 671 imetnika Merck & Co., ZDA. Sodišče je sklep izdalo brez obravnave (ex parte), torej ne da bi pridobilo odgovor Krke Polska. Krka Polska je zoper sklep vložila pritožbo. Družba Merck & Co. je vložila tudi tožbo zaradi domnevne kršitve patenta. Patent PL 178 671 ščiti enega od postopkov za proizvodnjo učinkovine montelukast. Krka učinkovino montelukast proizvaja po drugačnem postopku ter ta postopek po njenem najboljšem vedenju ne krši navedenega patenta družbe Merck & Co. na Poljskem.
- Dne 23. 2. 2009 je Krka prejela sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani, s katerim je sodišče zavrnilo zahtevo za izdajo začasne odredbe, s katero je družba Novartis AG, Švica zahtevala, da se Krki prepove izdelava in trženje zdravila Valsacor, filmsko obložene tablete v vseh jakostih, ali katerikoli drug proizvod, ki lahko krši patent EP 1 410 797 v Sloveniji. Sklep še ni pravnomočen. Novartis lahko zoper ta sklep vloži pritožbo.
- Odvisna družba Krka Sverige AB (v nadaljevanju Krka Sverige), je dne 12. 3. 2009 prejela sklep Višjega sodišča v Oslu, s katerim je razveljavilo začasno odredbo, ki jo je dne 18. 11. 2008 izdalo Izvršilno sodišče v Oslu v sporu zaradi domnevne kršitve patenta, ki ščiti postopek za proizvodnjo učinkovine donepezil na Norveškem med družbama Pfizer AS s sedežem na Norveškem in Eisai Co, Ltd., Japonska (v nadaljevanju »tožnika«) ter družbo Krka Sverige, s katerim je Izvršilno sodišče prepovedovalo Krki Sverige izdelavo in trženja zdravila, ki vsebuje zdravilno učinkovino donepezil na Norveškem. Krka Sverige bo tako sedaj pričela s trženjem izdelka z učinkovino donepezil na Norveškem. Postopek zaradi domnevne kršitve patenta še poteka. Krka glede na ugotovljeno dejansko stanje ter pravno argumentacijo v postopku za izdajo začasne odredbe meni, da bo tudi v postopku zaradi domnevne kršitve patenta Krka Sverige dokazala, da ne krši patenta tožnikov.

- Odvisna družba Krke, družba Krka Polska Sp.z o. o., Varšava, je dne 13. 3. 2009 prejela tožbo, ki jo je na Okrožnem sodišču v Varšavi vložila družba Novartis AG, Švica zaradi domnevne kršitve patenta, ki štiti trdno farmacevtsko obliko (tableto), ki vsebuje učinkovino valsartan in pomožne snovi. Tožnik zahteva, da se družbi Krka Polska prepove izdelava, uporaba, prodaja, ponujanje v prodajo, trženje in uvoz zdravila Valsacor ali filmsko obloženih tablet pod drugim komercialnim imenom, ki vsebujejo učinkovino valsartan, na Poljskem. V letu 2008 je Višje sodišče v Varšavi pravnomočno zavrnilo zahtevo tožnika za izdajo začasne odredbe zaradi domnevne kršitve omenjenega patenta. Krka Polska bo v zakonitem roku vložila odgovor na vloženo tožbo. Krka meni, da omenjenega patenta ne krši. Krka je v letu 2005 vložila tožbo za razveljavitev patenta katerega kršitev uveljavlja Novartis.

Poslovno okolje v začetku leta 2009

- V začetku leta 2009 so se okrepila tečajna tveganja valut držav Srednje, Vzhodne in Jugovzhodne Evrope. Krka aktivno spremlja gibanje finančnih razmer v teh regijah ter se z različnimi mehanizmi sprti prilagaja tržnim nihanjem in tako blaži njihov učinek na poslovne rezultate. Eden takšnih ukrepov je tudi aktivno prilagajanje cenovne politike večjim spremembam v deviznih tečajih, s čimer skupina Krka ohranja cenovno konkurenčnost na svojih najpomembnejših trgih.

Pismo predsednika uprave

Spoštovani delničarji, poslovni partnerji in sodelavci!

Z zadovoljstvom vam sporočam, da je za nami še eno uspešno poslovno leto, v katerem smo kljub ostrejšim gospodarskim razmeram dosegli vse ključne poslovne cilje, ambiciozne načrte pa smo si postavili tudi za tekoče leto.

Skupina Krka je v letu 2008 prodajo povečala za 22 % in dosegla 950 milijonov EUR, ustvarila pa je 156 milijonov EUR dobička. Čeprav je pred nami zahtevnejše poslovno obdobje, smo si za leto 2009 zastavili optimistične cilje, saj nameravamo prodajo povečati na 1.062 milijonov EUR in tako doseči skoraj 12-odstotno rast. Prepričani smo, da bomo z novimi izdelki, s katerimi smo v letu 2008 dosegli doslej največje prodajne deleže, in z močno pozicijo na perspektivnih trgih tudi v prihodnje dosegali dvomestno rast prodaje. Eden od izrazito velikih izzivov, s katerim se na prehodu v leto 2009 srečujemo pri poslovanju, so tudi neugodna gibanja tečajev valut na mnogih naših pomembnih trgih. Nastalim razmeram se prilagajamo z aktivno cenovno politiko, vendar ocenjujemo, da bodo valutna gibanja vseeno v bolj kot doslej vplivala na rezultat poslovanja.

Leta 2008 smo največje stopnje rasti dosegli na zahodnoevropskih trgih ter na naših tradicionalnih trgih Srednje in Vzhodne Evrope. V Zahodni Evropi in na čezmorskih trgih, ki vrednostno predstavljajo že 24 % prodaje, smo prodajo povečali za 39 %, medtem ko je rast v Vzhodni in Srednji Evropi znašala 27 oziroma 25 %. Navedene regije so s približno enakimi deleži skupaj predstavljale dobre tri četrtine vse prodaje skupine Krka. Naš največji posamični trg, ki je hkrati ključni trg v Vzhodni Evropi, ostaja Ruska federacija, kjer smo s 158 milijoni EUR prodanih izdelkov dosegli 30-odstotno rast. Neodvisni viri so nas navajali kot podjetje z najvišjo rastjo prodaje zdravil na recept in izdelkov za samozdravljenje v zadnjem četrtletju. Na Poljskem, ki je Krkin ključni trg v Srednji Evropi, smo lani prejeli nagrado poslovni gepard za najbolj dinamično podjetje, svojo prodajo pa smo povečali za skoraj 28 %. V Jugovzhodni Evropi smo prodajo povečali na vseh trgih, razen na romunskem, kjer so na zmanjšanje prodaje vplivale zlasti spremembe v sistemu predpisovanja zdravil in devalvacija lokalne valute. Svojo pozicijo smo okrepili tudi v Sloveniji, kjer smo kljub zniževanju cen zdravil dosegli 3-odstotno rast.

Za dolgoročno rast prodaje in dobičkonosnost so pomembni novi izdelki, zato je Krka tudi v letu 2008 veliko energije namenila raziskavam in razvoju, ki nam omogočajo, da smo z nekaterimi izdelki prvi generični ponudnik na trgu. Krkini novi izdelki so rezultat dela več kot petsto sodelavcev s področja raziskav in razvoja ter vertikalno integriranega poslovnega modela, ki pomeni obvladovanje procesa od surovine do končnega izdelka. Prav zaradi teh dejavnikov smo lahko pridobili prve registracije za 21 novih izdelkov, skupaj pa smo na različnih trgih pridobili 637 registracij. Plod našega znanja je tudi 30 novih izumov, ki smo jih patentirali v letu 2008.

Jedro naše prodaje so zdravila na recept. Njihov delež v skupni prodaji se leto za letom povečuje. Leta 2008 smo prodali za 782 milijonov EUR zdravil na recept (82 % prodaje), kar pomeni, da smo zgolj s to skupino izdelkov dosegli prodajo skupine Krka iz leta 2007. Pomemben prispevek k celovitosti naše ponudbe prinašajo izdelki za samozdravljenje, ki so z 99 milijoni EUR dosegli skoraj 11 % prodaje, ter kozmetični in veterinarski izdelki. Eden od členov pri uresničevanju našega poslanstva *živeti zdravo življenje* so tudi zdraviliško-turistične storitve, katerih prodaja je s 5-odstotno rastjo dosegla 32 milijonov EUR.

Leto 2008 si bomo med drugim zapomnili po finančni krizi, ki se je dotaknila vseh panog in povzročila velik padec tečajev delnic na borzah. Tudi Krkina delnica ni bila izjema, vendar pa je dejavnost, v kateri posluje Krka, manj občutljiva za gospodarske cikle kot nekatere druge. Zaradi uspešnega poslovanja in nizke zadolženosti je skupina Krka visoko likvidna, stroški dolžniškega financiranja pa predstavljajo le majhen delež dobička iz poslovanja. Zaradi naštetega verjamem, da bodo za delnico prišli boljši časi, tudi zato, ker bomo v letu 2009 organizirali predstavitev potencialnim finančnim vlagateljem iz Zahodne Evrope in prvič do sedaj vlagateljem v Združenih državah Amerike.

Prepričan sem, da je pravi odgovor na trenutne globalne gospodarske razmere ustvarjanje temeljev za nadaljnjo rast prodaje, hkrati pa preudarnost pri porabi. Še naprej bomo vlagali v razvoj, saj so najboljši odgovor na krizo novi izdelki in nove ideje. Prav tako bomo vlagali v nove proizvodne zmogljivosti, ker je gospodarska kriza prehodno obdobje, katerega konec je treba pričakati s sodobnimi zmogljivostmi. V letu 2008 smo za povečanje in

posodobitev zmogljivosti namenili 147 milijonov EUR, med drugim za razširitev sodobnega obrata za proizvodnjo trdnih oblik zdravil Notol ter postavitev modernih kemijsko-razvojnih laboratorijev. V letu 2009 nameravamo znesek povečati na dobrih 160 milijonov EUR.

Naše naložbe niso usmerjene le v doseganje čim boljših poslovnih rezultatov, ampak tudi v krepitev odnosov z družbeno skupnostjo in ostalimi deležniki. Verjamem, da so trajnostni razvoj, varovanje okolja in posluh za potrebe družbe, v kateri delujemo, med ključnimi temelji naše uspešnosti. Zato je skupina Krka tudi v letu 2008 s sponzorstvi in donacijami ter humanitarnimi akcijami prispevala h kakovosti življenja na vseh svojih trgih.

Eden od ključnih dejavnikov našega uspeha so zaposleni. Sodelavci z znanjem in veseljem do dela so bili v Krki vedno dobrodošli. V letu 2008 smo število zaposlenih povečali za več kot 800 oziroma za 12 %, hkrati pa smo zaradi večje poslovne učinkovitosti povečali tudi prodajo na zaposlenega. Povečevanje števila zaposlenih bomo tudi v prihodnje prilagajali razmeram na posameznih trgih. Načrtujemo, da bo zunaj Slovenije kmalu zaposlena polovica krkašev.

Naši rezultati dokazujejo, da so znanje, preudarno in učinkovito delo ter izkušnje slehernega posameznika v Krki dobri obeti za prihodnost. Vemo, da je predvsem od nas samih odvisno, kakšne rezultate bomo dosegali.

V imenu uprave in svojih sodelavcev vam zagotavljam, da se bomo izzivov in priložnosti lotevali odločno, a obenem dovolj previdno. Verjamem, da bomo v dobro družbe, lastnikov, kupcev, družbene skupnosti in zaposlenih v Krki še naprej zagotavljali rast, ki nam bo vsem omogočila napredek.

Jože Colarič
predsednik uprave in generalni direktor

Poročilo nadzornega sveta za leto 2008

Spoštovane delničarke in spoštovani delničarji!

V letu 2008 je nadzorni svet deloval v naslednji sestavi: mag. Mateja Božič, dr. Gregor Gomišček, Anton Rous, dr. Draško Veselinovič in Alojz Zupančič kot predstavniki delničarjev ter Sonja Kermc, mag. Tomaž Sever in dr. Mateja Vrečer kot predstavniki zaposlenih. Večina članov nadzornega sveta se je udeležila vseh sej. En član je manjkal enkrat iz zdravstvenih razlogov, ena članica pa se zaradi porodniškega dopusta ni udeležila dveh sej.

Delovanje nadzornega sveta

Na šestih sejah v letu 2008 je nadzorni svet skrbno spremljal in nadziral poslovanje Krke. Njegovi člani so zaradi dobrega medsebojnega sodelovanja lahko sprejemali kompetentne odločitve v skladu z zakonskimi pooblastili. Za seje so vedno pravočasno prejeli gradivo, da so se lahko pripravili in razpravljali ob posameznih točkah dnevnega reda. Strokovnost, predvsem pa raznolikost znanja in izkušenj članov, tako predstavnikov delničarjev kot zaposlenih, sta tudi v letu 2008 pripomogli k dobremu delu nadzornega sveta in obeh njegovih komisij. V nadzornem svetu so namreč trije doktorji znanosti (dva s področja naravoslovja in eden s področja ekonomije in financ), dva magistra menedžmenta, dva strokovnjaka z univerzitetno izobrazbo, ena članica pa ima višjo izobrazbo. Njihove smeri izobrazbe so zelo različne, in sicer ekonomija, pravo in finance, farmacija, fizika, kemija in strojništvo. Teoretično in praktično znanje so pridobivali doma in v tujini ter se medsebojno dobro dopolnjujejo. Delujejo neodvisno, navzven pa nastopajo kot skupina. Na sejah izražajo različna mnenja in kritike, vendar morebitne različne poglede vedno uskladijo v konstruktivnem dialogu.

Nadzorni svet je največ pozornosti namenil uresničevanju sprejete strategije in povečevanju ekonomske učinkovitosti poslovanja družbe. Vedno pa se je seznanil tudi z aktualnimi dogodki v Krki.

Vsebine, ki jim je nadzorni svet na prvih treh sejah v letu 2008 posvetil največ časa, so bile povezane s poslovanjem v preteklem letu in pripravi letnega poročila za leto 2007. Pozitivno je ocenil poslovanje ter potrdil letno poročilo družbe in skupine Krka za leto 2007. Seznanil se je s posebnim poročilom revizijske družbe KPMG Slovenija in z njenim pozitivnim mnenjem. Poročilo je v sklopu redne letne revizije računovodskih izkazov skupine Krka za leto 2007 vključevalo tudi preveritev finančnih prihodkov in finančnih odhodkov skupine. Na delo revizorske družbe in na njeno poročilo nadzorni svet ni imel pripomb. Obravnaval in sprejel je poročilo o svojem delu za leto 2007 in skupaj z upravo sestavil izjavo o skladnosti poslovanja Krke z določili Kodeksa upravljanja javnih delniških družb. Strinjal se je s predlogom uprave družbe glede uporabe bilančnega dobička in skupščini predlagal, da podeli razrešnico upravi in nadzornemu svetu za leto 2007. Z načrtom poslovanja družbe in skupine Krka za leto 2008 se je nadzorni svet seznanil že na zadnji seji v letu 2007, na prvi seji v letu 2008 pa še z dopolnitvijo načrta poslovanja skupine Krka za leto 2008 zaradi prevzema podjetja TAD Pharma GmbH, Cuxhaven.

Nadzorni svet je spremljal in nadziral delo uprave in rezultate njenega dela. V skladu s pravilnikom je članom uprave določil variabilni del plače za uspešno delo v letu 2007 in v prvem polletju 2008. Podprl je spremembo statuta družbe, na podlagi katere bodo lahko delavci Krke, d. d., Novo mesto na osnovi sklepa skupščine udeleženi v bilančnem dobičku družbe. Tako kot v preteklih letih je skupščini družbe tudi za leto 2008 predlagal, naj za zunanjega revizorja imenuje KPMG Slovenija, podjetje za revidiranje, d. o. o., Ljubljana.

Kadrovski sektor je nadzornemu svetu podrobno predstavil rezultate raziskave organizacijske klime v letu 2007 v skupini Krka. Nadzorni svet je vsake tri mesece obravnaval medletna poročila o poslovanju družbe in skupine Krka. Kot vsako leto je uprava za nadzorni svet pripravila pregled rezultatov poslovanja skupine Krka v primerjavi z izbranimi farmacevtskimi podjetji, in sicer za leto 2007 in za prvo polletje 2008. Na podlagi Pravil sklada lastnih delnic je nadzorni svet vsake tri mesece pregledal poročilo o pridobivanju in odtujevanju lastnih delnic. Seznanil se je s stanjem tožbenih zahtevkov tujih farmacevtskih družb do Krke, d. d., Novo mesto in podjetij v skupini.

Po sklepu 13. skupščine je nadzorni svet sprejel čistopis statuta družbe Krka, d. d., Novo mesto, v katerem je točka 3, Dejavnost družbe, usklajena s standardno klasifikacijo dejavnosti, točka 6.16 pa je dopolnjena z določbo o možnosti udeležbe delavcev v dobičku družbe. Skupščina družbe je potrdila tudi predlog nadzornega sveta, da

se mandat uprave in članov nadzornega sveta, predstavnikov interesov delničarjev, uskladi z določbami statuta družbe, s čimer se jim je mandat podaljšal za eno leto. Potrdil je Pravilnik o trgovanju s finančnimi instrumenti družbe in določila Poslovnika nadzornega sveta uskladi z določili statuta družbe. Prvega avgusta je imenoval novo sekretarko nadzornega sveta.

Na zadnji seji nadzornega sveta v letu 2008 je bila posebna točka dnevnega reda namenjena seznanitvi s srednjeročnim programom razvoja novih izdelkov in z načrtom poslovanja družbe in skupine Krka za leto 2009. Ob tej tematiki so člani ugotavljali, kakšni so možni vplivi svetovne finančne in gospodarske krize na poslovanje Krke v prihodnje. Določili so tudi, kako bo potekalo njihovo delo, potrdili rokovnik in opredelili predvidene dnevne rede sej nadzornega sveta in obeh komisij (revizijske komisije in komisije za kadrovska vprašanja) za leto 2009.

Krkina uprava je nadzorni svet na sejah redno obveščala o aktualnih dogodkih v skupini Krka. Med drugim tudi o odkupu 17 hektarov velikega zemljišča v Krškem, kjer namerava zgraditi dodatne zmogljivosti za proizvodnjo določenih kemijskih substanc, ki se uporabljajo v proizvodnji učinkovin, o nakupu 49-odstotnega deleža družbe Terme Krka – Strunjan, d. o. o., od družbenika ZDVIS iz Ljubljane in o prevzemu dunajske družbe Alternova Arzneimittel GmbH. Pet članov nadzornega sveta se je v začetku julija 2008 udeležilo skupščine, oktobra pa slovesnosti ob podelitvi Krkinih nagrad. Šest članov je 3. oktobra spremljalo otvoritev novih kemijskih razvojnih laboratorijev in Andrijaničeve ceste v Novem mestu ter odkritje skulpture v krožišču, štirje pa so bili decembra 2008 na otvoritvi in ogledu novega hotela Balnea v Dolenjskih Toplicah.

Delo komisij nadzornega sveta

Revizijska komisija, katere predsednik je dr. Draško Veselinovič, se je sestala dvakrat. Na prvi seji je sodeloval tudi pooblaščen revizor KPMG Slovenija Andrej Korinšek.

Revizijska komisija je nadzornemu svetu predlagala, da potrdi letno poročilo družbe in skupine Krka za leto 2007, revizorjevo poročilo za leto 2007 in poročilo nadzornega sveta, ter se strinjala, da nadzorni svet skupščini družbe predlaga, naj podeli razrešnico upravi in nadzornemu svetu Krke, d. d., Novo mesto, za revizorja za poslovno leto 2008 pa imenuje KPMG Slovenija, podjetje za revidiranje, d. o. o., Ljubljana.

Pooblaščenemu revizorju je naročila, naj za obravnavo na nadzornem svetu pripravi podrobnejše poročilo o finančnih prihodkih in odhodkih skupine Krka v letu 2007 in poročilo o vključitvi družbe TAD Pharma GmbH v skupino Krka. To poročilo je revizijska komisija obravnavala v letu 2009 ob obravnavi osnutka letnega poročila skupine Krka za leto 2008.

Revizijska komisija je dala soglasje k letnemu poročilu o delu Službe notranje revizije za leto 2007, k poročilu o delu Službe notranje revizije za obdobje od januarja do junija 2008, k programu dela Službe notranje revizije za leto 2009 in k srednjeročnemu programu dela Službe notranje revizije za obdobje od leta 2009 do 2013.

Proučila je Pravilnik za trgovanje s finančnimi instrumenti družbe in nadzornemu svetu predlagala, naj ga sprejme. Obravnavala je tudi predlog komisije za kadrovska vprašanja o načinu oblikovanja in višini udeležbe nadzornega sveta v bilančnem dobičku in ga podprla.

Komisija za kadrovska vprašanja pod vodstvom Alojza Zupančiča je v letu 2008 zasedala štirikrat. Nadzornemu svetu je predlagala višino variabilnega dela plače za člane uprave za njihovo delo v letu 2007 in akontacijo variabilnega dela plače za prvo polletje 2008.

Na podlagi vladnih priporočil je določila znesek za udeležbo članov nadzornega sveta v bilančnem dobičku Krke za leto 2007 in način delitve tega zneska med posamezne člane, pri čemer je upoštevala, da zaradi večjega obsega dela in večje odgovornosti pripada nekoliko višja nagrada predsedniku nadzornega sveta in predsednikoma obeh komisij.

Nadzornemu svetu je svetovala, naj skupščini družbe predlaga, da sprejme sklep o podaljšanju mandata članom nadzornega sveta, predstavnikom interesov delničarjev, za eno leto in pripravila predlog za kandidatko za

nadomestno članico nadzornega sveta, predstavnico interesov delničarjev. Ker je kandidatka tik pred zasedanjem skupščine od kandidature odstopila, se postopek za imenovanje novega člana nadzornega sveta nadaljuje.

Na pobudo predsednika nadzornega sveta je strokovne službe zadalžila, da za obravnavo na prvi seji v letu 2009 pripravijo predlog sprememb in dopolnitev pravilnika o določitvi variabilnega dela plače uprave, in sicer tako, da pri merilih uspešnosti ne bodo upoštevane le primerjave doseženih vrednosti v tekočem letu s preteklim letom, ampak tudi s povprečnimi vrednostmi meril uspešnosti od začetka mandata uprave.

Ocena dela uprave in nadzornega sveta

Na vseh sejah nadzornega sveta je sodelovala celotna uprava. Praviloma so njeni člani, največkrat pa njen predsednik, za vsako točko dnevnega reda pripravili dodatno uvodno obrazložitev, ki so jo dopolnili z aktualnimi dogajanjem na področju razvoja in trženja rmacetvskih izdelkov in surovin, izčrpno pa so odgovarjali tudi na pogosta vprašanja članov nadzornega sveta.

Nadzorni svet je delo uprave ocenil vsakokrat, ko je obravnaval obdobje rezultate poslovanja, še posebno pa dvakrat na leto, ko je na osnovi meril pravilnika določal višino variabilnega dela plače za opravljeno delo. Angažiranje vseh članov uprave za izpolnitev letnega načrta poslovanja in doseganje strateških ciljev je bilo maksimalno, doseženi rezultati poslovanja pa zelo dobri. Ker v poslovanju in odnosih med upravo in nadzornim svetom ni bilo nobenih težav ali nejasnosti, je nadzorni svet ocenil, da ni razlogov, da člani uprave na kateri od sej ali pri kateri od točk dnevnega reda sej nadzornega sveta ne bi sodelovali. To je veljalo tudi za seje komisij nadzornega sveta, na katerih sta običajno sodelovala predsednik uprave in članica uprave Zvezdana Bajc, ki je v upravi odgovorna za področji financ in informatike.

Sodelovanje med upravo in nadzornim svetom na sejah je bilo optimalno, komunikacija med predsednikom nadzornega sveta in predsednikom uprave pa je redno potekala tudi v času med sejami. Tudi Krkine strokovne službe so pozorno spremljale delo nadzornega sveta, sproti uvajale možne izboljšave in se trudile čim bolje organizirati delo in potek sej.

Samooceno dela v letu 2008 je nadzorni svet izpeljal ob obravnavi letnega poročila in ugotovil, da so vsi člani nadzornega sveta dobro usposobljeni in da profesionalno opravljajo svoje naloge. Delovali so kot usklajena skupina, sproti uvajali ukrepe, s katerimi so še izboljšali učinkovitost dela nadzornega sveta, in brez težav uresničevali zastavljene cilje.

Člani nadzornega sveta vseskozi izkazujejo pripravljenost za nenehno izobraževanje in profesionalni razvoj. Dr. Draško Veselinovič ima B-licenco za članstvo v nadzornih svetih, vsi ostali pa so v letu 2006 pridobili potrdila o usposobljenosti za člane nadzornih svetov in upravnih odborov družb. V letu 2008 so se posamezni člani udeleževali predvsem enodnevnih izobraževanj, ki jih je organiziralo Združenje članov nadzornih svetov, na katerih so se seznanili z novostmi s področja delovanja nadzornih svetov.

Pri nobeni obravnavani točki dnevnega reda oziroma pri odločanju nadzornega sveta v letu 2008 ni prišlo do nasprotja interesov.

Ugotovimo lahko, da so bili v delo nadzornega sveta in njegovih komisij v letu 2008 intenzivno vključeni vsi člani nadzornega sveta in da je potekalo v skladu z zakonskimi določbami, Kodeksom upravljanja javnih delniških družb in drugimi priporočili Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana, Združenja članov nadzornih svetov in Združenja Manager.

Potrditev letnega poročila in predlog uporabe bilančnega dobička za leto 2008

Nadzorni svet je letno poročilo družbe in skupine Krka za leto 2008 preveril v okviru zakonskega roka. Obravnaval je tudi revizorjevo poročilo, v katerem revizijska družba KPMG Slovenija, d. o. o., ugotavlja, da računovodski izkazi, ki so del letnega poročila, resnično in pošteno predstavljajo finančno stanje družbe in skupine Krka, njun poslovni in finančni izid ter gibanje kapitala. Nadzorni svet na revizorjevo poročilo ni imel pripomb.

Nadzorni svet je letno poročilo družbe in skupine Krka za leto 2008 temeljito preveril. Ker ni imel pripomb oziroma zadržkov, ga je na seji 8. aprila 2009 soglasno potrdil. S tem je bilo letno poročilo v skladu z določili 282. člena Zakona o gospodarskih družbah in s statutom družbe Krka tudi formalno sprejeto.

Hkrati z letnim poročilom je nadzorni svet potrdil tudi predlog uporabe bilančnega dobička. Družba Krka je v letu 2008 dosegla 161.129.832,62 EUR čistega dobička, iz katerega je 3.000.000,00 EUR namenila za statutarne rezerve in 50.000.000,00 EUR za druge rezerve iz dobička. Preostanek čistega dobička v višini 108.129.832,62 EUR in preneseni čisti dobiček v višini 43.233.158,03 EUR sestavljata bilančni dobiček, ki na dan 31. 12. 2008 znaša 151.362.990,65 EUR. Uprava in nadzorni svet družbe predlagata skupščini delničarjev, da se bilančni dobiček uporabi za naslednje namene:

- za dividende 35.489.475,00 EUR (1,05 EUR bruto na delnico),
- za druge rezerve iz dobička 57.936.757,83 EUR in
- za prenos v naslednje leto 57.936.757,82 EUR.

Če povzamemo, je Krka v letu 2008 poslovala zelo dobro. To med drugim dokazujejo tudi številna prestižna priznanja, ki so bila podeljena Krki in nekaterim njenim delavcem. Dobro poslovanje je razvidno tudi iz poročila za leto 2008, ki ga je nadzorni svet obravnaval in soglasno sprejel na seji 8. aprila 2009.

Spoštovane delničarke in spoštovani delničarji, člani nadzornega sveta kljub neugodnim razmeram v svetu z optimizmom gledamo v leto 2009. Naš optimizem temelji na dobrih poslovnih rezultatih v preteklem letu in na zavedanju, da ima Krka kakovostno in motivirano vodstvo in zaposlene, ki so v preteklosti uspešno izkoristili že marsikatero krizo.

dr. Gregor Gomišček
predsednik nadzornega sveta

POSLOVNO POROČILO

Izjava o upravljanju družbe

Načela upravljanja Krke, d. d., Novo mesto izhajajo iz veljavnih pravnih norm v Republiki Sloveniji, internih aktov družbe ter ustaljene dobre prakse. Upravljanje deluje po tako imenovanem dvotirnem sistemu, po katerem družbo vodi uprava, njeno delovanje pa nadzoruje nadzorni svet.

Organi družbe so:

- skupščina,
- nadzorni svet in
- uprava.

Krka v razmerjih z interesnimi skupinami (delničarji, zaposlenimi, upniki, kupci, dobavitelji, poslovnim okoljem ter državo) odgovorno izpolnjuje svoje pravice in obveznosti. Strategija komuniciranja z različnimi interesnimi skupinami je opisana v poglavju Komuniciranje.

Skupščina delničarjev

Skupščina delničarjev je najvišji organ družbe. Na njej se neposredno udejanja volja delničarjev družbe ter sprejemajo temeljne in statutarne odločitve. Ena delnica predstavlja na skupščini en glas. Krka nima delnic z omejenimi glasovalnimi pravicami. Lastne delnice ne omogočajo glasovalnih pravic na skupščini.

Uprava skliče redno skupščino delničarjev praviloma enkrat na leto. Sklic skupščine je javno objavljen vsaj 30 dni pred dnevom zasedanja skupščine. Pravico do udeležbe na skupščini in do glasovalne pravice imajo delničarji, vpisani v delniško knjigo na presečni dan, objavljen ob sklicu, ter njihovi zastopniki in pooblaščenca, ki ob prijavi za udeležbo na skupščini predložijo ustrezno pooblastilo.

Uprava družbe daje delničarjem na skupščini ustrezne podatke, informacije in pojasnila, ki so potrebna za presojo vsebin dnevnega reda skupščine. Pri razkrivanju informacij upošteva morebitne zakonske ali druge omejitve.

13. skupščina delniške družbe Krka je bila 3. julija 2008, delničarji pa so na njej:

- obravnavali informacijo o letnem poročilu in poročilu nadzornega sveta za leto 2007,
- odločili o uporabi bilančnega dobička in izplačilu dividend,
- sprejeli predlagane spremembe in dopolnitve statuta,
- odločali o uskladitvi mandata članov nadzornega sveta z določili statuta in
- imenovali revizorja za leto 2008.

Sprejeti sklepi 13. skupščine so bili objavljeni v časopisu Delo, na SEOnetu in na Krkinih spletnih straneh (www.krka.si/si/finance/info/skupscine/).

Celotno gradivo je bilo od sklica do skupščine na vpogled na sedežu družbe.

V letu 2009 bo redna letna skupščina delničarjev (14. skupščina) 2. julija 2009. Sklic skupščine delničarjev s predlagano vsebino sklepov, krajem zasedanja in pogoji za udeležbo bo objavljen v sklopu sistema elektronskega obveščanja Ljubljanske borze SEOnet in v dnevniku Delo, celotno besedilo predlogov sklepov in gradivo pa na spletnih straneh družbe.

Nadzorni svet družbe

Glavna naloga nadzornega sveta je nadzor nad poslovanjem in vodenjem poslov družbe. Nadzorni svet tudi izbere in imenuje člane uprave. Nadzorni svet se sestaja najmanj štirikrat na leto, praviloma po preteklem trimesečju poslovnega leta.

Sestava nadzornega sveta je določena s statutom. Člani nadzornega sveta so izvoljeni za dobo petih let in so lahko ponovno izvoljeni.

Nadzorni svet ima za boljše delo tudi revizijsko komisijo in komisijo za kadrovska vprašanja.

Plačila, povračila in druge ugodnosti članov nadzornega sveta niso neposredno odvisne od uspešnosti poslovanja družbe in so prikazane v računovodskem poročilu, v pojasnilih z naslovom Posli s povezanimi osebami. Krka ni uvedla sistema nagrajevanja članov nadzornega sveta v obliki opsijskih načrtov.

V istem poglavju je predstavljeno tudi **lastništvo delnic** družbe članov nadzornega sveta. Člani nadzornega sveta družbo in pristojne institucije obveščajo o vsaki pridobitvi ali odsvojitvi delnic družbe. Krka te informacije javno objavlja.

Ravnanje članov nadzornega sveta v primeru **nasprotja interesov** je opredeljeno v dopoljenem poslovniku nadzornega sveta, ki je dostopen na spletnih straneh (<http://www.krka.si/si/finance/druzba/dokumenti/>). Člani nadzornega sveta pri svojem delovanju upoštevajo predvsem cilje družbe in jim podrejajo morebitne drugačne osebne ali posamične interese tretjih oseb. Vsak član nadzornega sveta mora nadzorni svet obvestiti o svojem morebitnem članstvu v nadzornih svetih drugih družb.

Sestava in delovanje nadzornega sveta ter njegovih komisij v letu 2008 sta predstavljena v poročilu nadzornega sveta.

Predstavniki kapitala

Dr. Gregor Gomišček, 52 let

predsednik nadzornega sveta

Študij naravoslovne fizike je končal na ljubljanski univerzi, doktorat tehniških znanosti pa je pridobil na dunajski tehniški univerzi. Šolo menedžmenta (program vodenje poslovnih procesov) je končal na IEDC – Poslovni šoli Bled. Slabo desetletje je delal na dunajski univerzi na Inštitutu za medicinsko fiziko. Sedaj je docent na Inštitutu za biofiziko Medicinske fakultete v Ljubljani. Na Fakulteti za družbene vede je nosilec predmeta Tehnološke politike ZDA.

Mag. Mateja Božič, 42 let

namestnica predsednika nadzornega sveta

Magistrirala je iz poslovanja in organizacije. Najprej je bila zaposlena v Petrolu, kjer je aktivno sodelovala v procesu prestrukturiranja ter strateškem razvoju družbe. Od leta 2003 je delala kot svetovalka člana uprave za področje financ in energetike in se ukvarjala s kontrolingom in procesnim obvladovanjem stroškov. Sedaj je članica uprave Kapitalske družbe.

Dr. Draško Veselinovič, 50 let

predsednik revizijske komisije nadzornega sveta

Doktoriral je na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. V tujini je končal več specialističnih študijev iz globalnih financ, mednarodnega trženja in mednarodnega bančništva. V letih 1989 do 2004 je bil ustanovni generalni direktor in predsednik uprave Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana. Je izredni profesor za področje mednarodnih financ in finančnih trgov na ljubljanski ekonomski fakulteti ter gostujoči predavatelj na podiplomskih programih v okviru IEDC – Poslovne šole Bled in Ekonomske poslovne fakultete Maribor ter na nekaterih tujih fakultetah. Je član posebnega odbora EPC pri Evropskem združenju bank, kjer nastopa kot predstavnik vseh novih članic EU. Do konca januarja 2009 je bil predsednik uprave Deželne banke Slovenije, d. d., Ljubljana, s 1. februarjem 2009 pa je postal predsednik uprave Nove Ljubljanske banke, d. d., Ljubljana.

Anton Rous, 69 let

Diplomiral je na Pravni fakulteti v Ljubljani. V letu 1970 je nastopil 11-letno službovanje kot glavni direktor Avtoradgone, kasneje je vodil SOZD Integral in bil direktor skupnih poslov Hidromontaže Maribor. Po koncu štiri leta in pol trajajočega mandata predsednika izvršnega sveta Mestne občine Maribor se je predčasno upokojil. Do novembra 2008 je bil višji sekretar v kabinetu predsednika vlade Republike Slovenije.

Alojz Zupančič, 70 let

predsednik komisije za kadrovska vprašanja nadzornega sveta

Je univerzitetni diplomirani inženir kemijske tehnologije in absolvent magistrskega študija organizacije in posloводства na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Po zaposlitvi v steklarni INIS in Industriji motornih vozil v Novem mestu je v obdobju od 1969 do upokojitve leta 1998 delal v Krki na področju razvojnih programov, kot direktor marketinga pomožnih zdravil in nazadnje kot svetovalec direktorja programa Veterina. V letu 2000 se je za krajše obdobje reaktiviral kot član in namestnik predsednika uprave Kapitalske družbe, d. d., v Ljubljani. Od leta 1990 dalje je član občinskega sveta Mestne občine Novo mesto.

Predstavniki zaposlenih

Sonja Kermeč, 57 let

Kot inženirka kemijske tehnologije se je v Krki zaposlila leta 1976. Trenutno vodi Službo uporabnih vod in je zadolžena za sisteme uporabnih medijev in za sodelovanje s tehnološko-tehničnim inženiringom pri razvoju novih sistemov. Tri mandatna obdobja je bila članica sveta delavcev. Za mandatno obdobje 2004 do 2008 je bila izvoljena za predsednico sveta delavcev.

Dr. Mateja Vrečer, 42 let

V Krki se je zaposlila leta 1990 kot diplomirana inženirka farmacije, nato je naredila magisterij in doktorat ter strokovni izpit za poklic diplomirane inženirke farmacije. Najprej je bila zaposlena v Sektorju za razvoj in raziskave, sedaj pa je namestnica direktorice Sektorja za upravljanje kakovosti. Od leta 2007 je tudi vodja Službe za zagotavljanje kakovosti na mednarodnem področju. Je notranja presojevalka sistemov kakovosti v Krki, presojevalka pogodbenih partnerjev in izvajalka usposabljanj s področja kakovosti.

Mag. Tomaž Sever, 41 let

Magistriral je iz poslovoidenja in organizacije, po osnovni izobrazbi pa je univerzitetni strojni inženir. Od leta 1992 do 1995 je delal v podjetju IBM Slovenija, d. o. o., na področju informacijskih sistemov. V Krki je zaposlen od leta 1995 in je trenutno na delovnem mestu namestnika direktorja Prodaje z zadolžitvami direktorja regije Srednja Evropa, predvsem glede strategije nastopa Krke na posameznih tržiščih in gradnje prodajne mreže v tujini.

Uprava družbe

Uprava ima naslednje **naloge**:

- vodi družbo in sprejema poslovne odločitve samostojno in neposredno,
- sprejema strategijo razvoja družbe,
- zagotavlja ustrezno ravnanje s tveganji in obvladovanje tveganj,
- ravna s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika ter varuje poslovne skrivnosti.

Upravo **sestavlja** pet članov:

- predsednik uprave,
- trije člani in
- delavska direktorica.

Slednja predstavlja in zastopa interese delavcev v zvezi s kadrovskimi in socialnimi vprašanji in nima pooblastil za zastopanje družbe.

Mandat članov uprave traja 6 let z možnostjo ponovnega imenovanja.

Delovanje uprave in razdelitev področij in nalog med posameznimi člani določa Poslovnik o delu uprave. Način delovanja je usklajevanje mnenj in soglasno odločanje, ne preglasovanje. V skladu s Pravili organiziranosti in s Poslovnikom o delu uprave imajo člani uprave tudi operativne naloge na področju vodenja, kar je razvidno iz njihovih predstavitvenih podatkov. Vsak član uprave je odgovoren za določeno število organizacijskih enot, s čimer je omogočeno neposredno sodelovanje med upravo in izvršnimi direktorji.

Kot pomoč upravi pri njenem delu ima družba naslednje organe:

- odbor direktorjev,
- razvojni odbor,
- odbor za kakovost,
- odbor za investicije,
- odbor za kadre,
- odbor za informacijske tehnologije,
- prodajni odbor,
- odbor za ekonomiko in finance ter
- odbor za korporativno pojavljanje v javnosti.

Odbore sestavljajo strokovnjaki za posamezna področja v Krki. Odbori pripravljajo poslovno politiko in strateške usmeritve za posamezna področja, imajo pa tudi nekatere pristojnosti za odločanje o izvajanju letnih načrtov.

Plačila, povračila in druge ugodnosti članov uprave so določena v pogodbah o opravljanju dela, sklenjenih med nadzornim svetom in posameznim članom uprave. S Pravilnikom o določitvi variabilnega dela plače, ki ga je sprejel nadzorni svet, pa slednji članom uprave določi del plače, ki je odvisen od doseženih rezultatov poslovanja skupine Krka. Krka ni uvedla sistema nagrajevanja članov uprave v obliki opsijskih načrtov. Vsa plačila in povračila, ki so bila članom uprave izplačana v letu 2008, so predstavljena v računovodskem poročilu, v pojasnilih Posli s povezanimi osebami.

V istem poglavju je predstavljeno tudi **lastništvo delnic** članov uprave. Člani uprave in z njimi povezane osebe družbo in pristojne institucije obveščajo o vsaki pridobitvi ali odsvojitvi delnic družbe ali z njo povezane družbe. Krka te informacije javno objavlja.

Član uprave mora morebitno **nasprotje interesov** razkriti nadzornemu svetu in o tem obvestiti preostale člane uprave. Člani uprave niso hkrati člani organov upravljanja in nadzora nepovezanih družb.

Predstavniki članov uprave

Jože Colarič, 53 let

predsednik uprave in generalni direktor

Diplomiral je na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. V Krki je zaposlen od leta 1982. Z delom je začel v Finančnem sektorju. Leta 1989 je prevzel vodenje Službe izvoza v Eksport-import sektorju. Leta 1993 je bil imenovan za namestnika generalnega direktorja za področje trženja in financ, septembra istega leta pa je prevzel še vodenje Marketing sektorja in prodaje. Leta 1997 je bil imenovan za člana uprave. Naslednje leto ga je nadzorni svet družbe imenoval za namestnika predsednika uprave, leta 2002 pa ga je evidentiral kot bodočega predsednika uprave in mandatarja za pripravo predloga sestave nove uprave. Na seji 12. julija 2004 ga je nadzorni svet imenoval za predsednika uprave in generalnega direktorja. Mandat mu poteče 31. decembra 2009, nadzorni svet pa mu je na seji 21. januarja 2009 že zaupal nov mandat, ki bo trajal 6 let.

Janez Poljanec, 62 let

član uprave in direktor področja Oskrba z izdelki

Diplomiral je na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo. Leta 1974 se je zaposlil v Krki. Od leta 1979 je bil direktor Oddelka za prekomorske države v Eksport-import sektorju, kasneje pa direktor sektorja. Od 1985 do 1989 je za Krko delal prek Generalexporta v Combicku, Frankfurt, leta 1990 pa je ponovno prevzel vodenje Eksport-import sektorja. Leta 1993 je postal direktor Sektorja logistike in nabave, štiri leta kasneje ga je nadzorni svet družbe imenoval za člana uprave. Drugi mandat je kot član uprave nastopil 31. julija 2002 ter bil ponovno

imenovan za obdobje od 31. julija 2007 do 31. decembra 2009. Od leta 2002 je direktor področja Oskrba z izdelki.

Dr. Aleš Rotar, 49 let

član uprave in direktor področja Razvoj in raziskave

Doktoriral je na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. Končal je tudi mednarodni študij MBA na IEDC v centru Brdo. V Krki se je zaposlil leta 1984 v Oddelku za stabilnost. Leta 1991 je postal vodja Oddelka za farmacevtsko tehnologijo, dve leti kasneje je prevzel vodenje Službe za razvoj farmaceutike v Sektorju za raziskave in razvoj. Leta 1998 je bil imenovan za namestnika direktorja omenjenega sektorja, leta 1999 pa za njegovega direktorja. Za člana uprave je bil imenovan leta 2001, drugi mandat je kot član uprave nastopil 31. julija 2002 ter bil ponovno imenovan za obdobje od 31. julija 2007 do 31. decembra 2009. Od leta 2002 je direktor področja Razvoj in raziskave.

Zvezdana Bajc, 56 let

članica uprave in direktorica Sektorja za ekonomiko in informatiko

Diplomirala je na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. V Krki se je zaposlila leta 1977. Z delom je začela v Ekonomskem sektorju, leta 1979 pa prešla v Službo za investicije. Leta 1986 je prevzela vodenje Službe za gospodarsko načrtovanje. Od leta 1999 je direktorica Sektorja za ekonomiko in informatiko. Mandat kot članica uprave je nastopila 1. aprila 2005 in sočasno ostala direktorica Sektorja za ekonomiko in informatiko. Mandat ji poteče 31. decembra 2009.

Danica Novak Malnar, 52 let

članica uprave – delavska direktorica in vodja Farmaceutске proizvodnje

Diplomirala je na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani. V Krki se je zaposlila leta 1982. Leta 1986 je postala vodja Oddelka farmaceutike v obratu v Ljutomeru, nato je bila šest let vodja Oddelka operativne priprave proizvodnje. Leta 1994 je prevzela vodenje Oddelka tehnološke priprave proizvodnje. Leta 1998 je bila imenovana za članico uprave – delavsko direktorico, ki jo je svet delavcev ponovno izvolil in potrdil nadzorni svet, nazadnje v letu 2007, tako da je njen sedanji mandat začel teči 1. januarja 2008. Od leta 1999 vodi farmacevtsko proizvodnjo.

Upravljanje v skupini

Skupino Krka sestavljajo obvladujoča družba Krka, d. d., Novo mesto, odvisna družba v Sloveniji, in odvisne družbe zunaj Slovenije. Vse delujoče odvisne družbe so v 100-odstotni lasti družbe Krka.

Delovanje družb poteka v skladu z lokalno zakonodajo ter z obveznimi pravilniki in navodili za delovanje družb v skupini Krka, ki jih je sprejela uprava obvladujoče družbe.

Zaradi boljše povezave in nadzora nad poslovanjem odvisnih družb uprava delniške družbe Krka predstavlja skupščino odvisnih družb. Člani uprave so – odvisno od določil lokalne zakonodaje držav, v katerih družbe delujejo – tudi člani nadzornih svetov, nadzornih odborov ali upravnih odborov odvisnih družb, za kar ne prejemajo posebnih plačil.

Krka obvladuje družbe v skupini tudi na funkcijski ravni, predvsem na področju trženja, razvoja, oskrbovalne verige, financiranja, kadrovanja in informacijske podpore.

Notranja revizija

Notranji revizorji svoje poslanstvo v skupini Krka izvajajo na osnovi srednjeročnega programa dela za obdobje od 2006 do 2009. V skladu z načrtom dela za leto 2008 so opravili trinajst rednih notranjerevizijskih pregledov. V letu 2008 so uspešno končali prvi revizijski cikel. Načrte za delo in poročanje o delu notranje revizije sprejemata in odobravata uprava in revizijska komisija nadzornega sveta.

Cilji notranjega revidiranja so bili predvsem podati zagotovila glede vzpostavljenosti in delovanju sistema notranjih kontrol ter oceno njihove učinkovitosti. Velik poudarek je bil namenjen preverjanju doseganja zastavljenih ciljev in uspešnosti posameznih organizacijskih enot v skupini Krka.

Notranjerevizijski pregledi so bili opravljeni na področju marketinga, prodaje, informacijske tehnologije, kadrovanja, izobraževanja, kontrole in upravljanja s kakovostjo, oskrbe z energetiko in odnosov z javnostmi. Notranji revizorji so za omenjene procese podali zagotovila, da so notranje kontrole vzpostavljene, da delujejo in da so učinkovite, tveganja pa obvladovana. Notranjerevizijski pregledi so potekali tudi v dveh odvisnih družbah in več predstavništvi v tujini.

Notranji revizorji so za posamezna področja ugotovili, da obstajajo možnosti za izboljšanje procesov. V ta namen so podali številna priporočila in kasneje preverili njihovo uresničevanje.

Notranji revizorji opravljajo tudi svetovalno dejavnost in se vključujejo v posamezne projekte družbe. Sodelujejo tudi z zunanjimi revizorji, s preizkušenimi revizorji informacijskih sistemov in z revizijsko komisijo nadzornega sveta.

Notranji revizorji se v letu 2009 pripravljajo na neodvisno zunanjo presojo, saj Krka želi pridobiti mnenje o usklajenosti notranjerevizijskega delovanja s standardi notranjega revidiranja.

Notranje kontrole in upravljanje tveganj v povezavi z računovodskim poročanjem

Notranje kontrole so usmeritve in postopki, ki jih je skupina Krka vzpostavila in jih izvaja na vseh ravneh, da bi obvladovala tveganja, povezana z računovodskim poročanjem. Namen notranje kontrole je zagotoviti učinkovitost in uspešnosti delovanja, zanesljivost računovodskega poročanja in skladnost z veljavnimi zakoni ter drugimi zunanjimi in notranjimi predpisi.

Med računovodskimi kontrolami so pomembne predvsem:

- kontrola pravilnosti računovodskih podatkov, ki jih zagotavljamo na različne načine (npr. z usklajevanjem odprtih postavk s kupci in dobavitelji);
- kontrola popolnosti zajemanja podatkov (npr. številčenje dokumentacije, preverjanje zaporedja dokumentov);
- kontrola razmejitve odgovornosti in zadolžitvev (npr. ločeno evidentiranje od plačevanja);
- kontrola nadziranja in preverjanja dela ter usposabljanja sodelavcev, ki delajo z računovodskimi podatki.

Računovodsko kontroliranje temelji na načelih resničnosti in delitve odgovornosti, na kontroli izvajanja poslov, ažurnosti evidenc, usklajenosti stanja, izkazanega v poslovnih knjigah, in dejanskega stanja, ločenosti evidence od izvajanja poslov, strokovnosti računovodij in neodvisnosti. Računovodske kontrole so tesno povezane s kontrolami na področju informacijskih tehnologij, ki med drugim zagotavljajo omejitve in nadzor dostopov do omrežja, podatkov in aplikacij ter popolnost in točnost zajemanja in obdelovanja podatkov. Ustreznost delovanja in vzpostavitev potrebnih kontrol v okviru informacijskih sistemov letno preverjajo pooblaščenici zunanji izvajalci.

Zunanja revizija

Revizijo računovodskih izkazov obvladujoče družbe in večine odvisnih družb izvaja revizijska družba KPMG. Družba upošteva priporočilo Kodeksa upravljanja javnih delniških družb o menjavi revizorja partnerja na vsakih pet let.

Zunanji revizor v okviru revizije računovodskih izkazov o svojih ugotovitvah poroča upravi, nadzornemu svetu in revizijski komisiji nadzornega sveta.

Posli družbe Krka z revizijsko družbo KPMG SLOVENIJA, podjetje za revidiranje, d. o. o. in posli družb v skupini s posameznimi revizorskimi družbami so predstavljeni v pojasnilih k računovodskemu izkazu Posli z revizorsko družbo.

Izjava o usklajenosti z določbami Kodeksa upravljanja javnih delniških družb

Uprava in nadzorni svet Krke, tovarne zdravil, d. d., Novo mesto izjavljata, da so v letu 2008 posamezni člani uprave in nadzornega sveta kot tudi uprava in nadzorni svet kot organa delniške družbe spoštovali načela upravljanja delniških družb in si prizadevali za njihovo udejanjanje v družbi.

Vsa določila Kodeksa upravljanja javnih delniških družb, ki je v veljavi od 5. 2. 2007 in je v slovenskem in angleškem jeziku objavljen na spletnem naslovu www.ljse.si, skoraj v celoti izpolnjujemo.

Izjema je točka 1.2.6 Organizirano zbiranje pooblastil. Družba s svojim kar se da transparentnim delovanjem in objavljanjem podatkov tako v medijih kot na lastnih spletnih straneh ter z izdajo posebne številke časopisa Utrip, ki ga pred vsako skupščino prejmejo mali delničarji družbe, spodbuja vse delničarje k aktivnemu in odgovornemu izvrševanju njihovih pravic. Kljub temu da družba ne organizira zbiranja pooblastil, na ta način spodbuja delničarje, da se osebno udeležijo skupščine ali da za uresničevanje svojih upravljavskih pravic na skupščini pooblastijo zaupnike, ki jih izberejo sami.

Jože Colarič
predsednik uprave

Dr. Gregor Gomišček
predsednik nadzornega sveta

Novo mesto, 8. april 2009

Razvojna strategija skupine Krka

Razvojna strategija

POSLANSTVO

Živeti zdravo življenje.

VIZIJA

Utrjujemo položaj enega vodilnih farmacevtskih generičnih podjetij na evropskem trgu.

To dosegamo samostojno s krepitvijo dolgoročnih poslovnih povezav in partnerskih odnosov na področju razvoja, oskrbe z izdelki in trženja.

VREDNOTE

- hitrost in fleksibilnost
- partnerstvo in zaupanje
- kreativnost in učinkovitost

Ključni strateški cilji do leta 2012

Več kot 10-odstotna povprečna letna rast celotne prodaje, izražene v EUR.

Ohranjanje najmanj 40-odstotnega deleža novih izdelkov v skupni prodaji.

Krepitev konkurenčne prednosti produktnega portfelja ob ohranjanju deleža vertikalno integriranih izdelkov in lansiranje izbranih izdelkov na izbranih ključnih trgih kot prvi generik.

Izboljšanje kazalnikov poslovanja.

Učinkovita poraba sredstev in izboljšanje stroškovne učinkovitosti izdelkov.

Izboljšanje konkurenčnosti na področju upravljanja z intelektualnim potencialom.

Izboljšanje stopnje inovativnosti.

Ohranjanje samostojnosti.

Strategija razvoja skupine Krka za obdobje od 2008 do 2012 je bila sprejeta konec leta 2007. Obenem so bila posodobljena tudi merila uspešnosti izvajanja strategije na treh ravneh: ravni skupine, ravni posameznih skupin izdelkov in ravni poslovnih funkcij. Uspešnost meril na ravni skupine obravnava uprava, na ravni posameznih skupin izdelkov in na ravni poslovnih funkcij, ki smo jih zaradi večje preglednosti in poenostavitve združili, pa pristojni odbori. Ključno vodilo pri upravljanju sistema meril je povečevanje konkurenčnosti celotne skupine in posameznih družb znotraj nje.

Zaradi dinamičnega farmacevtskega okolja skupina Krka posodablja strategijo razvoja vsaki dve leti. Tako je v pripravi strategija razvoja skupine Krka za obdobje 2010-2014, ki bo sprejeta konec leta 2009.

Ključne strateške usmeritve do leta 2012

Prednostna usmerjenost na evropske trge in na trge Srednje Azije.

Prednostna krepitev farmacevtsko-kemijske dejavnosti.

Krepitev vertikalne integracije.

Razvoj generičnih zdravil in priprava registracijske dokumentacije najmanj tri leta pred potekom patenta originalnega zdravila.

Krepitev konkurenčnosti na zahodnoevropskih trgih z ustanavljanjem lastnih podjetij za trženje.

Krepitev strokovne in stroškovne sinergije v okviru skupine Krka in kar največje izkoriščanje konkurenčnih prednosti poslovnih okolij podjetij v tujini.

Prestrukturiranje nabavnega trga, da bi tako dosegli kontinuirano zniževanje nabavnih cen.

Krepitev internacionalizacije vseh poslovnih funkcij.

Zmanjševanje vpliva finančnih tveganj in gospodarskih nevarnosti na poslovanje skupine Krka.

Sledenje politiki zmernega povečevanja dividend.

Nadaljnja rast tržnih deležev z nakupom lokalnih farmacevtskih podjetij ali poslovnih akvizicij na izbranih trgih.

Ohranjanje ekonomske, socialne in naravovarstvene odgovornosti do okolja, v katerem poslujemo.

Delovanje po načelih poslovne odličnosti.

Cilji poslovanja skupine Krka v letu 2009

Prodaja izdelkov in storitev bo predvidoma dosegla 1.062 milijonov EUR (12-odstotna rast).

Delež prodaje na trgih zunaj Slovenije bo predvidoma več kot 89-odstoten.

Zdravila na recept z 81-odstotnim deležem v prodaji in s pričakovano 9-odstotno rastjo prodaje ostajajo najpomembnejša skupina izdelkov.

V ključnih indikacijskih skupinah zdravil na recept bomo začeli tržiti več novih izdelkov.

Načrtovan je čisti dobiček v višini 161 milijonov EUR.

Konec leta bo imela skupina predvidoma 8055 zaposlenih, od tega skoraj 48 % v tujini.

Naložbe v načrtovani vrednosti 161 milijonov EUR bodo namenjene predvsem povečanju in modernizaciji proizvodnih in razvojno-raziskovalnih zmogljivosti ter infrastrukture.

Pričakovano makroekonomske okolje v letu 2009

Globalne makroekonomske razmere v letu 2009 prinašajo nove izzive in priložnosti. V nadaljevanju navajamo pričakovane makroekonomske razmere v letu 2009 na Krkinih ključnih trgih in v državah, ki se jim po obsegu prodaje približujejo. Zdravstvena politika in izdatki za zdravstveno varstvo so po svoji naravi manj ciklični od nacionalnih ali globalnih gospodarskih razmer, zato tudi v letu 2009 pričakujemo nadaljevanje dvomestne rasti prodaje.

Pričakovane makroekonomske razmere v letu 2009

Država	Napoved rasti trga zdravil (v %)	Napoved vrednosti trga zdravil	Devizni tečaj (valuta/EUR)
Slovenija	5	500 milijonov EUR	evroobmočje
Hrvaška	3–5	680–700 milijonov EUR	7,45
Ruska federacija	5–8	9.300 milijonov EUR	49,0
Poljska	0	4.900 milijonov EUR	4,70
Zahodna Evropa	2	150.000–155.000 milijonov EUR**	prevladujoče evroobmočje
Romunija	5	1.800 milijonov EUR	4,25
Ukrajina	Minimalna rast	1.450 milijonov EUR	9,50*
Češka republika	–3	1.780 milijonov EUR	28,20
Madžarska	–18	1.650 milijonov EUR	300

Viri: European Commission, Raiffeisen, Economist.com

* glede na ameriški dolar

** Napoved vrednosti celotnega farmacevtskega trgov letu 2009 za 11 držav zahodne Evrope (Avstrija, Belgija, Francija, Nemčija, Irska, Italija, Nizozemska, Portugalska, Španija, Švica in Velika Britanija) ob upoštevanju predvidene rasti.

Slovenija

Zaradi upočasnitve gospodarske rasti na slovenskih ključnih izvoznih trgih ter zmanjšane investicijske dejavnosti, zlasti na področju infrastrukture in nepremičnin, se v letu 2009 pričakuje nekaj-odstotno znižanje bruto domačega proizvoda. Pričakujemo, da bodo vladni ukrepi olajšali ponovno krepitev gospodarstva koncem leta oziroma preprečili morebiten večji padec v BDP. Inflacija se bo po pričakovanjih umirila, zlasti na račun šibkejšega povpraševanja in nižjih cen nafte. Zaradi povečanih javnih izdatkov, kot so socialni transferji in stroški dela v javnem sektorju, ter nekoliko nižjih davčnih prihodkov je pričakovan proračunski primanjkljaj, ki se bo zaradi krepitve gospodarstva verjetno znižal že v letu 2010.

Ob pričakovani 5-odstotni rasti bo slovenski trg zdravil v letu 2009 dosegel vrednost okrog 500 milijonov EUR.

Hrvaška

Po daljšem obdobju visoke gospodarske rasti je bil vpliv finančne krize na Hrvaško doslej dokaj omejen. V letu 2009 lahko ob ostrejših pogojih financiranja na domačih in tujih kreditnih trgih pričakujemo upočasnitev gospodarske rasti predvsem zaradi zmanjšanja izvoza ter relativno visoke zunanje zadolženosti države. Med pomembnimi izzivi, ki čakajo Hrvaško, so gospodarske reforme, zlasti v zdravstvu in ladjedelništvu, ter pogajanja z EU. Kljub temu Hrvaška v primerjavi z drugimi državami v regiji ohranja ugoden makroekonomski položaj, saj že izpolnjuje številne pristopne kriterije za vstop v EU in je hkrati med bolj razvitimi. Eden od izzivov ostaja tudi velika zunanja zadolženost hrvaškega gospodarstva. Tečaj kune je v zadnji polovici leta 2008 presenetil s krepitvijo, ki je bila do neke mere posledica visokih obrestnih mer na denarnem trgu, zato naj ne bi šlo za dolgoročnejši trend.

Po predvidevanjih naj bi hrvaški trg zdravil v letu 2009 ob 3- do 5-odstotni rasti dosegel vrednost blizu 700 milijonov EUR.

Ruska federacija

Ruska federacija je v letu 2008 že deseto leto zapored beležila močno gospodarsko rast. Ta je v letih od 1999 do 2008 znašala v povprečju okrog 7 % na leto. V letu 2009 se pričakuje nizka gospodarska rast, zlasti zaradi selitve finančne krize v realni sektor, slabše trgovinske pozicije zaradi nižjih cen nafte ter zmanjšanja povpraševanja. Tečaj rublja bo v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 najverjetneje dosegal nižjo vrednost glede na evro, ruska centralna banka pa bo po pričakovanjih ostala pri dosednji politiki uravnavanja in nadzorovanja drsečega tečaja. Proračunski presežek države glede na BDP se bo zaradi padca cen nafte v naslednjih dveh letih najverjetneje prepolovil, vendar bo še vedno dosegal okrog 3 %. Evropska Komisija za Rusko Federacijo napoveduje blizu 1% gospodarsko rast, k čemur bodo pripomogli zlasti vladni stimulatívni ukrepi ter nekoliko nižji tečaj rublja, ki bo stimuliral izvoznike. Gospodarstvo se bo po napovedih začelo ponovno krepiti v letu 2010, ko naj bi rast BDP-ja preseгла 2%.

Trg zdravil bo v letu 2009 ob 5- do 8-odstotni rasti dosegel vrednost približno 9,3 milijarde EUR.

Poljska

Kljub trdnim gospodarskim temeljem se tudi na Poljskem pričakuje upočasnitev gospodarske rasti. Država je sicer doživela precejšen umik investitorjev in kapitala, vendar pa se je njen finančni sistem, ki temelji na poslovanju t. i. univerzalnih bank, podprtih z depozitnim financiranjem, izkazal kot zelo trden. Po predvidevanjih se nekatere manjše in srednje velike banke, ki so deloma tudi v tuji lasti, utegnejo spopasti z izzivi pri pridobivanju zunanjih virov financiranja. V letu 2009 se pričakuje zmanjšanje porabe gospodinjev in investicijske porabe, kar bo skupaj z upočasnjenim izvozom pomenilo nižjo realno gospodarsko rast, vendar bo ta s približno 2 % še vedno močno prehitela rast EMU. Po pričakovanjih poljske centralne banke se pričakuje letno znižanje inflacije pod 3,5 %. K temu bodo prispevali zlasti ostrejši pogoji na kreditnem trgu, znižana gospodarska rast in nižja rast plač. Po isti napovedi lahko v prihodnjem letu pričakujemo tudi zmanjševanje zaposlenosti.

Po pričakovanjih naj bi vrednost poljskega trga zdravil ostala na ravni iz leta 2008, kar pomeni 4,9 milijarde EUR.

Zahodna Evropa

Po mnenju Evropske komisije so gospodarski obeti za leto 2009 manj ugodni, saj bodo gospodarstva v evroobmočju in EU, ki jih je finančna kriza prizadela že v letu 2008, v povprečju najverjetneje ostala na obstoječi ravni ali celo nekoliko padla. Gospodarska situacija bo odvisna zlasti od tega, v kakšni meri so se težave v finančnem sistemu že prelile v realno gospodarstvo in ali so finančni trgi že dosegli dno. Kljub temu in predvsem zaradi dejstva, da so Evropska centralna banka in nacionalne vlade pokazale veliko odločnost in zavzetost pri reševanju krize, lahko ob koncu leta 2009 ali v letu 2010 pričakujemo ponovno krepitev gospodarske rasti.

Romunija

Velika poraba, prilivi iz naslova tujih investicij in ekspanzivna fiskalna politika so v letu 2008 pripomogli k rekordno visoki realni gospodarski rasti, ki se bo v letu 2009 umirila. Kot enega izmed ključnih srednjeročnih izzivov naj navedemo proračunsko strukturo, ki zaradi institucionalnih dejavnikov in usmerjenosti v tekočo porabo povzroča dvigovanje javnofinančnega primanjkljaja. V letu 2009 se zaradi pričakovanega ponovnega dviga pokojnin, zelo verjetnega dviga plač v javnem sektorju in učinka znižanja prispevnih stopenj napoveduje povečanje proračunskega primanjkljaja ob hkratni stagnaciji deleža investicij v javni porabi. Izziv ostaja tudi zunanjetrgovinski primanjkljaj, ki ga je Romunija doslej financirala s prilivi od tujih investicij in vse bolj tudi s kratkoročnim zadolževanjem v tujini. Pričakovano je tudi slabljenje tečaja romunskega leja in večje nihanje njegove vrednosti v primerjavi z evrom.

Ocenjena vrednost romunskega trga zdravil v letu 2009 znaša ob 5-odstotni rasti blizu 1,8 milijarde EUR.

Ukrajina

Leto 2008 so v Ukrajini zaznamovali precejšnje zmanjšanje industrijske proizvodnje in cen železa in jekla, ki predstavljata bistven del izvoza, dvomestna inflacija ter zaostreno zunanje financiranje. Leto 2009 bo po napovedih zaznamoval padec BDP-ja. Vlada je sprejela več mehanizmov za blažitev krize, med njimi tudi ostre

varčevalne ukrepe, država pa je prejela tudi pomoč IMF. Novembra 2008 so zabeležili zmanjšanje vrednosti lokalne valute, kar naj bi se nadaljevalo tudi v letu 2009. IMF in ukrajinska centralna banka želita na postopen in nadzorovan način dopustiti, da se devizni tečaj srednjeročno izoblikuje na bolj vzdržni ravni od 7 do 8 UAH/USD. Vrednost trga zdravil naj bi po predvidevanjih ob minimalni rasti dosegla nekaj manj kot 1,5 milijarde EUR.

Češka republika

Podobno kot v drugih državah EU se tudi na Češkem pričakuje zmanjšanje realne gospodarske rasti, ki pa bo z okrog 2 % še vedno ena najvišjih v okviru EU. Zmanjšanje podjetniških davkov bo po napovedih ugodno vplivalo na investicijsko dejavnost podjetij in na tuje investicije. Kljub različnim davčnim in fiskalnim spremembam v letu 2008, na primer spremenjeni obdavčitvi dohodkov in davku na dodano vrednost ter zmanjšanju socialnih transferov, se pričakuje, da njihovi učinki ne bodo neugodno vplivali na proračun. Zaradi manjše gospodarske rasti in vse manjših pritiskov na rast cen naj bi obrestna mera še naprej padala, kar utegne povzročiti slabitev tečaja češke krone.

Vrednost češkega trga zdravil naj bi v letu 2009 ostala pod 1,8 milijarde EUR, kar pomeni okrog 3-odstotno zmanjšanje glede na leto 2008.

Madžarska

Na Madžarskem se je gospodarska aktivnost v drugi polovici leta 2008 precej upočasnila, še posebno v zadnjem četrtletju, ko je bila gospodarska rast negativna. Zaostreni pogoji za pridobivanje kreditov, večji stroški financiranja in slabši obeti glede mednarodne trgovine napovedujejo upočasnitev tudi v letu 2009. Proti koncu leta 2008 sta zlasti Mednarodni denarni sklad in EU, z nekoliko manjšo udeležbo pa tudi Svetovna banka, pripravila reševalni sveženj za madžarsko gospodarstvo, ki bo izboljšal finančno stabilnost države, a bo hkrati prinesel nekaj manj priljubljenih omejitev proračunskih izdatkov. V letu 2008 je prišlo tudi do precejšnje oslabitve lokalne valute. To je poleg ostalih učinkov prizadelo številne poslovne subjekte, ki so najemali posojila v tujih valutah. Centralna banka je močno dvignila obrestne mere, da bi preprečila odliv kapitala. To bo verjetno preprečilo nadaljnjo slabitev forinta, a bodo hkrati dodatno zmanjšalo gospodarske aktivnosti.

Vrednost madžarskega trga zdravil bo v letu 2009 zaradi dosedanjega neugodnega gibanja tečaja forinta verjetno padla za približno 18 % in bo znašala 1,65 milijarde EUR.

Upravljanje s tveganji

Hitro odzivanje na tržne razmere in visoka rast poslovanja v mednarodnem okolju prinašata potrebo po odpravljanju in čim bolj učinkovitem obvladovanju različnih poslovnih in finančnih tveganj. V Krki imamo identificirane vse ključne vrste poslovnih in finančnih tveganj, za njihovo obvladovanje pa so zadolžene posamezne organizacijske enote.

Poslovna tveganja obvladujemo decentralizirano, finančna tveganja pa centralizirano. Ukrepe in mehanizme odobri vodstvo podjetja, ki je seznanjeno tudi z učinkovitostjo sprejetih ukrepov. Ukrepe in rezultate, povezane s poslovnimi tveganji, redno spremljajo različni vnaprej določeni odbori, za finančna tveganja skupine Krka pa je zadolžen Finančni sektor.

V skupini Krka sistematično, kvalitativno in kvantitativno, spremljamo izpostavljenost različnim vrstam tveganj. Zaradi dodelanega sistema upravljanja s tveganji smo v letu 2008 uspešno obvladovali spodaj navedena tveganja.

POSLOVNA TVEGANJA			
Področje tveganja	Opis tveganja	Način obvladovanja	Izpostavljenost*
intelektualna lastnina	tveganje kršitve pravic iz naslova intelektualne lastnine drugih oseb ali neupravičeno izkoriščanje Krkine intelektualne lastnine	Krka dosledno upošteva intelektualno lastnino drugih, hkrati ima oblikovane rezervacije za morebitne tožbe	zmerna
regulatorni postopki	tveganje spremembe zakonodaje ali njenega tolmačenja	posvetovanje z regulatornimi organi v procesu razvoja izdelka	zmerna
razvojni proces	tveganje, da razviti izdelek ne bo imel ustreznih lastnosti ali bo neustrezen z vidika patentne situacije	vertikalno integriran model poslovanja, spremljanje patentne situacije in tržnih razmer	zmerna
zanesljivost dobaviteljev in pogodbenih partnerjev	možnost motenih dobav ali nekonkurenčnih cen	analiziranje tveganja posameznih dobaviteljev in sprejemanje ustreznih ukrepov v primeru neustreznega poslovnega sodelovanja z dobaviteljem	zmerna
razpoložljivost proizvodnih zmogljivosti	nenačrtovane zaustavitve, motnje ali napake v proizvodnji	zavarovanje za primer obratovalnega zastoja, redno preventivno vzdrževanje in meritve	majhna
varovanje okolja	nevarnost izrednih dogodkov s škodnim vplivom na okolje	preventivne vaje in predpisani interni postopki za primere, da pride do izrednega dogodka	majhna
informacijski viri	nevarnost motenj v procesih zaradi nerazpoložljivosti informacijskih virov; škoda zaradi razkritja poslovnih skrivnosti ali uporabe popačenih oz. nepravilnih informacij /podatkov	upravljanje tveganj z ukrepi za odpravo kritičnih tveganj, neodvisni varnostni pregledi	zmerna
zaposleni	tveganje izgube ključnih kadrov, pomanjkanja strokovno usposobljenih kadrov, socialnega dialoga z zaposlenimi	sistem nagrajevanja, razvoj kadrov, nenehno izobraževanje, merjenje organizacijske kulture in klime	zmerna
varnost in zdravje pri delu	nevarnost nastanka nezgod ali poškodb na delovnem mestu	preverjanje tehnoloških postopkov, računalniško podprt sistem ocenjevanja tveganosti	zmerna
varovanje premoženja	nevarnost odtujitve in uničenje premoženja	izdelan načrt varovanja	zmerna

* Izpostavljenost odraža možnost uresničitve tveganja in velikost morebitne škode oziroma izgube.

FINANČNA TVEGANJA			
Področje tveganja	Opis tveganja	Način obvladovanja	Izpostavljenost *
tveganje sprememb deviznih tečajev	nevarnost izgube zaradi neugodnega gibanja deviznih tečajev	obvladovanje odprte devizne pozicije, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih inštrumentov	znatna
tveganje sprememb obrestnih mer	nevarnost izgube zaradi neugodnega gibanja obrestnih mer ali sprememb pogojev financiranja ter najemanja kreditov	spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanja s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih inštrumentov	majhna
kreditno tveganje	tveganje neplačil s strani kupcev	omejevanje maksimalne izpostavljenosti do posamičnih kupcev, aktivno upravljanje s terjatvami, izračunavanje bonitetnih ocen	zmerna
likvidnostno tveganje	nevarnost pomanjkanja likvidnih sredstev za servisiranje poslovnih in finančnih obveznosti	vnaprej dogovorjene kreditne linije, združevanje (cash-pooling) denarnih sredstev in načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih	majhna
nevarnost premoženjske škode	nevarnost škode na premoženju zaradi rušilnega delovanja naravnih sil (npr. požar, eksplozija, poplava, vihar, strela) in drugih nezgodnih primerov (npr. poškodovanje blaga, zlonamerno poškodovanje premoženja, prometna nesreča)	sistematične ocene ogroženosti objektov, ukrepi v skladu s študijami varstva pred požarom ter sklepanje ustreznih zavarovanj	zmerna
nevarnost odškodninskih zahtevkov in civilnih tožb	nevarnost odškodninskih zahtevkov tretjih oseb zaradi škodnih dogodkov, ki jih družba povzroči nehote in naključno s svojo dejavnostjo, posestjo stvari in dajanjem izdelkov na trg	zavarovanje civilne, delodajalčeve in ekološke odgovornosti, zavarovanje produktne odgovornosti in odgovornosti za klinična testiranja	zmerna
nevarnost finančne izgube zaradi obratovalnega zastoja	nastanek finančne škode zaradi prekinitve proizvodnje zaradi premoženjske škode	zavarovanje stroškov dela, amortizacije, ostalih poslovnih stroškov in dobička iz poslovanja ter organizacijsko-tehnični ukrepi za zmanjšanje posledic obratovalnega zastoja	majhna

* Izpostavljenost odraža možnost uresničitve tveganja in velikost morebitne škode oziroma izgube.

Poslovna tveganja

Med poslovna tveganja v Krki vključujemo tveganja z naslednjih področij: razvoj in raziskave, obvladovanje vhodnih materialov (dobavitelji, pogodbeniki), obvladovanje procesa proizvodnje in proizvodnih zmogljivosti, ravnanje z okoljem, informacijski viri in računalniško vodeni procesi, zaposleni, varnost in zdravje pri delu, varnost živil in varovanje premoženja.

Razvoj in raziskave

Obvladovanje razvojno-raziskovalnih tveganj je zaradi narave farmacevtske dejavnosti še posebej pomembno. V nadaljevanju navajamo nekatera največja tveganja s tega področja.

Tveganja s področja intelektualne lastnine. Pri razvoju vsakega izdelka sproti analiziramo situacijo na tem področju. S tem preverjamo izpostavljenost tveganju kršitev pravic intelektualne lastnine tretjih oseb in morebitnih tožb iz tega naslova. Za morebitne tožbe imamo oblikovane rezervacije. Svoje izume v zgodnejših fazah raziskav

in razvoja ščitimo s patenti, z ustreznimi metodami pa posegamo v postopke podeljevanja patentov pri kompetentnih oblasteh. Kot pomemben element industrijske lastnine ščitimo tudi svoje blagovne znamke.

Regulatorna tveganja. Obvladovanje regulatornih tveganj, povezanih s spremembo zakonodaje in z njenim tolmačenjem, se začne v zgodnjih fazah razvoja novega izdelka in traja ves njegov življenjski cikel. Z regulatornimi oblastmi v okviru uradnih posvetovalnih mehanizmov preverjamo svoje razvojne rešitve za posamezen izdelek in načrtovano vsebino registracijske dokumentacije. Tako zmanjšujemo tveganje, da bi pri registracijah izdelkov in pri podaljševanju registracij prišlo do morebitnih težav in neuspehov. Pri pripravljanju zakonodajnih sprememb s tega področja aktivno sodelujemo v delovnih skupinah v okviru industrijskih združenj.

Tveganja razvojnega procesa. Gre za tveganja tehnološko-tehnične narave, da izdelek ne bi imel katere od ključnih lastnosti, ki jih mora imeti, oziroma da bi bil neustrezen z vidika patentne situacije. Taka tveganja zmanjšujemo z uvajanjem novih razvojnih procesov in metod ter z lastnim in pridobljenim znanjem in izkušnjami na raziskovalno-razvojnem področju. Končni izdelek mora biti kakovosten, varen in učinkovit. Procesi, ki jih uvajamo, že v zgodnjih fazah razvoja zmanjšujejo tveganja, da bi imel izdelek negativne lastnosti. Pomemben dejavnik, ki omogoča boljše obvladovanje teh tveganj, je vertikalno integriran model razvoja in proizvodnje, s katerim nadzorujemo celoten proces proizvodnje od surovine do končnega izdelka. Prav tako neprestano spremljamo patentne situacije in razmere na trgu.

Več lahko preberete v poglavju Razvoj in raziskave.

Zanesljivost dobaviteljev in pogodbenih partnerjev

Ključne vhodne surovine dobavlja omejeno število dobaviteljev. S tem zagotavljamo varno, kakovostno in cenovno konkurenčno dobavo. Leta 2005 smo začeli izvajati analize tveganj za pogodbene proizvajalce, dobavitelje in proizvajalce zdravilnih učinkovin. Na podlagi rezultatov posamezne analize določimo prednostne presoje, ki jih Sektor za upravljanje kakovosti nato izvede pri partnerjih. Na osnovi ugotovitev presoj se skupaj s partnerji dogovorimo za morebitne potrebne ukrepe. V skrajnem primeru s partnerjem prenehamo sodelovati in uporabimo alternativne rešitve.

Razpoložljivost proizvodnih zmogljivosti

Zanesljivo in kakovostno delovanje proizvodnih zmogljivosti zagotavljamo z vzdrževanjem ključne strojne opreme in energetske infrastrukture. Načrtovanje, izvajanje in nadzor preventivnega vzdrževanja je z uporabo informacijskega sistema SAP PM postalo enostavnejše in preglednejše. S tem sistemom vzdržujemo obsežno in ažurno podatkovno bazo. Omogoča nam ugotavljanje morebitnih kritičnih mest v proizvodnji, posledično pa tudi učinkovito in pravočasno odločanje in ukrepanje ter obvladovanje stroškov. Rezultate meritev učinkovitosti in razpoložljivosti delovanja ključne strojne opreme redno analiziramo in iščemo načine za njihovo izboljševanje. K zmanjševanju tveganja bistveno pripomore vpeljeni sistem kontinuiranega usposabljanja in izpopolnjevanja znanja tehničnega osebja in proizvodnih operaterjev, ki z novim znanjem o nastavitvah linij pri menjavi izdelkov pomembno prispevajo k večji učinkovitosti in izkoriščenosti strojev.

Z nameščanjem kakovostnih in zanesljivih naprav, s katerimi se lahko prilagajamo širitvi proizvodnih zmogljivosti, ter s stalnim posodabljanjem energetskih oskrbovalnih sistemov zmanjšujemo tveganje za izpad energetskih virov.

Varovanje okolja

Nekateri izredni dogodki lahko negativno vplivajo na okolje, zato je pomembno zmanjševati tveganja za nastanek izrednih dogodkov in ustrezno ukrepati. V Krki izvajamo interni postopek prepoznavanja izrednih dogodkov. Prepoznani in ovrednoteni so vsi možni izredni dogodki, določene pa so tudi aktivnosti in ukrepi, če do takih dogodkov pride. Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo s preventivnimi ukrepi, z izobraževanjem in vajami za pravilno ukrepanje pa zagotavljamo minimalne vplive na okolje, ko do izrednih dogodkov pride. V letu 2008 ni bilo izrednih dogodkov.

Več lahko preberete v poglavju Varovanje okolja.

Informacijski viri

Kritičnost informacijskih virov določamo v skladu z metodologijo, ki izhaja iz osnovne ocene kritičnosti procesov in stopnje kritičnosti informacijskega vira za sam proces. Kritičnost informacijskega vira ocenjujemo z vidika razpoložljivosti, zaupnosti in celovitosti. Najbolj pomembni informacijski viri so posamezne informacijske storitve in aplikacije. Stopnjo njihove kritičnosti povzemajo vsi infrastrukturni elementi, od katerih je informacijska storitev ali aplikacija odvisna. Kot eno od metod prepoznavanja nevarnosti uporabljamo neodvisne varnostne preglede informacijske infrastrukture. Za vse kritične informacijske vire imamo prepoznane grožnje in tveganja, uprava družbe pa je potrdila sprejemljiva tveganja in potrebne ukrepe za odpravo kritičnih tveganj.

Zaposleni

Vedno pogosteje opažamo pomanjkanje ustrezne delovne sile na trgu dela. Zaradi tega sistematično načrtujemo in izvajamo izobraževanje in usposabljanje delavcev za pridobitev certifikata nacionalne poklicne kvalifikacije. Posebno pozornost namenjamo ključnim kadrom, ki vse bolj postajajo tudi ciljna skupina za konkurenčna podjetja. Tudi njihovo izobraževanje in razvoj načrtujemo in spremljamo, hkrati pa povečujemo njihovo odgovornost na delovnih mestih, spodbujamo prevzemanje novih zadolžitev oziroma razporejanje na nova delovna mesta.

Skupaj z drugimi motivacijskimi ukrepi krepimo pripadnost družbi in tako zmanjšujemo odhajanje drugam. S povečevanjem štipendiranja na univerzitetni ravni skušamo preprečiti pomanjkanje strokovnih kadrov, ki se pojavlja zaradi generacijsko pogojenega manjšega vpisa. Na ta način si prizadevamo ustvarjati pogoje za uresničevanje načrtovanih strateških, razvojnih in prodajnih ciljev.

Več lahko preberete v poglavju Zaposleni.

Varnost in zdravje pri delu

Po lastni metodologiji in v skladu z Izjavo o varnosti ocenjujemo verjetnost za nastanek določenega nezgodnega dogodka in njegove posledice ter verjetnost za nastanek zdravstvenih okvar na posameznem delovnem mestu. Tveganja ocenjujemo periodično in jih s primernimi varstvenimi ukrepi ohranjamo na sprejemljivi ravni. Poleg ocenjevanja tveganja na delovnih mestih ocenjujemo tudi tveganja, ki izhajajo iz posameznih tehnoloških postopkov. Več lahko preberete v poglavju Varnost in zdravje pri delu.

Varovanje premoženja

Prvo sistematično ocenjevanje ogroženosti posameznih objektov smo izvedli leta 2004, naslednjo pa po dopoljeni metodologiji še v letu 2006. Revizija ocen je bila narejena v letu 2008. Upoštevamo verjetnost nastanka določenega dogodka (uničenja ali odtujitve) in verjetnost njegovega pravočasnega odkritja ter možnosti za odpravo posledic. Za obvladovanje varnosti premoženja na sprejemljivi ravni je bil izdelan načrt varovanja.

Finančna tveganja

Tveganje sprememb deviznih tečajev

Zaradi razvejanega mednarodnega poslovanja je skupina Krka izpostavljena predvsem tveganju sprememb deviznih tečajev ameriškega dolarja, poljskega zlota, hrvaške kune, ruskega rublja, madžarskega forinta, srbskega dinarja in makedonskega denarja.

Odperto devizno pozicijo predstavlja bruto izpostavljenost bilance stanja skupine Krka v posamezni tuji valuti.

Devizna pozicija v ameriških dolarjih se je zaradi prehoda fakturiranja večjega dela prodaje matične družbe v evre v letu 2008 znižala. Devizne pozicije v ostalih valutah se glede na pretekla leta niso spremenile. Več informacij o izpostavljenosti tveganju sprememb deviznih tečajev je v računovodskih pojasnilih v poglavju Finančni inštrumenti.

V letu 2008 politike varovanja pred tečajnimi tveganji nismo spreminjali. Aktivno smo upravljali izpostavljenost do spremembe vrednosti ameriškega dolarja, ki predstavlja največje tveganje za poslovni rezultat. Del odprte pozicije v ameriških dolarjih smo zavarovali z uporabo izvedenih finančnih instrumentov, del pa je ostal nezavarovan. Za zavarovanje smo uporabili navadne terminske pogodbe. Z odprto pozicijo v ameriških dolarjih smo v letu 2008 ustvarili pozitivne tečajne razlike.

Izpostavljenosti do spremembe tečajev poljskega zlota, hrvaške kune, ruskega rublja in srbskega dinarja nismo varovali. Zaradi padca navedenih tečajev smo v drugem polletju 2008 ustvarili negativne tečajne razlike, ki pa so bile v veliki meri nevtralizirane s pozitivnimi tečajnimi razlikami iz prvega polletja, ko je vrednost navedenih valut v razmerju do evra naraščala.

Vrednosti in variabilnost ključnih deviznih tečajev

	31. 12. 2007	31. 12. 2008	Najnižja vrednost	Najvišja vrednost	Povprečna vrednost	Standardni odklon	Koeficient variabilnosti (v %)
USD	1,47	1,39	1,25	1,60	1,47	0,10	7
PLN	3,59	4,15	3,20	4,17	3,51	0,21	6
HRK	7,33	7,36	7,10	7,36	7,22	0,06	1
RUB	35,99	41,28	34,15	41,30	36,45	1,08	3
RSD	79,23	88,60	75,74	91,26	81,46	3,54	4
MKD	61,47	61,42	61,33	61,59	61,41	0,06	0

Koeficient variabilnosti = standardni odklon / povprečna vrednost

Tveganje sprememb obrestnih mer

Skupina Krka je imela konec leta 2008 najeta tri dolgoročna posojila, ki so vezana na referenčno obrestno mero 6-mesečni EURIBOR. V letu 2008 se skupina Krka ni dodatno dolgoročno zadolževala, zato se izpostavljenost tveganju spremembe obrestne mere ni povečala. Več informacij o izpostavljenosti tveganju sprememb obrestnih mer je v računovodskih pojasnilih v poglavju Finančni instrumenti.

Evropska centralna banka je v letu 2008 znižala ključno obrestno mero za 150 bazičnih točk. Zaradi pričakovanj po nadaljnem padanju referenčne obrestne mere nismo sklepali novih zavarovanj. Konec leta smo zaprli instrument obrestne zamenjave, s katerim smo v letu 2004 fiksirali obrestno mero za enega od dolgoročnih posojil, zato konec leta 2008 nismo imeli sklenjenih obrestnih zavarovanj.

Vrednosti in variabilnost 6-mesečnega EURIBORja

	31. 12. 2007	31. 12. 2008	Najnižja vrednost	Najvišja vrednost	Povprečna vrednost	Standardni odklon	Koeficient variabilnosti (v %)
6-mesečni EURIBOR	4,70 %	2,97 %	2,97 %	5,45 %	4,73 %	0,54	11

Koeficient variabilnosti = standardni odklon / povprečna vrednost

Kreditno tveganje

Proces kreditne kontrole obsega bonitetno ocenjevanje kupcev, ki jim obvladujoča družba in odvisne družbe na leto prodajo izdelke v vrednosti 100.000 evrov in več, ter redno dinamično spremljanje plačilne discipline kupcev. V sistem kreditne kontrole je skupaj vključenih več kot 400 kupcev skupine Krka.

Učinki kreditne kontrole so pozitivni. Z rednim spremljanjem odprtih in zapadlih terjatev do kupcev, starostne strukture terjatev ter gibanja povprečnih plačilnih rokov kreditno izpostavljenost skupine Krka ohranjamo v sprejemljivih okvirih glede na zaostrene tržne razmere. Več informacij o izpostavljenosti kreditnemu tveganju je v računovodskih pojasnilih v poglavju Finančni instrumenti.

Kreditno kontrolo za skupino Krka izvaja Služba za upravljanje s tveganji v Finančnem sektorju in poteka za kupce odvisnih družb in obvladujoče družbe po enotnih postopkih in pravilih. V letu 2008 nismo zabeležili vrednostno pomembnejših odpisov terjatev zaradi neplačil kupcev.

Likvidnostno tveganje

Skupina Krka likvidnostno tveganje obvladuje centralizirano in ga z različnimi mehanizmi zmanjšuje tako na ravni matične družbe kot odvisnih podjetij. Zaradi tradicionalno majhne zadolženosti in visoke bonitete je likvidnostno tveganje skupine Krka kljub težavam na finančnih trgih majhno.

V letu 2008 smo zato, da bi bolje uravnavali denarne tokove, znotraj skupine Krka uvedli združevanje denarnih sredstev (cash-pooling) za odvisni družbi v Sloveniji – Terme Krka, d. o. o., in Terme Krka – Strunjan, d. o. o. Ključni cilji uvedbe združevanja denarnih sredstev so:

- omogočiti skupini Krka dostop do virov financiranja pod najbolj ugodnimi pogoji,
- centralizirano upravljati denarna sredstva in
- optimizirati obrestne prihodke in odhodke.

Prav tako smo lani nadgradili sistem planiranja denarnih tokov podjetja, ki deluje ob podpori centralnega poslovno-informacijskega sistema družbe.

V nadaljevanju prikazujemo ključne kazalnike tekoče likvidnosti (kratkoročni, hitri in pospešeni koeficient) ter kazalnike, ki prikazujejo upravljanje s kratkoročnimi sredstvi in obveznostmi. Obratni kapital se je v letu 2008 rahlo povečal na račun večjih zalog in terjatev. V primerjavi z letom 2007 se je lani nekoliko povečala tudi kratkoročna zadolženost. Kratkoročno financiranje poteka na osnovi bančnih kreditnih linij, s katerimi skupina Krka pokriva morebitne primanjkljaje denarnih sredstev.

Likvidnostni kazalniki za skupino Krka ter primerjava z izbranimi povprečji

Likvidnostni kazalniki	2008	2007	2006	2005	2004	5-letno Krkino povprečje
kratkoročni koeficient	1,99	1,99	2,11	1,82	2,32	2,05
pospešeni koeficient	1,07	1,07	1,31	1,04	1,36	1,17
hitri koeficient	0,04	0,11	0,24	0,17	0,22	0,16
obračanje terjatev	4,01	4,34	4,34	4,02	4,74	4,29
delež obratnega kapitala v prihodkih od prodaje (v %)	33,82	29,67	29,70	27,80	26,57	29,51

kratkoročni koeficient = kratkoročna sredstva/kratkoročne obveznosti

pospešeni koeficient = (kratkoročna sredstva – zaloge)/kratkoročne obveznosti

hitri koeficient = (finančne naložbe + kratkoročno dana posojila + denar in denarni ustrezniki)/kratkoročne obveznosti

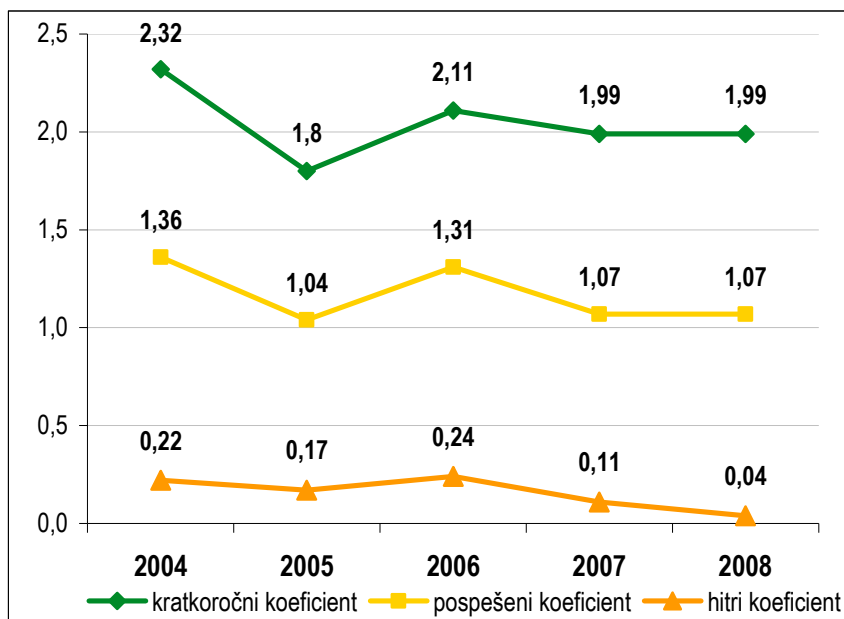
obračanje terjatev = čisti prihodki od prodaje/terjatve do kupcev in druge terjatve

obratni kapital = (kratkoročna sredstva – denar in denarni ustrezniki) – (kratkoročne obveznosti – kratkoročna posojila)

Pri presoji likvidnostnega tveganja skupine Krka je pomembna tudi sposobnost rednega poravnavanja obveznosti iz financiranja. Zadolženost skupine je tradicionalno majhna, zato ostrejši pogoji financiranja manj vplivajo na poslovanje. Kazalnika neto dolg/EBITDA ter EBIT/finančni odhodki za obresti, ki ju prikazujemo v poglavju Analiza uspešnosti poslovanja (Kazalniki poslovanja), kažeta, da bi lahko skupina Krka ves svoj neto dolg odplačala v približno pol leta, medtem ko letni odhodki za obresti predstavljajo manj kot 4 % dobička iz poslovanja.

Več informacij o izpostavljenosti likvidnostnemu tveganju je v računovodskih pojasnilih v poglavju Finančni instrumenti.

Gibanje kazalnikov likvidnosti za skupino Krka

Zavarovanje premoženja, obratovalnega zastoja in odgovornosti

Zavarovanje je v skupini Krka eden od ključnih ukrepov za obvladovanje nevarnosti in upravljanje z njo, njenimi posledicami in viri nevarnosti, ki pomembno vplivajo na ohranjanje gospodarske moči, rasti in dobička.

Skupina Krka z zavarovanjem:

- zagotavlja finančno nadomestilo za premoženjsko škodo, ki so posledica rušilnega delovanja naravnih sil (potres, toča, vihar, strela, poplava), tehničnih lastnosti proizvodnje (požar, eksplozija) ali človeškega dejavnika;
- zavaruje stalne stroške proizvodnje izdelkov iz lastnih učinkovin in dobiček skupine za primer daljše prekinitve proizvodnje, ki nastane kot posledica premoženjske škode;
- oblikuje program zavarovanj, ki družbo varujejo pred odškodninskimi zahtevki.

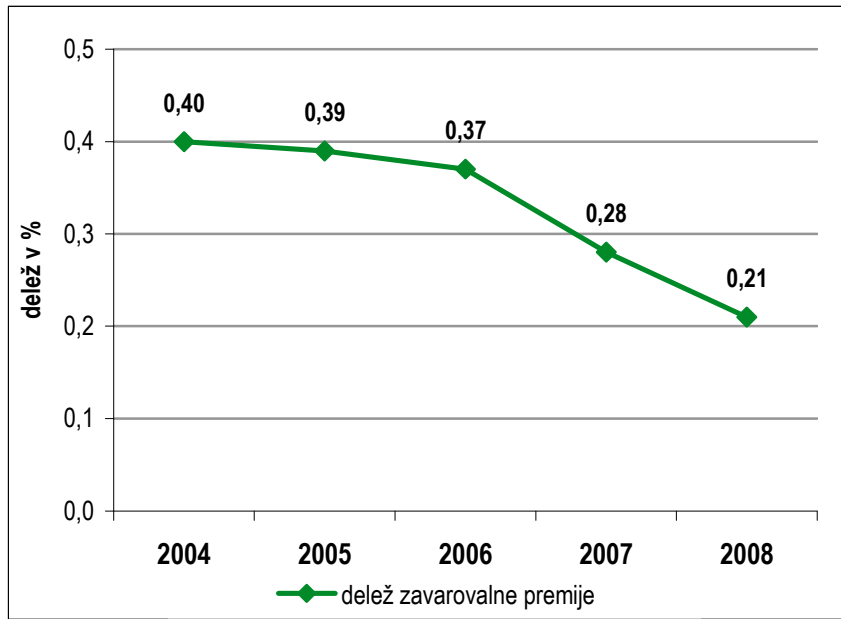
V letu 2008 je Krka v mednarodni zavarovalni program vključila odvisni podjetji TAD Pharmo iz Nemčije in Alternovo iz Avstrije. Z vključitvijo družb v mednarodni zavarovalni program se izvajanje zavarovalnih postopkov prenese na obvladujočo družbo. Zavarovanje je centralizirano, družbi pa sta pridobili poenotene in interno standardizirane postopke sklepanja zavarovanj in uveljavljanja zavarovalnin.

Krka je poenotila zavarovanja odgovornosti v skupini za materialno in nematerialno škodo tretjim osebam, ki bi jo lahko povzročila nehote in naključno s svojo dejavnostjo, posestjo stvari in dajanjem izdelkov na trg, prav tako pa prek pogodbenih zavez obvladuje tudi odgovornost pogodbenih partnerjev zlasti pri gradbenih in montažnih delih, pri investicijskih projektih in pri transportu.

Industrijski kompleks v Novem mestu je 23. julija 2008 obiskala zavarovalniška inšpekcija. Njen namen je bil ugotoviti maksimalno verjetno premoženjsko škodo in preveriti dejavnike tveganja posledičnega obratovalnega zastoja. Iz poročila inšpekcije je razvidno, da so zavarovalnice pripravljene zavarovati opazovane nevarnosti, zlasti zaradi urejenosti področij organizacije obvladovanja tveganj, preventivnih protipožarnih in protiekspluzijskih ukrepov ter ukrepov za nadomeščanje izpada prodaje in dobička zaradi obratovalnega zastoja.

Delež zavarovalnih premij v prihodkih se je tudi v letu 2008 zmanjševal.

Zavarovalne premije v prihodkih od prodaje

Delničarji in trgovanje z delnico

Donosnost naložb v delnice

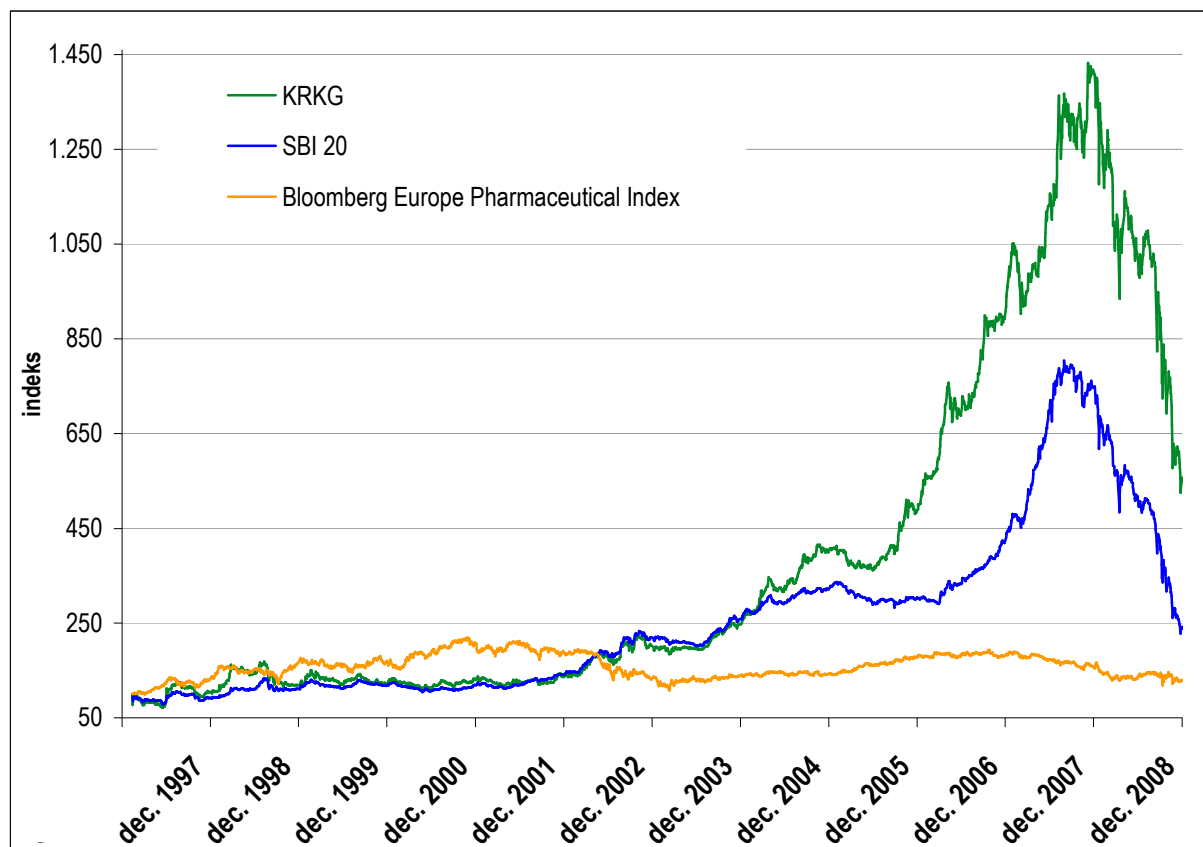
Tečaj Krkine delnice

v EUR	2008	2007	2006	2005	2004
najvišji v letu	123,47	126,58	79,14	44,87	36,46
najnižji v letu	46,02	79,23	42,74	31,69	21,70
31. december	48,27	124,29	78,48	42,72	35,24
letna rast v %	-61	58	84	21	60

Za vsa prikazana obdobja je upoštevano število delnic po cepitvi v razmerju 1 : 10. Pri preračunu tečajev v EUR so v obdobju 2004–2006 uporabljeni devizni tečaji na dan 31. decembra posameznega leta.

Skupina Krka je leto 2008 končala z dvomestno rastjo prodaje in dobička. Kljub temu je enotni tečaj delnice na račun finančne krize izgubil 61 %, medtem ko je slovenski borzni indeks (SBI 20) v istem obdobju padel za 68 %.

Gibanje tečaja Krkine delnice v primerjavi z izbranimi delniškimi indeksi (začetek leta 1997 = 100)

Vir: Bloomberg in Ljubljanska borza

Krkina delnica je v obdobju od uvrstitve na borzo leta 1997 pa do konca leta 2008 ustvarila bistveno višjo donosnost od primerljivih indeksov, na primer Slovenskega borznega indeksa (SBI 20) in panožnega indeksa Bloomberg Europe Pharmaceutical Index (BE500 Pharmaceutical IX), ki zajema vsa pomembnejša evropska podjetja iz farmacevtske panoge.

Politika dividend

Krka sledi politiki stabilnega povečevanja dividend. O predlogu višine dividend odločajo delničarji na redni skupščini. Dividende se začnejo izplačevati 60 dni po zasedanju skupščine.

Dividende

	2008	2007	2006	2005	2004
čisti dobiček na delnico ¹ v EUR	4,61	3,92	3,30	2,88	1,93
bruto dividenda na delnico ² v EUR	0,91	0,80	0,69	0,58	0,50
stopnja izplačila dividend ³ v %	23	24	24	30	39
dividendna donosnost ⁴ v %	1,9	0,6	0,9	1,4	1,4

¹ čisti dobiček večinskih lastnikov skupine Krka/povprečno število izdanih delnic v obdobju brez lastnih delnic

² izplačilo dividend za predhodno obdobje/povprečno število izdanih delnic v obdobju

³ bruto dividenda na delnico/čisti dobiček na delnico predhodnega obdobja

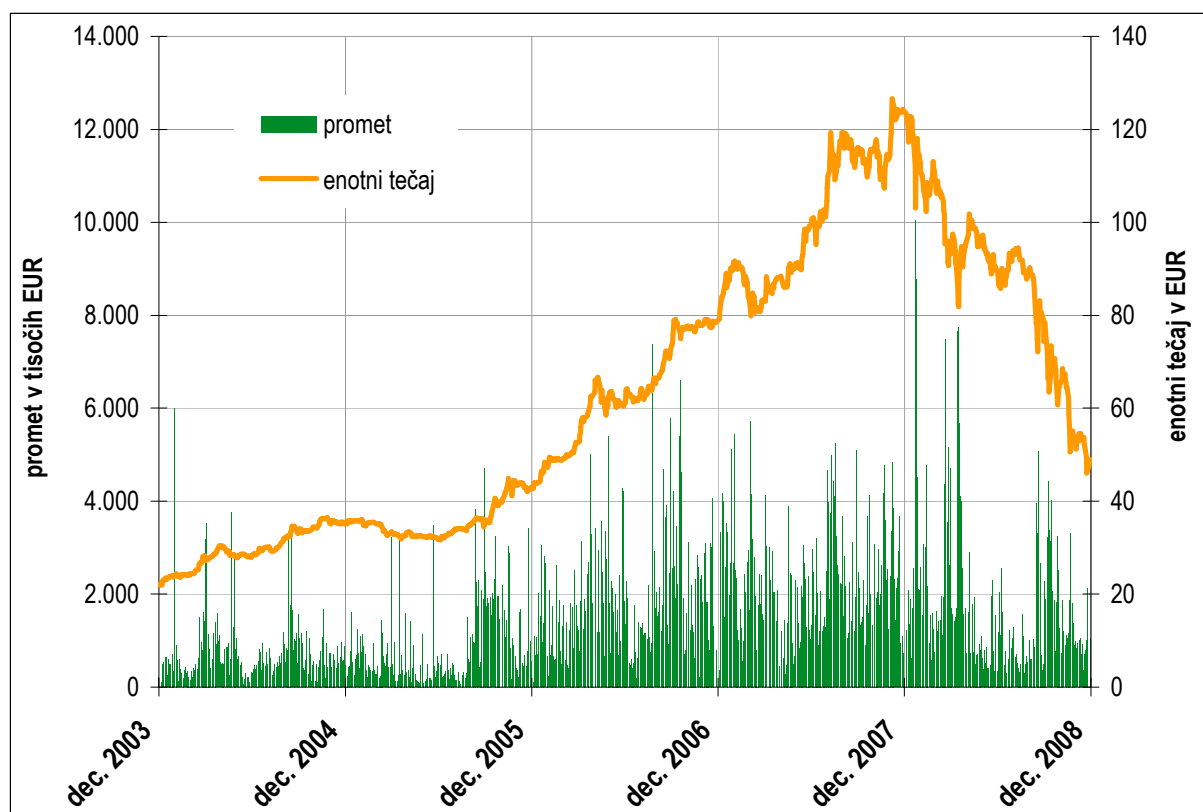
⁴ bruto dividenda na delnico/tečaj delnice 31. decembra posameznega leta

Za vsa prikazana obdobja je upoštevano število delnic po cepitvi v razmerju 1 : 10. Pri preračunu tečajev v EUR so v obdobju 2004–2006 uporabljeni devizni tečaji na dan 31. decembra posameznega leta.

Trgovanje z delnicami in lastništvo

Krkina delnica z oznako KRKG kotira na Ljubljanski borzi od februarja 1997 in je razvrščena v prvo kotacijo Ljubljanske borze. Vse Krkine delnice so istega razreda (navadne, prosto prenosljive). Vsaka delnica, razen lastnih, prinaša en glas pri glasovanju na skupščini delničarjev. S Krkino delnico se lahko prosto trguje prek borzoposredniških hiš in bank, ki so članice Ljubljanske borze. Register imetnikov Krkinih delnic vodi Centralna klirinško-depotna družba v Ljubljani (KDD), ki opravlja tudi storitve izračuna, izravnave in zagotavljanja izpolnitve obveznosti, nastalih v poslih z delnicami Krke.

Trgovanje s Krkino delnico v preteklih 5 letih

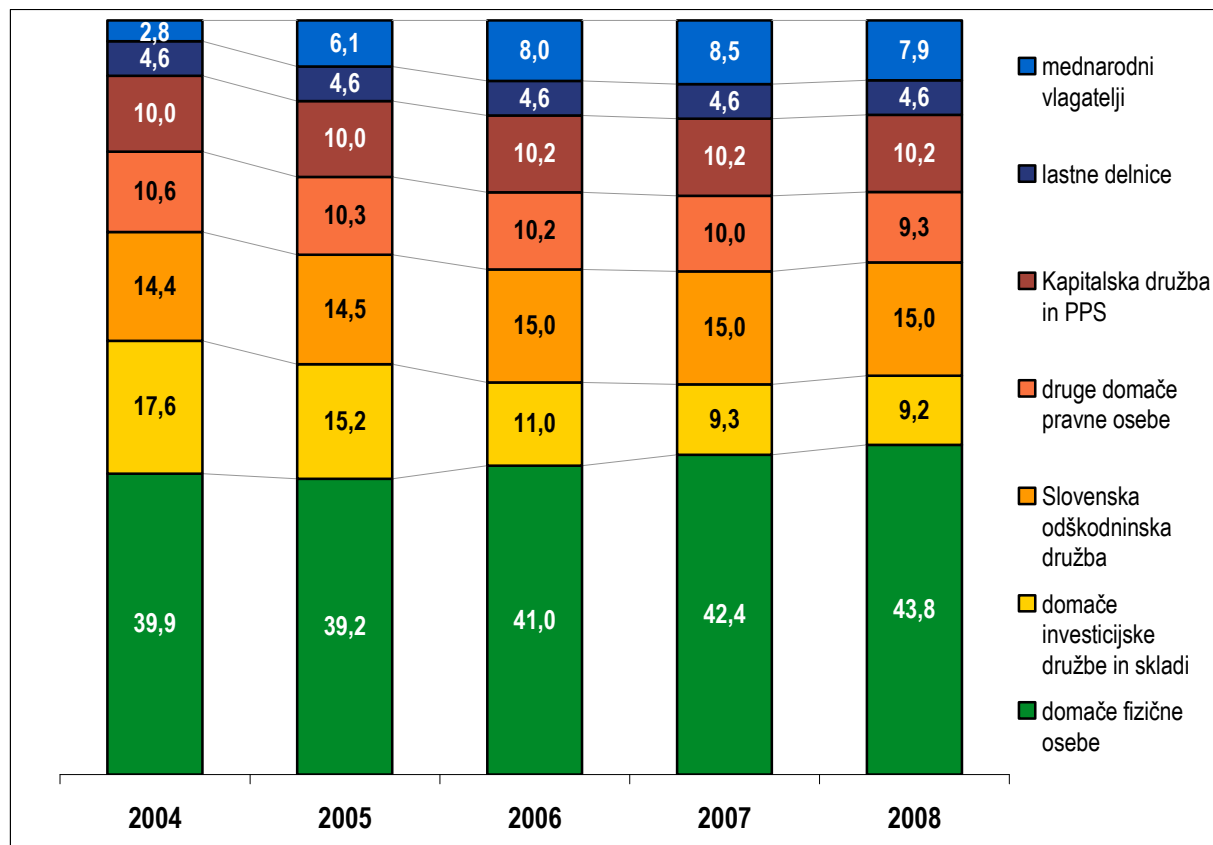
Krkina delnica je bila v letu 2008 najprometnejši vrednostni papir na Ljubljanski borzi. Skupni promet s Krkino delnico je v letu 2008 znašal 394 milijonov EUR in je v primerjavi z letom 2007 padel za 23 %. Povprečni dnevni promet je v letu 2008 znašal 1,58 milijona EUR.

Največjih deset delničarjev 31. decembra 2008

	Delničar	Država	Število delnic	Delež v %
1	SLOVENSKA ODŠKODNINSKA DRUŽBA, D. D.	Slovenija	5.312.070	14,99
2	KAPITALSKA DRUŽBA, D. D.	Slovenija	3.493.030	9,86
3	NEW WORLD FUND INC.	ZDA	910.700	2,57
4	NFD 1 DELNIŠKI INVESTICIJSKI SKLAD, D. D.	Slovenija	791.090	2,23
5	LUKA KOPER, D. D.	Slovenija	433.970	1,23
6	ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D. D.	Slovenija	388.300	1,10
7	UNICREDIT BANK AUSTRIA AG	Avstrija	373.271	1,05
8	DELNIŠKI VZAJEMNI SKLAD TRIGLAV STEBER I	Slovenija	370.492	1,05
9	FARMADENT, D. O. O.	Slovenija	225.071	0,64
10	BANKA CELJE, D. D.	Slovenija	205.655	0,58
	SKUPAJ		12.503.649	35,30

Konec leta 2008 je imela Krka 77.276 delničarjev, kar je za 25,5 % več kot konec leta 2007, ko je število delničarjev znašalo 61.585. Med vlagatelji se je najbolj povečalo število domačih fizičnih oseb, in sicer za 15.460 vlagateljev. V letu 2008 se je nekoliko zmanjšal delež mednarodnih vlagateljev ter domačih pravnih oseb, povečal pa se je delež domačih fizičnih oseb. Lastniški delež slovenskih državnih finančnih družb (Slovenske odškodninske družbe ter Kapitalske družbe skupaj s PPS) se ni spremenil.

Sestava delničarjev 31. decembra (deleži v %)

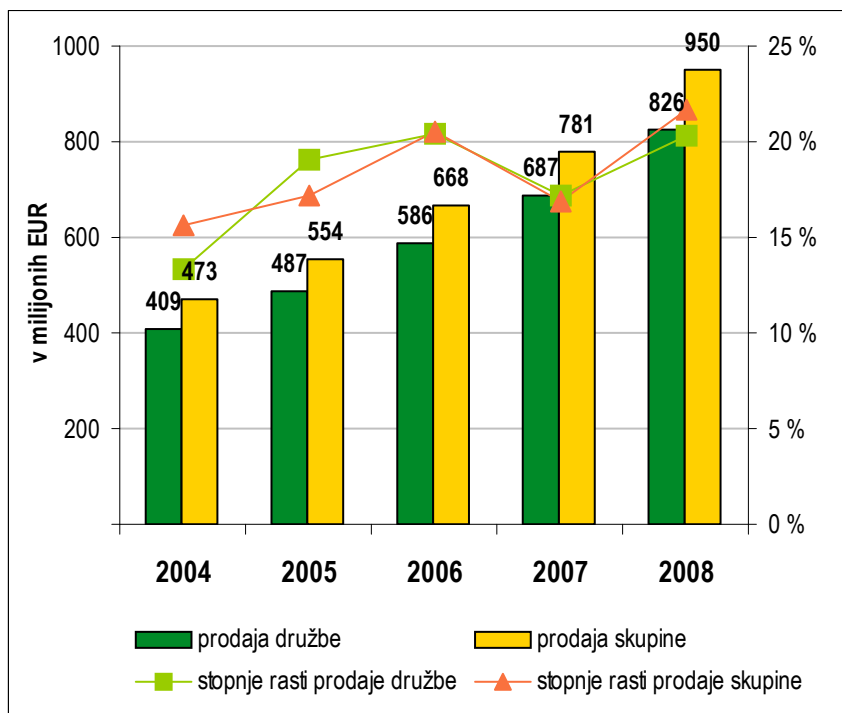

Analiza uspešnosti poslovanja

V analizo uspešnosti poslovanja so vključeni podatki za skupino in družbo Krka, komentar pa je v glavnem vezan na poslovanje skupine Krka.

Prodaja

Prodaja in stopnje rasti prodaje skupine in družbe Krka

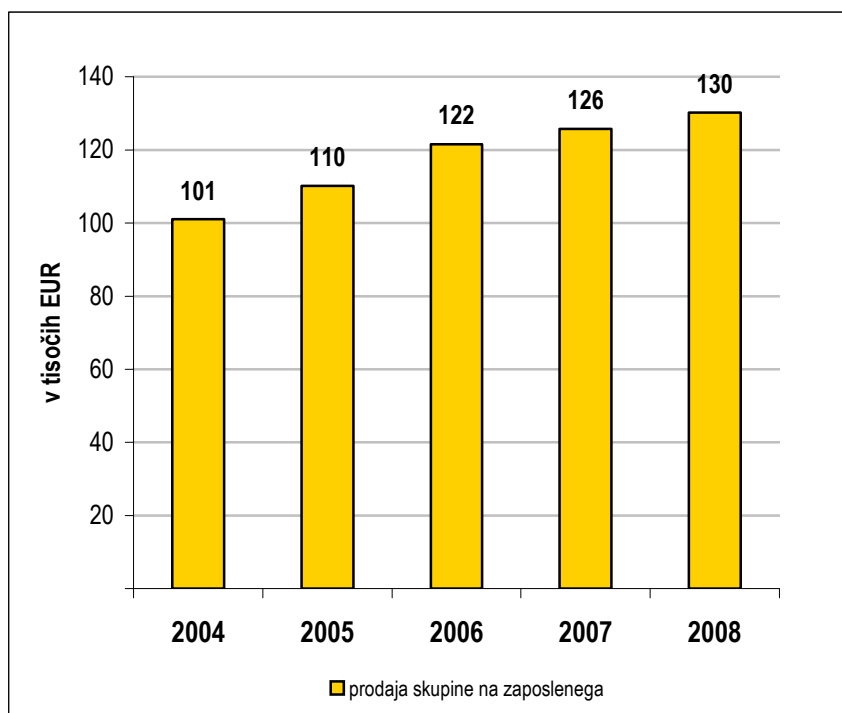
Doseganje več kot 10-odstotne povprečne letne rasti celotne vrednosti prodaje je eden od glavnih strateških ciljev, ki jih vsebuje strategija razvoja skupine Krka za obdobje od 2008 do 2012. Od leta 2004 je zaznati stabilno rast prodaje, ki je v zadnjih petih letih v povprečju znašala 18,4 %.

Skupina je v letu 2008 prodala za 949,9 milijona EUR izdelkov in storitev. V primerjavi z letom 2007 je prodajo povečala za 169,0 milijona EUR oziroma 21,6 %.

Natančnejši pregled prodajnih rezultatov po posameznih trgih in skupinah izdelkov

navajamo v poglavju Trženje in prodaja.

Prodaja na zaposlenega za skupino Krka

Povprečna stopnja rasti prodaje na zaposlenega je v zadnjih petih letih znašala 7,1 % in je bila nižja od rasti celotne prodaje predvsem zaradi intenzivnega zaposlovanja v tujini, tako v predstavništvih kot v odvisnih družbah. V letu 2008 se je število zaposlenih v skupini povečalo za 12 %, v Sloveniji za 5 % in zunaj nje za 21 % (več v poglavju Zaposleni).

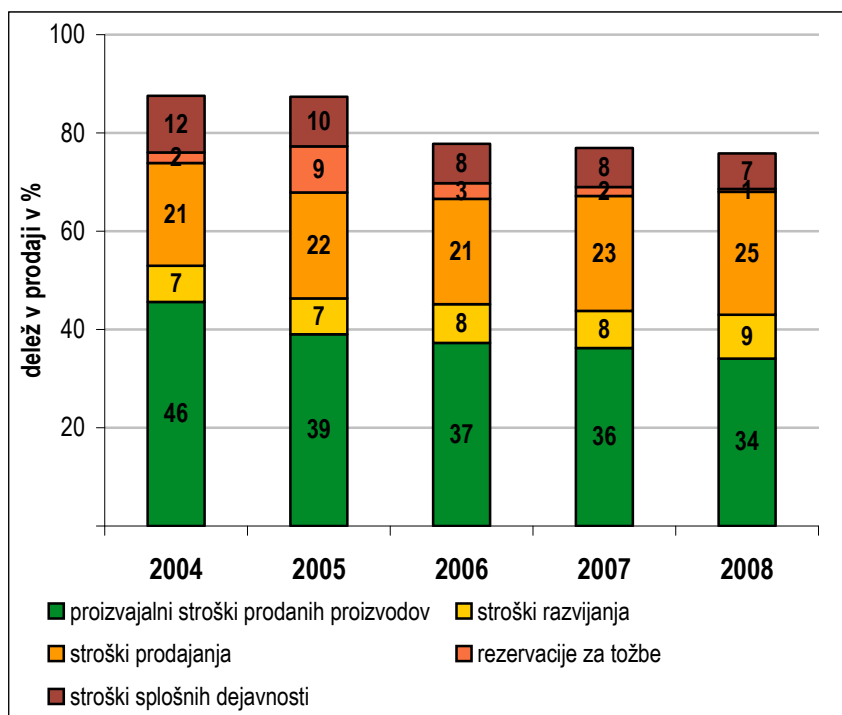
Glede na to, da je prodajno-marketingška mreža organizirana v predstavništvih in družbah v tujini, je prikazana le prodaja na zaposlenega za skupino.

Poslovni odhodki

Poslovni odhodki skupine Krka so znašali 721,8 milijona EUR in so bili za 20 % večji kot leto prej. Zrasli so za 1,5 odstotne točke manj, kot je zrasla prodaja skupine.

Med poslovnimi odhodki skupine Krka so proizvodni stroški prodanih proizvodov predstavljali 325,1 milijona EUR, stroški prodajanja 242,3 milijona EUR (od tega 4,5 milijona EUR za novo oblikovane rezervacije za tožbe zaradi domnevnih kršitev patentov), stroški razvijanja 84,7 milijona EUR, stroški splošnih dejavnosti pa 69,6 milijona EUR (od tega 1,0 milijona EUR za tožbo s področja intelektualne lastnine). Delež poslovnih odhodkov v prodaji se je v zadnjih petih letih zmanjšal z 88 % na 76 %, kar je prikazano v spodnjem grafu.

Deleži stroškov po funkcijah v prodaji skupine Krka

Proizvajalni stroški prodanih proizvodov, ki so se glede na leto 2007 povečali za 15 %, so bili s 45-odstotnim deležem v poslovnih odhodkih najpomembnejši stroški. Njihov delež v prodaji je znašal 34 % in se je v petih letih zmanjšal za 12 odstotnih točk.

Stroški prodajanja vključujejo dodatno oblikovane rezervacije za tožbe zaradi domnevnih kršitev patentov (4,5 milijona EUR v letu 2008 in 14,1 milijona EUR v letu 2007) in so se v letu 2008 povečali za 23 %. Brez upoštevanja rezervacij so stroški prodajanja v letu 2008 predstavljali četrtno vrednosti prodaje in so bili glede na leto

2007 večji za 30 %. Povečanje je bilo predvsem posledica širitve marketinško-prodajne mreže v tujini.

Stroški razvijanja so predstavljali 9 % vrednosti prodaje, stroški splošnih dejavnosti pa 7 %. Stroški razvijanja so bili glede na leto prej večji za 43 %, stroški splošnih dejavnosti (brez 1,0 milijona rezervacij za tožbo s področja intelektualne lastnine, oblikovanih v letu 2008) pa za 10 %.

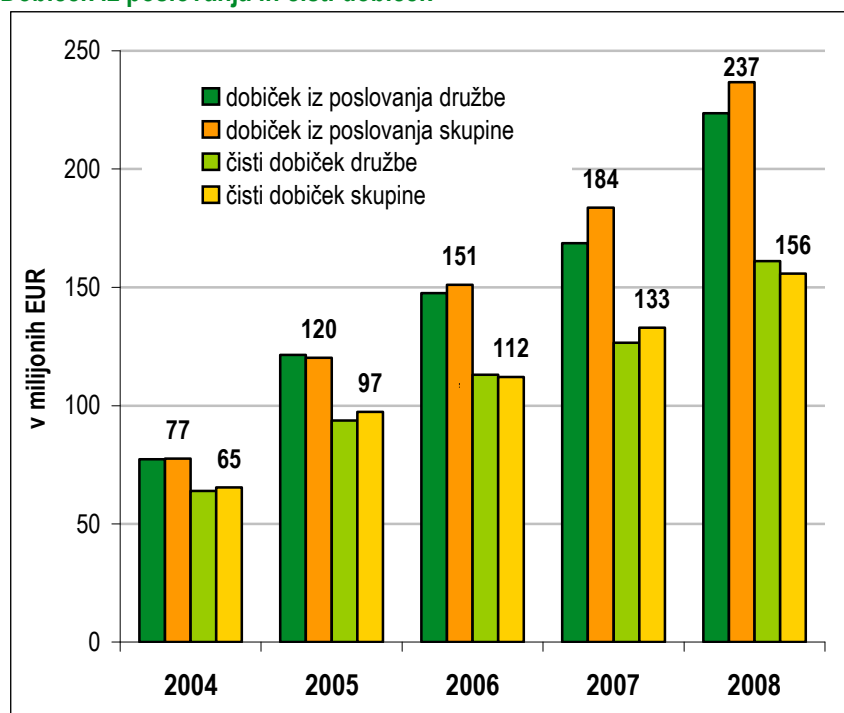
Prihodki in odhodki financiranja

v tisočih EUR	Skupina Krka					Družba Krka				
	2008	2007	2006	2005	2004	2008	2007	2006	2005	2004
Finančni prihodki	3.029	7.635	8.924	10.605	7.005	4.856	11.791	10.518	8.987	11.399
Finančni odhodki	-34.177	-16.343	-11.247	-7.596	-8.133	-22.780	-16.265	-10.836	-12.033	-13.528
Neto finančni izid	-31.148	-8.708	-2.323	3.009	-1.128	-17.924	-4.474	-318	-3.046	-2.129

Na poslabšanje neto finančnega izida skupine v letu 2008 so najbolj vplivale neto tečajne razlike v višini -12.522 tisoč EUR, ki so nastale predvsem zaradi gibanja tečajev ameriškega dolarja, poljskega zlota in ruskega rublja, odhodki za obresti od najetih dolgoročnih in kratkoročnih posojil v višini 9.171 tisoč EUR in popravek vrednosti terjatev v višini 8.174 tisoč EUR.

Poslovni izidi

Dobiček iz poslovanja in čisti dobiček

Dobiček iz poslovanja skupine v višini 236,8 milijona EUR je bil za 29 % oziroma za 53,1 milijona EUR večji kot v letu 2007. Dobiček pred davkom se je povečal za 18 % oziroma za 30,7 milijona EUR in je znašal 205,6 milijona EUR. Efektivna davčna stopnja skupine je znašala 24,2 % in je bila v primerjavi z letom prej za 0,1 odstotno točko višja.

Čisti dobiček skupine Krka je znašal 155,9 milijona EUR in se je glede na leto 2007 povečal za 23,0 milijona EUR oziroma za 17 %.

Sredstva

v tisočih EUR	Skupina Krka					Družba Krka				
	2008	Str. v %	2007	Str. v %	Ind. 08/07	2008	Str. v %	2007	Str. v %	Ind. 08/07
Dolgoročna sredstva	812.158	63,8	749.447	66,9	108	768.575	62,8	712.003	67,4	108
Nepremičnine, naprave in oprema	638.334	50,2	572.244	51,0	112	475.577	38,8	422.891	40,0	112
Neopredmetena sredstva	128.980	10,1	129.854	11,6	99	28.137	2,3	24.466	2,3	115
Finančne naložbe in dana posojila	10.235	0,8	14.252	1,3	72	235.821	19,3	235.627	22,3	100
Ostalo	34.609	2,7	33.097	3,0	105	29.040	2,4	29.019	2,8	100
Kratkoročna sredstva	458.878	36,2	371.971	33,1	123	455.817	37,2	345.255	32,6	132
Zaloge	211.662	16,7	171.647	15,3	123	170.206	13,9	127.276	12,0	134
Terjatve	237.476	18,7	180.094	16,0	132	252.742	20,6	189.132	17,9	134
Ostalo	9.740	0,8	20.230	1,8	48	32.869	2,7	28.847	2,7	114
Skupaj sredstva	1.271.036	100,0	1.121.418	100,0	113	1.224.392	100	1.057.258	100,0	116

Sredstva skupine Krka so na dan 31. 12. 2008 znašala 1.271,0 milijona EUR in so se od začetka leta povečala za 149,6 milijona EUR. K rasti sredstev je med dolgoročnimi sredstvi prispevala rast nepremičnin, naprav in opreme, katerih vrednost je bila večja za 66,1 milijona EUR, med kratkoročnimi sredstvi pa so se najbolj povečale terjatve, in sicer za 57,4 milijona EUR, medtem ko so bile zaloge večje za 40,0 milijona EUR. Razmerje med kratkoročnimi in dolgoročnimi sredstvi v strukturi sredstev se je v primerjavi s koncem leta 2007 nekoliko spremenilo, saj se je delež dolgoročnih sredstev zmanjšal za 3 odstotne točke in je znašal 64 %.

Med dolgoročnimi sredstvi v skupni vrednosti 812,2 milijona EUR predstavljajo s 638,3 milijona EUR najpomembnejšo postavko nepremičnine, naprave in oprema, ki predstavljajo polovico vseh sredstev skupine, njihova vrednost pa se je zaradi novih naložb povečala za 12 %. Vrednost neopredmetenih sredstev, ki predstavljajo desetino celotnih sredstev, se je zmanjšala za 1 %.

Kratkoročna sredstva, ki so znašala 458,9 milijona EUR, so se povečala za 23 %, njihov delež v strukturi sredstev pa je 36-odstoten. K rasti so največ prispevale terjatve, ki so se povečale za 32 % in so znašale 237,5 milijona EUR. Zaloge so konec leta 2008 znašale 211,7 milijona EUR in so se povečale za 23 %. Med ostalimi kratkoročnimi sredstvi so se denar in denarni ustrezniki zmanjšali za 8,2 milijona EUR, finančne naložbe, vključno z izvedenimi finančnimi instrumenti, pa za 2,2 milijona EUR.

Kapital in obveznosti

v tisočih EUR	Skupina Krka					Družba Krka				
	2008	Str. v %	2007	Str. v %	Ind. 08/07	2008	Str. v %	2007	Str. v %	Ind. 08/07
Kapital	783.296	61,6	680.913	60,7	115	797.203	65,1	672.010	63,6	119
Dolgoročne obveznosti	257.526	20,3	252.379	22,5	102	222.067	18,1	218.032	20,6	102
Kratkoročne obveznosti	230.214	18,1	188.126	16,8	122	205.122	16,8	167.216	15,8	123
Skupaj kapital in obveznosti	1.271.036	100,0	1.121.418	100,0	113	1.224.392	100,0	1.057.258	100,0	116

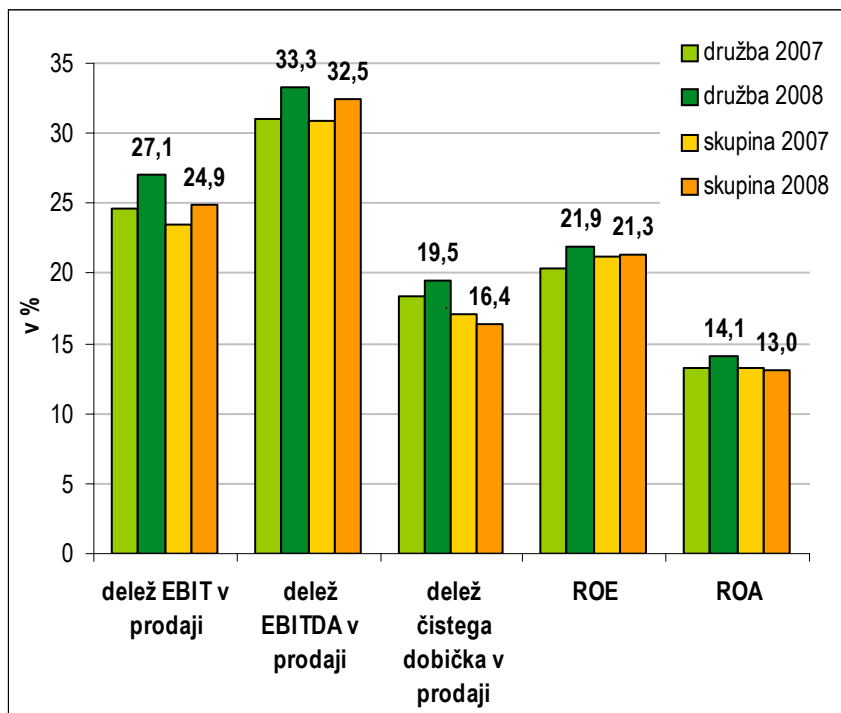
Kapital skupine je bil glede na leto 2007 večji za 102,4 milijona EUR. Na njegovo povečanje je vplival predvsem dobiček skupine v višini 155,9 milijona EUR ter vpliv odloženih davkov zaradi spremembe poštene vrednosti finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo, v višini 1,2 milijona EUR, zmanjšan pa je bil za izplačilo dividend in udeležb v dobičku v višini 30,9 milijona EUR, za prevedbene rezerve v višini 9,4 milijona EUR, za spremembo poštene vrednosti finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo, v višini 5,4 milijona EUR, za vpliv odloženih davkov in učinka prehoda na MSRP v višini 1,0 milijona EUR ter zaradi izplačanega deleža manjšinskih lastnikov v družbi Terme – Krka Strunjan v višini 8,0 milijona EUR.

V okviru dolgoročnih obveznosti skupine so se najbolj, in sicer za 6,0 milijona EUR oziroma 4 %, povečale rezervacije, ki so konec leta 2008 znašale 149,7 milijona EUR. Na njihovo povečanje so vplivale novo oblikovane rezervacije za tožbe ter odpravnine in jubilejne nagrade. Vrednost prejetih dolgoročnih posojil se je zmanjšala za 3,4 milijona EUR oziroma za 4 %, saj je obvladujoča družba v letu 2008 v celoti odplačala dve dolgoročni posojili, novih pa ni najemala.

V primerjavi z začetkom leta so se med kratkoročnimi obveznostmi skupine za 37,6 milijona EUR oziroma za 60 % povečala posojila, kar je bila posledica najetih posojil obvladujoče družbe. Obveznosti za davek iz dobička so se povečale za 6,9 milijona EUR, ostale kratkoročne obveznosti pa za 6,1 milijona EUR oziroma za 18 %. Poslovne obveznosti so se zmanjšale za 8,5 milijona EUR oziroma za 11 %.

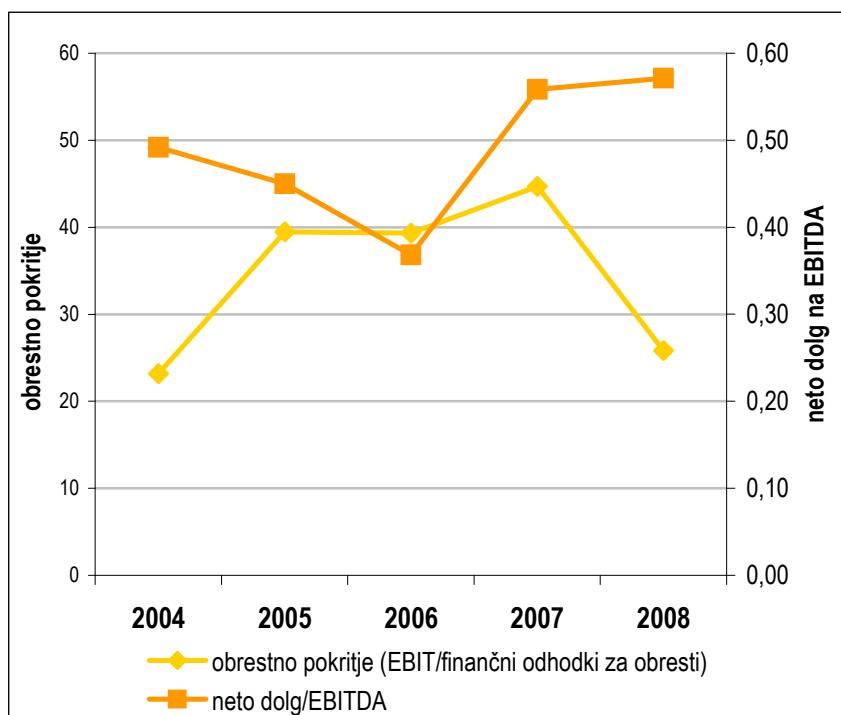
Kazalniki poslovanja

Kazalniki dobičkonosnosti

Kazalniki poslovanja, ki so bili doseženi v letu 2008, so bili v skladu s strateškimi usmeritvami in načrtovanimi vrednostmi. V primerjavi z letom 2007 so bili pri družbi vsi kazalniki boljši, pri skupini pa sta bila boljša kazalnika deležev EBIT in EBITDA v prodaji, ostali kazalniki pa se v primerjavi z letom 2007 niso pomembneje spremenili.

Kazalniki kreditne sposobnosti

Obrestno pokritje je bilo v letu 2008 manjše kot v letu 2007 zaradi večjega odhodka za obresti, predvsem zaradi najetih kratkoročnih posojil. Dobiček iz poslovanja v letu 2008 je pokril obveznosti za obresti za slabih 26 let. Vrednost kazalnika za manjša, tvegana podjetja v ZDA okoli 13 je bila dovolj za prvovrstni rating (AAA), za večja in stabilna podjetja pa je ta meja pri vrednosti okoli 9.

V letu 2008 je bila kreditna sposobnost, računana kot razmerje med neto dolgom in EBITDA, zaradi povečevanja kratkoročne zadolženosti nekoliko večja kot v letu 2007, tako da je kazalnik znašal 0,57.

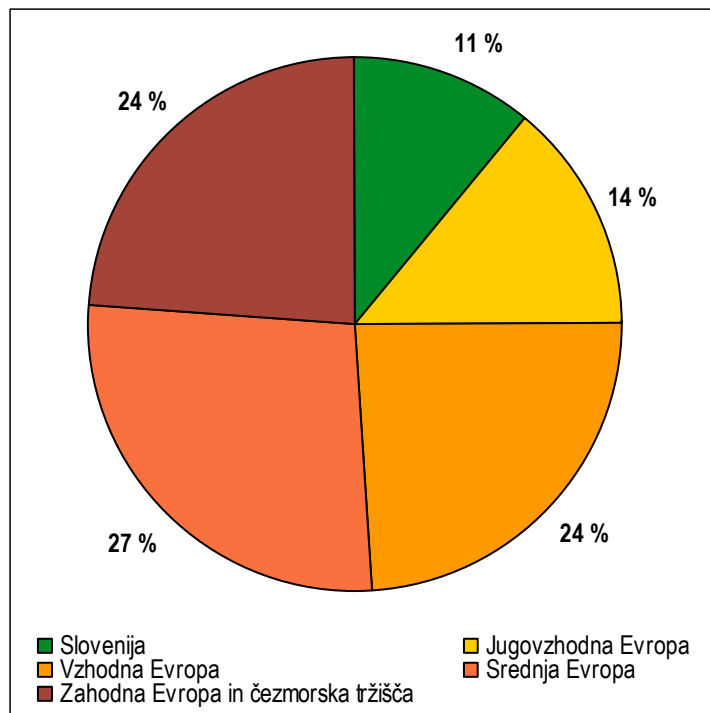
Podatki o poslovanju v zadnjih petih letih

v tisočih EUR	Skupina Krka					Družba Krka				
	2008	2007	2006	2005	2004	2008	2007	2006	2005	2004
Prodaja	949.920	780.918	667.955	554.137	472.660	826.160	686.729	586.102	486.570	408.677
EBIT	236.781	183.642	151.079	120.250	77.460	223.642	168.672	147.568	121.378	77.188
- delež v prodaji	24,9 %	23,5 %	22,6 %	21,7 %	16,4 %	27,1 %	24,6 %	25,2 %	24,9 %	18,9 %
EBITDA	308.390	240.586	198.783	166.042	120.627	275.371	213.055	183.761	156.352	109.446
- delež v prodaji	32,5 %	30,8 %	29,8 %	30,0 %	25,5 %	33,3 %	31,0 %	31,4 %	32,1 %	26,8 %
Čisti dobiček	155.891	132.853	112.086	97.335	65.324	161.130	126.521	113.027	93.746	63.858
- delež v prodaji	16,4 %	17,0 %	16,8 %	17,6 %	13,8 %	19,5 %	18,4 %	19,3 %	19,3 %	15,6 %
Sredstva	1.271.036	1.121.418	879.127	788.265	649.010	1.224.392	1.057.258	854.286	760.723	631.168
ROA	13,0 %	13,3 %	13,4 %	13,5 %	10,5 %	14,1 %	13,2 %	14,0 %	13,5 %	10,4 %
Kapital	783.296	680.913	570.905	479.585	405.125	797.203	672.010	569.918	477.726	405.173
ROE	21,3 %	21,2 %	21,3 %	22,0 %	17,4 %	21,9 %	20,4 %	21,6 %	21,2 %	16,8 %

Trženje in prodaja

V letu 2008 je skupina Krka dosegla najvišjo prodajno rast v regijah Zahodna Evropa in čezmorska tržišča, Vzhodna Evropa in Srednja Evropa.

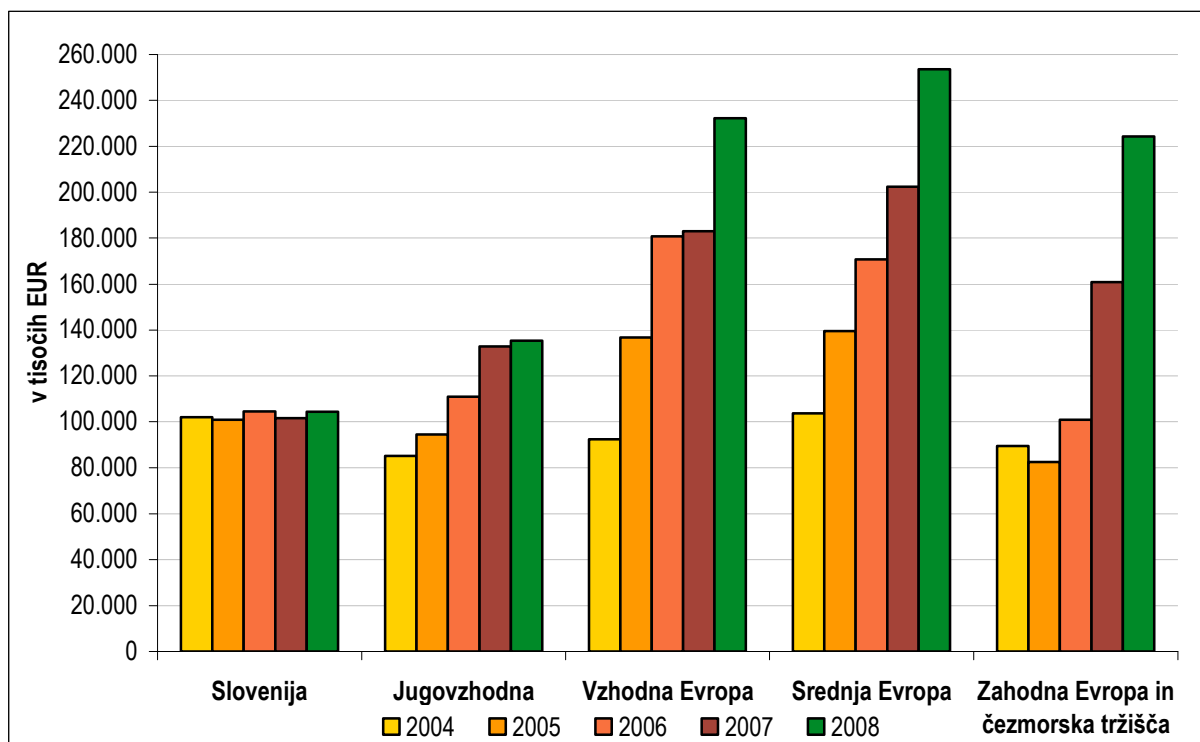
Deleži posameznih regij v prodaji skupine Krka v letu 2008

Prodaja skupine Krka in družbe Krka po regijah

v tisočih EUR	Skupina Krka			Družba Krka		
	2008	2007	Indeks 2008/2007	2008	2007	Indeks 2008/2007
Slovenija	104.426	101.648	103	71.793	69.160	104
Jugovzhodna Evropa	135.388	132.929	102	120.559	120.257	100
Vzhodna Evropa	232.163	182.974	127	225.289	174.172	129
Srednja Evropa	253.631	202.407	125	231.470	171.149	135
Zahodna Evropa in čezmorska tržišča	224.312	160.960	139	177.049	151.991	116
Skupaj	949.920	780.918	122	826.160	686.729	120

Prodaja skupine Krka po regijah

Slovenija

Prodaja skupine je v regiji Slovenija ob 3-odstotni rasti glede na leto 2007 dosegla 104,4 milijona EUR. V skupni prodaji izdelkov za humano uporabo največji delež prispevajo zdravila na recept. Kljub nadaljevanju zniževanja cen, kar je posledica veljavnega pravilnika o oblikovanju cen zdravil, smo zabeležili 2-odstotno rast prodaje. Izdelki za samozdravljenje in kozmetični izdelki so k skupno doseženi prodaji v regiji prispevali skoraj 8 %, veterinarski izdelki pa dobra 2 %.

Terme Krka so ob 5,4-odstotni rasti ustvarile prodajo zdraviliško-turističnih storitev v vrednosti 32,5 milijona EUR.

Tržna pozicija skupine Krka v Sloveniji

S 14-odstotnim tržnim deležem ohranjamo vodilno mesto med vsemi ponudniki zdravil.

Naši izdelki so vodilni v:

- skupini zaviralcev protonske črpalke z več kot 45-odstotnim tržnim deležem,
- skupini statinov z več kot 40-odstotnim tržnim deležem,
- skupini zaviralcev angiotenzinske konvertaze z več kot 35-odstotnim tržnim deležem,
- skupini antagonistov angiotenzina II z več kot 30-odstotnim tržnim deležem,
- skupini oralnih antiseptikov z okrog 30-odstotnim tržnim deležem.

Dve Krkini zdravili sta med prvimi desetimi najbolje prodajanimi zdravili na slovenskem trgu.

Vsa Krkina zdravila na seznamu medsebojno zamenljivih zdravil z najvišjo priznano vrednostjo so bolnikom na voljo brez doplačila.

Krka s 14-odstotnim tržnim deležem ohranja vodilni položaj po prodaji zdravil na recept v Sloveniji z zdravili Atoris®, Ultop®, Enap®, Vasilip®, Prenessa® in Lorista®.

Kljub vse bolj zaostreni generični konkurenci na slovenskem trgu pospešeno raste naš tržni delež tudi v skupini zdravil za zdravljenje bolezni osrednjega živčevja.

Vseskozi spreminjajočim se tržnim razmeram se prilagajamo z uvajanjem novih zdravil v različnih oblikah in koncentracijah.

Jugovzhodna Evropa

V letu 2008 smo v jugovzhodni Evropi prodali za 135,4 milijona EUR izdelkov in s tem dosegli nekaj manj kot 2-odstotno rast v primerjavi z letom 2007. Po doseženi prodaji ostaja največji posamični trg v regiji Hrvaška. Rast prodaje smo zabeležili na vseh trgih v regiji razen na romunskem.

Na **Hrvaškem**, ki je eden od Krkinih ključnih trgov, smo prodali za 47,9 milijona EUR izdelkov, kar je za 6 % več kot leta 2007. S skoraj 7-odstotnim tržnim deležem Krka ohranja tretje mesto med vsemi ponudniki zdravil na hrvaškem trgu, takoj za domačima proizvajalcema zdravil, in je vodilna med tujimi generičnimi proizvajalci. To potrjuje tudi nagrada za **farmacevtsko firmo leta**, ki nam jo je decembra podelilo uredništvo oddaje neodvisne televizijske postaje OTV Ekspertiza.

Po rasti prodaje so v obravnavanem obdobju najbolj izstopala zdravila Atoris®, Coryol®, Lorista® in Zyllt®. Zelo dobre prodajne rezultate smo dosegli tudi z novjšimi Amprilom®, Nolzazo® in Loristo H®. V zadnjem četrtletju leta 2008 smo prodajni paleti dodali še Meglimid® in Torendo®.

V proizvodnem obratu v Jastrebarskem je potekala proizvodnja petih izdelkov za domače in tuje trge. Od junija, ko smo v proizvodni proces uvedli granuliranje, obvladujemo celoten proces proizvodnje tabletnih oblik.

Tržna pozicija skupine Krka na Hrvaškem

Smo vodilni tuji ponudnik generičnih zdravil.

Smo na tretjem mestu med vsemi ponudniki farmacevtskih izdelkov.

Naši izdelki so vodilni v:

- skupini statinov z več kot 25-odstotnim tržnim deležem,
- skupini protimikrobnih učinkovin – fluorokinolonov z več kot 65-odstotnim tržnim deležem.

Smo med vodilnimi ponudniki zdravil v:

- skupini zaviralcev protonске črpalke z okoli 20-odstotnim tržnim deležem,
- skupini benzodiazepinov z okoli 25-odstotnim tržnim deležem.

V **Romuniji** smo prodali za 29,4 milijona EUR izdelkov, kar ta trg uvršča na drugo mesto po prodaji v regiji Jugovzhodna Evropa. Na zmanjšanje prodaje glede na leto 2007 so najbolj vplivali tečaj ameriškega dolarja, spremenjen sistem predpisovanja zdravil in devalvacija lokalne valute. Naši najbolje prodajani izdelki so Bilobil®, Enap®, Ciprinol®, Vasilip®, Nolicin® in Coryol®, najvišje rasti prodaje pa so dosegli Lanzul®, Torendo®, Ampril®, Ciprinol® in Mirzaten®. Med programi ostaja v skupni prodaji vodilna farmacevтика z dvotretjinskim deležem, sledijo izdelki za samozdravljenje in veterinarski izdelki.

Tržna pozicija skupine Krka v Romuniji

Smo na tretjem mestu med tujimi ponudniki generičnih zdravil.

Naš izdelek je z več kot 40-odstotnim tržnim deležem vodilni v:

- skupini zdravil za zdravljenje demence,
- skupini opioidov.

Smo med vodilnimi ponudniki zdravil v:

- skupini enokomponentnih zaviralcev angiotenzinske konvertaze,
- skupini protimikrobnih učinkovin – fluorokinolonov,
- skupini makrolidnih in piranozidnih antibiotikov.

V **Srbiji** in v **Makedoniji** smo vodilni tuji generični proizvajalec. Večja rast prodaje v **Bosni in Hercegovini**, na **Kosovu** in v **Srbiji** je posledica uspešnega uvajanja novjših zdravil na recept na ta tržišča. Enako je v Bolgariji, kjer je bila na kongresu Bolgarski farmacevtski dnevi v začetku julija za **najboljši izdelek leta 2008 v kategoriji zdravil na recept** izbrana Krkina **Lorista®**.

Vzhodna Evropa

Skupina Krka je na trgih regije Vzhodna Evropa s 26-odstotno rastjo glede na leto 2007 dosegla prodajo v višini 232 milijonov EUR. Razen v Gruziji in Kazahstanu je bila rast prodaje glede na leto prej dvomestna.

V **Ruski federaciji**, ki je največji trg v regiji pa tudi največji Krkin posamični trg nasploh, smo ob 30-odstotni rasti prodaje glede na leto 2007 na ravni skupine prodali za 158,1 milijona EUR izdelkov. Največji delež k skupni prodaji so prispevala zdravila na recept, in sicer 113 milijonov EUR, kar je 29 % več kot leto prej. Sledijo izdelki za samozdravljenje, ki smo jih prodali za 37,5 milijona EUR in s tem dosegli 38-odstotno rast prodaje. Uspešni smo bili tudi pri prodaji veterinarskih izdelkov, kjer je bila rast 12-odstotna, medtem ko je prodaja kozmetičnih izdelkov ostala na ravni leta 2007. Izpostaviti velja dobre rezultate, ki smo jih s prodajo zdravil na recept in izdelkov za samozdravljenje dosegli v lekarnah, tj. zunaj državnega sistema financiranja oskrbe z zdravili. V tem okviru nas neodvisni podatkovni viri v zadnjem četrtletju 2008 navajajo kot podjetje z najvišjo rastjo prodaje. Znotraj državnega sistema financiranja, ki predstavlja le še nekaj več kot 7 % celotne prodaje, je bil obseg prodaje podoben obsegu v letu 2007.

V zadnjih štirih letih smo prodajo povečali skoraj za 2,5-krat, kar je predvsem posledica uvajanja novih izdelkov in povečevanja njihovih tržnih deležev.

Tržna pozicija skupine Krka v Ruski federaciji

Smo na šestem mestu med tujimi ponudniki generičnih zdravil.

Naši izdelki so vodilni v:

- skupini statinov z več kot 25-odstotnim tržnim deležem,
- skupini multivitaminov brez mineralov za pediatrično uporabo z okoli 70-odstotnim tržnim deležem.

Smo med vodilnimi ponudniki zdravil v:

- skupini makrolidnih antibiotikov,
- skupini zaviralcev angiotenzinske konvertaze in njihovi kombinaciji z diuretiki.

Naši prodajno najuspešnejši izdelki v Ruski federaciji so Enap[®], Vasilip[®], Pikovit[®], Macropen[®], Nolicin[®], Herbion[®], Septolete[®], Atoris[®], Duovit[®], Cordipin[®], Fromilid[®], Zyilt[®], Ultop[®] in Bilobil[®]. Zelo uspešno smo začeli tržiti novo zdravilo za zdravljenje bolezni srca in ožilja Lorista[®]. V Ruski federaciji je Krka ena izmed najbolj uglednih proizvajalk farmacevtskih izdelkov, zdravilo Enap[®] pa najbolj cenjeno in poznano zdravilo. Zelo uspešni smo bili tudi v oglaševanju. Dokaz sta državna nagrada **ideja zdravja** za najboljši televizijski oglas za Duovit[®] za moške in Duovit[®] za ženske in nagrada **recept leta** v kategoriji oglaševanje za oglaševalsko-informacijsko kampanjo leta 2008 za Septolete[®]Neo. V odvisni družbi Krka-Rus v Istri stalno povečujemo proizvodne zmogljivosti. S tamkajšnjo proizvodnjo pokrivamo že skoraj 20 % celotne prodaje v Ruski federaciji.

Ukrajina je drugi največji trg v regiji, ki ga je v zadnjem četrtletju 2008 zaznamoval skoraj 50-odstotni padec lokalne valute glede na ameriški dolar, kar je povzročilo zmanjšanje v tuji valuti izražene vrednosti tamkajšnjega trga zdravil. Kljub omenjenemu in zaostreni konkurenci smo predvsem z usklajenim promocijskim in komercialnim delovanjem in odzivanjem na tržne razmere prodajo povečali za 22 % in iztržili 44,7 milijona EUR. Najbolje prodajani izdelki so bili Enap[®], Herbion[®], Naklofen[®] in Fromilid[®].

Tržna pozicija skupine Krka v Ukrajini

Smo na drugem mestu med tujimi ponudniki generičnih zdravil.

Naši izdelki so vodilni v:

- skupini statinov z okoli 30-odstotnim tržnim deležem,
- skupini zaviralcev angiotenzinske konvertaze v kombinaciji z diuretiki z več kot 30-odstotnim tržnim deležem,
- skupini makrolidnih in piranozidnih antibiotikov z 20-odstotnim tržnim deležem,
- skupini antitusikov v kombinaciji z ekspektoransi z več kot 25-odstotnim tržnim deležem.

Prodaja v **Belorusijo, Kazahstan, Uzbekistan, Moldavijo, Gruzijo, Azerbajdžan, Armenijo, Mongolijo, Kirgizijo** in v preostale države Srednje Azije se je v letu 2008 povečala. Največja, 45-odstotna rast je bila dosežena v Mongoliji. Novembra smo v Kazahstanu kot najboljšje tuje farmacevtsko podjetje na tem trgu prejeli nagrado **izbor leta**, ki jo podeljuje Evropska fundacija za socialne in marketinške raziskave.

Srednja Evropa

Skupina Krka je v letu 2008 na trgih Srednje Evrope dosegla prodajo v višini 253,6 milijona EUR, kar je 25 % več kot v letu 2007. Prodaja zdravil na recept, ki predstavljajo 93 % celotne prodaje, je zrasla za 27 %, prodaja izdelkov za samozdravljenje pa za 6 %. Prodaja veterinarskih izdelkov se je zmanjšala za 7 %. Na **Poljskem**, ki je z 48-odstotnim deležem največji trg v regiji in hkrati Krkin ključni trg, smo dosegli prodajo v višini 122,2 milijona EUR, kar je 28 % več kot v letu 2007. Med najpomembnejšimi zdravili na recept ostajajo Zalasta[®], Atoris[®], Lorista[®], Lanzul[®], Nolpaza[®] in Vasilip[®], ki skupaj predstavljajo skoraj 50 % celotne prodaje. Med omenjenimi je treba izpostaviti predvsem v letu 2008 lansirano Nolpazo[®], ki je postala peto najbolje prodajano zdravilo na Poljskem, ter Atoris[®], Prenesso[®] in Zyllt[®], ki so največ pripomogli k rasti prodaje. Prodaja izdelkov za samozdravljenje je padla za 6 %, in to predvsem zaradi manjše prodaje Naklofena[®] in Dermabiona[®]. Za 4 % se je zmanjšala tudi prodaja veterinarskih izdelkov, predvsem zaradi slabše prodaje Enroxila[®]. Tega primanjkljaja ni mogla nadomestiti sicer dobra prodaja salinomycina. Zelo uspešno posluje naša odvisna družba Krka-Polska, kar potrjuje tudi junija prejeta nagrada **poslovni gepard** za najbolj dinamično podjetje Mazovijskega vojvodstva.

Tržna pozicija skupine Krka na Poljskem

Smo na tretjem mestu med vsemi ponudniki generičnih zdravil.

Naši izdelki so vodilni v:

- skupini enokomponentnih antagonistov angiotenzina II z več kot 20-odstotnim tržnim deležem,
- skupini zdravil s protivnetnim delovanjem v črevesju z okrog 40-odstotnim tržnim deležem.

Smo med vodilnimi ponudniki zdravil v:

- skupini statinov z okoli 15-odstotnim tržnim deležem,
- skupini atipičnih antipsihotikov z več kot 15-odstotnim tržnim deležem,
- skupini zaviralcev protonske črpalke z več kot 10-odstotnim tržnim deležem,
- skupini antidepresivov SSRI z več kot 10-odstotnim tržnim deležem,
- skupini protimikrobnih učinkovin – fluorokinolonov z več kot 30-odstotnim tržnim deležem.

Na **Češko** smo ob 21-odstotni prodajni rasti glede na leto 2007 prodali za 45,8 milijona EUR izdelkov. Najbolje prodajana zdravila so bila Atoris[®], Lorista[®], Ampril[®], Prenessa[®], Enap[®] in Asentra[®], ki predstavljajo več kot 50 % celotne prodaje. Med izdelki za samozdravljenje, katerih prodaja je zrasla za 10 %, je bil drugi najpomembnejši po prodaji Nalgesin[®] z več kot 30-odstotno rastjo.

Tržna pozicija skupine Krka na Češkem

Smo na tretjem mestu med tujimi ponudniki generičnih zdravil.

Smo med vodilnimi ponudniki zdravil v:

- skupini enokomponentnih antagonistov angiotenzina II z več kot 25-odstotnim tržnim deležem,
- skupini antagonistov angiotenzina II v kombinaciji z diuretiki z več kot 20-odstotnim deležem,
- skupini zaviralcev angiotenzinske konvertaze v kombinaciji z diuretiki z 20-odstotnim tržnim deležem,
- skupini statinov z okoli 15-odstotnim tržnim deležem,
- skupini anksiolitikov s 25-odstotnim tržnim deležem.

Med prodajnimi dosežki na ostalih trgih v regiji je treba izpostaviti **Slovaško**, kjer smo dosegli v regiji najvišjo, kar 46-odstotno rast. Dvomestne stopnje rasti smo zabeležili tudi na **Madžarskem**, v **Litvi**, **Latviji** in **Estoniji**.

Tržna pozicija skupine Krka na Madžarskem

Smo na četrtem mestu med tujimi ponudniki generičnih zdravil.

Smo med vodilnimi ponudniki zdravil:

- v skupini makrolidnih antibiotikov z več kot 23-odstotnim tržnim deležem,
- v skupini zaviralcev reduktaze HMG CoA z več kot 16-odstotnim tržnim deležem,
- v skupini fluorokinolonov z več kot 13-odstotnim tržnim deležem.

Zahodna Evropa in čezmorska tržišča

Prodaja v višini 224 milijonov EUR vključuje tudi prodajo, ki so jo ustvarile povezane družbe TAD Pharma, Krka Sverige, Krka Farmacêutica in Alternova po njeni vključitvi v skupino Krka, in je za dobrih 39 % večja kot v letu 2007. Zahodna Evropa spada med Krkine ključne trge, največji delež v prodaji pa predstavljajo generična zdravila na recept. Glavnino izdelkov prodamo prek partnerjev, ki so s svojimi prodajnimi mrežami prisotni v vseh državah zahodne Evrope. Najpomembnejši posamični trgi v regiji so **Nemčija, Velika Britanija in skandinavske države**, kjer z lastnimi trženjskimi aktivnostmi prodajamo tudi izdelke pod lastnimi blagovnimi znamkami, ter Francija in Italija. Glede na leto 2007 se je prodaja povečala v južnih državah Evropske unije in evropskih državah zunaj Evropske unije ter v Afriki. Na trgih zahodne Evrope dosegamo velike količinske tržne deleže s prodajo posameznih generičnih zdravil, predvsem lansoprazola, enalapriila in karvedilola. Kot novosti smo trgom v letu 2008 ponudili generični gliklazid s podaljšanim sproščanjem, perindopril in venlafaksin s podaljšanim sproščanjem, med veterinarskimi izdelki pa generični enrofloksacin s podaljšanim sproščanjem (Enroxil® Max), florfenikol in salinomicin (Kokcisan®).

Tržna pozicija skupine Krka na zahodnoevropskih tržiščih

Smo vodilni dobavitelj generičnega lansoprazola, karvedilola, enrofloksacina in florfenikola.

Smo med vodilnimi dobavitelji generičnega amlodipina, enalapriila, simvastatina, mirtazapina in salinomicina.

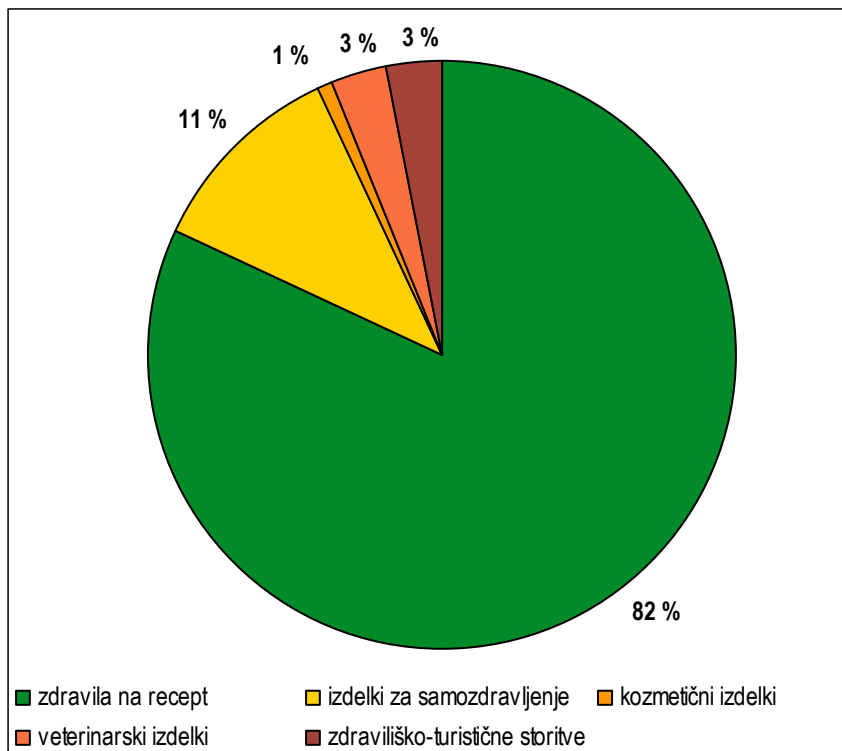
V Nemčiji, Veliki Britaniji, skandinavskih državah, Avstriji in na Portugalskem prodajamo zdravila na recept pod lastnimi blagovnimi znamkami.

Prezeli smo avstrijsko farmacevtsko družbo Alternova, kar bo okrepilo našo pozicijo na avstrijskem tržišču.

Skupine izdelkov in storitev

Glavna dejavnost podjetja je proizvodnja in prodaja zdravil na recept. Po obsegu prodaje jim sledijo izdelki za samozdravljenje, veterinarski izdelki in kozmetični izdelki. Dejavnost podjetja dopolnjujejo zdraviliško-turistične storitve.

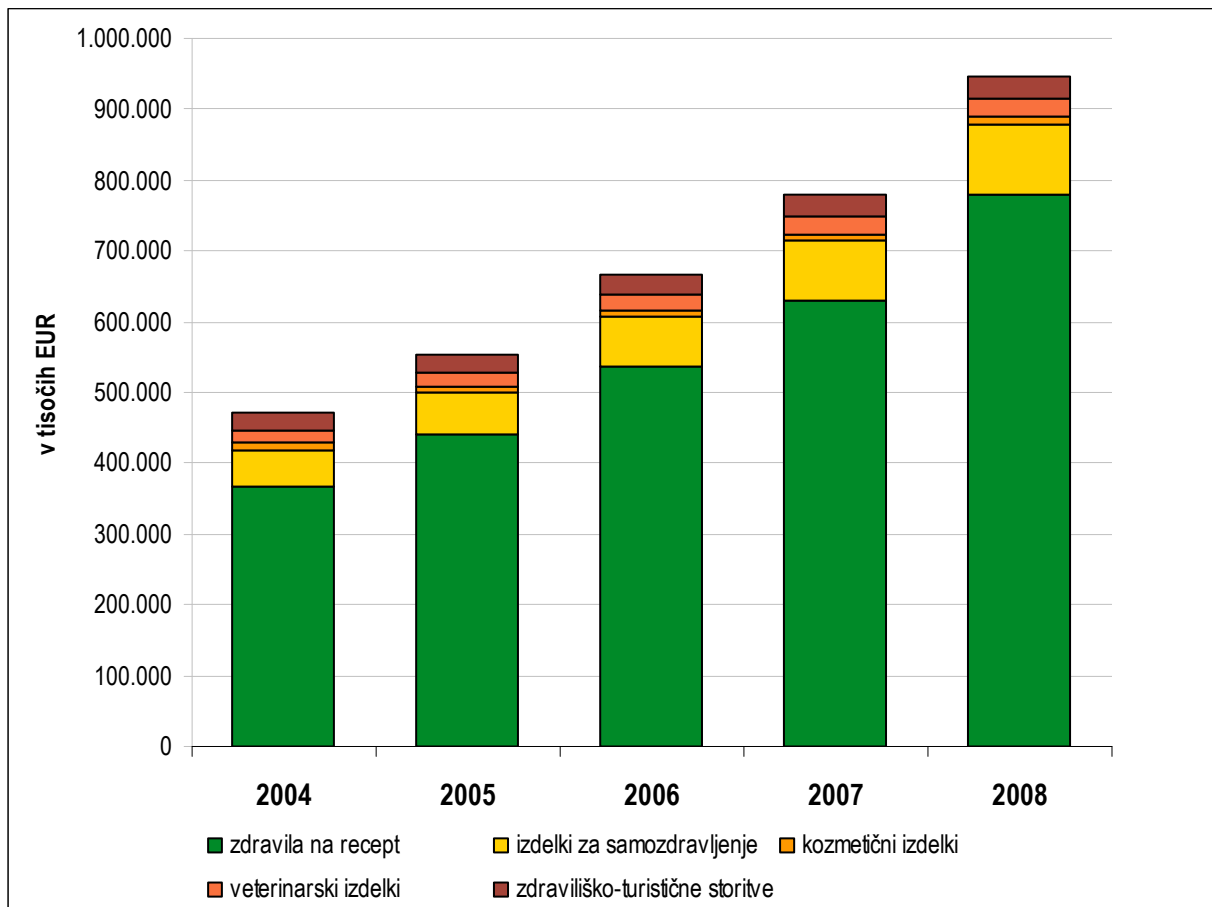
Deleži posameznih skupin izdelkov in storitev v prodaji skupine Krka v letu 2008

Prodaja skupine Krka in družbe Krka po skupinah izdelkov in storitev

v tisočih EUR	Skupina Krka			Družba Krka		
	2008	2007	Indeks 2008/2007	2008	2007	Indeks 2008/2007
Izdelki za humano uporabo	891.434	724.544	123	800.373	661.295	121
– zdravila na recept	782.199	630.783	124	694.598	569.718	122
– izdelki za samozdravljenje	99.209	83.616	119	96.102	81.656	118
– kozmetični izdelki	10.025	10.145	99	9.673	9.921	98
Veterinarski izdelki	25.082	24.622	102	24.615	24.283	101
Zdraviliško-turistične storitve	32.492	30.814	105	-	-	-
Ostalo	913	938	97	1.172	1.151	102
Skupaj	949.920	780.918	122	826.160	686.729	120

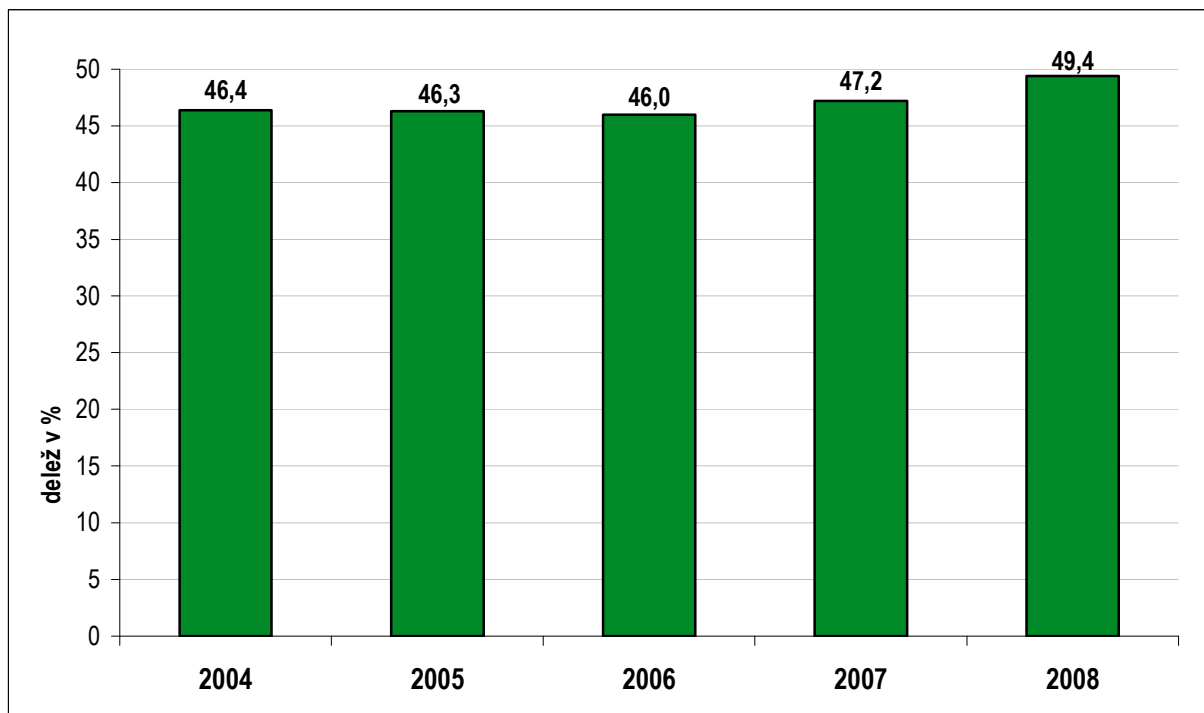
Prodaja skupine Krka po skupinah izdelkov in storitev

Novi izdelki

Delež novih izdelkov v skupni prodaji se je v primerjavi z letom 2007 povečal za dve odstotni točki, kar je posledica zelo uspešnih lansiranj novih izdelkov, ki že v prvih letih dosegajo večmilijonsko prodajo. Posamezni izdelki, ki smo jih začeli prodajati in tržiti v zadnjih petih letih, npr. Zalasta® (olanzapin), Prenessa® (perindopril), Zyllt® (klopidogrel) in Nolpaza® (pantoprazol), že bistveno prispevajo k celotnemu obsegu prodaje in njeni rasti. Leta 2008 smo začeli tržiti nekatere izdelke iz ključnih terapevtskih skupin z novimi učinkovinami, obstoječe blagovne znamke pa smo dopolnjevali z novimi jakostmi, novimi pakiranjmi in novimi farmacevtskimi oblikami.

Delež novih izdelkov* v prodaji skupine Krka

*Novi izdelki so izdelki, ki smo jih dali na trg v zadnjih petih letih.

Novi izdelki v letu 2008

Zdravila na recept

Za zdravljenje bolezni srca in žilja	Cazapro® (cilazapril)
Za zdravljenje bolezni osrednjega živčevja	Kventiax® (kvetiapin) Zalasta® (olanzapin) v obliki orodisperzibilnih tablet
Za zdravljenje bolezni prebavil in presnove	Gliclada® (gliklazid), ki jo na nekaterih trgih tržimo tudi pod imenom Glyclada®
Za zdravljenje bolezni dihal	Cezera® (levocetirizin), ki jo na nekaterih trgih tržimo tudi pod imenom Lertazin®

Izdelki za samozdravljenje

Vitamini za odrasle	Duovit® energija in Duovit® vision Triovit® lutein
Vitamini za otroke	Pikovit® complex

Kozmetični izdelki

Za nego mastne kože	linija Vitaskin® Pharma Pure Expert
---------------------	-------------------------------------

Veterinarski izdelki

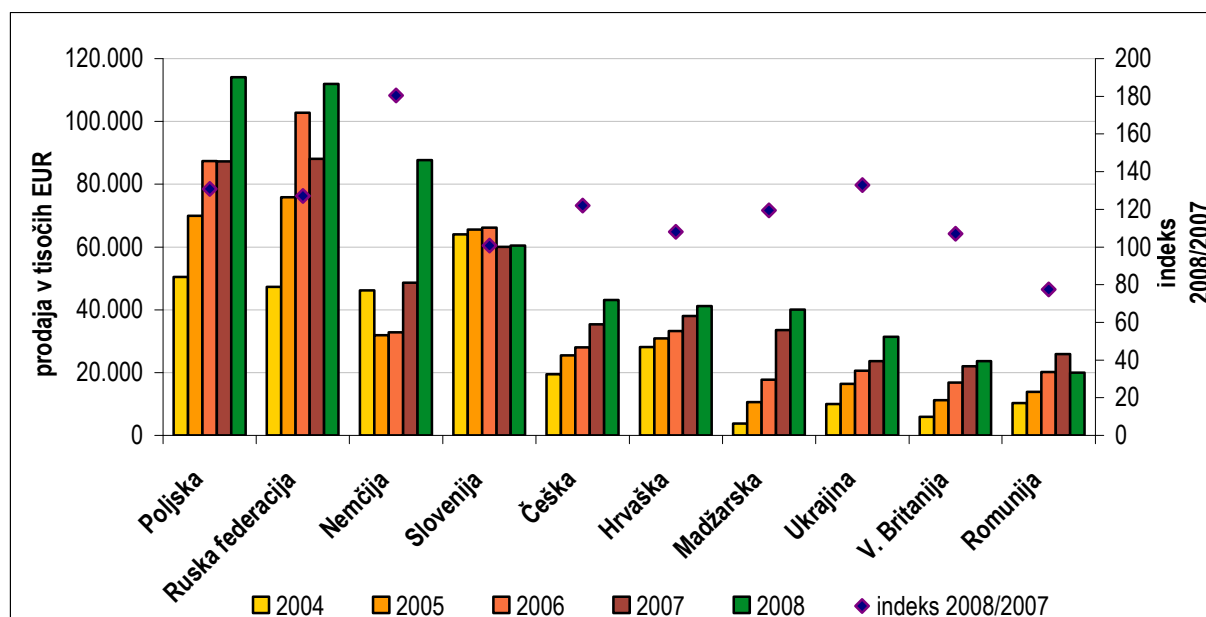
Za zdravljenje okužb	Enroxil® Max (enrofloksacin), ki ga tržimo tudi pod imenom Powerflex Giraxa® (kolistin)
----------------------	--

Zdravila na recept

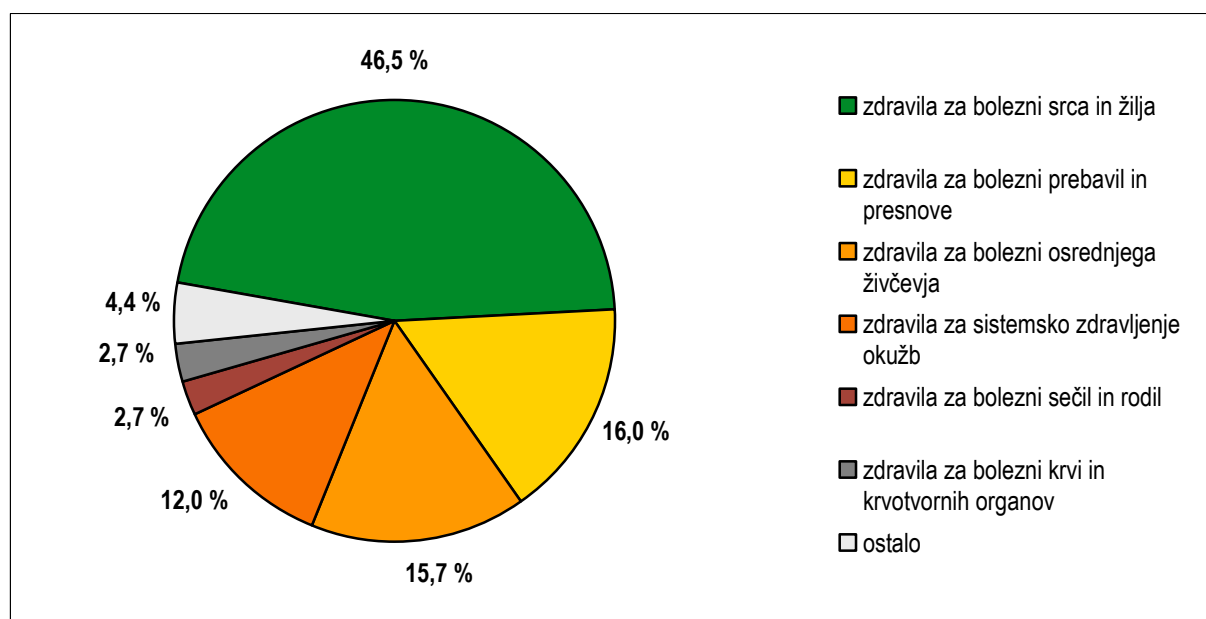
Skupina Krka je prodala za 782,2 milijona EUR zdravil na recept, kar je 24 % več kot leta 2007. Skoraj 75 % zdravil na recept je bilo prodanih pod lastnimi produktnimi blagovnimi znamkami, ostala pa pod korporativno blagovno znamko Krke oziroma korporativno blagovno znamko TAD Pharme, podjetja skupine Krka, ali pa prek naših partnerjev v zahodni Evropi.

Med desetimi največjimi trgi se je prodaja najbolj povečala v Nemčiji, Ukrajini, na Poljskem, v Ruski federaciji in na Češkem. Po nekaj letih stalne visoke rasti se je prodaja rahlo zmanjšala v Romuniji, in to zaradi sprememb na trgu. Med ostalimi trgi se je prodaja najbolj povečala v Franciji, Avstriji, na Slovaškem, v Azerbajdžanu in Uzbekistanu ter na Portugalskem in nekaterih manjših trgih.

Prodaja zdravil na recept na 10 največjih tržiščih

Prodaja zdravil na recept po terapevtskih skupinah v letu 2008

Zdravila za zdravljenje bolezni srca in žilja

Statini. Veliko zaupanje v kakovost, učinkovitost in varnost Krkinih statinov nas je tudi v letu 2008 uvrstilo na vodilno mesto med vsemi proizvajalci statinov na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope. Zaupanje v naše statine temelji na bogatih kliničnih izkušnjah, ki izhajajo iz več kot 25 lastnih kliničnih raziskav.

Atoris® (atorvastatin) je vodilno zdravilo med vsemi statini na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope. Največjo prodajno rast je dosegel v Sloveniji, kjer ima več kot 50-odstotni tržni delež. Na Madžarskem in Hrvaškem, v Litvi, Latviji in Bolgariji ima okrog 30-odstotni tržni delež, na večini ostalih trgov pa okrog 20-odstotnega. Tržni deleži ga na večini trgov uvrščajo med vodilne atorvastatine. V letu 2008 smo Atoris® na novo lansirali v Uzbekistanu in Gruziji, paleta pa smo s tabletami po 40 mg dopolnili še v Ruski federaciji in Estoniji.

Vasilip® (simvastatin) je vodilno zdravilo med generičnimi simvastatini na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope. V Sloveniji ima več kot 60-odstotni tržni delež, v Ruski federaciji več kot 30-odstotnega, v Ukrajini in Kazahstanu okrog 50-odstotnega, na ostalih trgih pa je z do 45-odstotnimi tržnimi deleži med najbolje prodajanimi simvastatini. V Kazahstanu je bil Vasilip® nagrajen kot zdravilo leta.

Zaviralci angiotenzinske konvertaze (ACE). V letu 2008 je Krka na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope ohranila vodilno mesto med generičnimi proizvajalci zdravil, ki delujejo na renin-angiotenzin-aldosteronski sistem (RAAS). Praznovali smo tudi 20-letnico Krkinih zdravil z učinkom na RAAS in ob tej priložnosti priredili velik mednarodni simpozij.

Enap® (enalapril), Krkin zlati standard za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka, ostaja tudi v letu 2008 Krkin vodilni izdelek. Tablete Enap® in njegove fiksne kombinacije Enap® H, Enap® HL in Enap® HL 20 tržimo na več kot 40 trgih po vsem svetu, z njimi pa se vsak dan zdravi več kot 4 milijone bolnikov. V Ruski federaciji je bil Enap® že drugo leto zapored nagrajen z najvišjo nagrado za farmacevtski izdelek v Ruski federaciji – platinasto unčo. V Kazahstanu pa je prejel nagrado kot izbor leta. Enap® ostaja vodilni enalapril na Hrvaškem, v Ruski federaciji, Sloveniji, Ukrajini in na več drugih trgih, kjer dosega več kot 40-odstotne tržne deleže.

Prenessa® (perindopril), Krkin sodobni zaviralec ACE, je na voljo v večjem delu srednje Evrope in je na večini teh trgov še vedno edini generični perindopril. Z zdravilom smo v Sloveniji v letu 2008 dosegli več kot 40-odstotni tržni delež med perindoprili, na Madžarskem 25-odstotnega, na Češkem in Slovaškem pa 20-odstotnega. Vstopili smo tudi na trge zahodne Evrope, in sicer v Veliko Britanijo in na Nizozemsko. V Litvi, Latviji, na Poljskem, Češkem in Slovaškem smo paleta izdelkov Prenessa® v letu 2008 dopolnili s fiksno kombinacijo perindoprila in indapamida Co-Prenessa®/Prenewel®. Z njo dosegamo dobre tržne deleže predvsem v Sloveniji (30-odstotnega) in na Madžarskem (več kot 20-odstotnega).

Ramipril je med zaviralci angiotenzinske konvertaze najpogosteje predpisano zdravilo v svetovnem merilu. Paleta Krkinega **Amprila®/Amprilana®** (ramipril) sestavljajo štiri izdelki z različnimi jakostmi za monoterapijo in dva izdelka s fiksno kombinacijo z diuretikom in različnima jakostma. Tržimo jih že v 20 državah, od leta 2008 tudi na Hrvaškem, v Belorusiji, Moldaviji, Armeniji, Azerbajdžanu, Mongoliji in Gruziji.

Krkino paleta zaviralcev ACE dopolnjujeta **Laaven®** (lizinopril), ki vključuje tudi fiksne kombinacije s hidroklorotiazidom Laaven® HL, Laaven® HL 20 in Laaven® HD, ter **Cazaprol®** (cilazapril).

Sartani. Sartani so v svetu vodilna skupina zdravil za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka, ki so znana kot zelo varna. V paleti imamo dva najpogosteje predpisana sartana na svetu – valsartan in losartan. Na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope se z več kot 14-odstotnim tržnim deležem uvrščamo med vodilne proizvajalce sartanov. S Krkinimi sartani se vsak dan zdravi več kot 600.000 bolnikov na 20 trgih.

Lorista® (losartan) je Krkin vodilni sartan. Del blagovne znamke sta tudi fiksni kombinaciji z diuretikom Lorista® H in Lorista® HD. V Sloveniji in Bolgariji je z več kot 60-odstotnim tržnim deležem vodilni sartan, na Poljskem je njegov tržni delež 30-odstoten, v Litvi pa 50-odstoten. Na Madžarskem, Češkem in Slovaškem je z več kot 20-odstotnim tržnim deležem na drugem mestu. V letu 2008 smo jo začeli tržiti tudi v Ukrajini in Ruski federaciji.

Valsacor® (valsartan) je Krkin drugi sartan. Na trgih, kjer je prisoten, smo z njim v dveh letih dosegli 40-odstotni tržni delež med valsartani. Je vodilni valsartan v Sloveniji, na Češkem je njegov tržni delež 60-odstotni, na Slovaškem pa 100-odstotni. V letu 2008 smo ga začeli tržiti še v Makedoniji, na Poljskem in v Ukrajini.

Druga zdravila. Krkino paleto zdravil za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka dopolnjujeta Tenox® (amlodipin) in Coryol® (karvedilol). **Coryol®** (karvedilol) je Krkin betablokator, ki dosega v Sloveniji, Ukrajini in Litvi med karvediloli visoke tržne deleže (od 50 do 70 %). V zahodni Evropi je vodilni generični karvedilol. **Tenox®** (amlodipin) je zaviralec kalcijevih kanalčkov, ki ima s primerjalno raziskavo dokazano klinično enakovrednost z originatorjevim zdravilom. Varnost in učinkovitost Tenoxa® je bila potrjena s kliničnimi študijami na skoraj 6000 bolnikih. S Krkinim amlodipinom se zdravi več kot 1,5 milijona bolnikov na 40 trgih, vključno z zahodnoevropskimi, kjer smo med vodilnimi generičnimi dobavitelji amlodipina.

Rawel® SR (indapamid) v obliki tablet s podaljšanim sproščanjem spada med najsodobnejše diuretike. Krka je vodilna generična proizvajalka indapamida na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope. V letu 2008 smo v Sloveniji dosegli 35-odstotni tržni delež, v Bolgariji 15-odstotnega, v Romuniji pa 10-odstotnega. Prodaja raste tudi na ostalih trgih, na katerih smo prisotni.

Zaviralci agregacije trombocitov. **Zyllt®** (klopidogrel) je sodoben zaviralec agregacije trombocitov, ki preprečuje zlepljanje trombocitov in nastajanje krvnih strdkov. Uporablja se za zmanjšanje pogostosti aterosklerotičnih dogodkov (možganske ali srčne kapi, smrti zaradi žilne bolezni) pri bolnikih s prebolelo možgansko kapjo, miokardnim infarktom in dokazano periferno arterijsko okluzivno boleznijo. Največje tržne deleže dosegamo na Hrvaškem (več kot 40-odstotnega), na Poljskem (25-odstotnega) ter v Ruski federaciji in Ukrajini (15-odstotnega). **Zyllt®** je v letu 2008 postal vodilni generični klopidogrel na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope. Na več trgih je še vedno edini generični klopidogrel.

Zdravila za zdravljenje prebavil in presnove

Zaviralci protonske črpalke. Krka se je že kmalu po ustanovitvi usmerila v proizvodnjo zdravil za zdravljenje bolezni prebavil in presnove. Leta 1989 smo začeli proizvajati prvo zdravilo iz skupine zaviralcev protonske črpalke **Uitop®** (omeprazol). Zaviralci protonske črpalke se uporabljajo za zdravljenje bolezni zgornjega prebavnega trakta, kot sta zgaga in razjeda na želodcu ali dvanajstniku. Krkin **Uitop®** je še danes eno od najbolj poznanih in priljubljenih zdravil v Sloveniji, uspešno pa je bilo tudi njegovo nedavno relansiranje v Ruski federaciji.

Lanzul®/Lansoptol® (lansoprazol) je naš drugi zaviralec protonske črpalke, ki ga imamo v svoji paleti že več kot 10 let. Njegovo učinkovitost potrjujejo rezultati številnih lastnih kliničnih raziskav, v katere je bilo do sedaj vključenih več kot 3000 bolnikov. Poleg dobrih tržnih deležev, ki jih dosegamo z **Lanzulom®/Lansoptolom®** na naših tradicionalnih trgih, pa je Krkin lansoprazol tudi vodilni generični lansoprazol na tržiščih zahodne Evrope.

Nolpaza® (pantoprazol) je naš najnovejši zaviralec protonske črpalke. Na trg smo ga dali leta 2007 v Sloveniji, v letu 2008 pa še na večini srednjeevropskih trgov, tudi na Portugalskem, kjer ga tržimo pod Krkino blagovno znamko. Je eden prvih generičnih pantoprazolov v Evropi.

Krka je ena od redkih evropskih proizvajalk s tako bogato paleto zaviralcev protonske črpalke. To nas uvršča na drugo mesto med proizvajalci teh zdravil v srednji, vzhodni in jugovzhodni Evropi. Z **Uitopom®**, **Lanzulom®** in **Nolpazo®** se je do sedaj zdravilo že več kot 25 milijonov bolnikov na 45 trgih po vsem svetu.

Zdravila za zdravljenje bolezni osrednjega živčevja

Antipsihotiki. Na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope je Krka na drugem mestu med generičnimi proizvajalci antipsihotikov in na šestem mestu med vsemi proizvajalci. V paleti imamo vse tri vodilne antipsihotike: olanzapin, risperidon in kvetiapin.

Zalasta®/Zolrix® (olanzapin) je Krkin vodilni antipsihotik z največjim tržnim deležem na Poljskem (več kot 25 %) in v Litvi (več kot 20 %). V letu 2008 smo jo začeli prodajati v nekaterih državah jugovzhodne Evrope in v baltskih državah. **Zalasto®** in **Torendo®/Rorendo®** (risperidon) proizvajamo v obliki orodisperzibilnih tablet, ki predstavljajo

dodano vrednost in omogočajo boljše sodelovanje bolnika pri zdravljenju. Krka je prva generična proizvajalka olanzapina in risperidona v tej farmacevtski obliki.

Kventiax[®] (kvetiapin) je sodoben antipsihotik za zdravljenje shizofrenije in bipolarni manije z ugodnim razmerjem med učinkovitostjo in varnostjo. V letu 2008 smo z njim prišli na večino trgov srednje Evrope, kjer dosegamo do 15-odstotne tržne deleže.

Antidepresivi. Med generičnimi proizvajalci antidepresivov je Krka na prvem mestu na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope in na tretjem mestu med vsemi proizvajalci. V Krkini paleti antidepresivov imamo predstavnike obeh najpogosteje prodajanih skupin zdravil za zdravljenje depresije in anksioznosti, tako zaviralcev ponovnega prevzema serotonina (SSRI) kot zaviralcev ponovnega prevzema serotonina in noradrenalina (SNRI).

Najbolje prodajana učinkovina na svetu je venlafaksin – sodoben antidepresiv z dvojnimi delovanjem iz skupine SNRI. **Alventa**[®] (venlafaksin) v sodobni farmacevtski obliki kapsul s podaljšanim sproščanjem, ki vsebujejo pelete, je v letu 2008 na naših trgih dosegla več kot 15-odstotni skupni tržni delež med vsemi venlafaksini, in sicer z rastjo prodaje na obstoječih trgih in začetkom prodaje na novih trgih. Pod blagovno znamko podjetja skupine Krka TAD Pharma venlafaksin tržimo tudi v Nemčiji.

Asentra[®] (sertralin) iz skupine SSRI je bila na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope v letu 2008 vodilni generični antidepresiv s skoraj 30-odstotnim tržnim deležem med sertralini in skoraj 4-odstotnim tržnim deležem med vsemi antidepresivi. Z Asentro[®] se je do sedaj zdravilo že več kot 700.000 bolnikov.

Mirzaten[®] (mirtazapin) je v letu 2008 z več kot 30-odstotnim tržnim deležem postal vodilni mirtazapin na naših tradicionalnih trgih. To blagovno znamko smo dopolnili z orodisperzibilnimi tabletami Mirzaten[®], ki jih že tržimo na Slovaškem, v Litvi in Latviji, pod korporativno blagovno znamko pa tudi na Portugalskem.

Druga zdravila. **Yasnal**[®] (donepezil) je zdravilo za zdravljenje Alzheimerjeve bolezni, s katerim smo na trgu prisotni že šest let. Na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope je to še vedno najbolj prodajani generični donepezil z več kot 90-odstotnim tržnim deležem med donepezili v Sloveniji in na Slovaškem.

Zdravila za sistemsko zdravljenje okužb

Makrolidi. Krka je na drugem mestu med vsemi proizvajalci makrolidov na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope. Najpomembnejši je **Fromilid**[®] (klaritromicin), katerega prodaja se je povečala tudi v letu 2008. Je na tretjem mestu med vsemi makrolidi in je tudi vodilni generični klaritromicin in makrolid. Tudi na številnih trgih je vodilni generični klaritromicin z 20- do 50-odstotnimi tržnimi deleži. S Fromilidom[®] se je v vseh letih, kar ga tržimo, zdravilo že več kot 20 milijonov bolnikov, kar potrjuje njegovo kakovost, učinkovitost in varnost. Zlasti pomemben je Fromilid[®] uno, oblika s podaljšanim sproščanjem, ki bolniku omogoča jemanje zdravila enkrat na dan.

Fluorokinoloni. Krka je vodilna proizvajalka fluorokinolonov. Na svojih tradicionalnih trgih tržimo **Ciprinol**[®] (ciprofloksacin) in **Nolicin**[®] (norfloksacin). Gre za dve najpogosteje predpisovani učinkovini. Krkin Ciprinol[®] velja za zlati standard med fluorokinoloni in je na naših tradicionalnih trgih na drugem mestu med ciprofloksacini. Tržimo ga že skoraj 20 let in z njim dosegamo od 20- do 70-odstotne tržne deleže. Nolicin[®] je uveljavljen predvsem kot zdravilo za zdravljenje nezapletenih okužb sečil.

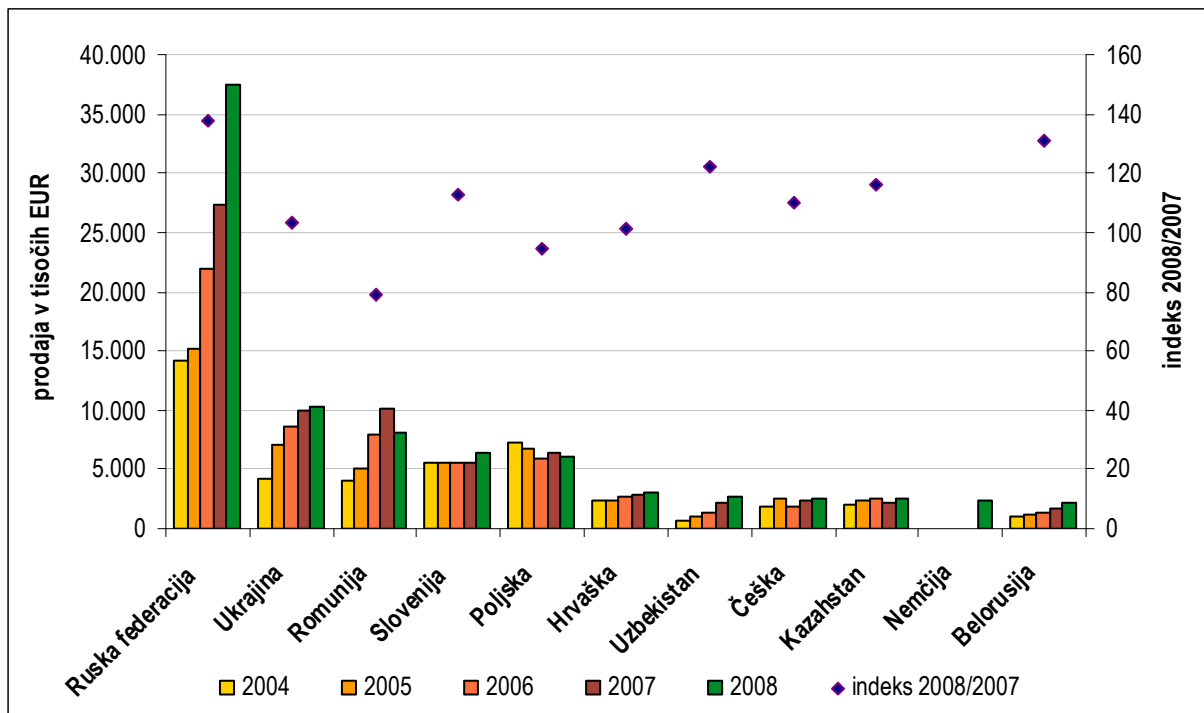
Zdravila za zdravljenje bolezni sečil

Krka se je v zdravljenje benigne hiperplazije prostate (BHP) vključila leta 2005 z doksazosinom v lastni inovativni obliki s podaljšanim sproščanjem in ga poimenovala **Kamiren**[®] **XL**. V naslednjih dveh letih smo paleto razširili z zdraviloma **Tanyz**[®] (tamsulozin) in **Finpros**[®]/**Finster**[®] (finasterid). Naša ponudba zdaj vključuje zdravila, ki so v svetovnem merilu vodilna za zdravljenje te bolezni, saj se s temi tremi učinkovinami ustvari tri četrtine svetovne prodaje zdravil na recept za zdravljenje BHP. Z vsemi tremi zdravili se uvrščamo na četrto mesto med proizvajalci zdravil za zdravljenje BHP na trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope, Kamiren[®] in Tanyz[®] pa sta na tretjem mestu med zdravili z isto učinkovino.

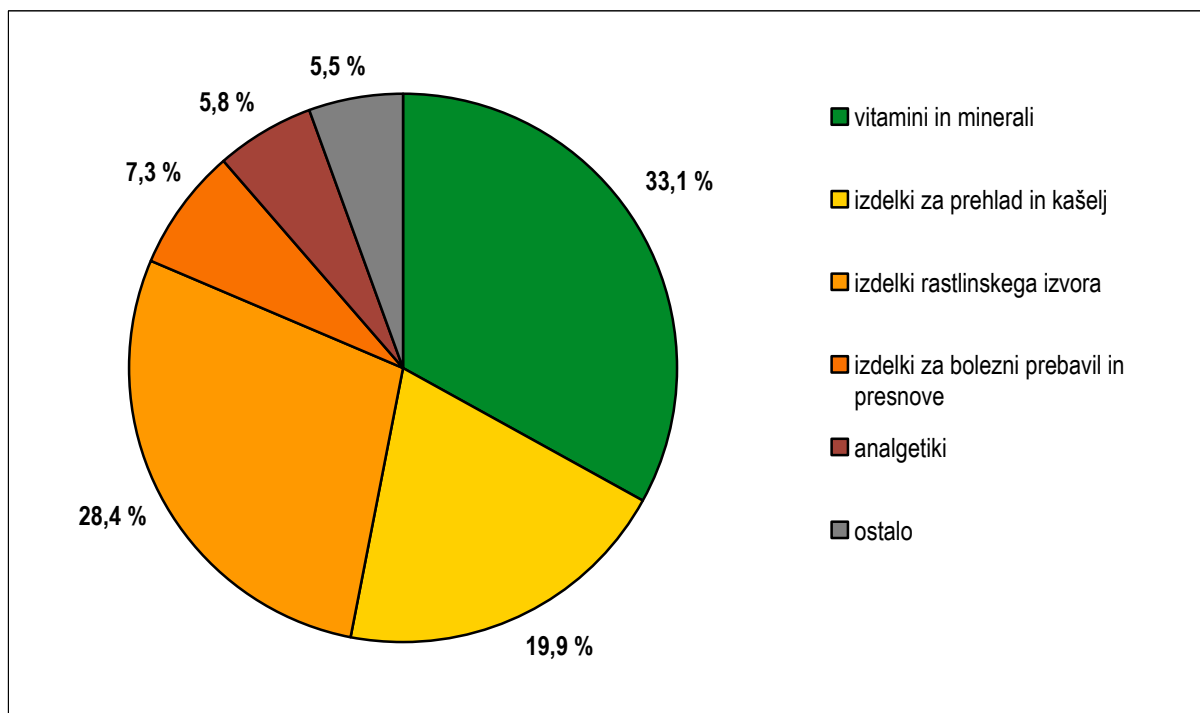
Izdelki za samozdravljenje

Skupina Krka je v letu 2008 prodala za 99,2 milijona EUR izdelkov za samozdravljenje, kar je 19 % več kot leto prej. Med desetimi največjimi trgi se je prodaja najbolj povečala v Ruski federaciji, Belorusiji, Uzbekistanu, Kazahstanu in v Sloveniji, med preostalimi pa na Madžarskem, v Srbiji, Azerbajdžanu, na Kosovu, v Moldaviji in na Slovaškem.

Prodaja izdelkov za samozdravljenje na 10 največjih trgih

Prodaja izdelkov za samozdravljenje po terapevtskih skupinah v letu 2008

Tržno-prodajne aktivnosti so bile usmerjene v ključne blagovne znamke zdravil za prehlad in kašelj (Septolete®), zdravil rastlinskega izvora (Bilobil®, Herbion®), vitaminov in mineralov (Duovit®, Pikovit®).

Septolete® so ohranile tretje mesto med globalnimi konkurenti, najbolj uspešno pa je prodaja rasla v Ruski federaciji, kjer smo v začetku leta medijsko lansirali najnovejše Septolete®Neo s sadnimi okusi. Nadaljevali smo s posodabljanjem embalaže vseh izdelkov krovne blagovne znamke Septolete® na več trgih, kar izboljšuje njihovo prepoznavnost v lekarnah. V letu 2008 so bile Septolete® v Kazahstanu in Uzbekistanu v svoji kategoriji nagrajene kot izbor leta.

Blagovno znamko **Bilobil®** smo dopolnili z izdelkom Bilobil® Aktiv (izvleček dvokrpega ginka in ženšen), s katerim smo razširili indikacijsko področje uporabe blagovne znamke poleg spomina in koncentracije tudi na zmanjšanje utrujenosti. Na Poljskem je Bilobil® dobil nagrado izdelek leta po izboru farmacevtov v kategoriji spomin in koncentracija, in to že četrto zapored. Na več trgih dosega tržne deleže nad 20 % v kategoriji izdelkov z izvlečki dvokrpega ginka in se uvršča med vodilne tovrstne izdelke.

Paradna konja krovne blagovne znamke **Duovit®** sta bila v letu 2008 Duovit® za moške in Duovit® za ženske – izdelka, ki sta prilagojena potrebam moškega in ženskega telesa. Med uporabniki sta bila dobro sprejeta. Duovitu® Charm in Duovitu® Osteo, novima izdelkoma v letu 2007, smo leta 2008 dodali še **Duovit® Vision** (za ohranjanje dobrega vida) in **Duovit® Energija** (za dodatno energijo). V letu 2008 je bil Duovit® v svoji kategoriji v Kazahstanu nagrajen kot izbor leta.

Blagovna znamka **Pikovit®** je krovna blagovna znamka, ki združuje že šest vitaminskih in vitaminsko-mineralnih izdelkov za otroke od 1. do 14. leta v različnih, otrokom prijaznih farmacevtskih oblikah. V letu 2008 smo ji dodali vitaminsko-mineralni izdelek **Pikovit® complex**, namenjen otrokom v obdobju intenzivne rasti in povečanega psihičnega ali fizičnega napora. Izdelki Pikovit so plod Krkinega znanja in tehnologije in imajo podporo in zaupanje tako v najvišjih strokovnih krogih, kar dokazujejo uradna priporočila Zveze pediatrov in Zveze zdravnikov družinske medicine v Ruski federaciji, Ukrajini in Makedoniji, kot tudi pri uporabnikih (nagrade izbor leta za najboljši vitaminsko-mineralni izdelek za otroke v Belorusiji, Kazahstanu in Uzbekistanu).

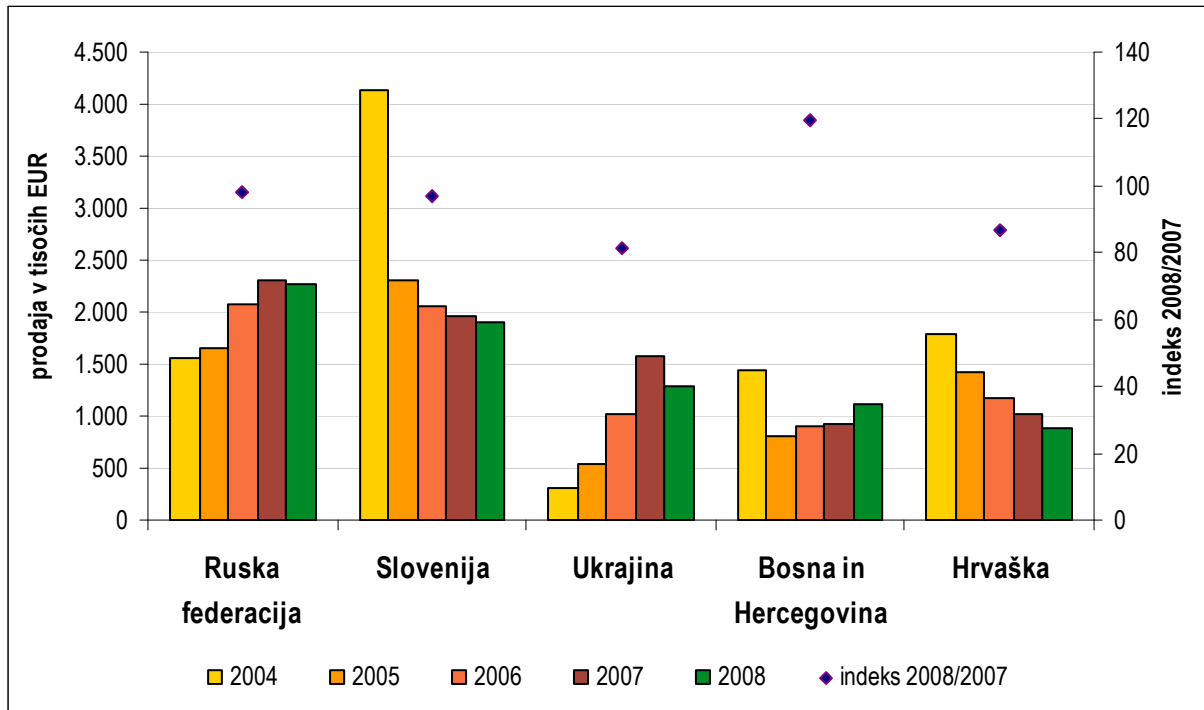
Med izdelki blagovne znamke **Herbion®**, ki združuje zdravila rastlinskega izvora, sta pomembna sirupa, od katerih je eden namenjen blaženju kašlja, drugi pa olajšuje izkašljevanje.

Med analgetiki je najpomembnejši **Nalgessin® S** (naproksen natrij), ki hitro in učinkovito odpravlja različne vrste bolečin.

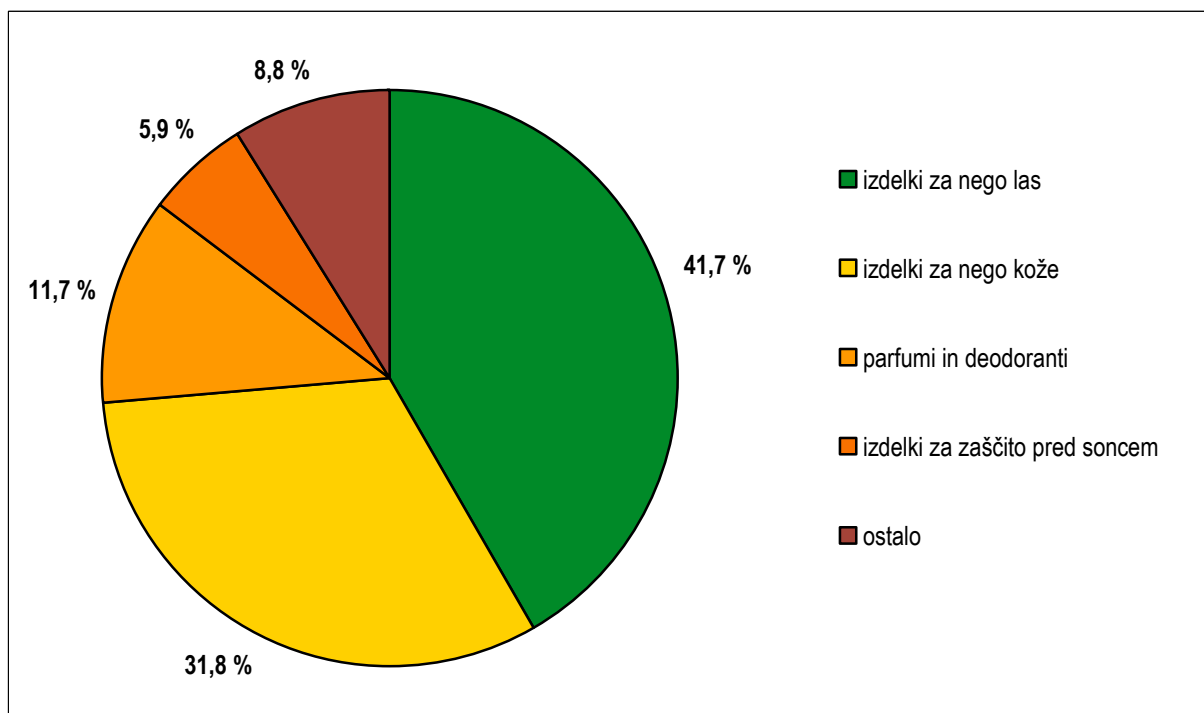
Kozmetični izdelki

Skupina Krka je prodala za 10 milijonov EUR kozmetičnih izdelkov, kar je 1 % manj kot leta 2007. Upad prodaje je posledica načrtovanega umika nekaterih izdelkov s trga.

Prodaja kozmetičnih izdelkov na 5 največjih trgih

Prodaja kozmetičnih izdelkov po skupinah v letu 2008

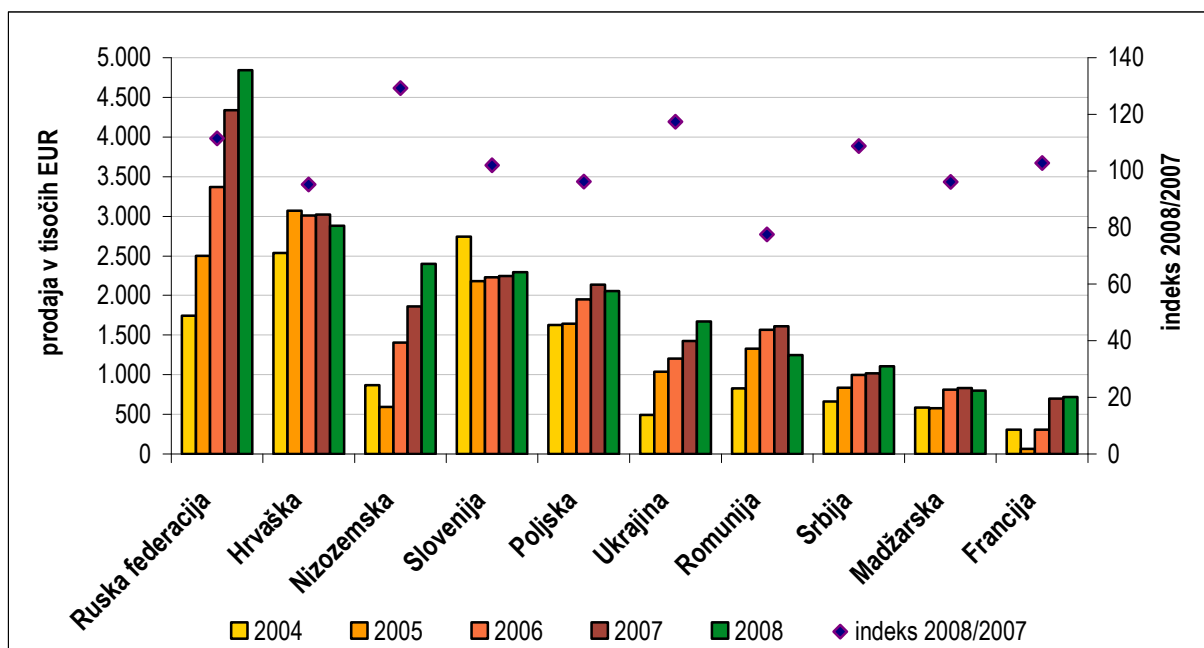
Ključna blagovna znamka med kozmetičnimi izdelki je **Fitoval®**, paleta izdelkov za nego las in lasišča, ki se celostno loteva odpravljanja najpogostejših težav z lasmi in lasiščem: izpadanja las, prhljaja in poškodovanih las.

Formula Fitoval® poskrbi tako za zunanjo nego las in lasišča kot za ustrezno prehrano lasnih korenin. Skrbno izbrane aktivne sestavine in premišljena kombinacija izdelkov, ki se v delovanju dopolnjujejo, zagotavljajo učinkovito odpravljanje težav. V drugem letu po lansiranju nove blagovne znamke **Vitaskin® Pharma** smo paletu dopolnili z novo linijo Vitaskin® Pharma **Pure Expert**. Namenjena je stopenjskemu odpravljanju težav z mastno kožo, ki je nagnjena k nepravilnostim.

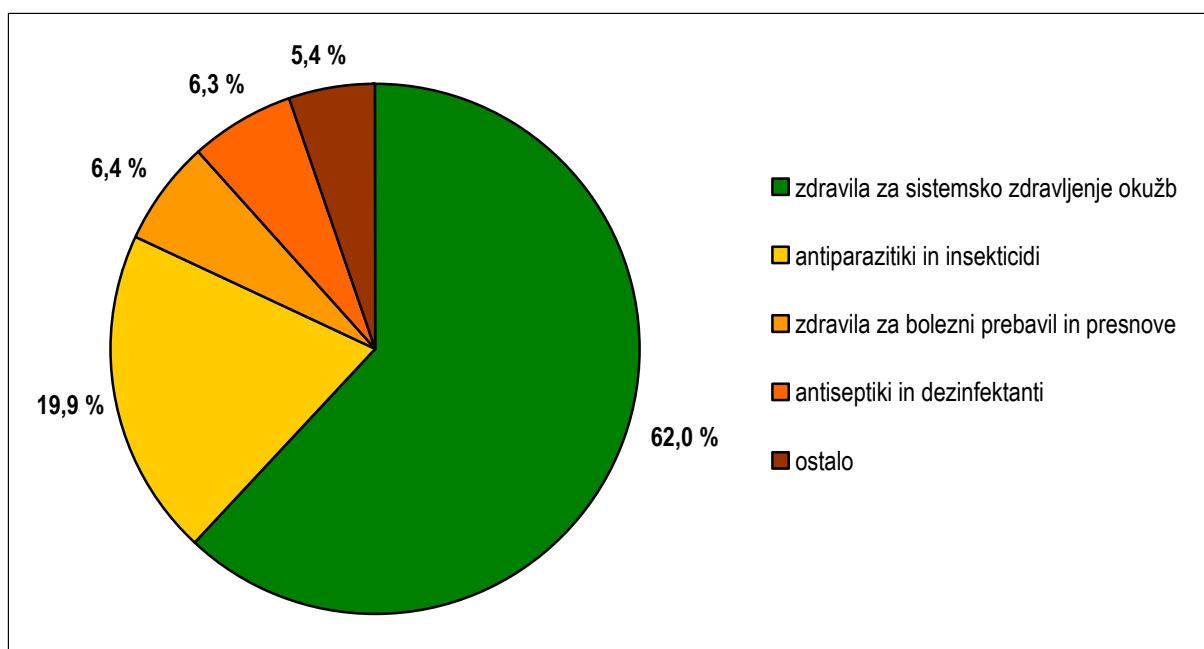
Veterinarski izdelki

Skupina Krka je prodala za 25,1 milijona EUR veterinarskih izdelkov oziroma za 2 % več kot leta 2007. Med desetimi največjimi trgi se je prodaja najbolj povečala na Nizozemskem, v Ukrajini, Ruski federaciji in Srbiji.

Prodaja veterinarskih izdelkov na 10 največjih trgih

Prodaja veterinarskih izdelkov po terapevtskih skupinah v letu 2008

Med veterinarskimi izdelki je vodilni **Enroxil**[®] (enrofloksacin). V letu 2008 smo ponudbo dopolnili z Enroxilom[®] Max za zdravljenje z enim samim odmerkom. Drugi najpomembnejši izdelek je prav tako protimikrobno zdravilo **Floron**[®] (florfenikol), ki na tradicionalnih trgih ohranja vodilno mesto med florfenikoli. Z obema izdelkoma vstopamo tudi na zahtevna zahodnoevropska trge.

Kokcisan[®] (salinomycin) je Krkin najpomembnejši kokcidostatik. S pridobitvijo registracije v EU (brand specific approval – BSA) se je Krka uvrstila med tri najpomembnejše evropske ponudnike salinomicina.

Ecocid[®] **S** je sodobno razkužilo in izpolnjuje vse zahteve uporabnikov, ki želijo učinkovit, okolju prijazen in kakovosten izdelek. Je med vodilnimi razkužili v svetu. Njegova učinkovitost je potrjena z najnovejšimi metodami po EU-standardih za dokazovanje učinkovitosti dezinficientov. Je preizkušena rešitev za biološko varnost.

Zdraviliško-turistične storitve

Terme Krka so leto 2008 v svojih poslovnih enotah v Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, Strunjanu, Novem mestu in na Otočcu končale s 32,5 milijoni EUR prihodkov, kar je za 5,4 % več kot v letu 2007. Največji, 33-odstotni delež med prihodki predstavljajo prihodki od nočitev. S 343.523 nočitvami smo ustvarili 11 milijonov EUR prodaje in 6-odstotno rast. Med dejavnostmi so se največ, za 9 %, povečali prihodki od zdravstvene dejavnosti in tako znašali 7,8 milijona EUR.

V letu 2008 se je povečal obisk domačih gostov, ki so prispevali 69 % vseh nočitev. Med tujimi gosti so prevladovali Italijani, Avstrijci, Rusi in Nemci. Največjo, 84-odstotno zasedenost smo imeli v Strunjanu, v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah pa je bila okoli 80-odstotna.

Najpomembnejša dosežka Term Krka v letu 2008 sta bila povečanje namestitvenih zmogljivosti z novim hotelom Balnea v Termah Dolenjske Toplice in razširitev igrišča za golf na Otočcu za devet igralnih polj. Obe naložbi je v skupni višini 3,76 milijona EUR sofinanciral Evropski sklad za regionalni razvoj.

Jeseni smo za 8 milijonov EUR odkupili 49-odstotni delež, ki ga je v podjetju Terme Krka – Strunjan, d. o. o., imela Zveza društev vojaških invalidov Slovenije, in s tem postali edini lastnik te turistično zanimive obmorske poslovne enote.

Razvoj in raziskave

Razvoj in raziskave imajo pomembno vlogo pri utrjevanju in nadaljnjem razvijanju konkurenčnega položaja Krke kot enega izmed vodilnih generičnih proizvajalcev zdravil v evropskem prostoru. Osnovni nalogi razvojne dejavnosti ostajata razvoj tehnologij za proizvodnjo učinkovin in farmacevtskih oblik ter izvajanje vseh potrebnih testiranj in raziskav, ki omogočajo registracijo zdravil na recept, izdelkov za samozdravljenje, veterinarskih izdelkov in kozmetičnih izdelkov. V letu 2008 smo se širili tudi na kadrovske področje ter posodobili prostore in opremo.

V skupini Krka usklajujemo delovanje obvladujoče družbe Krka in njenih odvisnih podjetij. Pri tem upoštevamo portfelj podjetij in specifično posameznih trgov ter s tem odpiramo nove prodajne možnosti. V letu 2008 smo regulatorne projekte odvisnega podjetja TAD Pharma uspešno vključili v delo obvladujoče družbe. Še naprej bomo uporabljali razvojne priložnosti ostalih odvisnih podjetij: Krka-Rus, Krka-Polska in Krka-Farma Zagreb.

Registracije izdelkov

Leta 2008 smo pridobili prve registracije za 21 novih izdelkov v 36 farmacevtskih oblikah. Na različnih trgih smo pridobili 637 registracij za različne izdelke. Registracije so potekale prek decentraliziranih postopkov (decentralised procedure, DCP) in prek postopkov vzajemnega priznavanja (mutual recognition procedure, MRP). Končali smo 8 decentraliziranih postopkov in 6 postopkov vzajemnega priznavanja in s tem pridobili pomembne registracije različnih izdelkov v ključnih državah. Med temi registriranimi izdelki je bila med zdravili na recept najpomembnejša paleta zdravil z učinkovino montelukast, poleg nje še zdravilo z učinkovino ziprazidon, med veterinarskimi izdelki pa paleta z učinkovino enrofloksacin.

Uspešno smo izpeljali najzahtevnejši registracijski postopek, t. i. centralizirani postopek (centralised procedure, CP), in končali registracijski postopek za zdravilo Oprymea® (pramipeksol) in Irbesartan Krka (irbesartan). Na ta način smo obe zdravili registrirali v 27 državah Evropske unije.

Za učinkovito delo pri registraciji zdravil je pomembno uporabljati optimalne postopke v okviru nacionalnih in evropskih zakonodaj. Pri vodenju registracijskih postopkov uporabljamo izkušnje iz preteklih let. Kontinuirano vodimo tudi nacionalne registracijske postopke. Uspešno izpeljani nacionalni registracijski postopki igrajo veliko vlogo pri zagotavljanju portfelja novih izdelkov v državah jugovzhodne Evrope. Posebno pomembni so v Ruski federaciji, kjer uspešno pridobivamo registracije kot družba Krka in tudi kot odvisna družba Krka-Rus. Ena najpomembnejših registracij na ruskem trgu v letu 2008 je bila registracija zdravila **Orsoten®** (orlistat) v obliki kapsul po 120 mg. Je rezultat Krkinega vertikalno integriranega razvoja in odraža visoko strokovno znanje s področja razvoja učinkovin in farmacevtskih oblik, izvedenih študij učinkovitosti in varnosti ter priprave registracijske dokumentacije in vodenja registracijskega postopka. Za razvoj in proizvodnjo učinkovine uporabljamo biotehnološke in kemijskosintezne poti. Orsoten® se uspešno uporablja za zmanjševanje telesne teže.

Za zagotavljanje števila novih registracij v prihodnjem obdobju sta pomembna tudi učinkovit razvoj izdelkov in priprava dokumentacije za registracijo novih izdelkov v preteklem obdobju. Rezultat ustvarjalnih, inovativnih pristopov in predvsem timskega razvojno-raziskovalnega dela je bila v letu 2008 vložena dokumentacija za registracijo 22 novih izdelkov.

Število novih registracij skupine Krka po regijah

	Slovenija		Jugovzhodna Evropa		Vzhodna Evropa		Srednja Evropa	
	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik
2008	29	49	113	241	177	284	93	215
2007	11	39	104	223	108	181	86	311
2006	23	36	114	234	97	152	84	210
2005	10	34	84	141	76	111	102	266
2004	16	22	220	355	66	89	63	110

Povečanje razvojno-raziskovalnih zmogljivosti za razvoj učinkovin

Za razvoj učinkovin, ki je eno izmed glavnih področij delovanja Krkinega Razvoja in raziskav, smo v letu 2008 pridobili izredno pomembno razvojno-raziskovalno infrastrukturo. Odprli smo nove kemijske razvojne laboratorije, ki so postali stičišče sinteznega in analiznega znanja, potrebnega za razvoj izdelka v celotni verigi od teoretične študije kemijske sinteze do prenosa nove sintezne tehnologije v industrijo. Optimizirali smo razvojne zmogljivosti, obenem pa smo z usposobljenimi strokovnjaki in z najsodobnejšo razvojno opremo zagotovili možnosti za razvoj tehnično najzahtevnejših projektov. V laboratorijih bo potekal celostni razvoj sinteze, izolacije in fizikalne obdelave farmacevtskih učinkovin za uporabo v razvoju farmacevtskih izdelkov. Omogočajo nam tudi izvedbo eksperimentov miligramske do nekajkilogramske velikosti.

Zaščita lastnega znanja in področje industrijske lastnine

V Krki spoštujemo intelektualno lastnino drugih in varujemo svojo. Rezultate svojega dela na ključnih področjih smo zaščitili s patentnimi prijavi. V letu 2008 smo vložili patentne prijave za 30 novih izumov, na osnovi prioriteten prijav iz leta 2007 pa smo vložili 17 mednarodnih patentnih prijav.

Svoje izdelke tržimo pod lastnimi blagovnimi znamkami, kar je dodatna podpora dodani vrednosti naših izdelkov. V letu 2008 smo v Sloveniji prijavi 121 blagovnih znamk ter vložili 94 mednarodnih, 10 evropskih in v posameznih državah 24 nacionalnih prijav.

Zdravila na recept

Med zdravili za zdravljenje bolezni osrednjega živčevja širimo ponudbo antipsihotikov. Tako smo leta 2008 v vseh srednje- in vzhodnoevropskih državah končali registracijske postopke za **Zypsilan**[®] (ziprazidon) v obliki trdih kapsul po 20 mg, 40 mg, 60 mg in 80 mg. Zdravilo je namenjeno zdravljenju psihoz in shizofrenije, predvsem pri mlajših bolnikih, ker med zdravljenjem ne povzroča povečanja telesne teže in bistveno vpliva na kakovost življenja bolnikov. Na nekaterih ključnih trgih smo registrirali zdravilo **Elicea**[®] (escitalopram) v obliki filmsko obloženih tablet po 5 mg, 10 mg in 20 mg, ki se uporablja za zdravljenje depresije ter različnih stanj tesnobe in panike in je najnovejši in najbolj selektiven antidepresiv. **Opryme**[®] (pramipeksol) je namenjena zdravljenju Parkinsonove bolezni. Izdelujemo jo v obliki tablet po 0,088 mg, 0,18 mg, 0,35 mg, 0,7 mg in 1,1 mg. Bolniki imajo zaradi pomanjkanja dopamina v določenih možganskih predelih težave z gibanjem in telesno držo. Pramipeksol deluje kot agonist dopaminskih receptorjev, zato je primeren kot monoterapija ali pa v kombinaciji z zdravilom, ki vsebuje levodopo. S svojim delovanjem bistveno pripomore k zmanjšanju simptomov bolezni, povzroča malo neželenih učinkov ter s tem izboljša kakovost življenja bolnikov.

Za zdravljenje akutnih in kroničnih stanj alergijskih reakcij, kot so seneni nahod in alergijske reakcije na koži, smo na nekaterih trgih pridobili prvo registracijo za **Lertazin**[®] (levocetirizin) v obliki filmsko obloženih tablet po 5 mg. Namenjen je odraslim in otrokom (starejšim od 6 let) in je na nekaterih trgih že na voljo. V nekaterih državah zahodne in srednje Evrope uspešno pridobivamo registracije za paleto zdravil z učinkovino montelukast v obliki žvečljivih tablet po 4 mg in 5 mg in v obliki tablet po 10 mg. Zdravila so učinkovita pri zdravljenju in preprečevanju astme.

Z registracijo izdelka **Irbesartan Krka** (irbesartan) v obliki filmsko obloženih tablet po 75 mg, 150 mg in 300 mg smo dopolnili Krkino paleto zdravil za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka. Na ruskem trgu smo registrirali **Ciprino**^{®SR} (ciprofloksacin) v obliki filmsko obloženih tablet po 500 mg. Z njim smo dopolnili paleto izdelkov Ciprinol[®], ki se uporabljajo za sistemsko zdravljenje okužb.

Število novih registracij zdravil na recept po posameznih regijah

	Slovenija		Jugovzhodna Evropa		Vzhodna Evropa		Srednja Evropa	
	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik
2008	9	26	75	197	100	206	55	158
2007	8	36	68	176	65	127	79	304
2006	13	26	82	189	61	104	57	175
2005	8	30	60	110	55	84	87	243
2004	8	14	136	271	23	40	48	94

Izdelki za samozdravljenje

V letu 2008 smo uspešno končali registracijska postopka za nova izdelka, ki dopolnjujeta blagovno znamko Bilobil®, in sicer **Bilobil® Activ** v Latviji in **Bilobil® Intense** na Hrvaškem. Kapsule **Bilobil® Activ** poleg izvlečka ginka vsebujejo tudi izvleček korenine ginsenga. Izdelek priporočamo pri pojejmanju umskih in telesnih sposobnosti. S kapsulami **Bilobil® Intense** dodajamo paleti izdelek z večjim odmerkom učinkovine, s čimer smo uporabniku olajšali odmerjanje.

Blagovni znamki Pikovit, ki združuje vitaminsko-mineralne izdelke za otroke, smo po pridobitvi prvih notifikacij dodali **Pikovit®complex** v obliki žvečljivih tablet. Te poleg vitaminov vsebujejo tudi vse minerale, ki so potrebni za zdrav razvoj, njihov okus in oblika pa sta prilagojena otrokovim zahtevam. Pikovit® complex smo že lansirali na Češkem, v Bolgariji in Makedoniji. V Sloveniji, na Poljskem in Slovaškem ter v Kazahstanu pa smo zanj že pridobili notifikacijo. V Sloveniji smo končali postopek prve notifikacije za izdelka **Pikovit® IQ sirup** in **Pikovit®Balance sirup**. Pikovit® IQ sirup je prehransko dopolnilo z vitamini in kislinami omega 3, ki so pomembni za pravilen razvoj možganov in živčnega sistema pri otrocih. Pikovit® Balance sirup vsebuje vitamine in probiotične vlaknine, ki pri otrocih povečajo delovanje zdrave črevesne flore. V Sloveniji smo pridobili tudi prvo notifikacijo za izdelek **Duovit® Elegance**, ki v dveh kapsulah, eni za dan in eni za noč, vsebuje vse potrebne sestavine za biološko prehrano kože podnevi in ponoči. Na področju prehranskih dopolnil nadaljujemo uspešno pridobivanje notifikacij na ruskem trgu. Naj omenimo le notifikaciji za **Duovit®Energija** in **Duovit® Vision**.

Končali smo tudi postopek registracije za **Panzynorm®10.000 kapsule** na dveh ključnih trgih za trženje izdelka v Ukrajini in Belorusiji.

Število novih registracij izdelkov za samozdravljenje po posameznih regijah

	Slovenija		Jugovzhodna Evropa		Vzhodna Evropa		Srednja Evropa	
	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik
2008	9	9	29	30	47	47	18	19
2007	2	2	32	43	34	39	4	4
2006	8	8	30	42	35	45	22	31
2005	2	4	24	31	15	19	15	23
2004	6	6	67	67	37	43	10	10

Kozmetični izdelki

V letu 2008 smo nadaljevali s pridobivanjem registracij za izdelke iz nove kozmetične linije **Vitaskin Pharma® Pure Expert**, ki so namenjeni za nego mastne in nečiste kože. Pridobili smo dovoljenje za trženje te linije v Ruski federaciji in Ukrajini.

Veterinarski izdelki

V prvem polletju leta 2008 smo po končanem evropskem centraliziranem postopku pridobili dovoljenje za uporabo zdravila **Kokcisan® 120**. Kokcidiostatik v obliki granulata je namenjen preprečevanju kokcidioze pri perutnini. Uspešno smo končali tudi decentralizirani postopek registracije za protimikrobno zdravilo **Giraxa®** v

obliki praška za pripravo peroralne raztopine. Z njim zdravimo okužbe pri farmških živalih, prodajamo pa ga v Sloveniji, na Češkem, Poljskem ter v Romuniji, Litvi in Latviji.

Drugo polletje sta zaznamovala dva uspešno končana registracijska postopka za izdelka z učinkovino **enrofloksacin**. Prvega, postopek vzajemnega priznavanja, za **Enroxil® Max** v obliki raztopine za injiciranje smo končali na 14 trgih zahodne, srednje in vzhodne Evrope. Zdravilo prinaša sodoben način zdravljenja dihalnih obolenj pri govedu in ga že tržimo v Veliki Britaniji, na Irskem in v Sloveniji. Njegova bistvena prednost je v enkratnem odmerjanju. Drugi, decentralizirani postopek za **Enroxil® flavour** je potekal v kar 21 državah. Zdravilo je na voljo v obliki tablet z okusom po 15 mg, 50 mg in 150 mg in je namenjeno za sodobno zdravljenje bakterijskih okužb dihal, prebavil, urogenitalnega trakta, kože, sekundarnih okužb ran ter vnetja zunanjšega ušesa pri psih in mačkah. Okus tablet živalim prija, zato z dajanjem zdravila ni težav.

Število novih registracij veterinarskih izdelkov po posameznih regijah

	Slovenija		Jugovzhodna Evropa		Vzhodna Evropa		Srednja Evropa	
	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik	število izdelkov	število oblik
2008	3	6	6	11	13	14	20	38
2007	1	1	3	3	7	8	3	3
2006	2	2	2	3	2	3	4	4
2005	–	–	–	–	6	8	–	–
2004	2	2	17	17	6	6	5	6

Zdraviliško-turistične storitve

Leta 2008 smo v Termah Krka obnovili notranjost gradu Otočec ter zgradili in otvorili nov Hotel Balnea v Termah Dolenjske Toplice. Z novimi naložbami so povezani tudi novi programi in storitve, ki nadgrajujejo uveljavljeno ponudbo Term Krka in utrjujejo naš položaj tako na domačem trgu kot na tujih trgih.

Krkin slogan Živeti zdravo življenje uresničujemo s sodobnimi storitvami, ki jih pripravljamo za goste. Razvijamo programe, ki vodijo k boljšemu počutju, zdravju, sprostitvi ter zdravi in estetski zunanosti. Ponudba novih storitev Wellness centra Balnea v Termah Dolenjske Toplice temelji na priznanih terapevtskih metodah refleksoterapiji in akupunkturi. Miren spanec, Odvajanje od kajenja, Moč in Vitkost smo poimenovali nove programe za preventivo oziroma krepitev zdravja, ki dopolnjujejo programe za razvajanje ter programe za aktivno sprostitvev in oddih. Na Otočcu intenzivno razvijamo ponudbo za posameznike in za podjetja, zlasti na področju športa, predvsem tenisa in golfa, v kulinariki in kongresnem turizmu.

Izhajamo iz bogate zdraviliške in turistične tradicije, ki jo neprestano nadgrajujemo z osebnim pristopom do gostov. V letu 2008 smo precej sredstev vložili tudi v razvoj programov medicinske rehabilitacije in v opremo za diagnostiko in zdravljenje, saj želimo ohraniti vodilni tržni delež v zdraviliškem zdravljenju v Sloveniji.

Oskrba z izdelki

Oskrbno verigo uspešno obvladujemo z učinkovitim obvladovanjem vseh njenih funkcij (nabave, proizvodnje, logistike, laboratorijske kontrole) in s koordinacijo med njimi ter ostalimi funkcijami v podjetju.

Z učinkovitim in uspešnim obvladovanjem vse bolj kompleksnih aktivnosti v logistiki in proizvodnji na različnih proizvodnih mestih v Krki in pri pogodbenih partnerjih poslovna funkcija Oskrbe z izdelki zagotavlja nemoteno oskrbo Krkinih trgov.

V letu 2008 smo posodobili in povečali zmogljivosti skladišč, proizvodnje učinkovin in končnih izdelkov in analitike.

Nabava

Učinkovito spremljanje razmer na svetovnih nabavnih trgih in izkoriščanje cenovnih ugodnosti nam je ob zagotavljanju zahtevane kakovosti materialov, izdelkov in storitev omogočilo doseganje zastavljenih ciljev.

Vzpostavljeni sistem partnerstva nam v dinamičnem nabavnem okolju zagotavlja varne in zanesljive vire, ustrezno ceno dobavljenih izdelkov, vpliv na dobaviteljevo kakovost, izboljšano načrtovanje dobav in dostop do dobaviteljeve tehnologije in ne nazadnje hitrejše administrativne postopke in manjše administrativne stroške.

Sistem reducirane vhodne kontrole, ki smo ga leta 2007 vpeljali za izbrane dobavitelje embalaže in pomožnih surovin, ki so se v opazovanem večletnem obdobju izkazali kot zanesljivi in kakovostni, smo v letu 2008 razširili, kar je še izboljšalo časovno in stroškovno učinkovitejše sodelovanje.

Za učinkovitejše poznavanje in analiziranje razvoja nabavnih trgov ter sledenje razvoju obstoječih in morebitnih bodočih dobaviteljev smo vzpostavili informacijsko bazo, ki povezuje različne organizacijske enote znotraj družbe.

Logistika

Skladiščne zmogljivosti smo povečali za 5500 novih paletnih mest, kar nam bo omogočilo potrebno rast in zagotavljalno ustrežno kakovost storitev. V Gotni vasi smo začeli graditi nove skladiščne objekte.

Proizvodnja

Za doseganje zastavljenih ciljev skupine Krka ter uspešno in pravočasno oskrbovanje trgov moramo ohranjati in izboljševati konkurenčno prednost kakovostne in učinkovite lastne kemijske in fermentacijske proizvodnje učinkovin in končnih izdelkov na vseh proizvodnih mestih tako v Sloveniji, Ruski federaciji, Nemčiji, na Poljskem in Hrvaškem. Nenehno izboljševanje kakovosti in učinkovitosti potrjujejo pozitivni rezultati številnih inšpekcij in presoj domačih in tujih regulatornih organov in poslovnih partnerjev.

Z naraščanjem števila in količine lastnih, v Krki razvitih in proizvedenih farmacevtskih učinkovin, ki jih vgrajujemo v končne izdelke, se uspešno vključujemo v izpolnjevanje ciljev strategije vertikalne integracije.

Proizvodne zmogljivosti nenehno obnavljamo, dopolnjujemo in dograjujemo.

V letu 2008 je stekla proizvodnja na ekstrakcijski liniji, ki omogoča ekstrakcijo fermentacijske brozge z organskimi topili, za kar doslej nismo imeli ustreznih tehnoloških možnosti.

V obratu Notol smo dogradili proizvodne zmogljivosti in zgradili tudi maloserijsko proizvodnjo za še hitrejši in kakovostnejši prenos tehnologij za izdelavo trdnih farmacevtskih oblik iz razvoja v proizvodnjo in za učinkovitejšo realizacijo manjših prodajnih naročil. V tem obratu smo vpeljali tudi samodejno vertikalno skladiščenje formatnih orodij pakirnih linij.

Temeljito smo prenovili proizvodne zmogljivosti v obratu Ljutomer in z uvedbo granulacije dopolnili proizvodnjo v Jastrebarskem.

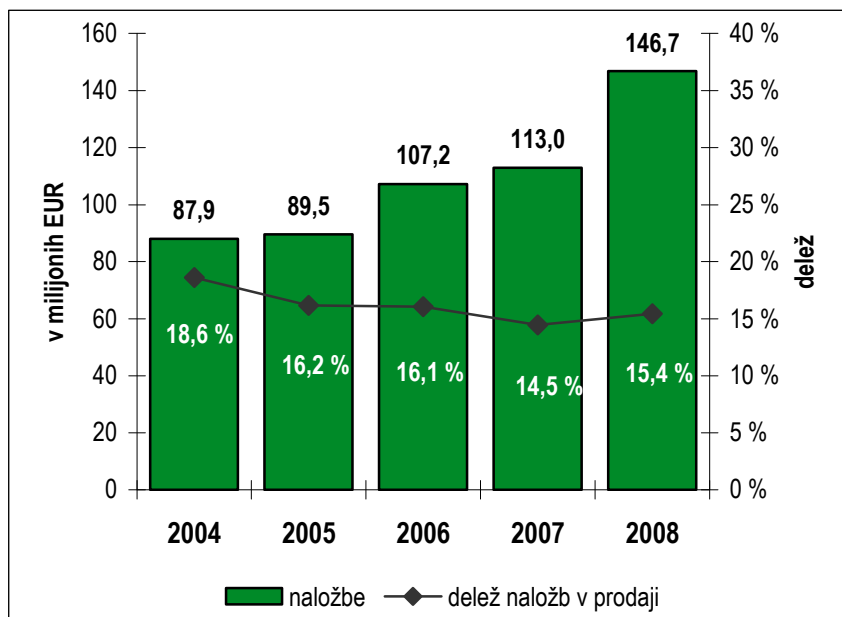
V sklopu projekta elektronske proizvodne dokumentacije, ki pomeni popolno dokumentiranost proizvodnega procesa v realnem času, urejamo in racionaliziramo zajem procesnih podatkov iz strojev in nastajajočo obsežno podatkovno bazo pripravljamo za sistematično uporabo pri optimizaciji obstoječih tehnologij in razvoju novih.

Tesno in poglobljeno sodelovanje med razvojno in proizvodno poslovno funkcijo zagotavlja hitro in pravočasno oskrbovanje trgov z izbranimi izdelki. V letu 2008 smo za inovativno tehnologijo izdelave večnotne farmacevtske oblike s podaljšanim sproščanjem, ki je rezultat timskega dela proizvodnje in razvoja, prejeli srebrno priznanje za inovacije pri Gospodarski zbornici Slovenije in regijsko zlato priznanje Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine.

V okviru množične inovativne dejavnosti podjetja smo v proizvodnji simvastatina osvojili naslov izboljšave z najvišjo gospodarsko koristjo.

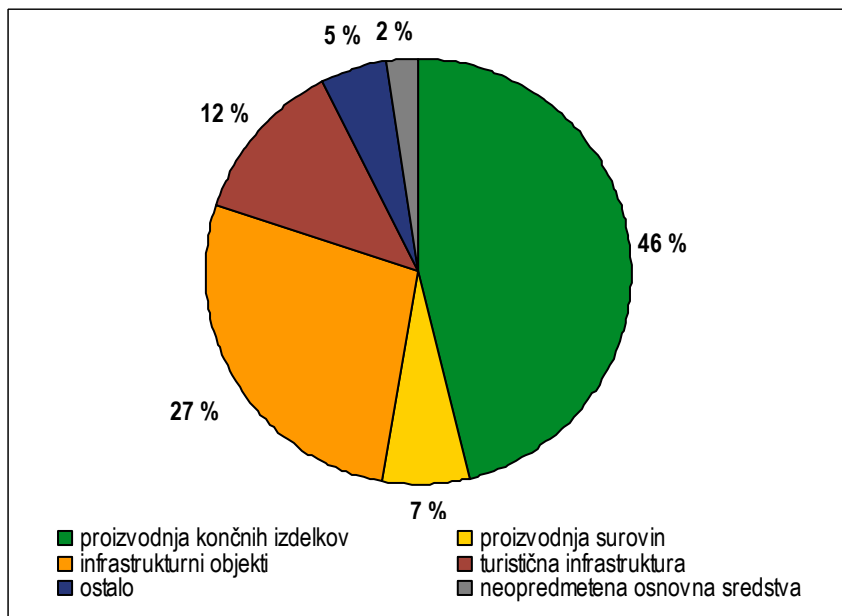
Vlaganja in naložbe

Naložbe skupine Krka v obdobju 2004–2008

V letu 2008 smo 147 milijonov EUR, kar je 15,4 % ustvarjenih prihodkov, namenili za investicijske projekte, ki potekajo pretežno v Sloveniji, pa tudi na Hrvaškem, v Nemčiji, na Poljskem in v Ruski federaciji. Največ projektov je namenjenih proizvodnji končnih izdelkov in surovin ter gradnji turističnih zmogljivosti in infrastrukturnih objektov.

Struktura investicijske porabe skupine Krka za leto 2008

NOTOL, III. faza

V letu 2008 smo končali tretjo fazo širitve Notola. Zajemala je povečanje pakirnice s šestimi pakirnimi linijami, novo skladišče za skladiščenje embalažnega materiala, optimizacijo transportov v celotnem obratu, gradnjo dodatnih prostorov v proizvodnji polizdelkov in za maloserijsko proizvodnjo. Letno zmogljivost obrata smo povečali na 3,5 milijarde tablet in kapsul.

Novi prizidek smo začeli graditi junija 2007. Opremljen je za maloserijsko (pilotno) proizvodnjo. To nam bo v veliko pomoč pri prenosu tehnologij iz razvoja v proizvodnjo in pri proizvodnji majhnih serij za potrebe trga.

Za naložbo smo letos porabili 25 milijonov EUR, za celotno tretjo fazo pa nekaj manj kot 51 milijonov EUR. Gradnja celotnega Notola je trajala 10 let in je potekala v treh fazah. Zanj smo namenili več kot 150 milijonov EUR, od tega dve tretjini za tehnološko opremo.

Pelete V

V dobrem letu smo dogradili in opremili obrat Pelete V. Proizvodnjo pelet smo tako povečali na približno 430 ton na leto. Izvedbena dela smo začeli januarja 2008. Vgradili in testirali smo vso tehnološko opremo, testirali smo tudi vse proizvodno-tehnološke postopke in pridobili vsa zahtevana tehnična soglasja, da je poskusna proizvodnja lahko stekla v skladu z načrti. Za naložbo smo porabili nekaj več kot 12 milijonov EUR.

Sinteza 4, linija 5

Leta 2008 so se začela tudi dela na liniji 5 v Sintezi 4. Dodatna linija je bila potrebna zaradi zahtev za proizvodnjo vse večjih količin različnih novih aktivnih farmacevtskih učinkovin (API). S tem bomo omogočili proizvodnjo novih strateških izdelkov in obvladovanje tehnologij, ki zahtevajo visoko korozivno odporno opremo. Vrednost naložbe je ocenjena na 11,3 milijona EUR.

Razvojni kemijski laboratoriji

V začetku oktobra 2008 smo odprli nove kemijske razvojne laboratorije, vredne 8,5 milijona EUR. Gre za novo stičišče sinteznih in analiznih znanj, ki so potrebna za razvoj izdelka v celotni verigi od teoretične študije kemijske sinteze do prenosa nove sintezne tehnologije v industrijo. V razvojnem procesu bomo razvijali kemijska znanja in zagotavljali ustrezne razvojne podatke za intelektualno zaščito znanja in za patentne prijave, registracijsko dokumentacijo za aktivne učinkovine farmacevtskih izdelkov ter tehnološki postopek sinteze in izolacije učinkovin z vsemi procesnimi analiznimi metodami za uporabo v kemijski proizvodnji.

Terme Krka

V letu 2008 smo za naložbe porabili 17,4 milijona EUR.

V Termah Dolenjske Toplice smo decembra 2008 odprli Hotel Balnea superior. Pri načrtovanju naložb in razvoju storitev za dobro počutje smo upoštevali smernice trajnostnega, naravi in ljudem prijaznega razvoja. V Termah Dolenjske Toplice smo zato uvedli ekološki sistem ogrevanja s toplotnimi črpalkami.

Vrednost naložbe je 14 milijonov EUR. Del sredstev v višini 3,27 milijona EUR smo pridobili iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

Na igrišču za golf Otočec smo v letu 2008 začeli urejati dodatnih devet igralnih polj in namakalni sistem. Vrednost naložbe je 2 milijona EUR in je sofinancirana z nepovratnimi sredstvi ESRR.

Tujina

V odvisni družbi Krka-Farma Zagreb smo proizvodne zmogljivosti obrata razširili z granulacijsko linijo, zgradili pa še skladišče za organska topila in prostor za inertizacijo z dušikom. V odvisni družbi TAD Pharma v Nemčiji smo posodobili in optimizirali proizvodnjo ter povečali skladiščne zmogljivosti. Na Poljskem smo pakirno linijo zamenjali z novo, ki ima večjo zmogljivost. Za projekte v tujini smo v letu 2008 namenili 4 milijone EUR.

Integrirani sistem vodenja in kakovost

Kakovost izdelkov in storitev ter nenehno izboljševanje ključnih procesov je ena izmed Krkinih strateških usmeritev. S sistematičnim pristopom želimo stalno preseirati zahteve odjemalcev in dosegati zastavljene poslovne cilje.

Sistem vodenja

Integrirani sistem vodenja (ISV) obravnava različne vidike poslovanja (kakovost, okolje, varnost in zdravje pri delu, varnost živil in varovanje informacij) v enotnem sistemu vodenja z namenom dosegati optimalne cilje poslovanja. Opisan je v Poslovniku kakovosti. ISV nam omogoča učinkovito in uspešno upravljanje posameznih sistemov na enovit način. Struktura ISV je povzeta po standardu ISO 9001, ki je nadgrajen in razširjen z ostalimi standardi in načeli: GXP HACCP, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO/IEC 27001. Odlično delovanje ISV podpira centraliziran sistem obvladovanja dokumentacije, ki se nenehno izboljšuje. Da smo zagotovili kredibilnost vsakega sistema posebej in ISV kot celote ter poglobljeno zaupanje naših partnerjev, smo vsak sistem certificirali pri zunanji neodvisni instituciji (HACCP, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO/IEC 27001) oziroma z rednimi obdobjnimi preverjanji slovenskih in tujih inšpektorjev zdravstvenih agencij dokazali njegovo skladnost z regulativnimi in zakonskimi zahtevami (GXP).

Nenehne izboljšave, ki nam jih na eni strani narekujejo standardi in smernice ter pristop PDCA (planiraj, izvedi, preveri in ukrepaj) na drugi pa naša zavezanost tem standardom, so gonilna sila napredka in stalnega izboljševanja na vseh področjih delovanja Krke. Tu gre za sistematično obvladovanje procesov od zahtev odjemalcev prek trženja, razvoja in raziskav, oskrbe z izdelki, prodaje do spremljanja zadovoljstva odjemalcev.

Sistem kakovosti

Ustreznost Krkinega sistema vodenja preverjajo in potrjujejo redne inšpekcije domačih in tujih državnih regulativnih organov ter presoje certifikacijskih organizacij.

- Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke Republike Slovenije (JAZMP) je izvajala redne inšpekcijske preglede sistema vodenja kakovosti, skladišč, proizvodnih obratov in laboratorijev za kontrolo kakovosti in potrdila ustreznost našega poslovanja z GMP-zahtevami, veljavnimi v Evropski uniji, kar je osnova za obnovo GMP-certifikata in vzdrževanja dovoljenja za izdelavo zdravil.
- Pridobili smo verifikacijo novega dela obrata za proizvodnjo injekcij, ki so jo izpeljali inšpektorji JAZMP. Tako smo povečali obseg proizvodnje sterilnih zdravil.
- Pridobili smo tudi verifikacijo Krke kot trgovca na debelo za zdravila za uporabo v humani medicini, kar nam je omogočilo razširitev poslovanja.
- Redne inšpekcijske preglede je izpeljala tudi Veterinarska uprava Republike Slovenije, ki ni ugotovila nobenih neskladnosti. Preverjala je ustreznost sistema za zagotavljanje varnosti in kakovosti izdelkov za prehrano živali, ker je Krka z uredbo 183/2005/ES odobrena kot nosilka dejavnosti poslovanja s krmo.
- Ustreznost sistema za zagotavljanje varnosti živil in hrane (HACCP) je z rednimi inšpekcijskimi pregledi preverjala tudi Zdravstvena inšpekcija Republike Slovenije, ki ni ugotovila nobenih neskladnosti.
- Krka je prepoznala informacije in informacijska sredstva kot kritični vir poslovnega uspeha. Naša sposobnost upravljanja, kontrole in zaščite informacijskih sredstev ima neposreden in pomemben vpliv na naš bodoči uspeh. Presoja v letu 2008 je potrdila pravilnost odločitve za certifikacijo sistema vodenja varovanja informacij (ISO/IEC 27001), ki smo jo izpeljali v letu 2007. V letu 2008 smo sistem dograjevali s poglobljenimi ocenami tveganj ključnih informacijskih virov in s povečevanjem ozaveščenosti vseh zaposlenih o informacijski varnosti.

ISV in sistem vodenja kakovosti nenehno izboljšujemo, zato smo dopolnili Poslovnik kakovosti in povezane dokumente. Povečali smo intenzivnost dela na procesih, ki pomembno vplivajo na kakovost izdelkov in storitev.

Krkin sistem vodenja preverjamo z notranjimi presojami. Presojamo tudi sisteme vodenja dobaviteljev in pogodbenih partnerjev, da bi tako bolje obvladovali kakovost izdelkov in procesov. Krkine sisteme zagotavljanja kakovosti, predvsem GXP, redno preverjajo naši partnerji, za katere Krka razvija in izdeluje izdelke.

Delovanje vseh najpomembnejših procesov z vidika ISV periodično pregleduje Odbor za kakovost na osnovi Poslovnika kakovosti in v skladu z merili uspešnosti. Odbor za kakovost predlaga strateške usmeritve za izvajanje strategije Krkinega razvoja. Zadovoljstvo odjemalcev z našimi izdelki in storitvami je eden od ključnih ciljev ISV kot tudi poslovanja in uspešnosti. Merimo ga neposredno z anketami o zadovoljstvu in posredno s kazalniki reklamacij kupcev. Redno spremljamo kazalnike na tem področju in v zadnjih letih ugotavljamo, da se odstotek upravičenih reklamacij glede na število sproščenih serij zmanjšuje in je v skladu s postavljenim ciljem, kar kaže na ustreznost uvedenih ukrepov za izboljšanje. Odzivnost je pri obravnavanju reklamacij ključnega pomena, zato sledimo postavljenemu cilju, da je treba kupcu na reklamacijo odgovoriti v 14 dneh.

Velik poudarek dajemo okolju, varnosti in zdravju pri delu (ISO 14001, OHSAS 18001) ter odkritim in korektnim odnosom z javnostjo, ki ji redno poročamo in jo obveščamo o izboljšavah. Dokaz, da je naš način uspešen in korekten, je vsakoletna pridobitev pravice do uporabe loga odgovorno ravnanje (Responsible Care).

Poslovna odličnost

Eden izmed Krkinih ključnih ciljev je biti odličen na vseh področjih delovanja, zato je ISV nadgrajen z upoštevanjem načel modela odličnosti EFQM, ki ga je izdelala European Foundation for Quality Management.

TRAJNOSTNI RAZVOJ

Zaposleni

Ključni podatki

Število zaposlenih: 7602, od tega 4059 ali 53 % v Sloveniji

Povprečna starost: 37,8 leta

Odstotek zaposlenih žensk: 58,5 %

Odstotek zaposlenih z najmanj univerzitetno izobrazbo: 51 %

V letu 2008 se je število zaposlenih povečalo za 825, od tega v Sloveniji za 200.

Ključne naloge

- Intenzivno zaposlovanje v naših podjetjih in predstavništvih v tujini (680 novih zaposlitev).
- Izgradnja, širjenje in poenotenje informacijskega sistema na kadrovskem področju za celotno skupino Krka– uvajanja SAP
- Spodbujanje zavzetosti zaposlenih in vlaganje v njihov razvoj.
- Odkrivanje in razvoj talentiranih in perspektivnih sodelavcev (Krkina šola vodenja).

V skupini Krka sposobnim delavcem ponujamo zanimivo delo v mednarodnem okolju ter razvoj in napredovanje na poslovnem, profesionalnem in osebnem področju. Skupaj gradimo kulturo medsebojnega zaupanja, spoštovanja, učinkovitega sodelovanja in timskega dela, nenehnega učenja ter odgovornega in učinkovitega dela. Spoštujemo zakonske norme in pravila etičnega odnosa do sočloveka in širšega družbenega okolja. Enake možnosti za vse ne glede na spol, raso, barvo kože, starost, zdravstveno stanje oziroma invalidnost, versko, politično ali drugo prepričanje, članstvo v sindikatu, nacionalni ali socialni izvor, družinski status, premoženjsko stanje, spolno usmerjenost ali druge osebne okoliščine so temelj našega delovanja.

Številne nagrade in priznanja so rezultat sistematičnega dela na kadrovskem področju, pri tem pa sodelujejo tako vodstvo podjetja in vsi vodje kot strokovne službe in ostali partnerji. V letu 2008 smo prejeli priznanje zlata nit za najuglednejšega delodajalca in priznanje top 10 za vlaganja in uspešno delo na področju izobraževanja.

Rast podjetja in širitev trgov vplivata na intenzivnost zaposlovanja. V Krkinih družbah in predstavništvih v tujini je zaposlenih že 3543 delavcev, kar predstavlja 46 % vseh zaposlenih v skupini Krka. V Sloveniji je rast zaposlovanja največja v razvoju in raziskav ter marketingu, v predstavništvih in odvisnih družbah v tujini pa se močno povečuje število zaposlenih v marketingu in prodaji. V skupini Krka smo leta 2008 število novih sodelavcev povečali za 825.

Konec leta 2008 sta bila v skupini Krka zaposlena 7602 delavca. Med njimi je bilo 58,5 % žensk. Delež žensk v menedžmentu je znašal 42,7 %.

Nove delavce privabljamo v podjetje prek javnih razpisov in objav na spletnih straneh, sodelujemo s šolami in fakultetami in se predstavljamo na kadrovskih sejmih.

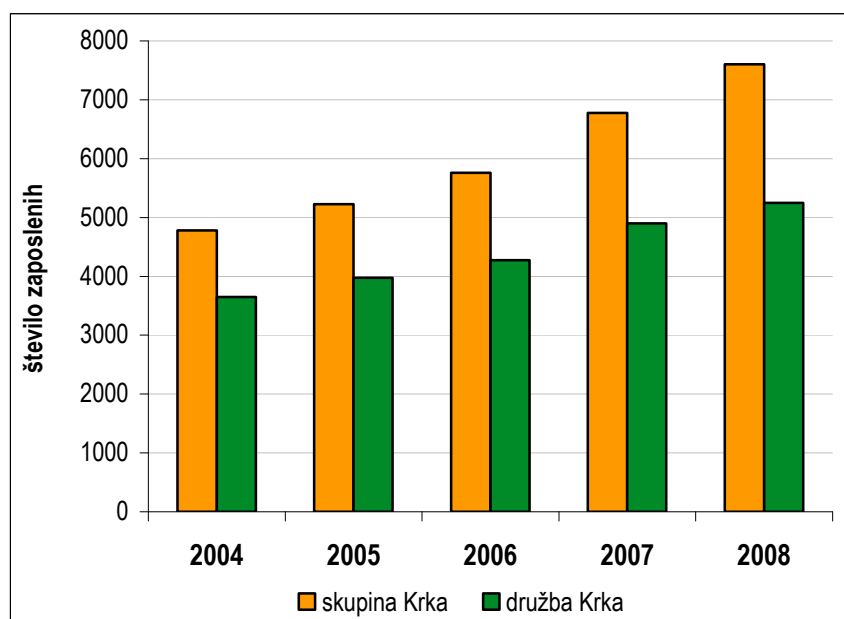
Nove strokovnjake si zagotavljamo s štipendiranjem. Na Krkinih spletnih straneh je odprt stalen razpis, na katerega se lahko prijavijo študenti in dijaki. Vse, ki se lahko pohvalijo z izjemnimi dosežki na različnih področjih in z usmeritvami, ki so za Krko zanimive, povabimo na razgovor. Leta 2008 smo podelili 50 novih štipendij, skupaj pa imamo 92 štipendistov, večina je študentov farmacije in kemije. S študenti, ki Krko spoznavajo med opravljanjem strokovne prakse in pripravljanjem diplomskih nalog, razvijamo intenzivne stike..

Zaradi potrebe po zgodnjem odkrivanju in usmerjanju najbolj nadarjenih smo aktivni tudi v širšem družbenem okolju. S Krkinimi nagradami mlade spodbujamo k ustvarjalnemu in raziskovalnemu delu. V 38 letih imamo že 2235 Krkinih nagrajencev. V letu 2008 smo podelili 5 nagrad za posebne dosežke na področju raziskovalnega dela, 29 nagrad študentom in srednješolcem in 6 e-Krkinih nagrad.

Število zaposlenih na dan 31. 12.

	2008	2007	2006	2005	2004	Indeks 2008/2007
Družba Krka v Sloveniji	3380	3213	3016	2954	2932	104
Predstavnštva družbe Krka zunaj Slovenije	1870	1678	1256	1024	716	112
Družba Krka	5250	4891	4272	3978	3648	107
Ovisne družbe zunaj Slovenije	1673	1240	857	620	539	136
Skupina Terme Krka	679	646	630	626	594	105
Skupina Krka	7602	6777	5759	5224	4781	112

Število zaposlenih v družbi in skupini Krka na dan 31. 12.

Izobrazbena struktura

Intenzivno vlaganje v razvoj, v nove zmogljivosti in zahtevne tehnologije ter zagotavljanje konkurenčnosti na globalnih trgih zahtevata na vseh področjih visoko usposobljene strokovnjake. Delež univerzitetno izobraženih sodelavcev se nenehno povečuje in predstavlja v skupini Krka že 51 % vseh zaposlenih. Konec leta 2008 je bilo v skupini Krka zaposlenih 3858 sodelavcev z najmanj univerzitetno izobrazbo. Med njimi je 76 doktorjev znanosti in 178 magistrorov znanosti in specialistov.

Stopnja izobrazbe

Stopnja izobrazbe na dan 31. 12.	2008	2007	2006	2005
Doktorji znanosti	76	81	63	51
Magistri znanosti	178	161	162	153
Univerzitetna izobrazba	3604	2875	2408	2018
Visokostrokovna izobrazba	596	619	324	221
Višješolska izobrazba	225	201	222	206
Srednješolska izobrazba, V. stopnja	1503	1404	1138	1104
Ostalo	1420	1436	1442	1471
Skupina Krka	7602	6777	5759	5224

Razvoj sodelavcev

Že od leta 1987 gradimo sistem razvoja kadrov, ki nam na eni strani zagotavlja načrtovan in usmerjen razvoj na drugi pa ustrezen nabor odličnih in usposobljenih delavcev, ki prevzemajo najzahtevnejše in najodgovornejše naloge. Tako zagotavljamo kontinuiteto na ključnih funkcijah in področjih v podjetju.

V nabor ključnih in perspektivnih kadrov je bilo leta 2008 vključenih 825 delavcev ali 11 % zaposlenih. Velik poudarek dajemo ugotavljanju potencialov in razvoju sodelavcev v podjetjih in predstavništvih v tujini, saj s tem močno širimo področje iskanja najbolj nadarjenih ter tako dosegamo medkulturno sinergijo in posledično njihovo večjo uspešnost v mednarodnem prostoru. Te sodelavce načrtno razvijamo za različne ravni vodenja ali za prevzemanje nalog na najzahtevnejših strokovnih področjih.

Imamo lastno šolo vodenja. Na njej sta bila leta 2008 izpeljana dva programa, namenjena razvoju vodij, in sicer Mednarodna šola vodenja in Šola za operativni nivo vodenja, ter dva programa, namenjena razvoju strokovnjakov. Pridobivanje znanja s področja vodenja in menedžmenta poteka tudi v obliki kolegijskih izobraževanj in študija na uglednih poslovnih šolah. Strokovnjaki se izpopolnjujejo tudi na fakultetah, inštitutih in v drugih ustanovah doma in v tujini, kar potrjuje podatek, da je kar 134 sodelavcev vpisanih na podiplomski študij za pridobitev magisterija ali doktorata.

Pomembno orodje za učinkovito vodenje in razvoj zaposlenih je tudi Krkin pogovor. Na njem vodja in zaposleni opredelita cilje, se dogovorita o prioritetah in pričakovanih tako glede dela kot razvoja zaposlenega in na osnovi tega načrtujeta njegovo izobraževanje.

Izobraževanje in usposabljanje

Konkurenčno mednarodno okolje zahteva od zaposlenih nenehno izpopolnjevanje ter razvoj znanja in kompetentnosti na številnih področjih. Le tako se lahko soočajo z izzivi sodobnega časa in globalne konkurence. Zato v skupini veliko vlagamo v znanje in razvoj vseh zaposlenih.

Večino izobraževanja organiziramo in izvajamo v Službi za izobraževanje in razvoj kadrov v podjetju. Pri tem sodelujejo številni Krkini strokovnjaki z različnih področij. Za ustrezno usposobljenost zaposlenih v marketingu in prodaji skrbi več kot 50 internih trenerjev. Krkaši se udeležujejo tudi izobraževanj na uglednih izobraževalnih in znanstvenih ustanovah v Sloveniji in tujini.

Da je znanje v Krki vrednota, kaže velik interes zaposlenih za nadaljnje šolanje in pridobivanje višje izobrazbe. Podjetje jih pri tem podpira s sofinanciranjem šolnin in študijskim dopustom. Ob delu je leta 2008 študiralo 583 krkašev.

V Krki smo med prvimi v državi razvili tudi programe za pridobivanje nacionalne poklicne kvalifikacije. Smo edini izvajalci v državi za 6 programov nacionalne poklicne kvalifikacije na področju farmacevtske industrije, v katere vključujemo tudi zaposlene iz lekarn in drugih farmacevtskih podjetij. Lani smo sodelavcem podelili 119 certifikatov. Od leta 2004, ko izvajamo te programe, pa je certifikate prejelo že 362 sodelavcev.

Nenehno izpopolnjevanje in usposabljanje poteka na različnih strokovnih področjih, na področju vodenja in osebnega razvoj, učenja tujih jezikov, predvsem angleščine in ruščine, uporabe sodobne informacijske tehnologije in kakovosti. Klasične oblike izobraževanja dopolnjujemo z e-učenjem, imamo pa tudi bogato knjižnico z gradivom za samoizobraževanje (avdio- in videogradivo, knjige).

Vsak zaposleni v skupini Krka se je v letu 2008 več kot štirikrat udeležil različnih oblik izobraževanja. Svoje znanje je v povprečju izpopolnjeval 44 ur. Vložek v izobraževanje predstavlja v poslovnih prihodkih 0,69 %.

Nagrajevanje sodelavcev

Velik poudarek dajemo nagrajevanju delovne uspešnosti, ki jo razumemo kot individualno ali skupinsko doseganje vnaprej določenih oziroma pričakovanih rezultatov. Na osnovi ugotovljene uspešnosti družbe in meril, določenih v gospodarskem načrtu, se dodatna uspešnost izplačuje vsem zaposlenim dvakrat na leto. Za vodje so na voljo tudi drugi načini nagrajevanja.

V Marketingu in Prodaji že od leta 1999 izbirajo in nagrajujejo najboljše strokovne sodelavce na terenu. Kasneje so vključili vodje terenov, produktne vodje, interne trenerje in marketinške vodje. Leta 2005 so se jim z izbiranjem najuspešnejših sodelavcev na področju registracij pridružili v Razvoju in raziskavah. Isto leto smo vpeljali tudi sistem nagrajevanja najboljših sodelavcev in najboljših vodij na ravni organizacijskih enot in na ravni celotne skupine Krka. Našim najbolj zvestim sodelavcem pa že desetletja podeljujemo jubilejne nagrade in posebna priznanja. Jubilejne nagrade in priznanja zaposlenim v skupini Krka podeljujemo na slovesnosti, ki smo jo poimenovali Dan Krkinih priznanj.

Množična inventivna dejavnost

Krkin sistem inventivne dejavnosti omogoča, da lahko vsak zaposleni spontano ali spodbujen s tematsko akcijo predlaga izboljšavo obstoječega stanja. Pri tem imajo posebno vlogo vodje, ki so odgovorni za ustvarjanje pozitivne klime in spodbujanje zaposlenih k inovativnemu razmišljanju ter za izvedbo in nagrajevanje predlogov.

Množična inventivna dejavnost je sistem, ki se vključuje v sistem stalnih izboljšav v sistemu kakovosti in s tem v integrirani sistem vodenja. Vodje organizacijskih enot dvakrat na leto določijo področja inovativne dejavnosti za svoje organizacijske enote. To so področja, na katerih naj bi ravno s pomočjo koristnih predlogov in izboljšav izboljšali procese ali pa odpravili težave, ki v nekem obdobju obstajajo.

Zavedamo se, da zaposleni s svojimi predlogi veliko prispevajo k zmanjšanju stroškov in izboljšanju procesov. Za inovativnost zato poleg nagrad, ki jih prejmejo predlagatelji za vsak predlog, in nagrad za izboljšave, ki temeljijo na izračunanem ali ocenjenem prihranku, uvajamo tudi druge oblike spodbud. Izbrani predlagatelji tako dobijo posebna priznanja na dnevu Krkinih priznanj, vsako četrletje nagradimo predlagatelja, ki prejme praktično nagrado, enkrat na leto organiziramo predavanje in srečanje za vse predlagatelje, ob novem letu pa se predsednik uprave vsem predlagateljem zahvali za njihov prispevek in jim podari tudi praktično darilo.

Število predlogov se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 povečalo za 28 %, število predlagateljev pa za 41 %. Množična inventivna dejavnost postaja sistem, v katerega se vključuje čedalje več zaposlenih iz različnih organizacijskih enot.

Skrb za zaposlene

Krka veliko vlaga v kakovost in zdravo življenje zaposlenih, kar potrjujejo tudi ugodnosti, ki so večje, kot jih predvideva panožna kolektivna pogodba. Vrste plačil, kot so plačila za nadure, dežurstva in pripravljenost na domu, prevoze na delo, regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine, presegajo višino, ki jo določa zakon ali panožna kolektivna pogodba. Za dolgoročno socialno varnost že od leta 2001 vsem, ki so v Krki zaposleni več kot eno leto, plačujemo dodatno pokojninsko zavarovanje, in sicer največji zakonsko možni znesek.

Med zaposlenimi je 5,8 % invalidov. S preventivnimi ukrepi predvsem preprečujemo nastanek novih omejitev iz naslova invalidnosti. Poleg preventivne in kurativne skrbi za njihovo zdravje zagotavljamo, da lahko invalidi svoje delo nadaljujejo na delovnih mestih, ki so prilagojena njihovim zmožnostim za delo. Poskrbimo tudi za ustrezno prekvalifikacijo delavcev, ki svojega dela ne morejo več opravljati.

Za dobro zdravje in medsebojne odnose poskrbimo na raznovrstnih športnih in kulturnih dogodkih, organiziramo preventivne, rekreativne in družabne programe. Trim klub Krka organizira tedenske preventivne športne dejavnosti, ki se jih udeležuje več kot 850 zaposlenih. Imamo svoje počitniške zmožljivosti. Za letovanje lahko izkoristimo popuste in obročno odplačevanje. Letovanje s popusti omogočamo tudi Krkinim upokojevcem. Za zaposlene organiziramo 7- in 10-dnevne programe preventivne zdravstvene rekreacije. Pomagamo tudi pri

reševanju stanovanjske problematike, in sicer s stanovanjskimi krediti in z možnostjo najema Krkinega stanovanja.

Kulturno-umetniško društvo Krka združuje galerijsko dejavnost, pevski zbor, gledališki klub, ustvarjalne delavnice in organizacijo obiskov prireditev ter tako bogati kakovost življenja sodelavcev.

Druženje sodelavcev je pomemben del Krkine kulture. Srečujemo se na Krkinem dnevu – družabnem in športnem dnevu vseh zaposlenih, na dnevu Krkinih priznanj, na novoletnih srečanjih po organizacijskih enotah in drugih družbenih (invalidov, krvodajalcev, gasilcev, športnikov idr.). Tradicionalno organiziramo tudi srečanje upokojenih krkašev.

Varnost in zdravje pri delu

Zaposlenim zagotavljamo varno delovno okolje. V vse nove projekte in nove tehnologije vključujemo najnovejša dognanja s področja varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom. Za vsa delovna mesta in tehnologije spremljamo tveganja za nastanek nezgod in zdravstvenih okvar. Tveganja periodično ocenjujemo in jih s primernimi varstvenimi ukrepi ohranjamo na sprejemljivi ravni ter tako dolgoročno vplivamo na nenehno izboljševanje delovnih razmer.

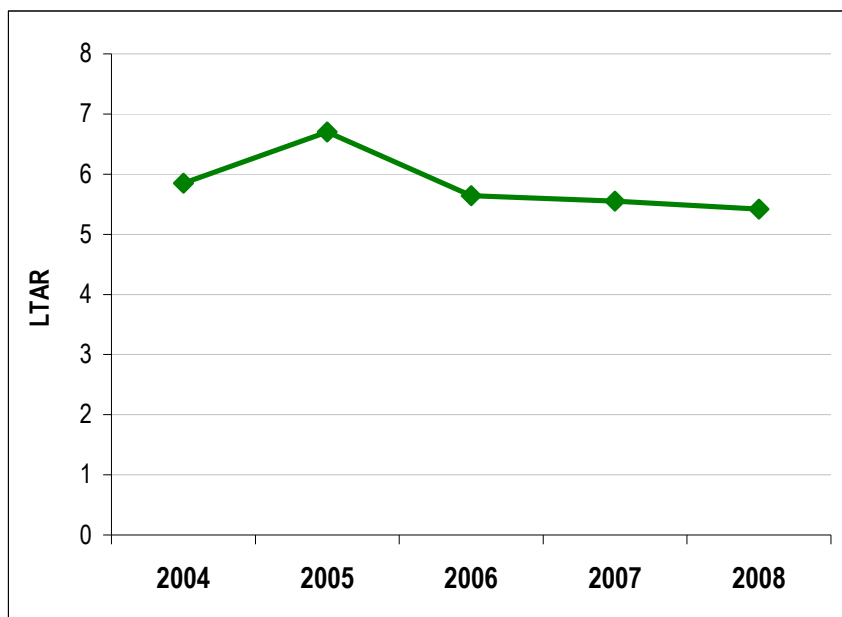
V skrb za zdravje zaposlenih so vključeni vodje posameznih organizacijskih enot, osebni zdravnik, zdravnik specialist medicine dela ter Služba za varnost in zdravje pri delu. Za reševanje socialnih in zdravstvenih težav imamo po organizacijskih enotah organizirane bolniške time. Bolniška odsotnost se je od uvedbe projekta Medsebojni odnosi in bolniška odsotnost bistveno zmanjšala in je leta 2008 znašala 4,8 %. Dva pomembna projekta za izboljševanje varnosti in zdravja pri delu v letu 2008 sta tudi Omejevanje kajenja in Nič alkohola na delovnem mestu. V prehodnem obdobju dveh let je bilo kajenje izjemoma omogočeno le v manjšem številu kadilnic. Kadilcem smo ponudili svetovanje in pomoč pri odvijanju kajenja. Projekt je bil končan aprila 2008 s popolno ukinitvijo kajenja v skupini Krka. Spremljala so ga številna strokovna predavanja za delavce o zdravem načinu življenja.

Za pomoč delavcem, ki imajo težave z odvisnostjo, imamo svoj Klub zdravljenih alkoholikov, ki ga vodita Krkini socialni delavki.

Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu je vključen v integrirani sistem vodenja in smo **ga nadgradili v skladu s standardom BS OHSAS 18001:2007**.

Na ravni organizacijskih enot delujejo delovne skupine za varnost in zdravje pri delu, v katerih sodeluje tudi pooblaščen strokovni delavec za to področje. Na ravni družbe deluje tim za varnost in zdravje pri delu in pripravlja ključne cilje in programe, ki jih potrjuje uprava. Konec leta 2008 je uprava potrdila ključne cilje in programe za naslednje dvoletno obdobje.

V letu 2008 smo se priključili **evropski kampanji za ocenjevanje tveganj** na področju varnosti in zdravja pri delu "Zdravo delovno okolje – dobro za vas, dobro za posel". Več o njej je napisano na Krkini spletni strani www.krka.si. Z aktivnim sodelovanjem si bomo pridobili status uradnega partnerja kampanje pri EU-OSHA.

Pogostost poškodb na delovnem mestu (LTAR)*

* Število nezgod na delovnem mestu, ki so zahtevale 3 ali več dni bolniške odsotnosti na 1 milijon opravljenih ur.

Sproti spremljamo podatke o nezgodah. Kazalnik LTAR v grafu, ki pokaže, koliko nezgod na delovnem mestu, ki so zahtevale tri ali več dni bolniške odsotnosti, se je pripetilo na en milijon opravljenih ur, je v letu 2008 dosegel vrednost 5,4. Vse nezgode so bile lažje.

Zadnje merjenje organizacijske klime je pokazalo, da se je zadovoljstvo delavcev z delovnimi pogoji še povečalo na oceno 4,1 (lestvica od 1 do 5).

Izrednih dogodkov, na primer požarov in večjih razlitij nevarnih kemikalij, ni bilo. Za ustrezen odziv na izreden dogodek poskrbita Oddelek za varstvo pred požarom in Industrijska gasilska enota. V letu 2008 smo izvedli 13 vaj za **povečanje pripravljenosti na izredne dogodke**, od tega eno večjo, v kateri smo sodelovali z Gasilsko reševalnim centrom Novo mesto in občani krajevne skupnosti. Poudarek je bil na prikazu realnih možnosti za nastanek izrednih dogodkov, vgrajene avtomatske gasilne tehnike, hitrosti in učinkovitosti posredovanja Industrijske gasilske enote, Gasilsko reševalnega centra Novo mesto in zdravniške pomoči ter simulaciji aktivnosti za izvedbo evakuacije lokalnega prebivalstva.

Odnosi med zaposlenimi in vodstvom

V družbi delujejo svet delavcev in dva reprezentativna sindikata, Sindikat KNG Krka Novo mesto in Sindikat Krka, kamor se aktivno vključujejo zaposleni. Svet in sindikata dobro sodelujeta. Zanimiv je način sodelovanja sveta delavcev in sindikatov ter uprave in strokovnih služb pri sprejemanju podjetniške kolektivne pogodbe. Podjetniška kolektivna pogodba v Krki se namreč ne sprejema oziroma spreminja in dopolnjuje po klasičnem sistemu dvostranskih pogajanj med delojemalsko in delodajalsko stranjo, ampak pretežno **po sistemu tristranskega usklajevanja** med upravo in njenimi strokovnimi službami ter sindikati in svetom delavcev. Ne glede na to, kdo je pobudnik posameznih rešitev, jih vsi zainteresirani subjekti usklajujejo na različne načine oziroma prek različnih (pisnih in ustnih) oblik medsebojnega komuniciranja, dokler ne dosežejo potrebnega soglasja. Svet delavcev in sindikata pri tem še posebej tesno sodelujejo in na ta način gradijo partnerski odnos pri uresničevanju interesov delavcev.

V letu 2008 je bilo organiziranih petnajst zborov delavcev. Vsi so bili dobro organizirani in izredno dobro obiskani, saj se jih je udeležilo 2120 delavcev. Na vseh zbore je govoril predsednik uprave in generalni direktor Jože Colarič, navzoč pa je bil tudi direktor področja, sektorja oziroma službe. Predsednik uprave je predstavil realizacijo poslovanja družbe v preteklem letu in plan poslovanja za leto 2008. Zbore je navadno končal z

besedami, da nas doseženi rezultati zavezujejo k še resnejšemu in intenzivnejšemu delu in da je naš cilj ostati samostojno podjetje. Vsem se je zahvalil za prizadevno in uspešno opravljanje dela. Vsi navzoči so bili zelo zadovoljni s predsednikovim sproščenim poročanjem in z zelo razumljivimi in jasnimi sporočili.

V letu 2008 smo delavsko direktorico Danico Novak Malnar ponovno imenovali za nov mandat. Delavska direktorica je tudi članica uprave, kjer zastopa interese delavcev glede kadrovskih in socialnih vprašanj.

V letu 2008 se je iztekel tretji mandat sveta delavcev. Zato so bile koncem leta 2008 volitve za četrto mandatno obdobje Sveta delavcev, ki šteje petnajst članov. Kontinuiteta sveta se nadaljuje, saj se je zamenjalo samo 50 % članov. V tem mandatnem obdobju je poraslo članstvo z visoko izobrazbeno strukturo.

Člani sveta delavcev so povezovalni člen med sodelavci in upravo, tako v smislu prenosa informacij kot dajanja predlogov in pripomb. Ob podpori predsednika uprave in s pomočjo strokovnih služb prispevajo k dobrim medsebojnim odnosom in s tem tudi h Krkini poslovni uspešnosti.

Predsednik uprave Jože Colarič, članica uprave Zvezdana Bajc ter delavska direktorica in članica uprave Danica Novak Malnar so se udeležili vseh sej sveta delavcev. Če je bilo potrebno, so dodatno pojasnjevali obravnavano pisno gradivo in odgovarjali na pobude in vprašanja ter s tem omogočili, da so bile morebitne nejasnosti in razhajanja usklajena že na seji.

Komuniciranje med upravo, zaposlenimi in svetom delavcev je potekalo po različnih poteh. Vsi zaposleni lahko neposredno komunicirajo s predsednikom uprave po elektronski pošti, člani sveta medsebojno komunicirajo enkrat na teden, vsi zaposleni lahko komunicirajo s predsednico sveta delavcev prek spletne strani in tudi svet delavcev lahko zaposlene obvešča prek spletne strani.

Komuniciranje

Komuniciranje z vlagatelji

V Krki si prizadevamo redno, odkrito in natančno komunicirati tako z obstoječimi kot s potencialnimi delničarji. Zavedamo se, da z ustreznim korporativnim komuniciranjem krepimo Krkino poslovno zgodbo med vlagatelji, analitiki, partnerji in ostalimi deležniki.

Pri komuniciranju z vlagatelji zasledujemo načelo čim večje odprtosti, konsistentnosti in stabilnosti ter se kot delniška družba, uvrščena v prvo kotacijo Ljubljanske borze, zavedamo, da delničarji pričakujejo čim boljše korporativno obveščanje. V letu 2008 smo drugič zapored prejeli nagrado Ljubljanske borze za najbolj odprto delniško družbo v Sloveniji.

Vsebina komunikacij se nanaša zlasti na uspešnost poslovanja v preteklosti ter na strategijo in razvoj družbe v prihodnosti, pri čemer upoštevamo politiko razkrivanja informacij družbe.

Glavni cilji komuniciranja so:

- doseganje poštene vrednosti Krke na borzi,
- lažji in ugodnejši dostop do virov financiranja poslovanja in
- ustrezna likvidnost trgovanja z delnicami Krke.

Navedene cilje uresničujemo:

- z rednimi srečanji z vlagatelji na sedežu družbe,
- z udeležbo na različnih konferencah za vlagatelje doma in v tujini,
- z organizacijo rednih predstavitvenih sestankov v finančnih središčih po svetu (angl. roadshow),
- z izdajanjem publikacij za vlagatelje (časopis Utrip prihodnosti, predstavitvena in promocijska gradiva za vlagatelje),
- z rednimi skupščinami delničarjev,
- z novinarskimi konferencami ob objavi poslovnih rezultatov in
- s komuniciranjem s finančnimi mediji.

Krka se aktivno udeležuje srečanj z vlagatelji na domačih in tujih finančnih trgih. Ugoditi poskušamo tudi vsem prošnjam za sestanke, ki jih na nas naslavlajo zainteresirani vlagatelji ali strokovna javnost.

Na spletnih straneh www.krka.si/si/finance/koledar/ je objavljen finančni koledar, ki vsebuje datume vseh pomembnejših objav poslovnih rezultatov. Objave v slovenskem in angleškem jeziku so na voljo tudi na spletnem portalu Ljubljanske borze SEOnet (<http://seonet.ljse.si>). Poročila o poslovanju so dostopna na Krkinih spletnih straneh. Krajši povzetek letnega in polletnega poročila objavimo v dnevniku Delo.

Delničarji se za informacije lahko obrnejo na Finančni sektor, telefon (07) 331 2109.

Vprašanja lahko posredujejo tudi na elektronski naslov finance@krka.biz.

Komuniciranje z odjemalci

V Krki se zavedamo, kako pomembni so naši odjemalci. Razvrščamo jih v štiri skupine:

- institucije (zdravstvene, regulatorne, za področje industrijske lastnine, zdravstvene zavarovalnice itd.),
- neposredni kupci (distributerji, druga farmacevtska podjetja),
- posredni kupci (lekarne, bolnišnice, farmacevti, zdravniki, veterinarji),
- končni potrošniki (bolniki, kupci).

Z institucijami sodelujemo v sklopu naših rednih delovnih postopkov in različnih projektov. Zaradi narave naše panoge so povsem običajni redni delovni obiski in inšpekcije posameznih regulatornih in drugih organov, ki presojujejo skladnost našega poslovanja in modela integriranega vodenja z zahtevami standardov. Taki obiski so

hkrati priložnost za izboljševanje procesov in pristopov, kajti tudi tako lahko svoje delovanje prilagodimo regulatornim in drugim zahtevam. Naši strokovnjaki sodelujejo v različnih industrijskih in strokovnih združenjih.

Razvejanost naše marketinške mreže nam omogoča, da smo z neposrednimi in posrednimi odjemalci v stalnih osebnih stikih. Na vseh ključnih in najpomembnejših trgih srednje, vzhodne in jugovzhodne Evrope je Krkina marketinško-prodajna mreža med najmočnejšimi, saj v njej sodeluje več kot 2800 zaposlenih. Novost v letu 2008 je, da smo bili prek podjetja TAD Pharma z lastno marketinško-prodajno mrežo prisotni v Nemčiji. Na Portugalskem pa smo zaposlili prve sodelavce. Posebno skrb namenjamo usposabljanju strokovnih sodelavcev, ki so v stalnih stikih z zdravniki, farmacevti, lekarnami in zdravstvenimi institucijami. V ta namen organiziramo redna izobraževanja o naših izdelkih in jih kombiniramo s sodobnimi metodami e-učenja. Med šolanjem vsi pridobijo tudi komunikacijske veščine. Naši strokovni sodelavci opravijo na leto več kot 3,5 milijona obiskov. V neodvisnih raziskavah med zdravniki in farmacevti na posameznih trgih dobivajo visoke ocene za znanje in veščine kot tudi za zanesljivost. Na ključnih in najpomembnejših trgih se kot podjetje in s posameznimi najpomembnejšimi izdelki med ponudniki zdravil uvrščamo na vodilna mesta po prepoznavnosti, opaznosti in pomembnosti.

Za naše posredne odjemalce pripravljamo najrazličnejše gradivo z informacijami o naših izdelkih in z aktualnimi strokovnimi usmeritvami in novostmi s področja medicine in farmacije, ki zagotavljajo pravilno uporabo naših izdelkov. Poleg običajnega tiskanega in besedilnega elektronskega gradiva pripravljamo tudi animacije in druga e-gradiva, ki omogočajo lažje razumevanje lastnosti in/ali delovanja naših izdelkov. Organiziramo tudi strokovna srečanja v obliki predavanj, simpozijev, okroglih miz ali delavnic in aktivno sodelujemo na konferencah in strokovnih srečanjih različnih nacionalnih, regionalnih, evropskih ali svetovnih strokovnih združenj in organizacij. V letu 2008 smo poleg vrste nacionalnih dogodkov organizirali 6 večjih mednarodnih dogodkov v 4 različnih državah, ki se jih je udeležilo več kot 1300 gostov. Največji je bil mednarodni simpozij od 20-letnici Krkinih izdelkov z učinkom na sistem RAAS sistem (zaviralci ACE in sartani) v Sloveniji. Z večjimi mednarodnimi simpoziji smo bili prisotni tudi na svetovnem psihiatričnem kongresu v Pragi, kardiološkem kongresu Alpe-Adria v Portorožu in na mednarodnem gastroenterološkem in hepatološkem kongresu na Ohridu. Sodelovali smo tudi na vrsti nacionalnih in regionalnih strokovnih srečanj. V letu 2008 smo organizirali več kot 55.000 srečanj, ki se jih je udeležilo več kot 950.000 zdravnikov, farmacevtov in veterinarjev. Zadovoljstvo odjemalcev z našimi strokovnimi srečanji stalno spremljamo. Visoke ocene potrjujejo visoko raven organizacije ter aktualnost izbranih tem in njihovo uporabnost v praksi. Predloge in komentarje, ki jih dobimo, upoštevamo pri načrtovanju naslednjih dogodkov.

Zadovoljstvo končnih porabnikov in posrednih odjemalcev ugotavljamo s številnimi kliničnimi raziskavami, s katerimi spremljamo klinično učinkovitost in varnost zdravil, ki jih izvajamo v skladu z zakonskimi predpisi in etičnimi standardi. Povsem v skladu z regulatornimi zahtevami imamo vzpostavljen sistem farmakovigilance – sistem spremljanja, obveščanja in ukrepanja ob morebitnih neželenih učinkih, ki vključuje vsa naša tržišča.

Zdravnikom in farmacevtom s svojimi aktivnostmi in projekti pomagamo pri boljši obravnavi njihovih bolnikov. V ta namen izdajamo knjižice *V skrbi za vaše zdravje*, v katerih obravnavamo posamezne zdravstvene težave. Zbirko vsako leto dopolnimo z novimi naslovi. Pripravljamo tudi knjižice *Zdravnik vam je predpisal*, ki bolnikom ponujajo dodatne informacije o zdravilih, ki so jim bila predpisana, ter zagotavljajo varnejšo in učinkovitejšo uporabo teh zdravil. Pripravljamo tudi izobraževalne plakate in drugo uporabno gradivo za zdravnike.

Končne porabnike naslavljamo neposredno le v zakonsko dovoljenih okvirih, torej za izdelke za samozdravljenje in kozmetične izdelke, za katere pripravljamo tiskano gradivo in televizijske oglase. Za laično javnost izdajamo v Sloveniji revijo *V skrbi za vaše zdravje*, ki je dostopna v lekarnah in čakalnicah zdravnikov, imamo pa tudi že več kot 21.000 rednih naročnikov. Revija je tematska, posamezna številka pa obravnava določeno zdravstveno težavo. V letu 2008 smo izdali pet števil. Že vrsto let pripravljamo elektronski časopis *e-mesečnik*, v povezavi z njim pa imamo tudi laično spletno stran *e-zdravje.com*, ki je namenjena izobraževanju in širjenju znanja o bolj zdravem načinu življenja. Temu namenjamo tudi različne akcije na naših trgih, ki vključujejo merjenje holesterola in krvnega tlaka ter akcije, povezane z duševnim zdravjem. Porabnikom in bolnikom, ki nas v zvezi z našimi izdelki pokličejo po telefonu ali nam pošljejo vprašanje po elektronski pošti, zagotovimo ustrezne in pravočasne odgovore. Na telefonska vprašanja strokovno odgovarjamo vse dni v letu.

Vse naše publikacije so objavljene tudi na www.krka.si, kjer so tudi informacije o naših zdravilih za laično javnost, na straneh z omejenim dostopom pa so tudi informacije za strokovno javnost. Posameznim izdelkom namenjamo tudi posebne izdelčne spletne strani.

Komuniciranje z zaposlenimi

Zadovoljni in motivirani zaposleni so ključ za uspeh podjetja, zato komuniciranje z njimi skrbno načrtujemo. Tako smo v družbi na vseh ravneh vzpostavili vertikalno in horizontalno notranje komuniciranje (*več v poglavju Zaposleni*). Z internim komuniciranjem sodelavcev ne želimo le informirati, ampak jih tudi motiviramo in spodbujamo k večji produktivnosti in kakovostnemu opravljanju dela. Z rabo različnih internih komunikacijskih orodij sproti seznanjamo zaposlene o dogajanjih v podjetju. Tako povečujemo občutek pripadnosti in ustvarjamo prepoznavno in čvrsto organizacijsko klimo.

Krkanet. Eno ključnih orodij komuniciranja, ki ga zaposleni uporabljajo vsak dan, so interne spletne strani Krkanet v slovenskem in angleškem jeziku. Na njem so poleg aktualnih informacij o dogajanju v družbi zbrani različni dokumenti, interni akti, obrazci in drugi pripomočki za še kakovostnejše in učinkovitejše opravljanje delovnih nalog. Na Krkanetu imajo organizacijske enote in projektni timi tudi svoja spletna mesta, ki so namenjena dokumentaciji in komuniciranju med zaposlenimi.

Bilten. Tedensko ga izdajamo v elektronski in tiskani obliki. V njem zaposlene in ostale obveščamo o aktualnem dogajanju v družbi in zunaj nje. Poleg slovenskega ga v lokalnih jezikih izdajamo tudi v naših podjetjih oz. predstavništvih na Poljskem, Hrvaškem, v Ruski federaciji in Ukrajini.

Utrip. Interni časopis pomembno prispeva k poznavanju in širjenju vizije, poslanstva, strategije razvoja, vrednot in politike družbe, namenjen pa je vsem zaposlenim, upokojemcem in študentom. V njem zaposlene seznanjamo s poslovnimi odločitvami vodstva, z dosežki na posameznih področjih delovanja ter z aktualnimi dogodki v družbi in na naših trgih. Vključuje tudi priloge, in sicer Utrip zdravja, ki obravnava zdravstvene teme ter uči in spodbuja k zdravemu načinu življenja, ter Utrip upokojemcev, ki jo pripravljajo člani Društva upokojemcev Krka. Utrip v zadnjih letih izhaja tudi na Poljskem, v Ruski federaciji in Ukrajini.

M-Bulletin. Je mesečnik, ki ga v elektronski obliki in v angleškem jeziku že več let pripravljamo v okviru marketinga. Namenjen je vsem zaposlenim v marketinško-prodajni mreži, predvsem pa strokovnim sodelavcem, ki so najštevilčnejši in zelo razpršeni po naših trgih. V njem jih obveščamo o zanimivih dogodkih v Krki in pomembnih marketinških dejavnostih. Na večini tržišč se prevaja v lokalni jezik.

Informacijski zasloni. Na informacijskih zaslonih zaposlene obveščamo o dogodkih v Krki, kot so obiski poslovnih partnerjev, seje uprav, nadzornega sveta, kolegiji sektorjev, inšpekcije, izobraževanja, različne prireditve in kulturni dogodki. Tako lahko prav vsak zaposleni dnevno spremlja poslovni utrip podjetja.

Elektronsko obveščanje. Vse zaposlene po elektronski pošti sproti obveščamo tudi o nujnih informacijah, povezanih predvsem z njihovim vsakdanjim delom.

Komuniciranje z mediji

Novinarji in uredniki vseh medijskih hiš imajo dostop do objav o skupini Krka v medijskem središču na korporativnih spletnih straneh (www.krka.si/si/mediji/).

Tudi v letu 2008 smo jih o poslovnih dosežkih obveščali na četrtletnih novinarskih konferencah ter s številnimi sporočili za javnost. Z njimi smo se srečevali tudi na drugih poslovnih dogodkih (otvoritvah, predstavitev novih izdelkov ...). Redno in sproti pa smo odgovarjali tudi na vprašanja, ki so nam jih zastavljali.

V letu 2008 so mediji objavili 6.017 objav o Krki. Število objav, ki smo jih v podjetju načrtovali, se je v primerjavi z letom 2007 pomembno povečalo, in sicer za 39 %. Večina objav je bila podjetju naklonjena ali nevtralna.

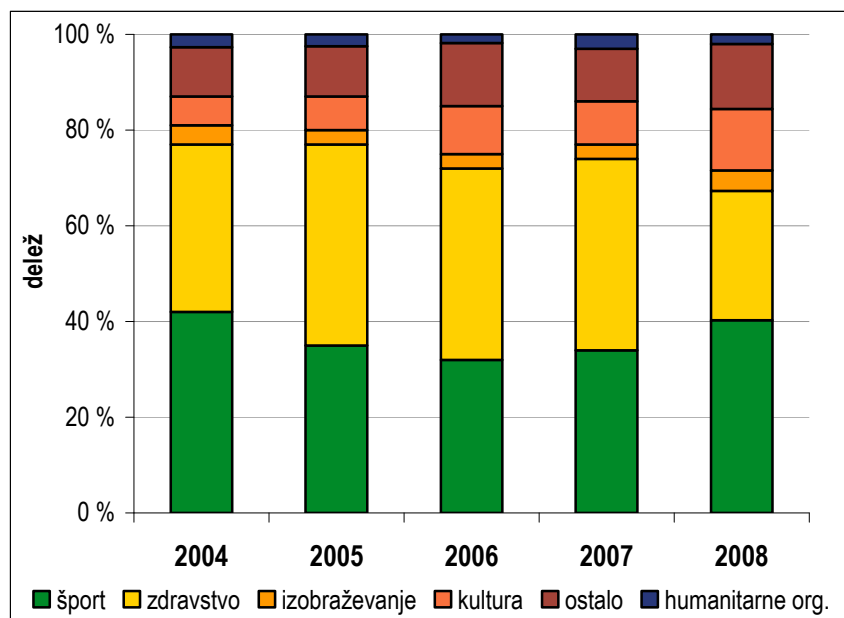
Komuniciranje z družbenim okoljem

V Krki se zavedamo, da svojega poslanstva Živeti zdravo življenje ne uresničujemo zgolj z vrhunskimi izdelki, namenjenimi zdravljenju različnih bolezni. Svojo skrb za zdravo življenje razumemo veliko širše: kot skrb za kakovostno in lepše življenje vseh ljudi v družbenem okolju, v katerem delujemo. Verjamemo, da sta tudi usmerjenost v trajnostni razvoj in poslušnost za potrebe družbe dokaz našega uspeha. Zato s sponzorstvi in donacijami podpiramo številne projekte na zdravstvenem in humanitarnem področju, vlagamo v šport, izobraževanje, znanost in kulturo. Podpiramo tudi akcije za ohranjanje čistega okolja in druge dejavnosti, ki prispevajo k dvigu kakovosti življenja v družbi. Svojo odgovornost do okolja in ljudi izkazujemo tudi s pomočjo tistim, ki jih prizadenejo naravne nesreče ali družbene stiske. Kadar je treba, priskočimo na pomoč tudi s svojimi izdelki.

Posebej ponosni smo, da družbeno odgovorno ne ravnamo zgolj na ravni podjetja, z vlaganji sredstev v posamezne družbene akcije in projekte, ampak tudi kot posamezniki. Dolgoročno sodelovanje z družbeno skupnostjo in spodbuden prispevek k njenemu razvoju ne le s sponzorstvi in donacijami, ampak tudi z dejanji krkašev posameznikov, sta namreč pomemben del Krkine tradicije. Tako npr. družbeno odgovornost Krkinih delavcev potrjuje akcija odvajanja od kajenja (na območju Krke od aprila 2008 ne kadimo) in akcija »pripravljeni za delo«, ki sta bili med krkaši zelo dobro sprejeti. Številni sodelavci so tudi dolgoletni krvodajalci ali pa so včlanjeni v različna nepridobitna združenja in organizacije, v katerih se ukvarjajo s prostovoljnimi dejavnostmi. Veliko jih deluje tudi v Krkinem Kulturno-umetniškem društvu, kjer s svojim umetniškim udejstvovanjem bogatijo svoje življenje in življenje tistih, ki jih spremljajo. S prostovoljnim delom in s svojim znanjem so krkaši tesno povezani z družbeno skupnostjo in s svojim delovanjem vsak na svoj način pripomorejo k razvoju družbenega okolja in izboljšanju kakovosti življenja.

V letu 2008 je družba Krka za sponzorstva in donacije namenila 3,5 milijona EUR, kar je 0,4 % celotne prodaje. Od tega smo dobro polovico namenili za donacije.

Sponzorstva in donacije v Krki

Večino sredstev za sponzorstvo in donacije namenjamo spodbujanju neprofitnih dejavnosti. Usmerjamo jih v okolje na lokalni in nacionalni ravni, podpiramo pa tudi posamezne dejavnosti zunaj Slovenije. Prednost dajemo sodelovanju pri dolgoročnih projektih, ki lahko pripomorejo k boljšemu življenju čim večjega števila ljudi. S sponzoriranci ustvarjamo partnerske odnose. Poleg denarne pomoči svojim partnerjem ponudimo tudi organizacijsko podporo in sodelovanje zaposlenih v posameznih projektih. Od leta 2007 organiziramo tudi srečanje Krkinih sponzorirancev, kjer jim podrobneje predstavimo strategijo pojavljanja Krke ter pretehtamo skupne dosežke in nove možnosti sodelovanja.

Zdravstvo. 27 % sredstev namenimo za posodobitev in boljšo opremljenost zdravstvenih ustanov. Leta 2008 smo tako Univerzitetnemu kliničnemu centru Maribor omogočili nakup novega fleksibilnega cistoskopa, instrumenta za diagnosticiranje bolezni mehurja. Zdravstvenemu domu Ajdovščina smo podarili aparat za 24-urno merjenje krvnega tlaka. Tak aparat smo poklonili že 53 zdravstvenim ustanovam v Sloveniji. Podprli smo tudi izdajo učbenika Ehokardiografija, ki ga je izdalo Slovensko medicinsko društvo in bo zapolnil vrzel v slovenski medicinski literaturi na področju kardiologije. Tako želimo prispevati k stalnemu izboljšanju kakovosti spremljanja in zdravljenja bolnikov.

Že četrtrič zapored smo ob svetovnem dnevu hipertenzije skupaj s Sekcijo za arterijsko hipertenzijo pri Slovenskem zdravniškem društvu pripravili akcijo merjenja krvnega tlaka mimoidočim v slovenskih mestih. Ob tej priložnosti smo kot generalni pokrovitelj podprli prireditev Šport špas – dan druženja treh generacij, ki jo je organiziralo več kot 90 slovenskih šol in vrtcev, društev upokojencev in zdravstvenih domov. Akcija si na temelju spoštovanja vrednot športa, zdravja in ekologije prizadeva ozaveščati o pomenu kakovostnega življenja.

Humanitarnost. Vrsto let smo največji donator novomeškega društva Sožitje za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju in OŠ Dragotin Kette v Novem mestu, ki jo obiskujejo otroci s posebnimi potrebami. Z donacijami se radi odzovemo na pobude Rdečega križa, podpiramo pa tudi delovanje doma starejših občanov v Novem mestu in si na različne načine prizadevamo pomagati tistim, ki potrebujejo pomoč, bodisi invalidom bodisi prizadetim v naravnih nesrečah.

Znanost in izobraževanje. Trdno verjamemo, da je znanje vir napredka. Od leta 1956 vsako leto štipendiramo številne študente in dijake (več v poglavju Zaposleni), za uresničevanje naše razvojne strategije pa so posebej pomembne tudi Krkine nagrade, ki jih mladim raziskovalcem podeljujemo že skoraj 40 let. Leta 2008 smo podelili že **38. Krkine nagrade**, ki so namenjene spodbujanju mladih raziskovalcev, njihovim mentorjem in institucijam, kjer študirajo in raziskujejo. Z izborom in nagrajevanjem del usmerjamo tudi delo mladih raziskovalcev, z novimi metodami, kot so e-Krkine nagrade, pa odpiramo vrata novim generacijam dijakov in študentov. Tudi leta 2008 smo podprli akcijo izbora najboljše slovenske znanstvenice. Eden vidnejših dosežkov pa je bil zagotovo podpis pogodbe o sodelovanju s Fakulteto za farmacijo Univerze v Ljubljani pri izvedbi novega drugostopenjskega magistrskega študijskega programa Industrijska farmacija. Del predavanj bo potekal tudi v Krki. Sicer pa na področju razvoja, raziskav in izobraževanja sodelujemo tudi s številnimi znanstvenimi in izobraževalnimi ustanovami.

Kultura. Novomeško gledališče Anton Podbevšek Teater podpiramo že od njegove ustanovitve. Omogočamo delovanje drugih kulturnih ustanov, med njimi sta tudi Glasbena šola Marjana Kozine in Dolenjski muzej, podpiramo tudi novomeški Pihalni orkester Krka. Leta 2008 smo podprli tudi izgradnjo dolgo pričakovanega Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani in Festival Ljubljana. V Cankarjevem domu smo omogočili arheološko razstavo egipčanske kulture Faraonska renesansa. Podprli smo še številne druge kulturne projekte v lokalnem okolju in zunaj meja. Že od leta 1971 v Krki deluje tudi Kulturno-umetniško društvo Krka, v okviru katerega so organizirane številne likovne in fotografske razstave domačih avtorjev v Krkinih galerijah v Novem mestu in Ljubljani, dejavnost Krkinega pevskega zbora, tradicionalni knjižni sejem v galerijskih prostorih Krke v Novem mestu, ljubljanski Gledališki klub ter sekcija ustvarjalne delavnice in literarna sekcija.

Šport. Ker se zavedamo pomena zdravega načina življenja, dobršen del sredstev namenimo športnim dejavnostim. Že vrsto let sponzoriramo različne športne klube, in sicer Košarkarski klub Krka, Moški roketni klub Krka, Ženski roketni klub Krka, Moški odbojarski klub Krka, Ženski nogometni klub Krka, Moški nogometni klub Krka, Atletski klub Krka, Namiznoteniški klub Krka, Teniški klub Krka, Konjeniški klub Krka, Karate klub Krka Šentjernej, Šahovsko društvo Krka, Smučarsko društvo Krka Rog, Kolesarski klub Adria Mobil Novo mesto, Golf klub Grad Otočec in druge. Smo tudi dolgoletni podpornik tekmovanja v smučarskih poletih v Planici. Krkaši se že tri desetletja udeležujejo organiziranih športno-rekreativnih aktivnosti pod okriljem društva Trim klub Krka.

V poslovnem razmišljanju Krke je podpora družbenega okolja trajni element, ki na eni strani ohranja in utrjuje dobre odnose z različnimi javnostmi, na drugi pa povečuje tudi pripadnost zaposlenih, saj so številni zaposleni ali njihovi otroci člani različnih klubov in društev.

Okoljsko komuniciranje

Z lokalno in širšo družbeno skupnostjo razvijamo odprto okoljsko komunikacijo, ki temelji na dialogu, izmenjavi idej in stališč. Zavedamo se, da so okoljski projekti in trajnostno izboljšanje stanja okolja odvisni tudi od kakovostnih odnosov vseh zainteresiranih javnosti. Vsaki dve leti pripravljamo srečanje s krajan, na katerem predstavimo svoje dejavnosti, rezultate in načrte, povezane z varovanjem okolja. Krajan so seznanjeni z možnostjo odprte komunikacije o okoljskih vprašanjih. Na posredovana mnenja in informacije podajamo pisna pojasnila ter jih upoštevamo pri pripravi okoljskih ciljev in programov.

Širšo javnost smo v letu 2008 o svojih dejavnostih, napredku in načrtih pri varovanju okolja seznanjali tudi v medijih.

Varovanje okolja

Odgovornost do varovanja okolja se kaže na vseh področjih našega delovanja. S spoštovanjem načela sonaravnega in usklajenega razvoja sledimo obvezi, da emisije v okolje kar najbolj zmanjšamo. Globalne razvojne pobude upoštevamo tudi pri rabi naravnih virov, uvajanju čistejših tehnologij in zmanjševanju vplivov na okolje. Nedvomno je naša poslovna učinkovitost tudi rezultat našega odnosa do okolja, do ožje in širše družbene skupnosti, zato to področje postavljamo v središče kratkoročnih in dolgoročnih usmeritev in ciljev. Odgovorno ravnanje do okolja smo vključili med ključne strateške usmeritve do leta 2012.

Izboljševanje stanja okolja

Okoljska politika, izvajanje okoljskih programov, pozitiven odnos vodstva družbe in vseh zaposlenih do sonaravnega razvoja se odražajo v stalnem zmanjševanju emisij v okolje in racionalni rabi naravnih virov. S celovitim pristopom k varovanju okolja smo kljub intenzivni rasti proizvodnje izboljšanje stanja okolja.

Okoljski standard in zakonodaja

Z upoštevanjem zahtev standarda ISO 14001 in intenzivnim vlaganjem v varovanje okolja smo v zadnjih letih ustvarili pogoje za izpolnjevanje zahtev okoljske zakonodaje. Predpise o odpadnih vodah, odpadkih, zraku in hrupu izpolnjujemo v celoti. Že ob uvedbi standarda ISO 14001 smo vzpostavili pregleden sistem spremljanja in obveščanja na področju okoljske zakonodaje, ki nam omogoča, da pravočasno prepoznamo novosti ter jih vključimo v okoljske programe in cilje.

Vlogo za pridobitev celovitega okoljevarstvenega dovoljenja v skladu z zahtevami Uredbe o vrsti dejavnosti, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (direktiva IPPC), smo pripravili in oddali v skladu z zahtevami ministrstva za okolje in prostor. Menimo, da smo izpolnili vse zahteve za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja, saj je naša tehnologija v skladu z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami (best available technique – BAT).

Izobraževanje na področju varovanju okolja

Za izvajanje programov in doseganje ciljev varovanja okolja skrbi Služba varstva okolja, ki ima operativno, razvojno, svetovalno in izobraževalno vlogo. Z načrtnim okoljskim izobraževanjem in ozaveščanjem pri vseh zaposlenih razvijamo pozitiven in odgovoren odnos do okolja. Vključujemo se tudi v izobraževalne programe za nove sodelavce. Teme o varovanju okolja redno objavljamo v internem časopisu in na intranetnih spletnih straneh.

Že vsa leta sodelujemo z različnimi izobraževalnimi ustanovami. Študentje in mladi raziskovalci končujejo svoje naloge pod mentorstvom strokovnjakov, ki so v Krki zadolženi za področje varovanja okolja. V letu 2008 smo trem študentom omogočili opravljanje obvezne delovne prakse, ki je trajala 390 ur, dvema študentoma pa mentorstvo in izvedbo diplomske naloge.

Najpomembnejši dosežki na področju varovanja okolja v letu 2008

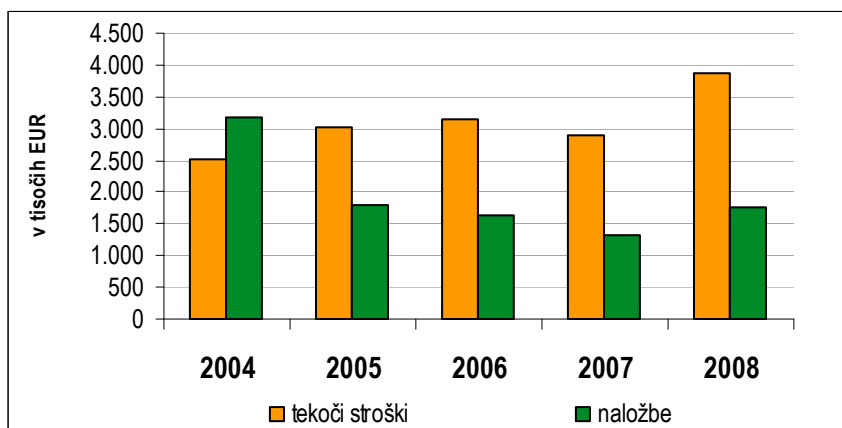
- Zmanjšanje skupne obremenitve reke Krke za 14 %.
- Zmanjšanje porabe rečne vode za 14 %.
- Zmanjšanje emisij CO₂ v okolje za 920 t.
- Izgradnja sortirno-tehničnega centra.
- Zmanjšanje specifične rabe električne energije pri proizvodnji hladu za 15 %.
- Sanacija kanalizacijskega sistema.

Cilji in programi varovanja okolja v letu 2009

- Ohranjanje majhnih obremenitev iztoka iz čistilne naprave ne glede na predvideno rast proizvodnje.
- Zmanjšanje emisij hlapnih organskih spojin v zrak pod 5 % glede na letno porabo hlapnih organskih spojin.
- Izobraževanje in informiranje zaposlenih o temah s področja varovanja okolja.
- Srečanje z okoliškimi prebivalci.
- Izdelava krovnega sistema ciljnega spremljanja rabe energije na vseh proizvodnih lokacijah v Sloveniji.
- Uvedba energetskega menedžmenta na vseh proizvodnih lokacijah v Sloveniji.
- Povečevanje količine ločeno zbranih uporabnih odpadkov.

Stroški varovanja okolja

Vlaganje v varovanje okolja

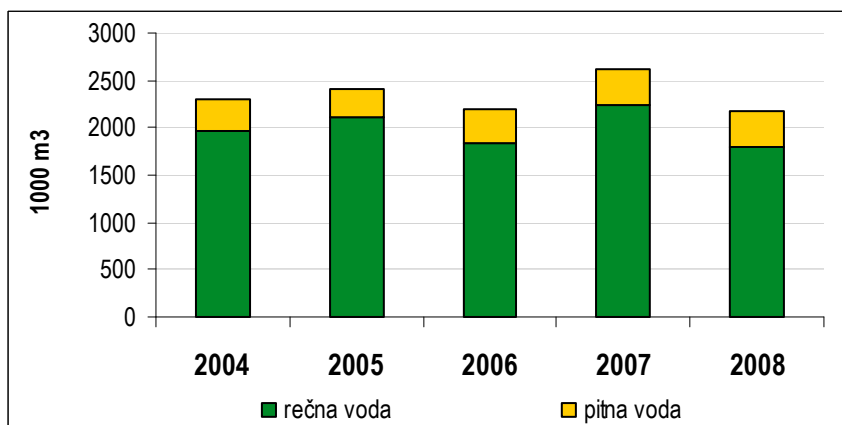
V zadnjih petih letih smo v varovanje okolja (tekoči stroški in naložbe) vložili več kot 25 milijonov EUR. Višina naložb v posameznem letu niha glede na obseg projektov na področju varovanja okolja. V letu 2008 so tekoči stroški varovanja okolja znašali 3.863.000 EUR, kar predstavlja 26-odstotno povišanje, višina naložb pa je znašala 1.748.000 EUR.

Raba naravnih virov

Voda

Vodo v Krki obravnavamo kot dobrino sedanjosti in prihodnosti, kot ključno surovino za izvajanje naše dejavnosti, zato ji namenjamo posebno pozornost.

Raba pitne in rečne vode

Večino rečne vode uporabljamo za hlajenje, zlasti fermentorjev, in za druga hlajenja prek prenosnikov toplote. Že leta 2005 smo izpeljali projekt zajema hladilnih vod v fermentaciji in njihove ponovne uporabe. Projekt smo nadaljevali in od leta 2006 do 2008 načrpali 703.481 m³ manj rečne vode, kot bi jo sicer. Porabo rečne vode smo v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 zmanjšali za 20 %, in to zaradi spremenjenega obsega fermentacijske proizvodnje.

Porabo pitne vode pa smo v letu 2008 v primerjavi s prejšnjim letom povečali za 2 %.

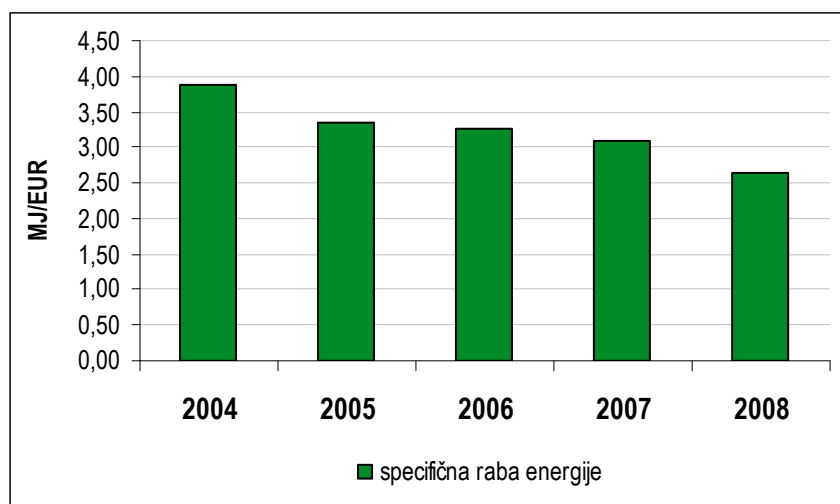
Energija

Kot glavne vire energije v Krki uporabljamo:

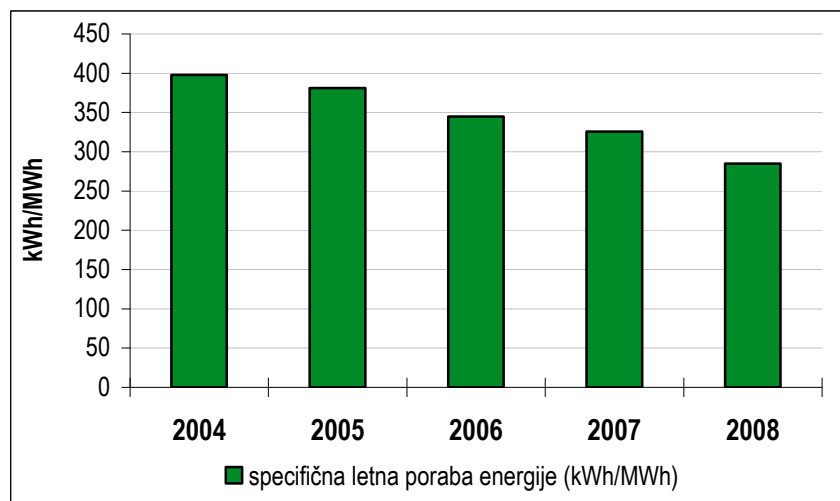
- zemeljski plin,
- utekočinjen naftni plin,
- električno energijo,
- ekstra lahko kurilno olje kot nadomestno gorivo.

Specifična raba energije

Specifična raba energije, ki vključuje električno energijo, zemeljski plin in utekočinjen naftni plin, v zadnjih letih pada, kar je odraz številnih ukrepov za učinkovito rabo. Specifično rabo energije smo v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 zmanjšali za 15 %, absolutna raba pa je bila nižja za 4%.

Specifična raba električne energije pri proizvodnji hladu

Tudi v letu 2008 smo nadaljevali z organizacijskimi in tehnično-operativnimi ukrepi pri izvajanju ciljnega spremljanja rabe energije (CSRE) na področju centralnega hladilnega sistema.

Specifična raba električne energije pri proizvodnji hladu se je glede na predhodno leto znižala za 15 %. Tako smo glede na leto 2007 prihranili 1,15 GWh električne energije.

Izraba odpadne toplote v podjetju

V letu 2006 smo na lokaciji Ločna dogradili omrežje za distribucijo ogrevne vode. Prednost tako zasnovanega toplovodnega daljinskega ogrevanja je v enostavni izrabi odpadne toplote, ki nastane kot stranski produkt določenih tehnoloških procesov. Zaradi izrabe odpadne toplote smo v letu 2008 porabo zemeljskega plina na lokaciji Ločna zmanjšali za 4,54 % oziroma 484.000 Sm³ ter s tem zmanjšali obremenitev okolja za 920 ton CO₂.

Uvedba energetskega menedžmenta

V nekaj letih pričakujemo nov evropski standard na področju rabe energije, tako imenovani standard za energetskega menedžment. Združil bo organizacijske, tehnične in vedenjske aktivnosti za upravljanje z energijo. Z njim naj bi pridobili pregled glavnih porabnikov naravnih virov, optimalno zmanjšali rabo energije in stroške zanjo ter ohranili doseženi napredek. Standard bo izdelan po vzoru okoljskega standarda ISO 14001, v veljavo pa naj bi stopil do leta 2010. Kot velik porabnik energije se zavedamo pomena varčnega gospodarjenja z energijo v vsakodnevem poslovanju. Uvedba standarda bo izpeljana sočasno z uvedbo krovne sistema ciljnega spremljanja rabe energije na vseh proizvodnih lokacijah v Sloveniji.

Emisije

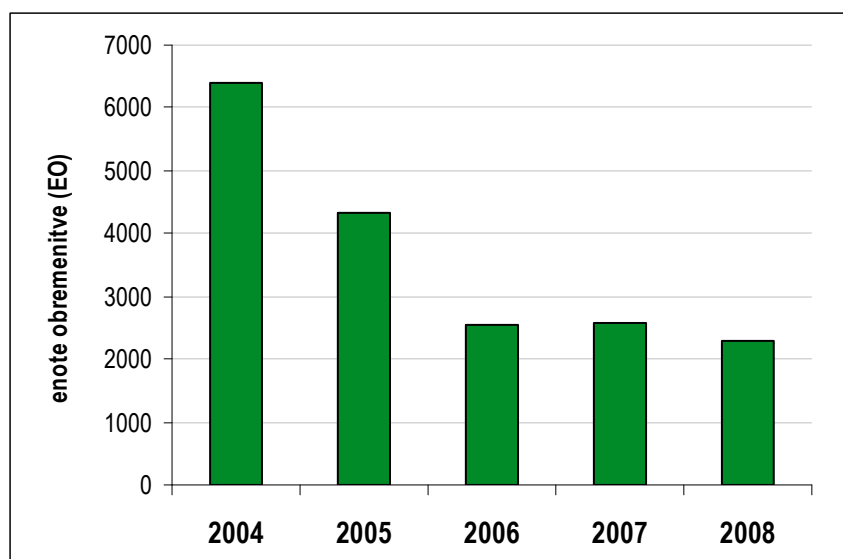
Odpadne vode

Čeprav smo od leta 2005 skupno obremenitev odvodnikov zmanjšali za več kot 60 %, so bile naše aktivnosti v letu 2008 usmerjene predvsem v čiščenje odpadnih vod. Skupno obremenitev smo v letu 2008 zmanjšali za 315 enot obremenitev (EO) oziroma za 12 %. Z zelo učinkovitim čiščenjem na lastni čistilni napravi smo **obremenitev reke Krke zmanjšali za 337 EO oziroma za 14 % glede na leto 2007.**

Končali smo obsežne pilotne poskuse ultrafiltracije iztoka, vendar smo projektno nalogo začasno ustavili, saj glede na visoko stopnjo čiščenja odpadnih voda zaenkrat ni potrebe po dograditvi ultrafiltracije na iztoku iz čistilne naprave.

Vodotesnost celotnega kanalizacijskega sistema zagotavljamo na lokaciji Krke v Ločni, kjer smo sanirali večji del starega sistema.

Ravnanje z odpadnimi vodami

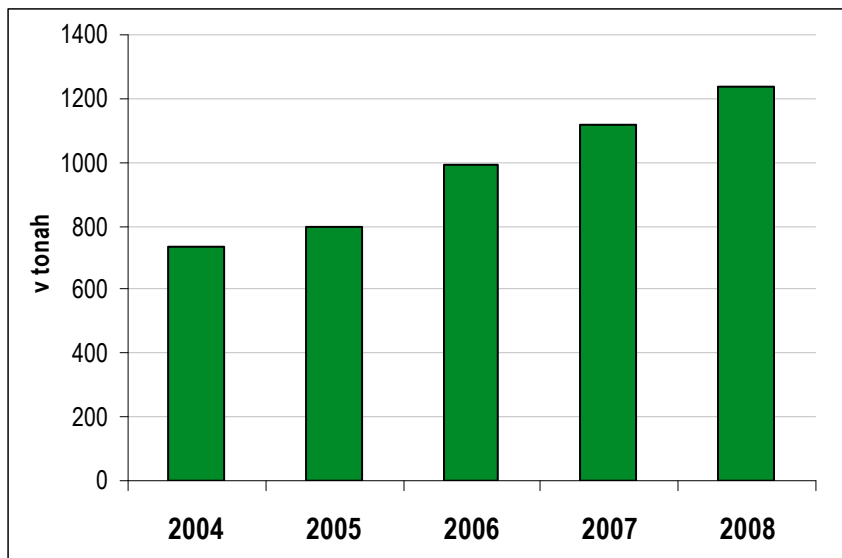

Odpadki

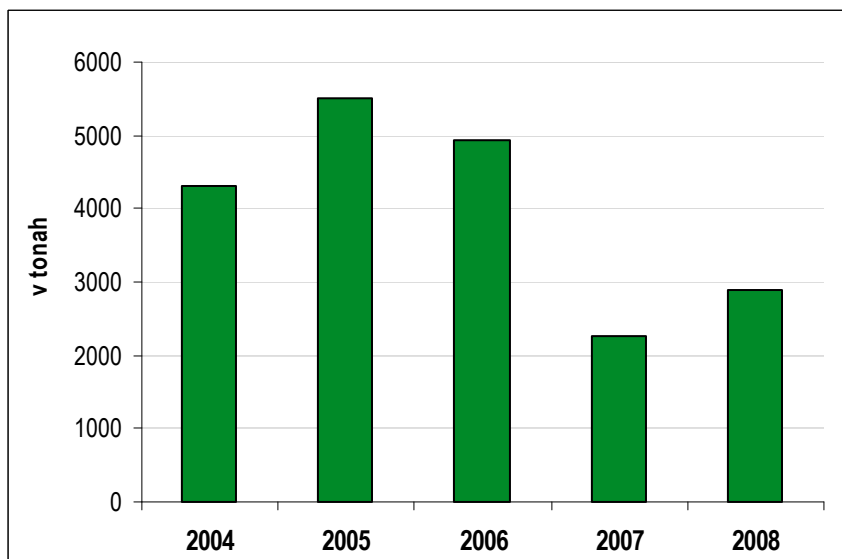
Postavili smo novo sortirnico odpadkov (Sortirno-tehnični center). V sklopu projekta smo nabavili tudi ustrezno opremo za kompaktiranje odpadkov.

V primerjavi s predhodnim letom smo povečali količino ločeno zbranih uporabnih odpadkov za 121 ton oziroma za 11 %.

Zbrani uporabni odpadki

Odpadki, odloženi na odlagališču

Hrup

V zadnjih letih smo sanirali praktično vse vire hrupa. Vgrajevanje sodobne opreme z nizkim nivojem hrupa omogoča vzdrževanje hrupa, ki ni moteč za okoliško prebivalstvo. Vrednosti meritev so pod zakonsko dovoljeno mejo.

Emisije v zrak

Vse naprave za čiščenje odpadnega zraka so visoko učinkovite, kar dokazujejo rezultati meritev na vseh 49 izpustih, kolikor jih je bilo v Krki leta 2008. Z absolutno filtracijo vseh prašnih izpustov zmanjšujemo emisijo prahu pod 0,5 mg/m³, kar predstavlja manj kot 0,3 % zakonsko določene mejne vrednosti; prikazano v absolutni količini je to 3 tone emitiranega prahu na leto.

Z zamenjavo biofiltra z dvostopenjskim mokrim pralnikom zraka smo na čistilni napravi znatno zmanjšali emisije neprijetnih vonjav v okolje.

Varovanje okolja v Krkinih odvisnih družbah zunaj Slovenije

Okoljska odgovornost se smiselno odraža v vseh Krkinih odvisnih družbah v tujini, ki delujejo v skladu z lokalno okoljevarstveno zakonodajo. Emisije v okolje, ki jih v teh družbah obvladujemo na enak način kot v Sloveniji, so majhne, saj gre za manj obremenjujočo farmacevtsko dejavnost. Nevarne odpadke zbiramo ločeno in jih predajamo v ustrezno uničenje. Emisije prašnih delcev v zrak zmanjšujemo z vgradnjo najsodobnejših filtracijskih naprav, ki odstranijo vse prašne delce.

RAČUNOVODSKO POROČILO

VSEBINA

UVODNA POJASNILA K PRIPRAVI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	97
IZJAVA O ODGOVORNOSTI UPRAVE.....	97
KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI SKUPINE KRKA.....	98
Konsolidirana bilanca stanja	98
Konsolidirani izkaz poslovnega izida	99
Konsolidirani izkaz gibanja kapitala	100
Konsolidirani izkaz finančnega izida	101
Pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom	102
Revizorjevo poročilo	142
RAČUNOVODSKI IZKAZI KRKE, D. D., NOVO MESTO	143
Bilanca stanja	143
Izkaz poslovnega izida.....	144
Izkaz gibanja kapitala	145
Izkaz finančnega izida	146
Pojasnila k računovodskim izkazom	147
Revizorjevo poročilo	185

UVODNA POJASNILA K PRIPRAVI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Računovodski del letnega poročila sestavljata dve vsebinsko zaokroženi poglavji.

V prvem poglavju so objavljeni konsolidirani računovodski izkazi s pojasnili skupine Krka (v nadaljevanju tudi skupina), v drugem poglavju pa računovodski izkazi s pojasnili Krke, d. d., Novo mesto (v nadaljevanju tudi družba). Vsi izkazi so po sklepu 11. skupščine delničarjev z dne 6. 7. 2006 pripravljene v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP). Glede na ta sklep Krka, d. d., Novo mesto ne pripravlja več poročil v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Revizijska družba KPMG SLOVENIJA, podjetje za revidiranje, d. o. o., je revidirala vsak sklop izkazov posebej in pripravila dve ločeni poročili, ki sta vključeni vsako v svoje poglavje.

Izjava o odgovornosti uprave, objavljena v nadaljevanju, vključuje odgovornost za vse računovodske izkaze družbe in skupine Krka.

Računovodski izkazi družbe in skupine Krka so sestavljeni v evrih.

IZJAVA O ODGOVORNOSTI UPRAVE

Uprava družbe je odgovorna za pripravo letnega poročila družbe in skupine Krka ter računovodskih izkazov na način, ki zainteresirani javnosti daje resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja in izidov poslovanja družbe Krka in njenih odvisnih družb v letu 2008.

Uprava izjavlja:

- da so računovodski izkazi pripravljene ob domnevi, da bodo družba Krka in njene odvisne družbe nadaljevale poslovanje tudi v prihodnosti,
- da dosledno uporablja izbrane računovodske politike in da razkriva morebitne spremembe v računovodskih politikah,
- da so računovodske ocene pripravljene pošteno in preiščeno ter v skladu z načeli previdnosti in dobrega gospodarjenja,
- da so računovodski izkazi s pojasnili za družbo in skupino Krka pripravljene v skladu z veljavno zakonodajo in v skladu z MSRP.

Uprava je odgovorna za izvajanje ukrepov, s katerimi zagotavlja ohranjanje vrednosti premoženja družbe in skupine Krka ter za preprečevanje in odkrivanje prevar in drugih nepravilnosti.

Uprava družbe
Krka, d. d., Novo mesto

Novo mesto, 19. 2. 2009

KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI SKUPINE KRKA

Konsolidirana bilanca stanja

v tisočih EUR	Pojasnila	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Sredstva			
Nepremičnine, naprave in oprema	12	638.334	572.244
Neopredmetena sredstva	13	128.980	129.854
Odložene terjatve za davek	16	34.273	32.687
Dana posojila	14	3.892	3.531
Finančne naložbe	15	6.343	10.721
Druga dolgoročna sredstva		336	410
Skupaj dolgoročna sredstva		812.158	749.447
Zaloge	17	211.662	171.647
Terjatve do kupcev in druge terjatve	18	237.476	180.094
Dana posojila	14	1.393	1.510
Finančne naložbe, vključno z izvedenimi finančnimi inštrumenti	15	743	2.936
Denar in denarni ustrezniki	19	7.604	15.784
Skupaj kratkoročna sredstva		458.878	371.971
Skupaj sredstva		1.271.036	1.121.418
Kapital			
Osnovni kapital	20	59.126	59.126
Lastne delnice	20	-19.489	-19.489
Rezerve	20	146.454	157.094
Zadržani dobički	20	595.382	474.146
Kapital večinskih lastnikov		781.473	670.877
Kapital manjšinskih lastnikov	20	1.823	10.036
Skupaj kapital		783.296	680.913
Obveznosti			
Posojila	22	83.734	87.183
Rezervacije	23	149.663	143.641
Državne podpore in sredstva Evropske unije	24	5.353	3.099
Odložene obveznosti za davek	16	18.776	18.456
Skupaj dolgoročne obveznosti		257.526	252.379
Poslovne obveznosti	25	69.996	78.462
Posojila	22	100.111	62.528
Obveznosti za davek iz dobička		10.533	3.612
Ostale kratkoročne obveznosti	26	49.574	43.524
Skupaj kratkoročne obveznosti		230.214	188.126
Skupaj obveznosti		487.740	440.505
Skupaj kapital in obveznosti		1.271.036	1.121.418

Konsolidirani izkaz poslovnega izida

v tisočih EUR	Pojasnila	2008	2007
Prihodki od prodaje	5	949.920	780.918
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov		-325.102	-282.833
Bruto dobiček		624.818	498.085
Drugi poslovni prihodki	7	8.617	3.726
Stroški prodajanja		-242.274	-196.852
Stroški razvijanja		-84.746	-59.071
Stroški splošnih dejavnosti		-69.634	-62.246
Dobiček iz poslovanja		236.781	183.642
Finančni prihodki	10	3.029	7.635
Finančni odhodki	10	-34.177	-16.343
Neto finančni izid		-31.148	-8.708
Dobiček pred davkom		205.633	174.934
Davek iz dobička	11	-49.742	-42.081
Čisti dobiček obdobja		155.891	132.853
Od tega:			
– za večinske lastnike		155.955	132.552
– za manjšinske lastnike		-64	301
Osnovni čisti dobiček na delnico (v EUR)	21	4,61	3,92
Popravljeni čisti dobiček na delnico (v EUR)	21	4,61	3,92

Konsolidirani izkaz gibanja kapitala

v tisočih EUR	Osnovni kapital	Lastne delnice	Rezerve					Zadržani dobički			Kapital večinskih lastnikov	Kapital manjšinskih lastnikov	Kapital skupaj
			Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Statutarne rezerve	Rezerva za pošteno vrednost	Prevedbene rezerve	Druge rezerve iz dobička	Čisti dobiček poslovnega leta	Preneseni čisti dobiček			
Stanje 1. 1. 2007	59.132	-19.489	120.986	14.990	11.684	3.480	154	275.796	89.566	6.698	562.997	7.908	570.905
Vnos sprememb preteklih dobičkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-193	-193	0	-193
Vnos čistega dobička poslovnega leta	0	0	0	0	0	0	0	0	132.552	0	132.552	301	132.853
Vnos kapitala manjšinskih lastnikov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.929	1.929
Oblikovanje statutarne rezerv	0	0	0	0	2.500	0	0	0	-2.500	0	0	0	0
Oblikovanje drugih rezerv iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta družbe Krka	0	0	0	0	0	0	0	43.000	-43.000	0	0	0	0
Prenos čistega dobička preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	0	0	0	0	-89.566	89.566	0	0	0
Prenos v druge rezerve iz dobička po sklepu skupščine	-6	0	6	0	0	0	0	38.149	0	-38.149	0	0	0
Izplačilo dividend in udeležb v dobičku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-27.040	-27.040	-102	-27.142
Prevedbena rezerva	0	0	0	0	0	0	84	0	0	0	84	0	84
Vpliv odloženih davkov – prevedbena rezerva	0	0	0	0	0	0	-134	0	0	0	-134	0	-134
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	4.229	0	0	0	0	4.229	0	4.229
Vpliv odloženih davkov – sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	-885	0	0	0	0	-885	0	-885
Vpliv odloženih davkov in davčni učinek prehoda na MSRP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-733	-733	0	-733
Stanje 31. 12. 2007	59.126	-19.489	120.992	14.990	14.184	6.824	104	356.945	87.052	30.149	670.877	10.036	680.913
Stanje 1. 1. 2008	59.126	-19.489	120.992	14.990	14.184	6.824	104	356.945	87.052	30.149	670.877	10.036	680.913
Vnos sprememb preteklih dobičkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	45	0	45
Vnos čistega dobička poslovnega leta	0	0	0	0	0	0	0	0	155.955	0	155.955	-64	155.891
Oblikovanje statutarne rezerv	0	0	0	0	3.000	0	0	0	-3.000	0	0	0	0
Oblikovanje drugih rezerv iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta družbe Krka	0	0	0	0	0	0	0	50.000	-50.000	0	0	0	0
Prenos čistega dobička preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	0	0	0	0	-87.052	87.052	0	0	0
Prenos v druge rezerve iz dobička po sklepu skupščine	0	0	0	0	0	0	0	43.472	0	-43.472	0	0	0
Izplačilo dividend in udeležb v dobičku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-30.827	-30.827	-113	-30.940
Prevedbena rezerva	0	0	0	0	0	0	-9.391	0	0	0	-9.391	0	-9.391
Vpliv odloženih davkov – prevedbena rezerva	0	0	0	0	0	0	-45	0	0	0	-45	0	-45
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	-5.432	0	0	0	0	-5.432	0	-5.432
Vpliv odloženih davkov – sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	1.228	0	0	0	0	1.228	0	1.228
Vpliv odloženih davkov in davčni učinek prehoda na MSRP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-973	-973	0	-973
Nakup manjšinskega deleža	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	36	-8.036	-8.000
Stanje 31. 12. 2008	59.126	-19.489	120.992	14.990	17.184	2.620	-9.332	450.417	102.955	42.010	781.473	1.823	783.296

Konsolidirani izkaz finančnega izida

v tisočih EUR	Pojasnila	2008	2007
FINANČNI TOKOVI PRI POSLOVANJU			
Čisti dobiček poslovnega leta		155.891	132.853
Prilagoditve za:		128.468	101.809
– amortizacijo	12,13	71.609	56.944
– pozitivne tečajne razlike		-21.468	-5.078
– negativne tečajne razlike		17.739	5.407
– prihodke od naložbenja		-4.528	-8.201
– odhodke od naložbenja		5.729	4.594
– odhodke za obresti in ostale finančne odhodke		9.599	4.325
– davek iz dobička		49.742	42.081
– ostalo		46	1.737
Dobiček iz poslovanja pred spremembami čistih kratkoročnih sredstev		284.359	234.662
Sprememba stanja poslovnih terjatev		-61.812	-13.452
Sprememba stanja zalog		-39.691	-32.117
Sprememba stanja poslovnih dolgov		-2.956	4.059
Sprememba stanja rezervacij		5.943	16.367
Sprememba stanja prejetih državnih podpor in sredstev Evropske unije		2.254	321
Sprememba stanja ostalih kratkoročnih obveznosti		7.355	14.459
Plačani davek iz dobička		-45.227	-49.096
Čisti finančni tok iz poslovanja		150.225	175.203
FINANČNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU			
Prejete obresti		373	356
Prejemki iz prodaje kratkoročnih naložb		14	1.263
Prejete dividende	10	21	216
Prejemki od odtujitve nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev		3.650	1.212
Pridobitev neopredmetenih sredstev	13	-10.325	-7.381
Nakup nepremičnin, naprav in opreme	12	-136.155	-107.742
Nakup odvisnih družb in deleža manjšinskih lastnikov brez pridobljenih denarnih sredstev	6	-9.051	-96.043
Dana dolgoročna posojila		-1.067	-1.590
Prejeta odplačila danih dolgoročnih posojil		859	1.618
Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb	15	-1.085	-308
Prejemki od prodaje dolgoročnih finančnih naložb		150	44
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb in posojil		-1.760	-21.662
Prejemki od prodaje kratkoročnih finančnih naložb in vračil kratkoročnih posojil		1.661	22.876
Izdatki iz naslova izvedenih finančnih inštrumentov	10	-1.099	-63
Prejemki iz naslova izvedenih finančnih inštrumentov	10	1.886	2.250
Čisti finančni tok iz naložbenja		-151.928	-204.954
FINANČNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU			
Izdatki za dane obresti		-7.699	-3.868
Izdatki za odplačila prejetih dolgoročnih posojil		-23.978	-14.283
Prejeta dolgoročna posojila		0	104.000
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih posojil		-309.258	-318.566
Prejeta kratkoročna posojila		365.488	295.150
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku		-30.852	-27.075
Čisti finančni tok iz financiranja		-6.299	35.358
Čisto povečanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov		-8.002	5.607
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku obdobja		15.784	10.399
Učinki sprememb menjalnih tečajev na denarna sredstva in njihove ustreznike		-178	-222
Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov		7.604	15.784

Pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom

Krka, d. d., Novo mesto je obvladujoča družba skupine Krka s sedežem na Šmarješki cesti 6, 8501 Novo mesto, Slovenija. Konsolidirani računovodski izkazi za leto, ki se je končalo 31. 12. 2008, se nanašajo na skupino Krka, ki jo sestavljajo obvladujoča družba in njene odvisne družbe v Sloveniji in v tujini.

1. Podlage za pripravo računovodskih izkazov

Izjava o skladnosti

Konsolidirani računovodski izkazi so pripravljani v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP), kot jih je sprejela Evropska unija, in v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah.

Uprava družbe je konsolidirane računovodske izkaze odobrila 19. 2. 2009.

Podlage za merjenje

Konsolidirani računovodski izkazi so pripravljani ob upoštevanju izvirne vrednosti, razen pri izvedenih finančnih instrumentih, finančnih instrumentih po pošteni vrednosti skozi poslovni izid in pri finančnih instrumentih, ki so na razpolago za prodajo in kjer je upoštevana poštena vrednost. Metode, uporabljene za merjenje pošteno vrednosti, so opisane v pojasnilu št. 3.

Funkcijska in predstavljena valuta

Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, torej v funkcijski valuti družbe Krka. Vse računovodske informacije, predstavljene v evrih, so zaokrožene na tisoč enot.

Uporaba ocen in presoje

V skladu z MSRP mora poslovodstvo pri pripravi računovodskih izkazov podati presoje, ocene in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev kot tudi na izkazane vrednosti sredstev in obveznosti ter prihodkov in odhodkov. Dejanski rezultati lahko od teh ocen odstopajo.

Ocene in navedene predpostavke je treba redno pregledovati. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocene popravijo, če vpliva zgolj na to obdobje, in za prihodnja obdobja, na katera vplivajo popravki.

Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in odločilnih presojah, ki jih je poslovodstvo pripravilo v procesu izvrševanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih, so opisani v naslednjih pojasnilih:

- v pojasnilu 6 Pridobitev odvisnih družb,
- v pojasnilu 23 Merjenje obvez za določene zasluge,
- v pojasnilu 23 Rezervacije za tožbe in pogojne obveznosti,
- v pojasnilu 28 Vrednotenje finančnih instrumentov,
- v pojasnilu 13 Test slabitve za dobro ime in blagovno znamko.

2. Pomembne računovodske usmeritve

Skupina uporablja iste računovodske usmeritve za vsa obdobja, ki so predstavljena v priloženih konsolidiranih računovodskih izkazih.

Družbe v skupini uporabljajo enotne računovodske usmeritve. Računovodske usmeritve odvisnih družb so bile po potrebi spremenjene in prilagojene usmeritvam skupine.

Primerjalne informacije so usklajene s predstavitvijo informacij v tekočem letu. Kadar je bilo potrebno, smo primerjalne podatke prilagodili, tako da so v skladu s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

Podlaga za konsolidacijo

Odvisne družbe

Odvisne družbe so podjetja, ki jih obvladuje obvladujoča družba. Obvladovanje obstaja, ko ima skupina zmožnost odločati o finančnih in poslovnih usmeritvah podjetja za pridobivanje koristi iz njegovega delovanja. Pri ocenjevanju vpliva se upoštevata obstoj in učinek potencialnih glasovalnih pravic, ki jih je trenutno moč uveljaviti oziroma zamenjati. Računovodski izkazi odvisnih družb so vključeni v konsolidirane računovodske izkaze od datuma, ko se obvladovanje začne, do datuma, ko preneha.

Posli, izvzeti iz konsolidacije

V konsolidiranih računovodskih izkazih so izločena stanja, nerealizirani dobički in izgube oziroma prihodki in odhodki, ki izhajajo iz poslov znotraj skupine. Nerealizirane izgube se izločijo na enak način kot dobički, pod pogojem, da ne obstaja dokaz o oslabitvi.

Tuje valute

Posli v tuji valuti

Posli (transakcije in stanja), izraženi v tuji valuti, se preračunajo v ustrezno funkcijsko valuto družb znotraj skupine po menjalnem tečaju na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti na datum poročanja, se preračunajo v funkcijsko valuto po takrat veljavnem menjalnem tečaju. Nedenarne postavke in obveznosti, katerih izvirna vrednost je izražena v tuji valuti in izmerjena po pošteni vrednosti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po menjalnem tečaju, ko je določena poštena vrednost. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, kar pa ne velja za razlike, ki nastanejo pri preračunu kapitalskih inštrumentov, razvrščenih na razpolago za prodajo, ali za nefinančno obveznost, ki je določena kot varovanje pred tveganjem, ali za denarnotokovna varovanja pred tveganji, ki se pripoznajo neposredno v kapitalu.

Računovodski izkazi družb v tujini

Sredstva in obveznosti družb v tujini, vključno z dobrim imenom in popravkom poštene vrednosti ob konsolidaciji, se preračunajo v evrih po menjalnem tečaju, ki velja na datum poročanja. Prihodki in odhodki družb v tujini, razen družb v hiperinflacijskih gospodarstvih, se preračunajo v evrih po povprečnem letnem tečaju, ki glede na dinamiko poslov najbolje ustreza tečaju na dan posla. Tečajne razlike, ki nastanejo pri preračunu, se neposredno pripoznajo v posebni sestavini kapitala – prevedbenih rezervah. Pri odtujitvi družbe v tujini (delni ali celotni) se obravnavani znesek v prevedbeni rezervi prenese v izkaz poslovnega izida.

Finančni inštrumenti

Osnovni finančni inštrumenti

Osnovni finančni inštrumenti vključujejo naložbe v kapital in dolžniške vrednostne papirje, poslovne in druge terjatve, denarna sredstva in njihove ustrezničke, prejeta in dana posojila ter poslovne in druge obveznosti.

Osnovni finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po njihovi pošteni vrednosti. Vrednost instrumenta, ki ni pripoznana po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, se poveča še za stroške posla, ki neposredno izhajajo iz nakupa ali izdaje instrumenta. Po začetnem pripoznanju se osnovni finančni instrumenti izmerijo na način, ki je opredeljen v nadaljevanju.

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar v blagajni in vloge na vpogled. Prekoračitve na tekočem računu pri banki, ki jih je mogoče poravnati na poziv in so sestavni del vodenja denarnih sredstev v skupini, so v izkazu finančnega izida vključene med sestavine denarnih sredstev in njihovih ustreznikov.

Obračunavanje finančnih prihodkov in odhodkov je opisano v okviru računovodskih usmeritev v poglavju Finančni prihodki in odhodki.

Finančna sredstva na razpolago za prodajo

Naložbe skupine v kapitalske vrednostnice in določene dolžniške vrednostne papirje so razvrščene kot finančna sredstva, ki so na razpolago za prodajo. Po začetnem pripoznanju so te naložbe izmerjene po pošteni vrednosti. Spremembe poštene vrednosti so pripoznane neposredno v kapitalu. Ko se pripoznanje naložbe odpravi, se s tem povezani dobiček ali izguba prenese v poslovni izid. Izgube zaradi oslabitve ter pozitivne in negativne tečajne razlike pri denarnih sredstvih na razpolago za prodajo so pripoznane v poslovnem izidu.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti skozi poslovni izid

Inštrument je razvrščen po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, če je v posesti za trgovanje ali če je kot takšen določen po začetnem pripoznanju. Finančni instrumenti so določeni po pošteni vrednosti skozi poslovni izid pod pogojem, da je skupina zmožna upravljati te naložbe kot tudi odločati o nakupih in prodajah na podlagi poštene vrednosti in v skladu s sprejeto strategijo za področje naložb. Po začetnem pripoznanju se pripadajoči stroški posla pripoznajo v poslovnem izidu ob njihovem nastanku. Finančni instrumenti po pošteni vrednosti skozi poslovni izid so merjeni po pošteni vrednosti, znesek spremembe poštene vrednosti pa se pripozna v poslovnem izidu.

Terjatve in posojila

Ostali osnovni finančni instrumenti so merjeni po odplačni vrednosti z uporabo metode efektivnih obresti in zmanjšani za znesek izgub zaradi oslabitve.

Izvedeni finančni instrumenti

Skupina uporablja izvedene finančne instrumente za varovanje pred izpostavljenostjo tveganjem sprememb deviznih tečajev in obrestnih mer. Vgrajene izvedene finančne instrumente je treba ločiti od gostiteljske pogodbe in jih obračunati kot izvedeni finančni instrument, samo če gospodarske značilnosti in tveganja vgrajenega izvedenega finančnega instrumenta niso tesno povezana z gospodarskimi značilnostmi in tveganji gostiteljske pogodbe, če poseben instrument z enakimi določbami kot vgrajeni izvedeni finančni instrument zadošča opredelitvi izvedenega finančnega instrumenta in če se sestavljeni instrument ne izmeri po pošteni vrednosti skozi poslovni izid.

Izvedeni finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti. S poslom povezani stroški se pripoznajo v poslovnem izidu, in sicer ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se izvedeni finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se obravnavajo, kot je opisano v nadaljevanju.

Gospodarska varovanja pred tveganji

Skupina ne izvaja računovodskega obračunavanja varovanja denarnega toka (hedge accounting).

Z izvedenimi finančnimi instrumenti, ki ne izpolnjujejo pogojev za posebno računovodsko obračunavanje varovanja pred tveganji (hedge accounting), skupina izvaja gospodarsko varovanje pred tveganji. Te izvedene finančne instrumente uporablja za varovanje denarnih sredstev in obveznosti, izraženih v tuji valuti, in za varovanje sredstev, ki so izpostavljena tveganju sprememb obrestnih mer. Spremembe poštene vrednosti teh

izvedenih finančnih instrumentov so v izkazu poslovnega izida pripoznane kot del finančnih prihodkov in odhodkov.

Osnovni kapital

Odkup lastnih delnic ali deležev

Ob odkupu lastnih delnic ali deležev, ki se izkazujejo kot del osnovnega kapitala, se znesek plačanega nadomestila, vključno s stroški, ki se neposredno nanašajo na odkup, pripozna kot sprememba v kapitalu. Odkupljene delnice ali deleži se izkazujejo kot lastne delnice in se odštejejo od kapitala.

Dividende

Dividende se pripoznajo v računovodskih izkazih skupine v obdobju, v katerem je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

Nepremičnine, naprave in oprema

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazane po svoji nabavni vrednosti oziroma po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve (glej računovodsko usmeritev Oslabitev sredstev). Nepremičnine, naprave in oprema, ki so bili na njihovo pošteno vrednost prevrednoteni 1. 1. 2004 oziroma na dan prehoda na MSRP, se izmerijo na osnovi njihove poštene vrednosti na ta datum.

Nabavna vrednost zajema stroške, ki se neposredno pripisujejo nabavi sredstev. Nabavna vrednost v družbi izdelanega sredstva zajema stroške materiala, neposredne stroške dela in ostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi sredstva za nameravano uporabo, ter (po potrebi) začetno oceno stroškov razgradnje in odstranitve sredstva ter obnovitev mesta, na katerem se je to sredstvo nahajalo. Nabavljeno programsko opremo, ki pomembno prispeva k funkcionalnosti sredstev, je treba usredsteviti kot del opreme.

Deli nepremičnin, naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezna sredstva.

Dobiček ali izguba ob odsvojitvi nepremičnin, naprav in opreme se določi kot razlika med prihodki iz odsvojitve sredstva in njegovo knjigovodsko vrednostjo in izkaže v izkazu poslovnega izida med drugimi poslovnimi prihodki oziroma med drugimi poslovnimi odhodki.

Kasnejši stroški

Skupina v knjigovodski vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ob nastanku pripoznava tudi stroške zamenjave posameznega dela tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi, povezane s sredstvom, pritekale v skupino, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Pripoznanje knjigovodske vrednosti zamenjanega dela se odpravi. Vsi ostali stroški so v poslovnem izidu ob nastanku pripoznani kot odhodki, takoj ko do njih pride.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega sredstva oziroma njegovih sestavnih delov. Zemljišča in sredstva v pridobivanju se ne amortizirajo.

Ocenjene dobe koristnosti so naslednje:

– za zgradbe	15 do 60 let,
– za naprave in opremo	2 do 20 let,
– za pohištvo	5 let,
– za računalniško opremo	4 do 6 let,
– za transportna sredstva	5 do 15 let.

Neopredmetena sredstva

Dobro ime

Dobro ime, nastalo ob prevzemu odvisne družbe, se nanaša na presežek oziroma razliko med stroškom nabave in deležem skupine v čisti poštenu vrednosti ugotovljenih sredstev, obveznosti in pogojnih obveznosti prevzete družbe.

Dobro ime se meri po nabavni vrednosti, zmanjšani za morebitno izgubo zaradi oslabitve.

Nakupi manjšinskih deležev

Pozitivna ali negativna razlika nastala pri nakupu manjšinskih deležev se pripozna direktno v kapitalu.

Raziskovanje in razvijanje

Vsi stroški, povezani z lastnim razvojno-raziskovalnim delom v skupini, se v poslovnem izidu pripoznajo kot odhodek takoj ob nastanku.

Ostala neopredmetena sredstva

Neopredmetena sredstva z nedoločeno dobo koristnosti (blagovna znamka in lista kupcev) skupina enkrat letno preizkusi, ali gre za oslabitev neopredmetenega sredstva. Ostala neopredmetena sredstva, ki jih je pridobila skupina in katerih dobe koristnosti so omejene, so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in za izgube, nabrane zaradi oslabitve (glej računovodsko usmeritev Oslabitve sredstev).

Kasnejši stroški

Kasnejši stroški v zvezi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katero se izdatki nanašajo. Vsi ostali stroški, vključno z znotraj skupine ustvarjenim dobrim imenom in blagovnimi znamkami, so v poslovnem izidu pripoznani kot odhodki, takoj ko do njih pride.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti neopredmetenih sredstev (razen dobrega imena, blagovnih znamk in podatkovne baze kupcev) in se začne, ko je sredstvo na razpolago za uporabo.

Ocenjene dobe koristnosti za programsko opremo, licence in druge pravice so 2 do 10 let.

Zaloge

V bilanci stanja se zaloge vrednotijo po izvorni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Čista iztržljiva vrednost se določi po prodajni vrednosti na datum poročanja, zmanjšani za prodajne stroške in morebitne ostale splošne stroške, ki so običajno povezani s prodajo.

Zaloge surovin in materiala ter pomožnega in embalažnega materiala so ovrednotene po nabavnih cenah z vsemi odvisnimi stroški nabave. Pri izkazovanju zalog materiala skupina uporablja drsečo nabavno ceno. Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov se vrednotijo po standardnih cenah, ki poleg neposrednih stroškov materiala vključujejo tudi proizvodjalne stroške ob normalni uporabi proizvodjalnih sredstev, in sicer: neposredne stroške dela, neposreden strošek amortizacije, neposredne stroške storitev, energetskih virov, vzdrževanja, kakovosti. Pri izkazovanju zalog nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov skupina uporablja standardne cene. Količinske enote trgovskega blaga so ovrednotene po nabavni ceni, ki jo sestavljajo kupna cena, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave in je zmanjšana za morebitne popuste. Pri izkazovanju zalog trgovskega blaga skupina uporablja drseče nabavne cene.

Oslabitev sredstev

Finančna sredstva

Skupina na datum poročanja oceni vrednost finančnega sredstva, da presodi, ali obstaja kakšno objektivno znamenje oslabilve sredstva. Finančno sredstvo se šteje za oslabiljeno, če obstajajo objektivni dokazi, iz katerih je razvidno, da je zaradi enega ali več dogodkov prišlo do zmanjšanja pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz naslova tega sredstva.

Izguba zaradi oslabilve v zvezi s finančnim sredstvom, izkazanim po odplačni vrednosti, se izračuna kot razlika med neodpisano vrednostjo sredstva in pričakovanimi prihodnjimi denarnimi tokovi, razobrestenimi po izvorni veljavni obrestni meri. Izguba zaradi oslabilve v zvezi s finančnim sredstvom, namenjenim za prodajo, se izračuna glede na njegovo trenutno pošteno vrednost.

Pri pomembnih finančnih sredstvih se ocena oslabilve izvede posamično. Ocena oslabilve preostalih finančnih sredstev se izvede skupinsko glede na njihove skupne značilnosti pri izpostavljenosti tveganjem.

Vse izgube zaradi oslabilve skupina izkaže v poslovnem izidu obdobja. Morebitno nabrano izgubo v zvezi s finančnim sredstvom, ki je na razpolago za prodajo, pripoznano neposredno v kapitalu, se prenese na poslovni izid.

Izguba zaradi oslabilve se odpravi, če je odpravo izgube zaradi oslabilve mogoče nepristransko povezati z dogodkom, ki je nastal po pripoznanju oslabilve. Pri finančnih sredstvih, izkazanih po odplačni vrednosti, in finančnih sredstvih, namenjenih za prodajo, ki so dolgovni inštrumenti, se odprava izgube zaradi oslabilve izkaže v poslovnem izidu. Odpravo slabitev finančnih sredstev, namenjenih za prodajo, ki so lastniški vrednostni papirji, skupina izkazuje neposredno v kapitalu.

Nefinančna sredstva

Skupina ob vsakem datumu poročanja preveri knjigovodsko vrednost nefinančnih sredstev skupine (razen zalog in odloženih terjatev za davke) z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabilve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva. Ocena slabitve dobrega imena se izvede vsakič na datum poročanja.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Slabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Izguba, ki se pri denar ustvarjajoči enoti pripozna zaradi oslabilve, se razporedi tako, da se najprej zmanjša knjigovodska vrednost dobrega imena, razporejenega na denar ustvarjajočo enoto, nato pa na druga sredstva enote (skupine enot), in to sorazmerno s knjigovodsko vrednostjo vsakega sredstva v enoti.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je njena vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Za namene preizkusa oslabilve se sredstva združijo v najmanjše denar ustvarjajoče enote, ki so najmanjše skupine sredstev, ki ustvarjajo finančne pritoke, v veliki meri neodvisne od finančnih pritokov iz drugih sredstev ali skupin sredstev. Za potrebe preizkusa oslabilve se dobro ime, pridobljeno v poslovni združitvi, razporedi na denar ustvarjajoče enote, za katere se pričakuje, da bodo pridobile koristi od sinergij združitve.

Izguba zaradi oslabilve dobrega imena se ne odpravlja. V zvezi z drugimi sredstvi pa skupina izgube zaradi oslabilve v preteklih obdobjih na datum poročanja ovrednoti in tako ugotovi, ali je prišlo do zmanjšanja izgube ali ta celo ne obstaja več. Izguba zaradi oslabilve se odpravi, če je prišlo do spremembe ocen, na podlagi katerih skupina določi nadomestljivo vrednost sredstva. Izguba zaradi oslabilve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabilve.

Dolgoročni zasluži zaposlenih

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade

Skupina je v skladu z lokalnimi zakonskimi predpisi držav, v katerih se nahajajo obvladujoča družba in odvisne družbe, zavezana k izplačilu jubilejnih nagrad zaposlenim in odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na datum poročanja, za zaposlene v tistih državah, kjer obstaja zakonska obveza za izplačilo odpravnin in jubilejnih nagrad. V izračunu so upoštevani stroški odpravnin ob upokojitvi in strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Pri izračunu je uporabljena metoda projicirane enote. Aktuarski dobički oziroma aktuarske izgube tekočega poslovnega leta se ob ugotovitvi v celoti pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima skupina zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in če je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi.

Rezervacije za tožbe

Skupina izkazuje rezervacije za tožbe, ki potekajo in so povezane z domnevnimi kršitvami patentov. Vsako leto preveri upravičenost oblikovanih rezervacij glede na stanje spora in verjetnost ugodne ali neugodne rešitve spora. Višina rezervacij se določi glede na znano višino škodnega zahtevka ali glede na pričakovano možno višino, če dejanski zahtevak še ni znan.

Prihodki od prodaje izdelkov in opravljenih storitev

Prihodki od prodaje izdelkov se pripoznajo v izkazu poslovnega izida v trenutku, ko je kupec prevzel vsa pomembna tveganja in koristi, povezane z lastništvom izdelkov. Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončanosti posla na datum poročanja.

Prenos tveganj in koristi je odvisen od določil posamezne kupoprodajne pogodbe, praviloma pa do prenosa pride v trenutku, ko je blago odpremljeno iz skladišča skupine.

Prihodki se ne pripoznajo, če se pojavi negotovost glede poplačljivosti nadomestila, z njim povezanih stroškov ali možnosti vračila izdelkov ali pa glede na nadaljnje odločanje o prodanih izdelkih. Prihodki iz prodaje izdelkov in opravljanja storitev se merijo na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih ali drugih listinah, zmanjšanih za vračila in popuste, odobrene ob prodaji ali kasneje, tudi zaradi zgodnejšega plačila.

Državne podpore

Državne podpore se v začetku pripoznajo kot odloženi prihodki, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo skupina podpore prejela in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi. Državne podpore, prejete za kritje stroškov, se pripoznavajo dosledno kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo zadevni stroški, ki naj bi jih le-te nadomestile. S sredstvi povezane državne podpore se v izkazu poslovnega izida pripoznavajo dosledno med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

Finančni prihodki in finančni odhodki

Finančni prihodki obsegajo obresti od naložb, prihodke od dividend, prihodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, spremembe poštene vrednosti finančnih sredstev po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, pozitivne tečajne razlike in dobičke od instrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v

izkazu poslovnega izida. Prihodki od obresti se pripoznajo ob njihovem nastanku z uporabo efektivne obrestne mere. Prihodki od dividend se v izkazu poslovnega izida pripoznajo na dan, ko je uveljavljena delničarjeva pravica do plačila, kar je pri podjetjih, ki kotirajo na borzi, praviloma datum, ko pravica do tekoče dividende preneha biti povezana z delnico.

Finančni odhodki obsegajo stroške izposojanja, negativne tečajne razlike, spremembe pošteni vrednosti finančnih sredstev po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, izgube zaradi oslabitve vrednosti finančnih sredstev in izgube od instrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Stroški izposojanja se v izkazu poslovnega izida pripoznajo po metodi efektivnih obresti.

Davek od dobička

Davek od dobička oziroma izgube poslovnega leta vključuje odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v delu, ki je povezan s postavkami, izkazanimi neposredno v kapitalu. Odmerjeni davek se obračuna od obdavčljivega dobička za poslovno leto po davčnih stopnjah, ki veljajo na datum poročanja, in od morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Pri izkazovanju odloženega davka se uporablja metoda obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja ter vrednostmi za potrebe davčnega poročanja. Pri tem so izvzete naslednječasne razlike: začetno pripoznanje sredstev ali obveznosti v poslu, kjer ne gre za poslovne združitve in ki ne vpliva niti na računovodski niti na obdavčljivi dobiček, in razlike v zvezi z naložbami v odvisna podjetja in skupaj obvladovana podjetja v tisti višini, za katero obstaja verjetnost, da ne bo popravljena v predvidljivi prihodnosti. Prav tako se odloženi davek ne izkaže, ko gre za obdavčljivečasne razlike ob začetnem pripoznanju dobrega imena. Znesek odloženega davka temelji na pričakovanem načinu povračila oziroma poravnave knjigovodske vrednosti sredstev in obveznosti ob uporabi davčnih stopenj, veljavnih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v višini verjetnega razpoložljivega prihodnjega obdavčljivega dobička, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo zanj mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

Čisti dobiček na delnico

Skupina izkazuje osnovno dobičkonosnost delnice, ki jo izračuna tako, da dobiček oziroma izgubo, ki pripada navadnim delničarjem, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem letu. Popravljeni čisti dobiček na delnico je enak osnovnemu dobičku, ker vse delnice skupine pripadajo istemu razredu navadnih imenskih kosovnih delnic.

Poročanje po odsekih

Odsek je prepoznavni sestavni del skupine, ki se ukvarja z določenimi izdelki ali storitvami (področni odsek) ali z izdelki in storitvami v posebnem, geografsko definiranim gospodarskem okolju (območni odsek). Odseki se med seboj razlikujejo po tveganjih in donosih. Informacije po odsekih so izkazane po področnih in območnih odsekih skupine. Poročanje skupine po odsekih temelji na območnih odsekih, ki jih podpirata tudi način vodenja v okviru skupine in sistem notranjega poročanja.

Cene prenosov med odseki so določene na čisti poslovni podlagi.

Območni odseki skupine so Evropska unija (vse države EU), Jugovzhodna Evropa (Hrvaška, Makedonija, Srbija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Kosovo, Albanija) in Vzhodna Evropa (Ruska federacija in ostale države nekdanje Sovjetske zveze razen pribaltiških držav). Med področnimi odseki ima odsek izdelkov za humano uporabo tako po vrednosti prodaje kot tudi po vrednosti uporabljenih sredstev več kot 90-odstotni delež v skupini.

Poslovni izidi, sredstva in obveznosti po območnih odsekih vsebujejo tiste postavke, ki jih je mogoče pripisati neposredno odseku, in tiste, ki jih je mogoče utemeljeno razporediti na odsek. Nerazporejene postavke vključujejo druge poslovne prihodke, nerazporejene stroške (rezervacije za tožbe), neto finančne prihodke/odhodke, davke iz dobička in sredstva, ki jih ni mogoče utemeljeno pripisati posameznemu odseku, ter amortizacijo, ki se nanaša na ta sredstva.

Naložbe odseka v dolgoročna sredstva obsegajo celotne stroške, nastale v tekočem poslovnem letu iz naslova pridobitve nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev, brez dobrega imena.

Novi standardi in pojasnila, ki še niso stopili v veljavo

Številni novi standardi, dopolnitve standardov in pojasnila za leto, ki se je končalo 31. 12. 2008, še ne veljajo in jih skupina pri pripravi računovodskih izkazov ni upoštevala.

1. MSRP 8 Poslovni odseki (v veljavi od 1. 1. 2009)

V poročanje po odsekih uvaja t. i. poslovodni pristop. MSRP 8, ki ga bo skupina morala upoštevati pri pripravi računovodskih izkazov za poslovno leto 2009, določa razkritja o odsekih na podlagi internih poročil, ki jih bo redno preverjal glavni nosilec odločanja v skupini, da bo ocenil poslovno uspešnost vsakega odseka in jim dodelil sredstva.

Informacije o odsekih skupina trenutno izkazuje po področnih in območnih odsekih.

2. Prenovljeni MRS 23 Stroški izposojanja (v veljavi od 1. 1. 2009)

Prenovljeni standard ne daje več možnosti pripoznavanja stroškov izposojanja kot odhodkov in zahteva, da podjetje stroške izposojanja, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu, gradnji ali proizvodnji sredstva v pripravi, usredstvi kot del nabavne vrednosti zadevnega sredstva.

Prenovljeni MRS 23 bo skupina morala začeti uporabljati pri pripravi uskupinjenih računovodskih izkazov za poslovno leto 2009, kar bo predstavljalo spremembo v računovodskih usmeritvah skupine. V skladu s prehodnimi določbami bo skupina prenovljeni MRS 23 uporabila pri tistih sredstvih, pri katerih se usredstvenje stroškov izposojanja začne na dan, ko sprememba stopi v veljavo, ali pozneje.

3. Dopolnila k MSRP 2 Plačilo z delnicami (v veljavi od 1. 1. 2009)

Dopolnilo natančneje določa pojem odmerni pogoji in uvaja koncept neodmernih (nezajamčenih) pogojev. Neodmerni pogoji se morajo odražati v pošteni vrednosti na dan podelitve, nezmožnost izpolnitve neodmernih pogojev pa se obravnava kot preklic.

Dopolnila k MSRP 2 ne vplivajo pomembno na poslovanje skupine, saj ta nima sistema ugodnosti v obliki deležev.

4. Dopolnila k MRS 1 Predstavitev računovodskih izkazov (v veljavi od 1. 1. 2009)

Dopolnjeni standard zahteva, da se podatki v računovodskih izkazih združijo na podlagi skupnih značilnosti ter uvaja izkaz celotnega dobička. Postavke stroškov in odhodkov kot tudi sestavine ostalega celotnega dobička so prikazani v izkazu celotnega dobička (ki v enem samem izkazu zajema izkaz uspeha in vse nelastniške spremembe v kapitalu) ali v dveh ločenih izkazih (izkaz uspeha in izkaz celotnega dobička).

Skupina bo za konsolidirane računovodske izkaze v poslovnem letu 2009 uporabila dva ločena izkaza.

5. Dopolnilo k MRS 27 Konsolidirani in ločeni računovodski izkazi (v veljavi od 1. 1. 2009)

Spremembe se nanašajo na ukinitev definicije naložbena metoda, ki jo trenutno navaja MRS 27. Namesto tega se vse dividende odvisnega podjetja, skupaj obvladovanega podjetja ali pridruženega podjetja pripoznajo kot prihodek v posameznih računovodskih izkazih naložbenika, ko se uveljavi pravica do izplačila dividende.

Ker so priloženi računovodski izkazi konsolidirani oziroma skupinski, dopolnila k MRS 27 niso pomembna. V posamičnih izkazih bo dopolnilo imelo vpliv, ker bodo dividende pripoznane že prej in ne šele ob izplačilu.

6. Dopolnila k MRS 32 Finančni instrumenti: razkrivanje in MRS 1 Predstavitev računovodskih izkazov (v veljavi od 1. 1. 2009)

Dopolnila uvajajo odstopanje od načela, ki se praviloma uporablja v sklopu MRS 32 v zvezi z razvrščanjem instrumentov kot lastniški kapital; sprememba namreč omogoča, da se določeni prodajljivi instrumenti, ki jih družba izda in običajno razvrsti kot obveznost, razvrstijo kot lastniški kapital, toda le, če izpolnjujejo določene pogoje.

Dopolnila za skupino niso pomembna, saj v preteklosti nobena družba v skupini ni izdala prodajljivih instrumentov.

7. OPMSRP 13 Programi zvestobe kupcev (v veljavi od 1. 7. 2008)

Nanaša se na računovodstvo podjetij, ki izvajajo programe zvestobe kupcev ali so v njih drugače udeležena. Nanaša se na tiste programe zvestobe, v katerih kupci pridobijo pravico do nagrade, na primer do brezplačnega ali cenovno ugodnejšega blaga ali storitve.

OPMSRP 13, ki ga bo skupina morala upoštevati pri pripravi izkazov za poslovno leto 2009, ne bo vplival na uskupinjene računovodske izkaze.

3. Določanje poštene vrednosti

Glede na računovodske usmeritve skupine in zahtevana razkritja je treba v številnih primerih določiti pošteno vrednost tako finančnih kot tudi nefinančnih sredstev in obveznosti. Poštene vrednosti posameznih skupin sredstev za potrebe merjenja oziroma poročanja je skupina določila po metodah, ki so opisane v nadaljevanju. Kjer so potrebna dodatna pojasnila v zvezi s predpostavkami za določitev poštenih vrednosti, so ta navedena v razčlenitvah k posameznim postavkam sredstev oziroma obveznosti skupine.

Nepremičnine, naprave in oprema

Poštena vrednost nepremičnin, naprav in opreme iz poslovnih združitvev je njihova tržna vrednost. Tržna vrednost nepremičnin je enaka ocenjeni vrednosti, po kateri bi se lahko nepremičnina na dan cenitve in po ustreznem trženju izmenjala v premišljenem poslu med voljnim prodajalcem in voljnim kupcem, pri čemer so stranke dobro obveščene in ravnajo razumno, neprisiljeno in neodvisno (arm's length transaction). Tržna vrednost naprav, opreme in inventarja temelji na ponujeni tržni ceni podobnih predmetov.

Neopredmetena sredstva

Poštena vrednost patentov in blagovnih znamk, pridobljenih pri poslovnih združitvah, temelji na ocenjeni diskontirani prihodnji vrednosti licenčnin, katerih plačilo zaradi lastništva patenta oziroma blagovne znamke ne bo potrebno. Poštena vrednost ostalih neopredmetenih sredstev se določi kot sedanja vrednost ocenjenih prihodnjih denarnih tokov, za katere se pričakuje, da bodo izhajali iz njihove uporabe in morebitne prodaje.

Zaloge

Poštena vrednost zalog v poslovnih združitvah se določi na podlagi njihove pričakovane prodajne vrednosti pri rednem poslovanju, zmanjšane za ocenjene stroške dokončanja in prodaje ter primeren pribitek glede na količino dela, vloženega v dokončanje posla in prodajo zalog.

Naložbe v lastniške in dolžniške vrednostne papirje

Poštena vrednost finančnih sredstev po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, finančnih naložb v posesti do zapadlosti v plačilo in za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev se za vrednostne papirje tujih izdajateljev določa glede na zaključno ceno (close price), za slovenske naložbe pa po enotnem tečaju na datum poročanja. Poštena vrednost finančnih naložb v posesti do zapadlosti v plačilo se določa samo za potrebe poročanja.

Poslovne in druge terjatve

Poštena vrednost poslovnih in drugih terjatev se izračuna kot sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov, razobrestenih po tržni obrestni meri na datum poročanja.

Izvedeni inštrumenti

Poštena vrednost rokovnih poslov je enaka njihovi ponujeni tržni ceni na datum poročanja, če je ta na voljo. Če ta ni na voljo, se poštena vrednost določi kot razlika med pogodbeno vrednostjo rokovnega posla in trenutno ponujeno vrednostjo rokovnega posla ob upoštevanju preostale dospelosti posla z obrestno mero brez tveganja (na podlagi državnih obveznic).

Poštena vrednost obrestne zamenjave je enaka tržni ceni na datum poročanja.

Osnovne finančne obveznosti

Poštena vrednost se za potrebe poročanja izračuna na podlagi sedanje vrednosti prihodnjih izplačil glavnice in obresti, diskontiranih po tržni obrestni meri na datum poročanja.

Izkaz finančnega izida

Izkaz finančnega izida je pripravljen po posredni metodi na podlagi postavk v bilanci stanja 31. 12. 2008 in 31. 12. 2007, izkaza poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. 12. 2008, in dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev pritokov in odtokov.

4. Obvladovanje finančnega tveganja

Hitra rast poslovanja in široka mednarodna prisotnost skupine Krka pomeni tudi izpostavljenost različnim vrstam tveganj. V skupini Krka zato vsa obvladljiva tveganja upravljamo z ustreznimi mehanizmi, za njihovo obvladovanje pa so zadolžene različne organizacijske enote.

Poslovna tveganja obvladujemo decentralizirano, finančna tveganja pa spremlja Finančni sektor družbe, ki jih centralizirano obvladuje. Vodstvo družbe odobri ustrezne ukrepe in mehanizme za obvladovanje tveganj, prav tako pa je seznanjeno tudi z učinkovitostjo sprejetih ukrepov.

Vsa tveganja sistematično spremljamo, pri finančnih tveganjih pa uporabljamo tudi ustrezne kvantitativne metode za proučevanje izpostavljenosti in velikosti potencialne škode.

V nadaljevanju navajamo kratek povzetek politike upravljanja s finančnimi tveganji, podrobnejše obrazložitve, podatki in kazalniki pa so vključeni v poglavje Upravljanje s tveganji v poslovnem delu letnega poročila kot tudi v pojasnilu št. 28 (Finančni instrumenti) h konsolidiranim računovodskim izkazom.

Kreditno tveganje

Izpostavljenost skupine Krka kreditnemu tveganju je odvisna od posameznih kupcev in od gospodarskih razmer v posameznih državah. Skupina dosega prihodke od prodaje na petih regijah, od katerih tri predstavljajo vsaka približno četrtino v skupni prodaji, ostali dve pa imata 11- oziroma 14-odstotni delež. Zaradi velikega števila različnih kupcev se tveganje ne koncentrira na posameznem poslovnem partnerju.

Kreditno kontrolo za skupino Krka izvaja Služba za upravljanje s tveganji v Finančnem sektorju in poteka za kupce odvisnih družb in obvladujoče družbe po enotnih postopkih in pravilih. Proces kreditne kontrole obsega bonitetno ocenjevanje kupcev, ki jim obvladujoča družba in odvisne družbe na leto prodajo izdelke v vrednosti 100.000 evrov in več, ter redno dinamično spremljanje plačilne discipline kupcev. V sistem kreditne kontrole je skupaj vključenih več kot 400 kupcev skupine Krka.

Učinki kreditne kontrole so pozitivni. Z rednim spremljanjem odprtih in zapadlih terjatev do kupcev, starostne strukture terjatev ter povprečnih plačilnih rokov kreditno izpostavljenost skupine Krka ohranjamo v sprejemljivih okvirih glede na zaostrene tržne razmere.

V letu 2008 nismo zabeležili vrednostno pomembnejših odpisov terjatev zaradi neplačil kupcev.

Likvidnostno tveganje

Skupina Krka likvidnostno tveganje obvladuje centralizirano in ga z različnimi mehanizmi (revolving kreditne linije, uravnoteženost kratkoročnih in dolgoročnih virov) zmanjšuje tako na ravni matične družbe kot odvisnih družb. Zaradi tradicionalno majhne zadolženosti in visokih bonitet je likvidnostno tveganje skupine Krka kljub težavam na finančnih trgih majhno.

V letu 2008 smo za boljše uravnavanje denarnih tokov znotraj skupine Krka uvedli združevanje denarnih sredstev (cash-pooling) tudi za odvisni družbi v Sloveniji. Prav tako smo lani nadgradili sistem planiranja denarnih tokov, ki deluje ob podpori centralnega poslovno-informacijskega sistema.

Obratni kapital skupine se je v letu 2008 nekoliko povečal, predvsem zaradi večjih zalog in terjatev. V primerjavi z letom 2007 se je nekoliko povečala tudi kratkoročna zadolženost. Kratkoročno financiranje poteka na osnovi bančnih kreditnih linij, s katerimi skupina Krka pokriva morebitne primanjkljaje denarnih sredstev.

Tveganje sprememb deviznih tečajev

Zaradi razvejanega mednarodnega poslovanja je skupina Krka izpostavljena predvsem tveganju sprememb deviznih tečajev ameriškega dolarja, poljskega zlota, hrvaške kune, ruskega rublja, madžarskega forinta, srbskega dinarja in makedonskega denarja.

Odprto devizno pozicijo predstavlja bruto izpostavljenost bilance stanja skupine Krka v posamezni tuji valuti.

Devizna pozicija v ameriških dolarjih se je zaradi prehoda fakturiranja večjega dela prodaje matične družbe v evre v letu 2008 znižala. Devizne pozicije v ostalih valutah se glede na pretekla leta niso spremenile.

V letu 2008 politike varovanja pred tečajnimi tveganji nismo spreminjali. Aktivno smo upravljali izpostavljenost do spremembe vrednosti ameriškega dolarja, ki predstavlja največje tveganje za poslovni rezultat. Del odprte pozicije v ameriških dolarjih smo zavarovali z uporabo izvedenih finančnih instrumentov, del pa je ostal

nezavarovan. Za zavarovanje smo uporabili navadne terminske pogodbe. Z odprto pozicijo v ameriških dolarjih smo v letu 2008 ustvarili pozitivne tečajne razlike.

Izpostavljenosti do spremembe tečajev poljskega zlota, hrvaške kune, ruskega rublja in srbskega dinarja nismo varovali. Zaradi padca navedenih tečajev smo v drugem polletju 2008 ustvarili negativne tečajne razlike, ki pa so bile delno nevtralizirane s pozitivnimi tečajnimi razlikami iz prvega polletja, ko je vrednost navedenih valut v razmerju do evra naraščala.

Tveganje sprememb obrestnih mer

Skupina Krka je imela konec leta 2008 najeta tri dolgoročna posojila, ki so vezana na referenčno obrestno mero 6-mesečni EURIBOR. V letu 2008 se skupina Krka ni dodatno dolgoročno zadolževala, zato se izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer ni povečala.

Evropska centralna banka je v letu 2008 znižala ključno obrestno mero za 150 bazičnih točk. Zaradi pričakovanj po nadaljnjem padanju referenčne obrestne mere nismo sklepali novih zavarovanj. Konec leta smo zaprli inštrument obrestne zamenjave, s katerim smo v letu 2004 fiksirali obrestno mero za enega od dolgoročnih posojil, zato konec leta 2008 nismo imeli sklenjenih obrestnih zavarovanj.

Upravljanje s kapitalom

Uprava se je odločila za ohranjanje velikega kapitalskega obsega, da bi tako zagotovila zaupanje vseh deležnikov in nadaljnji razvoj skupine Krka. Kot enega od strateških kazalnikov je skupina opredelila donosnost kapitala kot razmerje med doseženim čistim dobičkom večinskih lastnikov in povprečno vrednostjo lastniškega kapitala večinskih lastnikov. V obdobju zadnjih petih let se je donosnost kapitala od 17,4 % povečala na 21,3 %.

Skupina Krka sledi politiki zmerne povečevanja višine dividend, ki jih izplačuje enkrat na leto. Predlog višine dividende oblikujeta uprava in nadzorni svet obvladujoče družbe. Dividende se izplačajo iz bilančnega dobička obvladujoče družbe, ki se oblikuje v skladu s veljavnimi predpisi v Sloveniji, sklep o njegovi uporabi pa sprejme skupščina delničarjev.

Obvladujoča družba skupine Krka ima v skladu s sklepom skupščine delničarjev oblikovan sklad lastnih delnic do višine 5 % osnovnega kapitala. Na dan 31. 12. 2008 je bilo lastnih delnic 1.626.620, kar je 4,6 % osnovnega kapitala.

Skupina Krka nima posebnih ciljev glede deleža lastništva zaposlenih in nima nobenega programa delniških opcij. V letu 2008 v skupini ni prišlo do spremembe v načinu upravljanja s kapitalom. Niti obvladujoča družba niti njene odvisne družbe niso predmet kapitalskih zahtev, ki bi jih določili regulatorni organi.

5. Območni in področni odseki

Skupina poroča po območnih in področnih odsekih. Kot primarne je opredelila območne odseke. Prihodki območnih odsekov so prikazani glede na geografsko lokacijo kupcev. Tudi sredstva so prikazana glede na dejansko geografsko lokacijo. Velik del nepremičnin in premičnin je lociran na sedežu obvladujoče družbe. Pri tem je treba upoštevati, da so sredstva obvladujoče družbe v veliki meri namenjena tudi za dejavnosti (proizvodnja, skladiščenje, kontrola kakovosti itd.), ki so povezane z drugimi geografskimi območji.

Prihodki, stroški, sredstva in obveznosti, ki jih ni mogoče neposredno pripisati odsekom ali jih ni možno zanesljivo razdeliti na odseke glede na določene kriterije, so prikazani v okviru postavke Nerazporejeno.

Območni odseki

v tisočih EUR	Evropska unija		Jugovzhodna Evropa		Vzhodna Evropa		Ostalo		Izločitve		Nerazporejeno		Skupaj	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Prihodki od prodaje zunaj skupine	605.013	489.086	95.162	86.095	232.162	182.974	17.583	22.763	0	0	0	0	949.920	780.918
Prodaja znotraj skupine	101.674	79.648	54.848	52.291	79.591	36.533	0	0	-236.113	-168.472	0	0	0	0
Skupaj prodaja	706.687	568.734	150.010	138.386	311.753	219.507	17.583	22.763	-236.113	-168.472	0	0	949.920	780.918
Rezultat odseka	180.614	151.022	29.511	27.864	23.012	13.856	527	1.277	0	0	0	0	233.664	194.019
Drugi poslovni prihodki											8.617	3.726	8.617	3.726
Nerazporejeni stroški											-5.500	-14.103	-5.500	-14.103
Dobiček iz poslovanja													236.781	183.642
Neto finančni prihodki/odhodki											-31.148	-8.708	-31.148	-8.708
Davek iz dobička											-49.742	-42.081	-49.742	-42.081
Čisti dobiček poslovnega leta													155.891	132.853
Skupaj sredstva	790.030	715.390	105.558	80.769	188.049	132.113	10.607	11.239	0	0	176.792	181.907	1.271.036	1.121.418
Skupaj obveznosti	313.282	284.690	43.180	44.275	123.108	99.040	8.170	12.500	0	0	0	0	487.740	440.505
Investicije	142.348	105.770	3.565	4.270	1.148	5.042	0	0	0	0	0	0	147.061	115.082
Amortizacija nepremičnin, naprav in opreme	31.669	27.317	4.961	3.695	10.632	7.747	392	401	0	0	12.684	12.119	60.338	51.279
Amortizacija neopredmetenih sredstev	8.999	3.569	654	656	1.519	1.286	99	154	0	0	0	0	11.271	5.665

Področni odseki

v tisočih EUR	Izdelki za humano uporabo		Ostalo		Skupaj	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Prodaja	891.434	724.544	58.486	56.374	949.920	780.918
Investicije	138.671	108.516	8.390	6.566	147.061	115.082
Sredstva	1.195.529	1.054.799	75.507	66.619	1.271.036	1.121.418

6. Pridobitev odvisnih družb

Prevzem družbe Alternova

Družba Krka je 6. 11. 2008 podpisala pogodbo, s katero je od danske družbe Paranova Group A/S, Ballerup kupila 100-odstotni delež v avstrijski družbi ALTERNOVA Arzneimittel GmbH, Dunaj (v nadaljevanju Alternova AT) za kupnino v gotovini v višini 1.294 tisoč EUR.

V skladu s strategijo postopne vzpostavitve lastne marketinško-prodajne mreže v zahodni Evropi je za Krko zanimiv tudi avstrijski trg. Na njem je bila Krka do sedaj prisotna prek svojih partnerjev, med katerimi je bila tudi Alternova AT. Nakup družbe je zelo primeren način za neposreden vstop na avstrijski trg, ker omogoča takojšnje operativno poslovanje, saj ima Alternova AT potrebno število strokovnih sodelavcev, izkušeno vodstveno ekipo in ustrezno infrastrukturo, kar je izraženo v dobrem imenu.

Alternova AT, ki je bila ustanovljena leta 2002 na Dunaju, spada med hitro rastoče ponudnike generičnih zdravil na avstrijskem farmacevtskem trgu. Osredotočena je na zdravljenje bolezni srca in žilja, osrednjega živčevja, prebavil in presnove ter sečil. Družba ima v svoji ponudbi 25 molekul, registriranih za prodajo na avstrijskem trgu.

v tisočih EUR	Pripoznaná vrednost po prevzemu
Nepremičnine, naprave in oprema	5
Neopredmetena sredstva	213
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	1
Zaloge	324
Terjatve	448
Denar in denarni ustrezniki	243
Posojila	0
Obveznosti do dobaviteljev	-226
Rezervacije	-79
Odložena terjatev/obveznost za davek	-1
Neto razpoznavna sredstva in obveznosti skupaj z alokacijo	928
Dobro ime ob prevzemu	366
Kupnina/nabavna vrednost	1.294
Denarna sredstva, pridobljena ob prevzemu	-243
Neto odliv/finančni tok	1.051

Pred prevzemom so bila iz bilance Alternove AT že izvzeta vsa morebiti sporna sredstva (težko prodajljive zaloge, sporne terjatve). Ocenjena poštena vrednost prevzetih sredstev in obveznosti bistveno ne odstopa od knjigovodske vrednosti in tako ob prevzemu ugotovljeno dobro ime ni bilo razporejeno na druga sredstva.

Družba Krka kot obvladujoča družba skupine Krka je novembra 2007 prevzela nemško družbo TAD Pharma, kar je bil Krkin prvi prevzem. Krka je s transakcijo pridobila 100-odstotni lastniški delež TAD Pharme - vseh njenih

poslovnih aktivnosti, opreme in nepremičnin. Kupnina je znašala 97.000 tisoč EUR. V okviru prilagoditev knjigovodske vrednosti sredstev in obveznosti družbe TAD na pošteno tržno vrednost je bila pripoznana vrednost blagovne znamke TAD v višini 42.027 tisoč EUR in seznam kupcev v višini 376 tisoč EUR. Razlika, ki je ni bilo moč pripisati posameznim ostalim vrstam prevzetih sredstev in obveznosti, predstavlja dobro ime, pripoznano ob akviziciji in znaša 42.278 tisoč EUR. Dobro ime je povezano pretežno z dejstvom, da ima prevzeta družba TAD Pharma razvito marketinško-prodajno mrežo, proizvodno-razvojne zmogljivosti in izkušeno vodstveno ekipo, kar zagotavlja sinergijske učinke po prevzemu

Nakup manjšinskega deleža

Družba Terme Krka, d. o. o., Novo mesto je 26. septembra 2008 odkupila od Zveze društev vojnih invalidov Slovenije 49-odstotni manjšinski delež v družbi Terme Krka - Strunjan, d. o. o. za kupnino v višini 8.000 tisoč EUR in tako postala njena 100-odstotna lastnica. Knjižna vrednost deleža na dan akvizicije je znašala 8.036 tisoč EUR, razlika med kupnino in vrednostjo manjšinskega deleža je znašala 36 tisoč EUR in je bilo pripoznana v kapitalu.

7. Drugi poslovni prihodki

v tisočih EUR	2008	2007
Odprava dolgoročnih rezervacij ter državnih podpor in prejetih sredstev EU	427	392
Dobiček pri prodaji nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev	2.062	787
Ostali poslovni prihodki	6.128	2.547
Skupaj drugi poslovni prihodki	8.617	3.726

8. Stroški dela

v tisočih EUR	2008	2007
Bruto plače in nadomestila	175.643	140.187
Prispevki socialnih zavarovanj in davek na izplačane plače	33.835	29.164
Ostali stroški dela	9.667	8.880
Odpravnine in jubilejne nagrade	4.904	3.644
Skupaj stroški dela	224.049	181.875

Ostali stroški dela v letu 2008 vključujejo predvsem regres za letni dopust in stroške prevoza na delo.

9. Drugi poslovni odhodki

v tisočih EUR	2008	2007
Dane dotacije in pomoči za humanitarne in druge namene	2.324	2.608
Izdatki za varstvo okolja	1.625	1.843
Ostale dajatve	5.730	5.824
Izguba pri prodaji in odpisi nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev	2.309	1.564
Odpisi in popravki vrednosti zalog	7.913	7.063
Ostali poslovni odhodki	8.729	4.713
Skupaj drugi poslovni odhodki	28.630	23.615

10. Finančni prihodki in odhodki

v tisočih EUR	2008	2007
Prihodki od obresti	319	410
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb skozi poslovni izid	0	1.793
Dobički od prodaje vrednostnih papirjev	50	2.064
Prihodki iz izvedenih finančnih inštrumentov	2.076	2.626
– prilivi	1.886	2.369
– sprememba poštene vrednosti	190	257
Prihodki iz dividend in drugih deležev v dobičku	21	252
Ostali prihodki	111	0
Odprava popravka terjatev	452	490
Skupaj finančni prihodki	3.029	7.635
Neto tečajne razlike	-12.522	-8.105
Odhodki za obresti	-9.171	-4.109
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb skozi poslovni izid	-736	-1.694
Odhodki iz izvedenih finančnih inštrumentov	-2.682	-302
– odlivi	-1.099	-63
– sprememba poštene vrednosti	-1.583	-239
Ostali odhodki	-516	-934
Popravek vrednosti terjatev	-8.174	-1.178
Odpisi terjatev	-376	-21
Skupaj finančni odhodki	-34.177	-16.343
Neto finančni izid	-31.148	-8.708

11. Davek iz dobička

Prilagoditev na efektivno davčno stopnjo

v tisočih EUR	2008	2007
Davek	50.798	44.366
Odloženi davek	-1.056	-2.285
Skupaj davek iz dobička	49.742	42.081
Dobiček pred obdavčitvijo	205.633	174.934
Davek, obračunan po dejanski davčni stopnji	45.239	40.235
Davek od davčno nepriznanih odhodkov	5.143	6.175
Davek od davčnih olajšav	-4.829	-3.836
Davek od prihodkov, ki zmanjšujejo davčno osnovo	-795	-1.231
Davek od prihodkov, ki povečujejo davčno osnovo	94	156
Vpliv družb, ki so poslovale z izgubo, in drugo	4.890	582
Skupaj davek iz dobička	49.742	42.081
Efektivna davčna stopnja	24,2 %	24,1 %

Največji delež davčnih olajšav predstavljajo vlaganja v raziskave in razvoj ter ostale olajšave (dodatno pokojninsko zavarovanje, donacije, del plač zaposlenih invalidov ipd.).

12. Nepremičnine, naprave in oprema

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Zemljišča	29.097	25.234
Zgradbe	297.214	267.945
Oprema	262.183	203.816
Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	49.840	75.249
Skupaj nepremičnine, naprave in oprema	638.334	572.244

Največja naložba v skupini v letu 2008 v višini 25.372 tisoč EUR je bila tretja faza projekta Notol, s katero smo zmogljivost obrata povečali na 3,5 milijarde tablet in kapsul na leto. Za naložbe v povečanje zmogljivosti proizvodnje pelet je bilo namenjenih 12.646 tisoč EUR, za širitev proizvodnih zmogljivosti v obratu Sinteza 7.881 tisoč EUR in za rekonstrukcijo obrata v Bršljinu 7.005 tisoč EUR.

V skupini Terme Krka so odprli nov hotel s 116 posteljami v Dolenjskih Toplicah. Gradijo devet novih igralnih polj na golf igrišču na Otočcu. Skupna vrednost naložb v skupini Terme Krka je bila v letu 2008 17.421 tisoč EUR in se nanašajo na izgradnjo hotela in golf igrišča. Proizvodne oziroma skladiščne zmogljivosti so povečali v odvisnih družbah Krka-Farma Zagreb (vrednost naložbe 2.943 tisoč EUR), TAD Pharma (227 tisoč EUR) in Krka-Rus (156 tisoč EUR).

Tabela gibanja nepremičnin, naprav in opreme (NNO)

v tisočih EUR	Zemljišča	Zgradbe	Oprema	NNO v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost					
Stanje 1. 1. 2007	22.641	422.081	420.290	61.624	926.636
Povečanje ob prevzemu družb	1.836	7.504	2.303	52	11.695
Nabava	0	0	0	105.770	105.770
Aktiviranje – prenos s sredstev v pridobivanju	912	28.285	63.064	-92.261	0
Odtujitve	-158	-1.650	-10.145	0	-11.953
Prevedbene razlike	3	-49	459	64	477
Prenos z neopredmetenih sredstev	0	46	216	0	262
Stanje 31. 12. 2007	25.234	456.217	476.187	75.249	1.032.887
Stanje 1. 1. 2008	25.234	456.217	476.187	75.249	1.032.887
Povečanje ob prevzemu družbe	0	0	5	0	5
Nabava	0	0	0	136.155	136.155
Aktiviranje – prenos s sredstev v pridobivanju	3.996	53.546	103.351	-160.893	0
Odtujitve	-77	-4.639	-13.380	0	-18.096
Prevedbene razlike	-70	-5.283	-5.646	-671	-11.670
Prenosi znotraj nepremičnin, naprav in opreme	14	-17	3	0	0
Stanje 31. 12. 2008	29.097	499.824	560.520	49.840	1.139.281
				0	
Popravek vrednosti				0	
Stanje 1. 1. 2007	0	-170.950	-248.758	0	-419.708
Amortizacija	0	-18.563	-32.716	0	-51.279
Odtujitve	0	1.127	9.264	0	10.391
Prevedbene razlike	0	116	98	0	214
Prenos z neopredmetenih sredstev	0	-2	-259	0	-261
Stanje 31. 12. 2007	0	-188.272	-272.371	0	-460.643
Stanje 1. 1. 2008	0	-188.272	-272.371	0	-460.643
Amortizacija	0	-20.029	-40.309	0	-60.338
Odtujitve	0	3.463	11.233	0	14.696
Prevedbene razlike	0	2.228	3.110	0	5.338
Stanje 31. 12. 2008	0	-202.610	-298.337	0	-500.947
				0	
Neodpisana vrednost				0	
Stanje 1. 1. 2007	22.641	251.131	171.532	61.624	506.928
Stanje 31. 12. 2007	25.234	267.945	203.816	75.249	572.244
Stanje 1. 1. 2008	25.234	267.945	203.816	75.249	572.244
Stanje 31. 12. 2008	29.097	297.214	262.183	49.840	638.334

Na osnovi sklenjenih pogodb, ki so povezane z nadaljevanjem naložb v teku, je bilo konec leta 2008 stanje znanih prihodnjih obveznosti, povezanih s pridobitvijo nepremičnin, naprav in opreme, 31.502 tisoč EUR.

13. Neopredmetena sredstva

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dobro ime	42.644	42.278
Blagovna znamka in seznam kupcev	42.403	42.403
Dolgoročne premoženjske pravice	38.390	38.605
Neopredmetena sredstva v pridobivanju	5.543	6.568
Skupaj neopredmetena sredstva	128.980	129.854

Neopredmetena sredstva vsebujejo predvsem blagovno znamko TAD Pharma, listo kupcev in programsko opremo.

Preizkus slabitve blagovne znamke in dobrega imena TAD Pharme

Pri preizkusu slabitve blagovne znamke in dobrega imena, ki se nanaša na prevzem družbe TAD Pharma, smo kot denar ustvarjajočo enoto upoštevali tržišče Nemčije. S prevzemom TAD Pharme si je skupina Krka namreč zagotovila neposreden vstop na celotno nemško tržišče. Osnova za izračun so načrtovane vrednosti prodaje za naslednje štiriletno obdobje, v katerem smo upoštevali predvidena lansiranja novih izdelkov, ki v veliki meri vplivajo na načrtovano dinamiko rasti. Za naslednja leta pa smo predvideli enoodstotno letno rast. Na stroškovnem delu smo izhajali iz dosežene dobičkonosnosti v letu 2008 in upoštevali, da se bodo razmere na trgu glede na stalne pritiske na zniževanju cen zaostrovale. Pri izračunu smo uporabili 9,65-odstotno diskontno stopnjo, ki predstavlja tehtano povprečje stroška kapitala Krke (WACC). Na osnovi diskontiranih denarnih tokov smo ugotovili, da nadomestljiva vrednost denar ustvarjajoče enote presega njihovo knjigovodsko vrednost, vključno z dobrim imenom in blagovno znamko, zato ni potrebe po njuni slabitvi.

Tabela gibanja neopredmetenih sredstev

v tisočih EUR	Dobro ime	Blagovna znamka in seznam kupcev	Dolgoročne premoženjske pravice	Neopredmetena sredstva v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost					
Stanje 1. 1. 2007	0	0	33.740	4.056	37.796
Povečanje ob prevzemu družb	42.278	42.403	17.924	2.367	104.972
Nabava	0	0	30	7.490	7.520
Prenos s sredstev v pridobivanju	0	0	7.325	-7.325	0
Odtujitve	0	0	-500	0	-500
Prevedbene razlike	0	0	25	-16	9
Prenosi na nepremičnine, naprave in opremo	0	0	-258	-4	-262
Stanje 31. 12. 2007	42.278	42.403	58.286	6.568	149.535
Stanje 1. 1. 2008	42.278	42.403	58.286	6.568	149.535
Povečanje ob prevzemu družb	366	0	213		579
Nabava	0	0	807	9.518	10.325
Prenos s sredstev v pridobivanju	0	0	10.557	-10.557	0
Odtujitve	0	0	-2.509	0	-2.509
Prevedbene razlike	0	0	-292	14	-278
Stanje 31. 12. 2008	42.644	42.403	67.062	5.543	157.652
Popravek vrednosti					
Stanje 1. 1. 2007	0	0	-14.296	0	-14.296
Amortizacija	0	0	-5.666	0	-5.666
Odtujitve	0	0	34	0	34
Prevedbene razlike	0	0	-14	0	-14
Prenosi na nepremičnine, naprave in opremo	0	0	261	0	261
Stanje 31. 12. 2007	0	0	-19.681	0	-19.681
Stanje 1. 1. 2008	0	0	-19.681	0	-19.681
Amortizacija	0	0	-11.271	0	-11.271
Odtujitve	0	0	2.013	0	2.013
Prevedbene razlike	0	0	267	0	267
Stanje 31. 12. 2008	0	0	-28.672	0	-28.672
Neodpisana vrednost					
Stanje 1. 1. 2007	0	0	19.444	4.056	23.500
Stanje 31. 12. 2007	42.278	42.403	38.605	6.568	129.854
Stanje 1. 1. 2008	42.278	42.403	38.605	6.568	129.854
Stanje 31. 12. 2008	42.644	42.403	38.390	5.543	128.980

14. Dana posojila

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročno dana posojila	3.892	3.531
Kratkoročno dana posojila	1.144	1.380
Kratkoročne terjatve za obresti	249	130
Skupaj dana posojila	5.285	5.041

Obvladujoča družba in nekatere odvisne družbe dajejo v skladu z internimi akti skupine svojim sodelavcem posojila, predvsem za stanovanjske namene. Posojila obvladujoče družbe se obrestujejo po letni obrestni meri, ki je enaka v času sklenitve pogodbe priznani obrestni meri, ki jo določi minister za finance na podlagi zakona, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb za potrebe določanja obresti med povezanimi osebami. V letu 2008 se je gibala od 4,731 % do 6,315 %. Odplačilna doba je največ 15 let.

15. Finančne naložbe

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročne finančne naložbe	6.343	10.721
– finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	6.343	10.721
Kratkoročne finančne naložbe, vključno z izvedenimi finančnimi inštrumenti	743	2.936
– delnice in deleži za trgovanje	128	538
– izvedeni finančni inštrumenti	190	1.583
– druge kratkoročne finančne naložbe	425	815
Skupaj finančne naložbe	7.086	13.657

Med finančnimi sredstvi, razpoložljivimi za prodajo, je bilo za 918 tisoč EUR domačih in za 5.425 tisoč EUR tujih naložb.

Izvedeni finančni inštrumenti vsebujejo termenske posle v višini 190 tisoč EUR. Znesek predstavlja pošteno vrednost navadnih terminskih pogodb za prodajo ameriških dolarjev v nominalni vrednosti 32.000 tisoč USD z zapadlostjo 30. 3. 2009.

Druge kratkoročne finančne naložbe sestavljajo točke slovenskih vzajemnih skladov v vrednosti 192 tisoč EUR (315 tisoč EUR konec leta 2007) ter sredstva v upravljanju v vrednosti 233 tisoč EUR (496 tisoč EUR konec leta 2007). Sprememba poštene vrednosti se evidentira preko izkaza poslovnega izida.

Tabela gibanja dolgoročnih finančnih naložb – finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo

v tisočih EUR	Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo
Stanje 1. 1. 2007	6.477
Nakup	26
Zmanjšanje	-10
Prilagoditev na tržno vrednost	4.229
Stanje 31. 12. 2007	10.722
Nakup	1.085
Zmanjšanje	-32
Prilagoditev na tržno vrednost	-5.432
Stanje 31. 12. 2008	6.343

Prilagoditev vrednosti dolgoročnih finančnih naložb - finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo - na tržno oziroma pošteno vrednost je v celoti priznana v okviru kapitala (Rezerva za pošteno vrednost), ker vrednosti niso nižje od prvotne nabavne vrednosti.

16. Odložene terjatve in obveznosti za davek

v tisočih EUR	Terjatve		Obveznosti		Terjatve – obveznosti	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Nepremičnine, naprave in oprema ter neopredmetena sredstva	658	186	15.625	16.340	-14.967	-16.154
Finančna sredstva za prodajo	0	0	696	1.924	-696	-1.924
Terjatve	1.973	964	1.945	65	28	899
Zaloge	0	-180	795	1.240	-795	-1.420
Rezervacije za tožbe	19.459	19.177	0	0	19.459	19.177
Rezervacije za odpravnine	9.459	10.025	0	-276	9.459	10.301
Prenos davčne izgube	2.724	2.515	-285	-837	3.009	3.352
Skupaj	34.273	32.687	18.776	18.456	15.497	14.231

v tisočih EUR	Stanje 1. 1. 2007	Pripoznavo v IPI	Prevedbene rezerve	Pripoznavo v kapitalu	Pridobljeno ob prevzemu (TAD Pharma)	Stanje 31. 12. 2007	Pripoznavo v IPI	Prevedbene rezerve	Pripoznavo v kapitalu	Stanje 31. 12. 2008
Nepremičnine, naprave in oprema ter neopredmetena sredstva	513	-125	-63	0	-16.479	-16.154	1.002	185	0	-14.967
Finančna sredstva po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida	126	-126	0	0	0	0	0	0	0	0
Finančna sredstva za prodajo	-1.039	0	0	-885	0	-1.924	0	0	1.228	-696
Izvedeni finančni instrumenti	38	-38	0	0	0	0	0	0	0	0
Zaloge	612	-641	38	0	-1.429	-1.420	527	98	0	-795
Terjatve	300	-272	616	0	255	899	-841	-30	0	28
Rezervacije za tožbe	16.832	2.345	0	0	0	19.177	282	0	0	19.459
Rezervacije za odpravnine	10.528	358	-64	-797	276	10.301	131	0	-973	9.459
Prenos davčne izgube	2.819	784	-661	0	410	3.352	-45	-298	0	3.009
Skupaj	30.729	2.285	-134	-1.682	-16.967	14.231	1.056	-45	255	15.497

17. Zaloge

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Material	68.593	52.906
Nedokončana proizvodnja	55.360	45.531
Končni izdelki	76.264	58.824
Trgovsko blago	18.159	20.221
Predujmi za zaloge	315	146
Popravek vrednosti zalog	-7.029	-5.981
Skupaj zaloge	211.662	171.647

Stroški materiala, vključno s spremembo zalog končnih izdelkov in nedokončane proizvodnje, ki so pripoznani v okviru proizvodjalnih stroškov prodanih proizvodov, so v letu 2008 znašali 145.853 tisoč EUR, v letu 2007 pa 127.194 tisoč EUR.

Popravek vrednosti zalog na neto iztržljivo vrednost je znašal 1.977 tisoč EUR (3.104 tisoč EUR v letu 2007), odpisi zalog pa 5.936 tisoč EUR (3.959 tisoč EUR v letu 2007). Popravek vrednosti in odpisi zalog so vključeni med druge poslovne odhodke.

18. Terjatve do kupcev in druge terjatve

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Kratkoročne terjatve do kupcev	218.448	160.295
Kratkoročne terjatve do drugih	19.028	19.799
Skupaj terjatve	237.476	180.094

V letu 2008 je bilo odpisov in slabitev terjatev, izkazanih v finančnih odhodkih, za 8.550 tisoč EUR, v letu 2007 za 1.199 tisoč EUR.

Kratkoročne terjatve do kupcev

v tisočih EUR	Bruto vrednost	Slabitev za sporne in dvomljive terjatve	Čista vrednost 31. 12. 2008	Čista vrednost 31. 12. 2007
Kratkoročne terjatve do kupcev v državi	13.526	297	13.229	11.643
Kratkoročne terjatve do kupcev v tujini	215.327	10.108	205.219	148.652
Skupaj kratkoročne terjatve do kupcev	228.853	10.405	218.448	160.295

Kratkoročne terjatve do kupcev so nezavarovane.

Kratkoročne terjatve do drugih

Kratkoročne terjatve do drugih se v večjem delu nanašajo na terjatve do države, predvsem iz naslova davka na dodano vrednost.

19. Denar in denarni ustrezniki

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Gotovina v blagajni in prejeti čeki	70	230
Denarna sredstva v banki	7.534	15.554
Skupaj denar in denarni ustrezniki	7.604	15.784

20. Kapital

Osnovni kapital

Osnovni kapital sestavlja 35.426.120 navadnih kosovnih imenskih delnic obvladujoče družbe. Imamo le en razred delnic, prva in edina izdaja delnic pa je potekala v letu 1995.

Lastne delnice

Na dan 31. 12. 2008 je imela obvladujoča družba 1.626.620 lastnih delnic, kar predstavlja 4,6 % vrednosti osnovnega kapitala. Število lastnih delnic je v primerjavi s stanjem na dan 31. 12. 2007 ostalo nespremenjeno.

Rezerve

Rezerve skupine Krka sestavljajo kapitalske rezerve, zakonske rezerve, statutarne rezerve, rezerva za pošteno vrednost in prevedbene rezerve.

Kapitalske rezerve na dan 31.12.2008 znašajo 120.992 tisoč EUR in se njihova vrednost v letu 2008 ni spremenila. Kapitalske rezerve vključujejo splošni prevrednotovalni popravek kapitala v višini 90.653 tisoč EUR, ki je bil ob prehodu na MSRP vključen v kapitalske rezerve, 19.489 tisoč EUR rezerv za lastne delnice in 10.850 tisoč EUR kapitalskih rezerv, oblikovanih v skladu s posebno uredbo v postopku lastninskega preoblikovanja obvladujoče družbe.

Zakonske rezerve, ki so 31. 12. 2008 znašale 14.990 tisoč EUR, se v letu 2008 niso spremenile.

Statutarne rezerve so na dan 31. 12. 2008 znašale 17.184 tisoč EUR in so se v primerjavi s stanjem konec leta 2007 povečale za 3.000 tisoč EUR. Povečanje rezerv je odobrila uprava obvladujoče družbe na osnovi statutarnih določil.

Rezerva za pošteno vrednost se je v primerjavi z letom 2007 zmanjšala za 4.204 tisoč EUR in je na dan 31.12.2008 znašala 2.620 tisoč EUR. Skupna sprememba je posledica zmanjšanja poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo, za 5.432 tisoč EUR in povečanja za 1.228 tisoč EUR za vpliv odloženih davkov v povezavi s spremembo vrednosti teh naložb.

Prevedbena rezerva se je v primerjavi z letom 2007 zmanjšala za 9.436 tisoč EUR in je na dan 31. 12. 2008 znašala 9.332 tisoč EUR. Zmanjšanje je v celoti posledica tečajnih razlik, ki so nastale pri preračunu posameznih postavk računovodskih izkazov odvisnih družb v tujini iz lokalnih valut v valuto poročanja.

Zadržani dobički

Zadržani dobički so se povečali za dobiček večinskega lastnika tekočega leta v višini 155.955 tisoč EUR, za slabo ime, ki je nastalo pri akviziciji Term Krka – Strunjan, v vrednosti 36 tisoč EUR in za popravek preteklih dobičkov v višini 45 tisoč EUR. Zmanjšanje zadržanih dobičkov pa je bilo posledica uporabe bilančnega dobička za dividende in udeležbe v dobičku po sklepu 13. skupščine delničarjev, ki je bila 3. 7. 2008, v višini

30.827 tisoč EUR, dodatnega oblikovanja statutarnih rezerv v višini 3.000 tisoč EUR in neto odhodkov v višini 973 tisoč EUR, ki so pripoznani neposredno v zadržanih dobičkih in predstavljajo zmanjšanje terjatve za odloženi davek.

Znesek izplačanih dividend in udeležb v dobičku, ki je prikazan v izkazu finančnega izida, se od zneska, ki ga je potrdila skupščina in je vključen v izkaz gibanja kapitala, razlikuje za znesek spremembe med začetnim in končnim stanjem obveznosti za izplačilo dividend.

Dividende na delnico

V letu 2008 je bruto dividenda na delnico znašala 0,91 EUR, v letu 2007 0,80 EUR.

Kapital manjšinskih lastnikov

Kapital manjšinskih lastnikov se je v letu 2008 zmanjšal za v celoti izplačan delež manjšinskih lastnikov družbe Terme Krka – Strunjan v vrednosti 8.036 tisoč EUR, za izplačane udeležbe v dobičku v višini 113 tisoč EUR in vnos čiste izgube družbe Golf Grad Otočec v vrednosti 64 tisoč EUR.

Končno stanje manjšinskih lastnikov konec leta tako vključuje le manjšinske lastnike v družbi Golf Grad Otočec.

21. Čisti dobiček na delnico

Osnovni čisti dobiček na delnico je znašal 4,61 EUR in je bil za 18 % večji kot v letu 2007, ko je znašal 3,92 EUR. Pri izračunu je bil upoštevan čisti dobiček, ki pripada večinskim lastnikom v višini 155.955 tisoč EUR (v letu 2007 132.552 tisoč EUR). Za obe leti je bilo upoštevano tehtano povprečje števila delnic, in sicer 33.799.500 delnic za leto 2008 (enako v letu 2007), 1.626.620 lastnih delnic obvladujoče družbe pa je bilo pri izračunu izključenih. Vse delnice, ki jih je obvladujoča družba izdala, so navadne imenske delnice, zato je kazalnik popravljeni čisti dobiček na delnico enak osnovnemu čistemu dobičku na delnico.

22. Posojila

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročna posojila	83.734	87.183
– dolgoročna posojila, dobljena pri domačih bankah	83.306	86.612
– dolgoročna posojila, dobljena pri tujih bankah	428	571
Kratkoročna posojila	100.111	62.528
– del dolgoročnega posojila, ki zapade v prihodnjem letu	29.542	50.094
– kratkoročna posojila, dobljena pri domačih bankah	57.000	3.000
– kratkoročna posojila, dobljena pri tujih bankah	10.007	320
– kratkoročna posojila, dobljena od podjetij	372	7.824
– kratkoročne obveznosti za obresti	3.190	1.290
Skupaj posojila	183.845	149.711

Tabela prejetih dolgoročnih posojil

v tisočih EUR	Valuta	Leto dospelosti	31. 12. 2008		31. 12. 2007	
			Nominalna vrednost	Knjigovodska vrednost	Nominalna vrednost	Knjigovodska vrednost
Posojilo, prejeto pri domači banki	USD	2008	0	0	6.802	1.362
Posojilo, prejeto pri domači banki	USD	2008	0	0	6.122	1.021
Posojilo, prejeto pri domači banki	EUR	2011	40.000	18.182	40.000	25.454
Posojilo, prejeto pri domači banki	EUR	2012	25.000	20.000	25.000	25.000
Posojilo, prejeto pri domači banki	EUR	2012	79.000	71.100	79.000	79.000
Posojilo, prejeto pri domači banki	EUR	2012	8.025	3.411	8.025	4.726
Posojilo, prejeto pri tuji banki	EUR	2012	1.000	583	1.000	714
Skupaj prejeta dolgoročna posojila			153.025	113.276	165.949	137.277

V letu 2008 nobena od družb v skupini ni najela novih dolgoročnih posojil.

Dolgoročna posojila, dobljena pri bankah, niso zavarovana s hipoteko ali bančno garancijo. V letu 2008 so obrestne zamenjave ugasnile, novih zavarovanj pa skupina ni sklenila.

Kratkoročna posojila so najeta v EUR za dobo do enega leta. Posojila niso posebej zavarovana.

23. Rezervacije

v tisočih EUR	Stanje		Koriščenje	Odprava	Stanje	
	31. 12. 2007	Oblikovanje			31. 12. 2008	
Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	47.408	4.498	-2.724	0	49.182	
Druge rezervacije	96.233	5.650	-1.199	-203	100.481	
– rezervacije za tožbe	90.356	5.500	-109	0	95.747	
– ostale rezervacije	5.877	150	-1.090	-203	4.734	
Skupaj rezervacije	143.641	10.148	-3.923	-203	149.663	

Višina rezervacij za tožbe s področja intelektualne lastnine je določena glede na višino škodnega zahtevka ali ocenjena glede na pričakovano možno višino, če dejanski zahtevk še ni znan. Pri določitvi pričakovane možne višine uprava sodeluje tudi z zunanjimi strokovnjaki za tožbe na področju intelektualne lastnine in vsako leto preveri izračunani znesek rezervacije za posamezno tožbo, ki še teče. Skupina je oblikovala dodatne rezervacije za tožbe v višini 4.500 tisoč EUR zaradi domnevnih kršitev patentov, ki se nanašajo na zdravila na recept, in 1.000 tisoč EUR rezervacij za tožbo fizične osebe v povezavi z izkoriščanjem patenta, ki ščiti izum. Tožbe s področja intelektualne lastnine so običajno dolgotrajne in ni možno napovedati, v kakšnem času bodo končane. Zaradi tega znesek rezervacij za tožbe ni diskontiran.

Izračun rezervacij za obveznosti do zaposlenih iz naslova odpravnin in jubilejnih nagrad temelji na aktuarskem izračunu, v katerem so bile upoštevane naslednje predpostavke:

- v letu 2008 4,70-odstotna diskontna stopnja (v letu 2007 pa 5,85-odstotna), ki predstavlja harmonizirano donosnost dolgoročnih državnih obveznic v evroobmočju, (vir Evropska centralna banka);
- trenutno veljavne višine odpravnin in jubilejnih nagrad, kot so določene v internih aktih posameznih družb oziroma kot jih opredeljujejo lokalni predpisi;
- fluktuacija zaposlenih, ki je odvisna predvsem od njihove starosti;
- smrtnost na osnovi zadnjih razpoložljivih tablic smrtnosti lokalne populacije;

- rast plač zaradi uskladitve z inflacijo in zaradi kariernega napredovanja. V rasti plač je upoštevana uskladitev z inflacijo v višini 2 % (3,5 % v letu 2007) in rast plač zaradi kariernega napredovanja v višini 2 % (2 % v letu 2007).

Predpostavke odražajo dejansko stanje v času priprave aktuarskega izračuna. Izračun je bil narejen z uporabo projicirane enote. Za jubilejne nagrade in za odpravnine so nastali aktuarski primanjkljaji/presežki, ki so bili v izkazu poslovnega izida takoj pripoznani kot odhodki/prihodki.

24. Državne podpore in sredstva Evropske unije

v tisočih EUR	Stanje 31. 12. 2007	Prejete nove državne podpore in sredstva EU	Odprava državnih podpor in sredstev EU	Stanje 31. 12. 2008
Prejeta sredstva iz proračuna za proizvodni obrat Beta v Šentjerneju	258	0	-44	214
Prejeta sredstva iz proračuna za zdravilišča Dolenjske Toplice in Šmarješke Toplice	2.186	2.456	-142	4.500
Prejeta sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj	39	0	-5	34
Brezplačno pridobljene nepremičnine, naprave in oprema	616	0	-11	605
Skupaj državne podpore in sredstva EU	3.099	2.456	-202	5.353

Vrednost državnih podpor in sredstev Evropske unije se knjigovodsko zmanjšuje za znesek amortizacije osnovnih sredstev, za katera so bila prejeta.

25. Poslovne obveznosti

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev v državi	37.863	36.633
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev v tujini	31.739	41.145
Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	394	684
Skupaj poslovne obveznosti	69.996	78.462

26. Ostale kratkoročne obveznosti

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Vračunani pogodbeni popusti na prodane izdelke drugim kupcem	18.517	14.263
Obveznosti do delavcev – bruto plače, drugi prejemki in dajatve	18.555	20.966
Ostalo	12.502	8.295
Skupaj ostale kratkoročne obveznosti	49.574	43.524

27. Pogojne obveznosti

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dane garancije	2.019	5.290
Ostalo	2.017	952
Skupaj pogojne obveznosti	4.036	6.242

Med danimi garancijami predstavlja največjo postavko garancija Carinski upravi Republike Slovenije v višini 1.500 tisoč EUR. V okviru postavke Ostalo pa predstavljajo prejete menice za zavarovanje terjatev Krke-Farme Zagreb v višini 1.397 tisoč EUR in vrednost odvzetega premoženja v Srbiji v višini 620 tisoč EUR.

28. Finančni inštrumenti

Stabilnost poslovanja na daljši rok zagotavljamo z aktivnim upravljanjem s tveganji, ki je podrobno opisano v poglavju Upravljanje s tveganji. Zaradi mednarodne razvejanosti izvoznih in uvoznih poslov smo izpostavljeni zlasti tveganju zaradi sprememb deviznih tečajev in obrestnih mer ter kreditnemu tveganju. Za varovanje pred tveganjem zaradi sprememb deviznih tečajev in obrestnih mer uporabljamo izvedene finančne inštrumente.

Kreditno tveganje

Kreditno izpostavljenost obvladujemo s pomočjo bonitetnega ocenjevanja kupcev in z aktivno izterjavo terjatev.

Izpostavljenost kreditnemu tveganju

Knjigovodska vrednost finančnih sredstev predstavlja največjo izpostavljenost kreditnemu tveganju, ki je bila na datum poročanja naslednja:

v tisočih EUR	Pojasnila	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	14	6.343	10.721
Finančna sredstva za trgovanje po pošteni vrednosti skozi poslovni izid		553	1.353
Posojila	13	5.285	5.041
Terjatve	17	237.228	179.834
– od tega terjatve do kupcev		218.448	160.295
Denar in denarni ustrezniki	18	7.604	15.784
Obrestni izvedeni finančni inštrumenti (sredstva)	14	0	673
Devizni izvedeni finančni inštrumenti (sredstva)	14	190	910
Skupaj		257.203	214.316

Med finančnimi sredstvi, izpostavljenimi kreditnemu tveganju, sta po vrednosti največji postavki dana posojila in terjatve. Njihova maksimalna izpostavljenost kreditnemu tveganju je bila po geografskih regijah naslednja:

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Slovenija	27.754	25.879
Jugovzhodna Evropa	69.618	48.177
Vzhodna Evropa	85.456	48.010
Srednja Evropa	31.298	27.077
Zahodna Evropa in čezmorska tržišča	28.387	35.732
Skupaj	242.513	184.875

Kratkoročne terjatve do kupcev so nezavarovane.

Analiza starosti danih posojil in terjatev na datum poročanja

v tisočih EUR	Bruto vrednost 2008	Popravek 2008	Bruto vrednost 2007	Popravek 2007
Nezapadlo	225.823	1.255	143.001	499
Že zapadlo do 20 dni	4.939	74	18.590	183
Že zapadlo od 21 do 50 dni	2.747	770	10.133	208
Že zapadlo od 51 do 180 dni	6.469	2.582	8.205	338
Že zapadlo več kot 180 dni	13.055	5.839	8.829	2.655
Skupaj	253.033	10.520	188.758	3.883

Gibanje popravka danih posojil in terjatev

v tisočih EUR	2008	2007
Stanje 1. 1.	3.883	4.354
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu	8.174	1.178
Odpis terjatev	-2.028	-1.317
Odprava popravka vrednosti	-452	-490
Izterjane odpisane terjatve	-32	-71
Učinek tečajnih razlik	975	32
Povečanje za popravek novo vključenih družb	0	197
Stanje 31. 12.	10.520	3.883

Likvidnostno tveganje

Zaradi ustreznega načrtovanja denarnih tokov in vnaprej dogovorjenih kratkoročnih posojilnih linij pri bankah je bilo likvidnostno tveganje v letu 2008 kljub težavam na finančnih trgih majhno.

Zapadlost finančnih obveznosti

V tabelah v nadaljevanju so prikazane finančne naložbe glede na rok zapadlosti.

Zapadlost finančnih obveznosti na dan 31. 12. 2008

v tisočih EUR	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi				
		Skupaj	Do pol leta	Pol leta do 1 leta	1-2 leti	2-5 let
Neizvedene finančne obveznosti						
Prejeta dolgoročna bančna posojila	114.747	126.406	17.162	16.756	33.671	58.817
Prejeta kratkoročna bančna posojila	68.672	70.131	36.463	33.668	0	0
Prejeta ostala kratkoročna posojila	426	432	176	256	0	0
Poslovne in druge obveznosti	130.103	130.103	130.103	0	0	0
Skupaj neizvedene finančne obveznosti	313.948	327.072	183.904	50.680	33.671	58.817
Izvedena finančna sredstva						
Ostale termenske pogodbe za zavarovanje prilivov	-190	-190	-190	0	0	0
Skupaj izvedena finančna sredstva	-190	-190	-190	0	0	0
Skupaj	313.758	326.882	183.714	50.680	33.671	58.817

Zapadlost finančnih obveznosti na dan 31. 12. 2007

v tisočih EUR	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi				
		Skupaj	Do pol leta	Pol leta do 1 leta	1-2 leti	2-5 let
Neizvedene finančne obveznosti						
Prejeta dolgoročna bančna posojila	137.129	151.613	40.010	14.617	26.104	70.882
Prejeta kratkoročna bančna posojila	4.721	4.773	4.773	0	0	0
Prejeta ostala kratkoročna posojila	7.861	8.211	5.121	3.090	0	0
Poslovne in druge obveznosti	124.204	124.204	124.204	0	0	0
Skupaj neizvedene finančne obveznosti	273.915	288.801	174.108	17.707	26.104	70.882
Izvedena finančna sredstva						
Ostale termenske pogodbe za zavarovanje prilivov	-910	-916	-916	0	0	0
Skupaj izvedena finančna sredstva	-910	-916	-916	0	0	0
Skupaj	273.005	287.885	173.192	17.707	26.104	70.882

Tveganje sprememb deviznih tečajev
Izpostavljenost tveganju sprememb deviznih tečajev

v tisočih EUR	31. 12. 2008				
	EUR	USD	PLN	HRK	RUB
Terjatve do kupcev	105.639	40.570	18.227	42.527	7.267
Bančna posojila	-183.845	0	0	0	0
Poslovne obveznosti	-56.860	-8.009	-920	-178	-26
Bruto izpostavljenost bilance stanja	-135.066	32.561	17.307	42.349	7.241
Ocenjena prodaja	581.570	88.508	126.414	53.634	171.953
Ocenjeni nakupi	-497.000	-70.300	-25.500	-13.400	-15.000
Bruto izpostavljenost	84.570	18.208	100.914	40.234	156.953
Izvedeni finančni instrumenti	0	-22.698	0	0	0
Neto izpostavljenost	-50.496	28.071	118.221	82.583	164.194

v tisočih EUR	31. 12. 2007				
	EUR	USD	PLN	HRK	RUB
Terjatve do kupcev	36.471	56.853	18.099	26.829	7.608
Bančna posojila	-146.992	-2.719	0	0	0
Poslovne obveznosti	-61.856	-9.998	-2.266	-1.155	-569
Bruto izpostavljenost bilance stanja	-172.377	44.136	15.833	25.674	7.039
Prodaja	635.471	93.763	113.709	46.824	27.935
Nakupi	-414.123	-67.071	-22.921	-11.756	-13.078
Bruto izpostavljenost	221.348	26.692	90.788	35.068	14.857
Izvedeni finančni instrumenti	0	-17.697	0	0	0
Neto izpostavljenost	48.971	53.131	106.621	60.742	21.896

Ocenjena prodaja in nakupi v tabeli za leto 2008 temeljijo na planu poslovanja družbe za leto 2009, prodaja in nakupi v tabeli za leto 2007 pa vsebujejo dejansko vrednost prodaje in nakupov družbe v letu 2008.

Krka bo v letu 2009 v Ruski federaciji iz dosedanjega fakturiranja v EUR prešla na fakturiranje v RUB.

Del odprte pozicije v USD smo zavarovali z uporabo izvedenih finančnih instrumentov, del je ostal nezavarovan. Za zavarovanje smo uporabili navadne terminske pogodbe za prodajo ameriških dolarjev.

Pomembni devizni tečaji

	Povprečni tečaj*		Končni tečaj*	
	2008	2007	2008	2007
USD	1,47	1,37	1,39	1,47
PLN	3,51	3,78	4,15	3,59
HRK	7,22	7,34	7,36	7,33
RUB	36,45	35,02	41,28	35,99

* število enot nacionalne valute za en evro

Analiza občutljivosti

Povečanje vrednosti EUR za 1 % glede na navedene valute na dan 31. 12. 2008 oziroma 31. 12. 2007 bi čisti poslovni izid povečalo/zmanjšalo za spodaj navedene vrednosti. Analiza predpostavlja, da vse ostale spremenljivke, predvsem obrestne mere, ostanejo nespremenjene. Analiza je za leto 2007 pripravljena na enak način.

v tisočih EUR	Vpliv na poslovni izid	
	2008	2007
USD	-278	-526
PLN	-1.171	-1.056
HRK	-818	-601
RUB	-1.626	-217

Zmanjšanje vrednosti EUR za 1 % glede na navedene valute na dan 31. 12. 2008 oziroma 31. 12. 2007 bi povzročilo enak učinek v nasprotno smer, ob predpostavki, da vse ostale spremenljivke ostanejo nespremenjene.

Tveganje sprememb obrestnih mer

V letu 2004 smo z nakupi navadnih obrestnih zamenjav zavarovali tri dolgoročna posojila, dve nominirani v USD in eno v EUR, v naslednjih letih pa nismo sklepali dodatnih zavarovanj. Konec leta 2008 smo zaprli inštrument obrestne zamenjave, s katerim smo v letu 2004 fiksirali obrestno mero za enega od dolgoročnih posojil, dve posojili, ki sta bili varovani, pa smo odplačali, zato konec leta 2008 nismo imeli sklenjenih obrestnih zavarovanj.

Izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mere

v tisočih EUR	2008	2007
Finančni inštrumenti po fiksni obrestni meri	-174	-32.361
Finančna sredstva	5.198	3.300
Finančne obveznosti	-5.372	-35.661
Finančni inštrumenti po variabilni obrestni meri	-175.196	-112.529
Finančna sredstva	87	231
Finančne obveznosti	-175.283	-112.760

Analiza občutljivosti poštene vrednosti finančnih inštrumentov po fiksni obrestni meri

Skupina nima finančnih inštrumentov po fiksni obrestni meri, opredeljenih po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, in izpeljanih finančnih inštrumentov, opredeljenih za ščitenje poštene vrednosti pred tveganjem. Sprememba obrestne mere na datum poročanja tako ne bi vplivala na čisti poslovni izid.

Analiza občutljivosti denarnega toka pri inštrumentih z variabilno obrestno mero

Sprememba obrestne mere za 100 bazičnih točk na datum poročanja bi čisti poslovni izid povečala/zmanjšala za spodaj navedene vrednosti. Analiza predpostavlja, da vse spremenljivke, predvsem devizni tečaj, ostanejo nespremenjene in je na enak način narejena tudi za leto 2007.

Vpliv morebitne spremembe obrestne mere na poslovni izid na dan 31. 12. 2008

v tisočih EUR	Povečanje za 100 bazičnih točk	Zmanjšanje za 100 bazičnih točk
Finančni inštrumenti po variabilni obrestni meri	-1.752	1.752
Pogodba o zamenjavi obrestne mere	0	0
Variabilnost denarnega toka	-1.752	1.752

Vpliv morebitne spremembe obrestne mere na poslovni izid na dan 31. 12. 2007

v tisočih EUR	Povečanje za 100 bazičnih točk	Zmanjšanje za 100 bazičnih točk
Finančni inštrumenti po variabilni obrestni meri	-1.125	1.125
Pogodba o zamenjavi obrestne mere	760	-760
Variabilnost denarnega toka	-365	365

Podrobnejši pregled dolgoročnih in kratkoročnih posojil je prikazan v naslednjih tabelah.

Dolgoročna posojila

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročna posojila	113.276	137.277
– od tega kratkoročni del	29.542	50.094
Povprečno stanje dolgoročnih posojil	125.277	92.619
Obresti v poslovnem letu	6.744	2.657
Drugi stroški dolgoročnih kratkoročnih posojil	67	6
Povprečni efektivni strošek dolgoročnih posojil (poslovno leto)	5,44 %	2,88 %
Zapadlost do vključno treh let	67 %	70 %
Zapadlost nad tremi leti	33 %	30 %
Valutna struktura dolgoročnih posojil		
– USD	0 %	2 %
– EUR	100 %	98 %
Sestava dolgoročnih posojil glede na vrsto obrestne mere		
– spremenljiva	100 %	80 %
– fiksna	0 %	20 %

Kratkoročna posojila

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Kratkoročna posojila, vključno s kratkoročnim delom dolgoročnih posojil	96.921	61.238
– bančna posojila	96.549	53.414
– druga posojila	372	7.824
Kratkoročna posojila brez kratkoročnega dela dolgoročnih posojil	67.379	11.144
Povprečno stanje kratkoročnih posojil (poslovno leto)	39.262	22.863
Obresti v poslovnem letu	2.386	1.310
Drugi stroški najemanja kratkoročnih posojil	35	6
Povprečni efektivni strošek kratkoročnih posojil (poslovno leto)	6,17 %	5,76 %
Valutna struktura kratkoročnih posojil		
– EUR	100 %	100 %
Sestava kratkoročnih posojil glede na vrsto obrestne mere		
– spremenljiva	92 %	30 %
– fiksna	8 %	70 %

Poštena vrednost

v tisočih EUR	2008		2007	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Dana dolgoročna posojila	3.892	3.892	3.531	3.531
Dolgoročne finančne naložbe	6.591	6.591	10.981	10.981
– finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	6.343	6.343	10.721	10.721
– druge dolgoročne finančne naložbe	248	248	260	260
Dana kratkoročna posojila	1.393	1.393	1.510	1.510
Kratkoročne finančne naložbe	553	553	1.353	1.353
– delnice in deleži za trgovanje	128	128	538	538
– druge kratkoročne finančne naložbe	425	425	815	815
Terjatve do kupcev in druge terjatve	237.228	237.228	179.834	179.834
Denar in denarni ustrezniki	7.604	7.604	15.784	15.784
Obrestni izvedeni finančni inštrumenti	0	0	673	673
– sredstva	0	0	673	673
Devizni izvedeni finančni inštrumenti	190	190	910	910
– sredstva	190	190	910	910
Posojila	-183.845	-180.008	-149.711	-139.560
Poslovne in ostale obveznosti	-130.103	-130.103	-124.204	-124.204
Skupaj	-56.497	-52.660	-59.339	-49.188

V nadaljevanju so navedeni načini ocenitve poštene vrednosti za posamezne vrste finančnih inštrumentov.

Vrednostni papirji za trgovanje

Poštena vrednost je izračunana na osnovi borznega tečaja na datum poročanja brez zmanjšanja za morebitne stroške pri prodaji oziroma nakupu vrednostnih papirjev.

Opcije, terminski posli in obrestne zamenjave

Poštene vrednosti kupljenih in prodanih opcij, terminskih poslov in obrestnih zamenjav nam na zadnji dan vsakega četrtletja relevantnega poslovnega leta posreduje banka, pri kateri smo kupili ali prodali posamezen inštrument, oziroma druga banka, s katero imamo sklenjeno krovno pogodbo za poslovanje z izvedenimi finančnimi inštrumenti.

Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo

Če se z delnicami trguje na borzi, je osnova za izračun poštene vrednosti borzni tečaj na datum poročanja brez zmanjšanja za morebitne stroške pri prodaji oziroma nakupu delnic. Ostala finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo, so izkazana po knjigovodski vrednosti na datum poročanja, ki je ocena poštene vrednosti.

Prejeta in dana posojila

Poštena vrednost prejetih posojil je izračunana na osnovi diskontiranega denarnega toka glavnice in obresti. Za diskontno obrestno mero je vzeta donosnost državnih vrednostnih papirjev v Evropi za ročnost dveh let, ki je bila razvidna iz poročila Abanke o stanju na finančnih trgih na dan 31. 12. 2008. Donosnost do dospelja teh papirjev je bila 1,796-odstotna (konec leta 2007 pa 3,997-odstotna).

Posojila so dana po variabilni obrestni meri, ki se spreminja vsakih dvanajst mesecev, zato se knjigovodska vrednost ne razlikuje od ocenjene poštene vrednosti.

Terjatve in obveznosti

Kratkoročne terjatve in obveznosti so izkazane po knjigovodski vrednosti, ki se upošteva kot poštena vrednost.

29. Posli s povezanimi osebami**Podatki o skupinah oseb**

Konec leta so imeli člani uprave družbe Krka v lasti 58990 delnic družbe Krka, kar predstavlja 0,167 % celotnega kapitala oziroma 0,175 % glasovalnih pravic, direktorji odvisnih družb pa 7655 delnic ali 0,062 % celotnega kapitala oziroma 0,023 % glasovalnih pravic. Člani uprave in ostali vodstveni in vodilni delavci vsako leto izpolnijo vprašalnik o povezanih strankah, s katerim skupina preverja obstoj morebitnih drugih poslovnih povezav med posamezno družbo in zaposlenimi. V letu 2008 teh povezav ni bilo.

Prejemki skupin oseb

v tisočih EUR	2008	2007
Člani uprave obvladujoče družbe in direktorji odvisnih družb	3.360	2.653
Člani nadzornih svetov/upravnih odborov	165	184
Zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	22.783	19.341
Skupaj bruto prejemki skupin oseb	26.308	22.178

Prejemki članov uprave obvladujoče družbe in direktorjev odvisnih družb ter prejemki zaposlenih vključujejo plače, bonitete in morebitne druge prejemke.

Prejemki članov nadzornega sveta obvladujoče družbe vključujejo prejemke za opravljanje funkcije v okviru nadzornega sveta. Prejemki članov nadzornih svetov odvisnih družb, ki so hkrati člani uprave obvladujoče družbe ali zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, ravno tako vključujejo samo prejemke za opravljanje funkcije v okviru nadzornih svetov.

Posojila skupinam oseb

v tisočih EUR	Stanje		Odplačila v letu	
	31. 12. 2008	31. 12. 2007	2008	2007
Člani uprave obvladujoče družbe in direktorji odvisnih družb	10	14	4	4
Člani nadzornih svetov/upravnih odborov (predstavniki zaposlenih)	0	1	1	1
Zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	307	353	70	87
Skupaj posojila skupinam oseb	317	368	74	92

Posojila tem osebam so bila namenjena za reševanje stanovanjskih vprašanj.

30. Družbe v skupini Krka

Družbe skupine so s povezanimi osebami poslovale na osnovi sklenjenih kupoprodajnih pogodb, pri čemer so bile v medsebojnem prometu povezanih oseb uporabljene tržne cene izdelkov in storitev.

	Delež lastništva 31. 12. 2008	Vrednost osnovnega kapitala 31. 12. 2008	Valuta	Število zaposlenih 31. 12. 2008	Število zaposlenih 31. 12. 2007
Obvladujoča družba					
KRKA, d. d., Novo mesto	100 %	59.126.194	EUR	5250	4891
Odvisne družbe					
Terme Krka, d.o.o., Novo mesto	100 %	14.753.239	EUR	679	646
KRKA-FARMA d. o. o., Zagreb, Hrvaška	100 %	143.027.200	HRK	145	141
KRKA ROMANIA S.R.L., Bukarešta, Romunija	100 %	38.545	RON	0	0
KRKA-FARMA DOO BEOGRAD, Beograd, Srbija	100 %	111.080	RSD	13	9
KRKA-FARMA DOOEL, Skopje, Makedonija	100 %	49.060.618	MKD	25	25
OOO KRKA-RUS, Istra, Ruska federacija	100 %	1.111.374.765	RUB	130	105
OOO KRKA FARMA, Sergijev Posad, Ruska federacija	100 %	3.874.800	RUB	33	24
KRKA-POLSKA Sp. z o. o., Varšava, Poljska	100 %	17.490.000	PLN	759	649
KRKA ČR, s. r. o., Praga, Češka republika	100 %	100.000	CZK	175	0
KRKA Magyarorszá g Kft., Budimpešta, Madžarska	100 %	12.600.000	HUF	115	101
KRKA Slovensko, s.r.o., Bratislava, Slovaška	100 %	334.080	SKK	87	0
TAD Pharma GmbH, Cuxhaven, Nemčija	100 %	6.650.000	EUR	163	168
KRKA Sverige AB, Stockholm, Švedska	100 %	150.000	SEK	3	5
ALTERNOVA Arzneimittel GmbH, Dunaj, Avstrija*	100 %	36.500	EUR	16	
KRKA Farmacêutica, Unipessoal Lda., Estoril, Portugalska	100 %	10.000	EUR	9	13
KRKA USA, LLC, Wilmington, ZDA	100 %	10.000	USD	0	0
KRKA PHARMA DUBLIN LIMITED, Dublin, Irska	100 %	1.000	EUR	0	0

* Družba je bila prevzeta v letu 2008, zato zanjo ne prikazujemo podatka o številu zaposlenih konec leta 2007.

Odvisna družba Terme Krka je 31. 12. 2008 imela lastniška deleža v družbah Terme Krka – Strunjan, d. o. o. (100 %) in Golf Grad Otočec, d. o. o. (56,37 %).

Izobrazbena struktura zaposlenih v skupini

	2008		2007	
	Število zaposlenih	Delež v %	Število zaposlenih	Delež v %
Doktorji znanosti	70	1,0	63	1,0
Magistri znanosti	177	2,4	166	2,7
Univerzitetna izobrazba	3351	45,9	2720	43,8
Visokostrokovna izobrazba	590	8,1	371	6,0
Višješolska izobrazba	231	3,2	226	3,6
Srednješolska izobrazba	1421	19,5	1214	19,6
Kvalificirani delavci	1260	17,3	1232	19,8
Nekvalificirani delavci	194	2,6	217	3,5
Skupaj (povprečje leta)	7294	100,0	6209	100,0

31. Posli z revizorskimi družbami

Znesek, ki ga je skupina v letu 2008 namenila za storitve revidiranja, je bil 411 tisoč EUR.

32. Dogodki po datumu bilance stanja

Januarja 2009 sta začeli delovati odvisni družbi KRKA ROMANIA S. R. L. v Bukarešti v Romuniji (registrirana je bila sredi decembra 2008) in KRKA FARMA, d. o. o., Sarajevo, v Bosni in Hercegovini (registrirana je bila sredi januarja 2009), ki sta v 100-odstotni lasti družbe Krka. V Romuniji bo tako namesto nekdanjega predstavništva delovala nova družba, v Bosni in Hercegovini pa bo poleg novoustanovljene družbe še naprej delovalo tudi predstavništvo obvladujoče družbe. Februarja 2009 je bilo registrirano Krkino predstavništvo v Armeniji v Erevanu. Družba Terme Krka – Strunjan, katere 100-odstotna lastnica je skupina Terme Krka postala jeseni 2008, je bila 1. 1. 2009 pripojena k Termam Krka in deluje kot ena od njihovih poslovnih enot.

Okrožno sodišče v Ljubljani je 13. 1. 2009 Krki začasno prepovedalo izdelavo in trženje zdravila Valsaden, zaradi domnevne kršitve patentov družbe Novartis AG, Basel, Švica EP 0914 119 ali EP 1 410 797 v Sloveniji. Predmet obeh patentov je postopek izdelave trdne farmacevtske oblike (tablete), ki vsebuje kombinacijo valsartana in hidrokloriazida. Sodišče je sklep izdalo brez obravnave (ex parte), 17. 2. 2009 je sklep na podlagi ugovora preklicalo, v času objave poročila sklep še ni pravnomočen. Je pa družba Novartis AG vložila tudi tožbo za ugotovitev domnevne kršitve. Sicer pred istim sodiščem poteka tudi postopek za izdajo začasne odredbe patenta EP 1 410 797, zaradi domnevne kršitve za proizvod, ki vsebuje samo učinkovino valsartan. Postopek še ni končan.

Odvisna družba Krka-Polska Sp. z o. o., Varšava (v nadaljevanju Krka Polska) je dne 26. 1. 2009 prejela sklep gospodarskega sodišča v Varšavi, s katerim je sodišče Krki Polska začasno prepovedalo ponujanje v prodajo, proizvodnje, dajanje v promet ter uvoz zdravila Monkasta®, ki vsebuje učinkovino montelukast, na Poljskem, zaradi domnevne kršitve patenta PL 178 671 imetnika Merck & Co., ZDA. Sodišče je sklep izdalo brez obravnave (ex parte), torej ne da bi pridobilo odgovor Krke Polska. Krka Polska je zoper sklep vložila pritožbo. Družba Merck & Co. je vložila tudi tožbo zaradi domnevne kršitve patenta. Patent PL 178 671 ščiti enega od postopkov za proizvodnjo učinkovine montelukast. Krka učinkovino montelukast proizvaja po drugačnem postopku ter ta postopek po njenem najboljšem vedenju ne krši navedenega patenta družbe Merck & Co. na Poljskem.

Dne 23. 2. 2009 je Krka prejela sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani, s katerim je sodišče zavrnilo zahtevo za izdajo začasne odredbe, s katero je družba Novartis AG, Švica zahtevala, da se Krki prepove izdelava in trženje zdravila Valsacor, filmsko obložene tablete v vseh jakostih, ali katerikoli drug proizvod, ki lahko krši patent EP 1 410 797 v Sloveniji. Sklep še ni pravnomočen. Novartis lahko zoper ta sklep vložijo pritožbo.

Odvisna družba Krka Sverige AB (v nadaljevanju Krka Sverige), je dne 12. 3. 2009 prejela sklep Višjega sodišča v Oslu, s katerim je razveljavilo začasno odredbo, ki jo je dne 18. 11. 2008 izdalo Izvršilno sodišče v Oslu v sporu zaradi domnevne kršitve patenta, ki ščiti postopek za proizvodnjo učinkovine donepezil na Norveškem med družbama Pfizer AS s sedežem na Norveškem in Eisai Co, Ltd., Japonska (v nadaljevanju »tožnika«) ter družbo Krka Sverige, s katerim je Izvršilno sodišče prepovedovalo Krki Sverige izdelavo in trženja zdravila, ki vsebuje zdravilno učinkovino donepezil na Norveškem. Krka Sverige bo tako sedaj pričela s trženjem izdelka z učinkovino donepezil na Norveškem. Postopek zaradi domnevne kršitve patenta še poteka. Krka glede na ugotovljeno dejansko stanje ter pravno argumentacijo v postopku za izdajo začasne odredbe meni, da bo tudi v postopku zaradi domnevne kršitve patenta Krka Sverige dokazala, da ne krši patenta tožnikov.

Odvisna družba Krke, družba Krka Polska Sp. z o. o., Varšava, je dne 13. 3. 2009 prejela tožbo, ki jo je na Okrožnem sodišču v Varšavi vložila družba Novartis AG, Švica zaradi domnevne kršitve patenta, ki ščiti trdno farmacevtsko obliko (tableto), ki vsebuje učinkovino valsartan in pomožne snovi. Tožnik zahteva, da se družbi Krka Polska prepove izdelava, uporaba, prodaja, ponujanje v prodajo, trženje in uvoz zdravila Valsacor ali filmsko obloženih tablet pod drugim komercialnim imenom, ki vsebujejo učinkovino valsartan, na Poljskem. V letu 2008 je Višje sodišče v Varšavi pravnomočno zavrnilo zahtevo tožnika za izdajo začasne odredbe zaradi domnevne

kršitve omenjenega patenta. Krka Polska bo v zakonitem roku vložila odgovor na vloženo tožbo. Krka meni, da omenjenega patenta ne krši. Krka je v letu 2005 vložila tožbo za razveljavitev patenta katerega kršitev uveljavlja Novartis.

Navedeni dogodki niso vplivali na računovodske izkaze skupine Krka v letu 2008.

Revizorjevo poročilo

Poročilo neodvisnega revizorja

Nadzornemu svetu družbe KRKA, d.d., Novo mesto

Revidirali smo priložene skupinske računovodske izkaze gospodarske družbe KRKA, d.d., in njenih odvisnih družb (Skupina KRKA), ki vključujejo skupinsko bilanco stanja na dan 31. decembra 2008, skupinski izkaz poslovnega izida, skupinski izkaz gibanja kapitala in skupinski izkaz finančnega izida za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za skupinske računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh skupinskih računovodskih izkazov v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU. Ta odgovornost vključuje: vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev skupinskih računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah.

Revizorjeva odgovornost

Naša naloga je izraziti mnenje o teh skupinskih računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da skupinski računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v skupinskih računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v skupinskih računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanim in poštenim predstavljanjem skupinskih računovodskih izkazov, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja skupine. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства, kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve skupinskih računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju so skupinski računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja Skupine Krka na dan 31. decembra 2008 ter njenega poslovnega izida in finančnega izida za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah

V skladu z zahtevo Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) potrjujemo, da so informacije v poslovnem poročilu skladne s priloženimi skupinskimi računovodskimi izkazi.

KPMG SLOVENIJA,

podjetje za revidiranje, d.o.o.

Marjan Mahnič, univ. dipl. ekon.

pooblaščen revizor

partner

Andrej Korinšek, univ. dipl. ekon.

pooblaščen revizor

direktor

KPMG Slovenija, d.o.o.

Ljubljana, 20. marec 2009

RAČUNOVODSKI IZKAZI KRKE, D. D., NOVO MESTO

Bilanca stanja

v tisočih EUR	Pojasnila	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Sredstva			
Nepremičnine, naprave in oprema	11	475.577	422.891
Neopredmetena sredstva	12	28.137	24.466
Naložbe v odvisne družbe	13	225.054	218.178
Odložene terjatve za davek	16	28.732	28.653
Dana posojila	14	4.633	6.936
Finančne naložbe	15	6.134	10.513
Druga dolgoročna sredstva		308	366
Skupaj dolgoročna sredstva		768.575	712.003
Zaloge	17	170.206	127.276
Terjatve do kupcev in druge terjatve	18	252.742	189.132
Dana posojila	14	31.832	23.575
Finančne naložbe, vključno z izvedenimi finančnimi inštrumenti	15	743	2.932
Denar in denarni ustrezniki	19	294	2.340
Skupaj kratkoročna sredstva		455.817	345.255
Skupaj sredstva		1.224.392	1.057.258
Kapital			
Osnovni kapital	20	59.126	59.126
Lastne delnice	20	-19.489	-19.489
Rezerve	20	155.786	156.990
Zadržani dobički	20	601.780	475.383
Skupaj kapital		797.203	672.010
Obveznosti			
Posojila	22	81.209	83.200
Rezervacije	23	139.309	131.994
Državne podpore in sredstva Evropske unije	24	853	913
Odložene obveznosti za davek	16	696	1.925
Skupaj dolgoročne obveznosti		222.067	218.032
Poslovne obveznosti	25	73.237	67.542
Posojila	22	88.752	65.747
Obveznosti za davek iz dobička		9.105	2.132
Ostale kratkoročne obveznosti	26	34.028	31.795
Skupaj kratkoročne obveznosti		205.122	167.216
Skupaj obveznosti		427.189	385.248
Skupaj kapital in obveznosti		1.224.392	1.057.258

Izkaz poslovnega izida

v tisočih EUR	Pojasnila	2008	2007
Prihodki od prodaje	5	826.160	686.729
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov		-272.200	-241.052
Bruto dobiček		553.960	445.677
Drugi poslovni prihodki	6	2.551	1.328
Stroški prodajanja		-205.133	-173.878
Stroški razvijanja		-76.551	-58.300
Stroški splošnih dejavnosti		-51.185	-46.155
Dobiček iz poslovanja		223.642	168.672
Finančni prihodki	9	4.856	11.791
Finančni odhodki	9	-22.780	-16.265
Neto finančni izid		-17.924	-4.474
Dobiček pred davkom		205.718	164.198
Davek iz dobička	10	-44.588	-37.677
Čisti dobiček poslovnega leta		161.130	126.521
Osnovni čisti dobiček na delnico (v EUR)	21	4,77	3,74
Popravljeni čisti dobiček na delnico (v EUR)	21	4,77	3,74

Izkaz gibanja kapitala

v tisočih EUR	Osnovni kapital	Lastne delnice	Rezerve				Zadržani dobički			Skupaj kapital
			Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Statutarne rezerve	Rezerva za pošteno vrednost	Druge rezerve iz dobička	Čisti dobiček poslovnega leta	Preneseni čisti dobiček	
Stanje 1. 1. 2007	59.132	-19.489	120.986	14.990	11.684	3.480	275.796	90.911	12.428	569.918
Vnos čistega dobička poslovnega leta	0	0	0	0	0	0	0	126.521	0	126.521
Oblikovanje statutarnih rezerv	0	0	0	0	2.500	0	0	-2.500	0	0
Oblikovanje drugih rezerv iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta družbe	0	0	0	0	0	0	43.000	-43.000	0	0
Prenos čistega dobička preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	0	0	0	-90.911	90.911	0
Prenos v druge rezerve iz dobička po sklepu skupščine	-6	0	6	0	0	0	38.149	0	-38.149	0
Izplačilo dividend in udeležb v dobičku	0	0	0	0	0	0	0	0	-27.040	-27.040
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	4.229	0	0	0	4.229
Vpliv odloženih davkov – sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	-885	0	0	0	-885
Vpliv odloženih davkov in davčni učinek prehoda na MSRP	0	0	0	0	0	0	0	0	-733	-733
Stanje 31. 12. 2007	59.126	-19.489	120.992	14.990	14.184	6.824	356.945	81.021	37.417	672.010
Stanje 1. 1. 2008	59.126	-19.489	120.992	14.990	14.184	6.824	356.945	81.021	37.417	672.010
Vnos čistega dobička poslovnega leta	0	0	0	0	0	0	0	161.130	0	161.130
Oblikovanje statutarnih rezerv	0	0	0	0	3.000	0	0	-3.000	0	0
Oblikovanje drugih rezerv iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta družbe	0	0	0	0	0	0	50.000	-50.000	0	0
Prenos čistega dobička preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	0	0	0	-81.021	81.021	0
Prenos v druge rezerve iz dobička po sklepu skupščine	0	0	0	0	0	0	43.472	0	-43.472	0
Izplačilo dividend in udeležb v dobičku	0	0	0	0	0	0	0	0	-30.828	-30.828
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	-5.432	0	0	0	-5.432
Vpliv odloženih davkov – sprememba poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	1.228	0	0	0	1.228
Vpliv odloženih davkov in davčni učinek prehoda na MSRP	0	0	0	0	0	0	0	0	-905	-905
Stanje 31. 12. 2008	59.126	-19.489	120.992	14.990	17.184	2.620	450.417	108.130	43.233	797.203

Izkaz finančnega izida

v tisočih EUR	Pojasnila	2008	2007
FINANČNI TOKOVI PRI POSLOVANJU			
Čisti dobiček poslovnega leta		161.130	126.521
Prilagoditve za:		106.603	79.603
– amortizacijo	11,12	51.729	44.383
– pozitivne tečajne razlike		-6.727	-1.859
– negativne tečajne razlike		9.136	3.905
– prihodke od naložbenja		-6.361	-12.698
– odhodke od naložbenja		5.364	4.466
– odhodke za obresti in ostale finančne odhodke		8.874	3.729
– davek iz dobička		44.588	37.677
Dobiček iz poslovanja pred spremembami čistih kratkoročnih sredstev		267.733	206.124
Sprememba stanja poslovnih terjatev		-66.466	-32.021
Sprememba stanja zalog		-42.930	-27.796
Sprememba stanja poslovnih dolgov		6.504	11.325
Sprememba stanja rezervacij		7.315	15.188
Sprememba stanja prejetih državnih podpor in sredstev Evropske unije		-60	464
Sprememba stanja ostalih kratkoročnih obveznosti		3.537	6.446
Plačani davek iz dobička		-39.993	-45.501
Čisti finančni tok iz poslovanja		135.640	134.229
FINANČNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU			
Prejete obresti		2.271	756
Prejemki iz prodaje kratkoročnih naložb		14	1.263
Prejete dividende	9	21	216
Prejeti dobički odvisnih družb	9	682	4.400
Prejemki od odtujitve nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev		4.917	907
Prodaja odvisne družbe		0	56
Pridobitev neopredmetenih sredstev	12	-8.858	-7.291
Nakup nepremičnin, naprav in opreme	11	-104.581	-86.360
Nakup odvisnih družb in deleža manjšinskih lastnikov brez pridobljenih denarnih sredstev		-6.876	-96.857
Dana dolgoročna posojila		-1.120	-3.389
Prejeta odplačila danih dolgoročnih posojil		3.575	1.506
Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb	15	-1.085	-163
Prejemki od prodaje dolgoročnih finančnih naložb		346	3
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb in posojil		-41.402	-41.121
Prejemki od prodaje kratkoročnih finančnih naložb in vračil kratkoročnih posojil		32.421	45.518
Izdatki iz naslova izvedenih finančnih instrumentov	9	-1.099	-63
Prejemki iz naslova izvedenih finančnih instrumentov	9	1.886	2.164
Čisti finančni tok iz naložbenja		-118.888	-178.455
FINANČNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU			
Izdatki za dane obresti		-6.984	-3.145
Izdatki za odplačila prejetih dolgoročnih posojil		-22.533	-12.913
Prejeta dolgoročna posojila		0	104.000
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih posojil		-319.833	-318.218
Prejeta kratkoročna posojila		361.508	299.559
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku		-30.739	-26.993
Čisti finančni tok iz financiranja		-18.581	42.290
Čisto povečanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov		-1.829	-1.936
Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku obdobja		2.340	4.498
Učinki sprememb menjalnih tečajev na denarna sredstva in njihove ustreznike		-217	-222
Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov		294	2.340

Pojasnila k računovodskim izkazom

Krka, d. d., Novo mesto je obvladujoča družba skupine Krka s sedežem na Šmarješki cesti 6, 8501 Novo mesto, Slovenija.

1. Podlage za pripravo računovodskih izkazov

Izjava o skladnosti

Računovodski izkazi družbe so pripravljani v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP), kot jih je sprejela Evropska unija, in v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah.

Uprava je računovodske izkaze družbe odobrila 19. 2. 2009.

Podlage za merjenje

Računovodski izkazi so pripravljani ob upoštevanju izvirne vrednosti, razen pri izvedenih finančnih instrumentih, finančnih instrumentih po pošteni vrednosti skozi poslovni izid in pri finančnih instrumentih, ki so na razpolago za prodajo in kjer je upoštevana poštena vrednost. Metode, uporabljene za merjenje poštenih vrednosti, so opisane v pojasnilu št. 3.

Funkcijska in predstavitevna valuta

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, torej v funkcijski valuti družbe Krka. Vse računovodske informacije, predstavljene v evrih, so zaokrožene na tisoč enot.

Uporaba ocen in presoje

V skladu z MSRP mora poslovodstvo pri pripravi računovodskih izkazov podati presoje, ocene in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev kot tudi na izkazane vrednosti sredstev in obveznosti ter prihodkov in odhodkov. Dejanski rezultati lahko od teh ocen odstopajo.

Ocene in navedene predpostavke je treba redno pregledovati. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocene popravijo, če vplivajo zgolj na to obdobje, in za prihodnja obdobja, na katera vplivajo.

Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in odločilnih presojah, ki jih je poslovodstvo pripravilo v procesu izvrševanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih, so opisani v naslednjih pojasnilih:

- v pojasnilu 23 Merjenje obvez za določene zasluge,
- v pojasnilu 23 Rezervacije za tožbe in pogojne obveznosti,
- v pojasnilu 28 Vrednotenje finančnih instrumentov.

2. Pomembne računovodske usmeritve

Družba uporablja iste računovodske usmeritve za vsa obdobja, ki so predstavljena v priloženih računovodskih izkazih.

Primerjalne informacije so usklajene s predstavitvijo informacij v tekočem letu. Kadar je bilo potrebno, smo primerjalne podatke prilagodili, tako da so v skladu s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

Tuje valute

Posli v tuji valuti

Posli (transakcije in stanja), izraženi v tuji valuti, se preračunajo v evre (funkcijsko valuto družbe) po menjalnem tečaju na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti na datum poročanja, se preračunajo v evre po takrat veljavnem menjalnem tečaju. Nedenarne postavke in obveznosti, katerih izvirna vrednost je izražena v tuji valuti, se pretvorijo v evre po menjalnem tečaju na datum poročanja. Nedenarne postavke in obveznosti, izražene v tuji valuti in vrednotene po pošteni vrednosti, se pretvorijo v evre po menjalnem tečaju na dan, ko je bila poštena vrednost določena. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, kar pa ne velja za razlike, ki nastanejo pri preračunu kapitalskih inštrumentov, razvrščenih na razpolago za prodajo, ali za nefinančno obveznost, ki je določena kot varovanje pred tveganjem, ali za denarnotokovna varovanja pred tveganji, ki se pripoznajo neposredno v kapitalu.

Finančni inštrumenti

Osnovni finančni inštrumenti

Osnovni finančni inštrumenti vključujejo naložbe v kapital in dolžniške vrednostne papirje, poslovne in druge terjatve, denarna sredstva in njihove ustreznike, prejeta in dana posojila ter poslovne in druge obveznosti.

Osnovni finančni inštrumenti se na začetku pripoznajo po njihovi pošteni vrednosti. Vrednost inštrumenta, ki ni pripoznana po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, se poveča še za stroške posla, ki neposredno izhajajo iz nakupa ali izdaje inštrumenta. Po začetnem pripoznanju se osnovni finančni inštrumenti izmerijo na način, ki je opredeljen v nadaljevanju.

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar v blagajni in vloge na vpogled. Prekoračitve na tekočem računu pri banki, ki jih je mogoče poravnati na poziv in so sestavni del vodenja denarnih sredstev v družbi, so v izkazu finančnega izida vključene med sestavine denarnih sredstev in njihovih ustreznikov.

Obračunavanje finančnih prihodkov in odhodkov je opisano v okviru računovodskih usmeritev v poglavju Finančni prihodki in odhodki.

Finančna sredstva na razpolago za prodajo

Naložbe družbe v kapitalne vrednostnice in določene dolžniške vrednostne papirje so razvrščene kot finančna sredstva, ki so na razpolago za prodajo. Po začetnem pripoznanju so te naložbe izmerjene po pošteni vrednosti. Spremembe poštene vrednosti so pripoznane neposredno v kapitalu. Ko se pripoznanje naložbe odpravi, se s tem povezani dobiček ali izguba prenese v poslovni izid. Izgube zaradi oslabitve ter pozitivne in negativne tečajne razlike pri denarnih sredstvih na razpolago za prodajo so pripoznane v poslovnem izidu.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti skozi poslovni izid

Inštrument je razvrščen po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, če je v posesti za trgovanje ali če je kot takšen določen po začetnem pripoznanju. Finančni inštrumenti so določeni po pošteni vrednosti skozi poslovni izid pod pogojem, da je družba zmožna upravljati te naložbe kot tudi odločati o nakupih in prodajah na podlagi poštene vrednosti in v skladu s sprejeto strategijo za področje naložb. Po začetnem pripoznanju se pripadajoči stroški posla pripoznajo v poslovnem izidu ob njihovem nastanku. Finančni inštrumenti po pošteni vrednosti skozi poslovni izid so merjeni po pošteni vrednosti, znesek spremembe poštene vrednosti pa se pripozna v poslovnem izidu.

Terjatve in posojila

Ostali osnovni finančni inštrumenti so merjeni po odplačni vrednosti z uporabo metode efektivnih obresti in zmanjšani za znesek izgub zaradi oslabitve.

Izvedeni finančni inštrumenti

Družba uporablja izvedene finančne inštrumente za varovanje pred izpostavljenostjo tveganjem sprememb deviznih tečajev in obrestnih mer. Vgrajene izvedene finančne inštrumente je treba ločiti od gostiteljske pogodbe in jih obračunati kot izvedeni finančni inštrument, samo če gospodarske značilnosti in tveganja vgrajenega izvedenega finančnega inštrumenta niso tesno povezana z gospodarskimi značilnostmi in tveganji gostiteljske pogodbe, če poseben inštrument z enakimi določbami kot vgrajeni izvedeni finančni inštrument zadošča opredelitvi izvedenega finančnega inštrumenta in če se sestavljeni inštrument ne izmeri po pošteni vrednosti skozi poslovni izid.

Izvedeni finančni inštrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti. S poslom povezani stroški se pripoznajo v poslovnem izidu, in sicer ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se izvedeni finančni inštrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se obravnavajo, kot je opisano v nadaljevanju.

Gospodarska varovanja pred tveganji

Družba ne izvaja računovodskega obračunavanja varovanja denarnega toka (hedge accounting).

Z izvedenimi finančnimi inštrumenti, ki ne izpolnjujejo pogojev za posebno računovodsko obračunavanje varovanja pred tveganji (hedge accounting), družba izvaja gospodarsko varovanje pred tveganji. Te izvedene finančne inštrumente uporablja za varovanje denarnih sredstev in obveznosti, izraženih v tuji valuti, in za varovanje sredstev, ki so izpostavljena tveganju sprememb obrestnih mer. Spremembe poštene vrednosti teh izvedenih finančnih inštrumentov so v izkazu poslovnega izida pripoznane kot del finančnih prihodkov in odhodkov.

Naložbe v odvisne družbe

Dolgoročne finančne naložbe v kapital odvisnih družb, ki so vključene v konsolidirane računovodske izkaze, se vrednotijo po nabavni vrednosti. Udeležba v dobičku odvisne družbe je pripoznana v poslovnem izidu obvladujoče družbe, ko ta pridobi pravico do izplačila udeležbe. Če je zaradi izgube odvisne družbe potrebna oslabitev naložbe, se znesek izgube zaradi oslabitve izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo naložbe in sedanjo vrednostjo pričakovanih prihodnjih denarnih tokov.

Osnovni kapital

Odkup lastnih delnic ali deležev

Ob odkupu lastnih delnic ali deležev, ki se izkazujejo kot del osnovnega kapitala, se znesek plačanega nadomestila, vključno s stroški, ki se neposredno nanašajo na odkup, pripozna kot sprememba v kapitalu. Odkupljene delnice ali deleži se izkazujejo kot lastne delnice in se odštejejo od kapitala.

Dividende

Dividende se pripoznajo v računovodskih izkazih družbe v obdobju, v katerem je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

Nepremičnine, naprave in oprema

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazane po svoji nabavni vrednosti oziroma po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve (glej računovodsko usmeritev Oslabitev sredstev). Nepremičnine, naprave in oprema, ki so bili na njihovo pošteno vrednost prevrednoteni 1. 1. 2004 oziroma na dan prehoda na MSRP, se izmerijo na osnovi njihove poštene vrednosti na ta datum.

Nabavna vrednost zajema stroške, ki se neposredno pripisujejo nabavi sredstev. Nabavna vrednost v družbi izdelanega sredstva zajema stroške materiala, neposredne stroške dela in ostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi sredstva za nameravano uporabo, ter (po potrebi) začetno oceno stroškov razgradnje in odstranitve sredstva ter obnovitve mesta, na katerem se je to sredstvo nahajalo. Nabavljeno programsko opremo, ki pomembno prispeva k funkcionalnosti sredstev, je treba usredstviti kot del opreme.

Deli nepremičnin, naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezna sredstva.

Dobiček ali izguba ob odsvojitvi nepremičnin, naprav in opreme se določi kot razlika med prihodki iz odsvojitve sredstva in njegovo knjigovodsko vrednostjo ter izkaže v izkazu poslovnega izida med drugimi poslovnimi prihodki oziroma med drugimi poslovnimi odhodki.

Kasnejši stroški

Družba v knjigovodski vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ob nastanku pripoznava tudi stroške zamenjave posameznega dela tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi, povezane s sredstvom, pritekale v družbo, in če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Pripoznanje knjigovodske vrednosti zamenjanega dela se odpravi. Vsi ostali stroški so v poslovnem izidu ob nastanku pripoznani kot odhodki, takoj ko do njih pride.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti vsakega posameznega sredstva oziroma njegovih sestavnih delov. Zemljišča in sredstva v pridobivanju se ne amortizirajo.

Ocenjene dobe koristnosti so naslednje:

– za zgradbe	15 do 60 let,
– za naprave in opremo	2 do 20 let,
– za pohištvo	5 let,
– za računalniško opremo	4 do 6 let,
– za transportna sredstva	5 do 15 let.

Neopredmetena sredstva

Raziskovanje in razvijanje

Vsi stroški, povezani z lastnim razvojno-raziskovalnim delom v družbi, se v poslovnem izidu pripoznajo kot odhodek takoj ob nastanku.

Ostala neopredmetena sredstva

Ostala neopredmetena sredstva, ki jih je pridobila družba in katerih dobe koristnosti so omejene, so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in za izgube, nabrane zaradi oslabitve (glej računovodsko usmeritev Oslabitve sredstev).

Kasnejši stroški

Kasnejši stroški v zvezi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katero se izdatki nanašajo. Vsi ostali stroški so v poslovnem izidu pripoznani kot odhodki, takoj ko do njih pride.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti neopredmetenih sredstev in se začne, ko je sredstvo na razpolago za uporabo.

Ocenjene dobe koristnosti za programsko opremo, licence in druge pravice so 2 do 10 let.

Zaloge

V bilanci stanja se zaloge vrednotijo po izvorni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Čista iztržljiva vrednost se določi po prodajni vrednosti na datum poročanja, zmanjšani za prodajne stroške in morebitne ostale splošne stroške, ki so običajno povezani s prodajo.

Zaloge surovin in materiala ter pomožnega in embalažnega materiala so ovrednotene po nabavnih cenah z vsemi odvisnimi stroški nabave. Pri izkazovanju zalog materiala družba uporablja drsečo nabavno ceno. Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov se vrednotijo po standardnih cenah, ki poleg neposrednih stroškov materiala vključujejo tudi proizvodjalne stroške ob normalni uporabi proizvodjalnih sredstev, in sicer: neposredne stroške dela, neposreden strošek amortizacije, neposredne stroške storitev, energetskih virov, vzdrževanja, kakovosti. Pri izkazovanju zalog nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov družba uporablja standardne cene. Količinske enote trgovskega blaga so ovrednotene po nabavni ceni, ki jo sestavljajo kupna cena, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave in je zmanjšana za morebitne popuste. Pri izkazovanju zalog trgovskega blaga družba uporablja drseče nabavne cene.

Oslabitve sredstev

Finančna sredstva

Družba na datum poročanja oceni vrednost finančnega sredstva, da presodi, ali obstaja kakšno objektivno znamenje oslabitve sredstva. Finančno sredstvo se šteje za oslajljeno, če obstajajo objektivni dokazi, iz katerih je razvidno, da je zaradi enega ali več dogodkov prišlo do zmanjšanja pričakovanih prihodnjih denarnih tokov iz naslova tega sredstva.

Izguba zaradi oslabitve v zvezi s finančnim sredstvom, izkazanim po odplačni vrednosti, se izračuna kot razlika med neodpisano vrednostjo sredstva in pričakovanimi prihodnjimi denarnimi tokovi, razobrestenimi po izvorni veljavni obrestni meri. Izguba zaradi oslabitve v zvezi s finančnim sredstvom, namenjenim za prodajo, se izračuna glede na njegovo trenutno pošteno vrednost.

Pri pomembnih finančnih sredstvih se ocena oslabitve izvede posamično. Ocena oslabitve preostalih finančnih sredstev se izvede skupinsko glede na njihove skupne značilnosti pri izpostavljenosti tveganjem.

Vse izgube zaradi oslabitve družba izkaže v poslovnem izidu obdobja. Morebitno nabrano izgubo v zvezi s finančnim sredstvom, ki je na razpolago za prodajo, pripoznano neposredno v kapitalu, se prenese na poslovni izid.

Izguba zaradi oslabitve se odpravi, če je odpravo izgube zaradi oslabitve mogoče nepristransko povezati z dogodkom, ki je nastal po pripoznanju oslabitve. Pri finančnih sredstvih, izkazanih po odplačni vrednosti, in finančnih sredstvih, namenjenih za prodajo, ki so dolgovni inštrumenti, se odprava izgube zaradi oslabitve izkaže v poslovnem izidu. Odpravo slabitev finančnih sredstev, namenjenih za prodajo, ki so lastniški vrednostni papirji, družba izkazuje neposredno v kapitalu.

Nefinančna sredstva

Družba ob vsakem datumu poročanja preveri knjigovodsko vrednost nefinančnih sredstev družbe (razen zalog in odloženih terjatev za davke) z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Slabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Izguba, ki se pri denar ustvarjajoči enoti pripozna zaradi oslabitve, se razporedi tako, da se najprej zmanjša knjigovodska vrednost dobrega imena, razporejenega na denar ustvarjajočo enoto, nato pa na druga sredstva enote (skupine enot), in to sorazmerno s knjigovodsko vrednostjo vsakega sredstva v enoti.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je njena vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Za namene preizkusa oslabitve se sredstva združijo v najmanjše denar ustvarjajoče enote, ki so najmanjše skupine sredstev, ki ustvarjajo finančne pritoke, v veliki meri neodvisne od finančnih pritokov iz drugih sredstev ali skupin sredstev.

Izguba zaradi oslabitve dobrega imena se ne odpravlja. V zvezi z drugimi sredstvi pa družba izgube zaradi oslabitve v preteklih obdobjih na datum poročanja ovrednoti in tako ugotovi, ali je prišlo do zmanjšanja izgube ali ta celo ne obstaja več. Izguba zaradi oslabitve se odpravi, če je prišlo do spremembe ocen, na podlagi katerih družba določi nadomestljivo vrednost sredstva. Izguba zaradi oslabitve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve.

Dolgoročni zasluški zaposlenih

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi zavezana k izplačilu jubilejnih nagrad zaposlenim in odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na datum poročanja, za zaposlene v tistih državah, kjer obstaja zakonska obveza za izplačilo odpravnin in jubilejnih nagrad. V izračunu so upoštevani stroški odpravnin ob upokojitvi in strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve.

Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in če je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Družba rezervacije določi z diskontiranjem pričakovanih prihodnjih denarnih tokov po meri pred obdavčitvijo, ki odraža obstoječe ocene časovne vrednosti denarja in po potrebi tveganja, ki so značilna za obveznost.

Rezervacije za tožbe

Družba izkazuje rezervacije za tožbe, ki potekajo in so povezane z domnevnimi kršitvami patentov. Vsako leto preveri upravičenost oblikovanih rezervacij glede na stanje spora in verjetnost ugodne ali neugodne rešitve spora. Višina rezervacij se določi glede na znano višino škodnega zahtevka ali glede na pričakovano možno višino, če dejanski zahtevak še ni znan.

Prihodki od prodaje izdelkov in opravljenih storitev

Prihodki od prodaje izdelkov se pripoznajo v izkazu poslovnega izida v trenutku, ko je kupec prevzel vsa pomembna tveganja in koristi, povezane z lastništvom izdelkov. Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončnosti posla na datum poročanja.

Prenos tveganj in koristi je odvisen od določil posamezne kupoprodajne pogodbe, praviloma pa do prenosa pride v trenutku, ko je blago odpremljeno iz skladišča družbe.

Prihodki se ne pripoznajo, če se pojavi negotovost glede poplačljivosti nadomestila, z njim povezanih stroškov ali možnosti vračila izdelkov ali pa glede na nadaljnje odločanje o prodanih izdelkih. Prihodki iz prodaje izdelkov in opravljanja storitev se merijo na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih ali drugih listinah, zmanjšanih za vračila in popuste, odobrene ob prodaji ali kasneje, tudi zaradi zgodnejšega plačila.

Državne podpore

Državne podpore se v začetku pripoznajo kot odloženi prihodki, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba podpore prejela in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi. Državne podpore, prejete za kritje stroškov, se dosledno pripoznavajo kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo zadevni stroški, ki naj bi jih te podpore nadomestile. S sredstvi povezane državne podpore se v izkazu poslovnega izida dosledno pripoznavajo med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

Finančni prihodki in finančni odhodki

Finančni prihodki obsegajo obresti od naložb, prihodke od dividend, prihodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, spremembe poštene vrednosti finančnih sredstev po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, pozitivne tečajne razlike in dobičke od inštrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Prihodki od obresti se pripoznajo ob njihovem nastanku z uporabo efektivne obrestne mere. Prihodki od dividend se v izkazu poslovnega izida pripoznajo na dan, ko je uveljavljena delničarjeva pravica do plačila, kar je pri podjetjih, ki kotirajo na borzi, praviloma datum, ko pravica do tekoče dividende preneha biti povezana z delnico.

Finančni odhodki obsegajo stroške izposojanja, negativne tečajne razlike, spremembe poštene vrednosti finančnih sredstev po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, izgube zaradi oslabitve vrednosti finančnih sredstev in izgube od inštrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Stroški izposojanja se v izkazu poslovnega izida pripoznajo po metodi efektivnih obresti.

Davek od dobička

Davek od dobička oziroma izgube poslovnega leta vključuje odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v delu, ki je povezan s postavkami, izkazanimi neposredno v kapitalu.

Odmerjeni davek se obračuna od obdavčljivega dobička za poslovno leto po davčnih stopnjah, ki veljajo na datum poročanja, in od morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Pri izkazovanju odloženega davka se uporablja metoda obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja ter vrednostmi za potrebe davčnega poročanja. Pri tem so izvzete naslednječasne razlike: začetno pripoznanje sredstev ali obveznosti v poslu, kjer ne gre za poslovne združitve in ki ne vpliva niti na računovodski niti na obdavčljivi dobiček, in razlike v zvezi z naložbami v odvisna podjetja in skupaj obvladovana podjetja v tisti višini, za katero obstaja verjetnost, da ne bo popravljena v predvidljivi prihodnosti. Znesek odloženega davka temelji na pričakovanem načinu povračila oziroma poravnave knjigovodske vrednosti sredstev in obveznosti ob uporabi davčnih stopenj, veljavnih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v višini verjetnega razpoložljivega prihodnjega obdavčljivega dobička, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo zanj mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

Čisti dobiček na delnico

Družba izkazuje osnovno dobičkonosnost delnice, ki jo izračuna tako, da dobiček oziroma izgubo, ki pripada navadnim delničarjem, deli s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem letu. Popravljeni čisti dobiček na delnico je enak osnovnemu dobičku, ker vse delnice družbe pripadajo istemu razredu navadnih imenskih kosovnih delnic.

Poročanje po odsekih

Odsek je prepoznavni sestavni del družbe, ki se ukvarja z določenimi izdelki ali storitvami (področni odsek) ali z izdelki in storitvami v posebnem, geografsko definiranim gospodarskem okolju (območni odsek). Odseki se med seboj razlikujejo po tveganjih in donosih. Informacije so izkazane po področnih in območnih odsekih družbe. Poročanje družbe po odsekih temelji na območnih odsekih, ki jih podpirata tudi način vodenja v okviru družbe in sistem notranjega poročanja.

Cene prenosov med odseki so določene na čisti poslovni podlagi.

Območni odseki družbe so Evropska unija (vse države EU), Jugovzhodna Evropa (Hrvaška, Makedonija, Srbija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Kosovo, Albanija) in Vzhodna Evropa (Ruska federacija in ostale države nekdanje Sovjetske zveze razen pribaltiških držav). Med področnimi odseki ima odsek izdelkov za humano uporabo tako po vrednosti prodaje kot tudi po vrednosti uporabljenih sredstev več kot 90-odstotni delež v družbi.

Poslovni izidi, sredstva in obveznosti po območnih odsekih vsebujejo tiste postavke, ki jih je mogoče pripisati neposredno odseku, in tiste, ki jih je mogoče utemeljeno razporediti na odsek. Nerazporejene postavke vključujejo druge poslovne prihodke, nerazporejene stroške (rezervacije za tožbe), neto finančne prihodke/odhodke, davek iz dobička in sredstva, ki jih ni mogoče utemeljeno pripisati posameznemu odseku, ter amortizacijo, ki se nanaša na ta sredstva.

Naložbe odseka v dolgoročna sredstva obsegajo celotne stroške, nastale v tekočem poslovnem letu iz naslova pridobitve nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev.

Novi standardi in pojasnila, ki še niso stopili v veljavo

Številni novi standardi, dopolnitve standardov in pojasnila za leto, ki se je končalo 31. 12. 2008, še ne veljajo in jih družba pri pripravi računovodskih izkazov ni upoštevala.

1. MSRP 8 Poslovni odseki (v veljavi od 1. 1. 2009)

V poročanje po odsekih uvaja t. i. poslovodni pristop. MSRP 8, ki ga bo družba morala upoštevati pri pripravi računovodskih izkazov za poslovno leto 2009, določa razkritja o odsekih na podlagi internih poročil, ki jih bo redno preverjal glavni nosilec odločanja v družbi, da bo ocenil poslovno uspešnost vsakega odseka in jim dodelil sredstva.

Informacije o odsekih družba trenutno izkazuje po področnih in območnih odsekih.

2. Prenovljeni MRS 23 Stroški izposojanja (v veljavi od 1. 1. 2009)

Prenovljeni standard ne daje več možnosti pripoznavanja stroškov izposojanja kot odhodkov in zahteva, da podjetje stroške izposojanja, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu, gradnji ali proizvodnji sredstva v pripravi, usredstvi kot del nabavne vrednosti zadevnega sredstva.

Prenovljeni MRS 23 bo družba morala začeti uporabljati pri pripravi računovodskih izkazov za poslovno leto 2009, kar bo predstavljalo spremembo v računovodskih usmeritvah družbe. V skladu s prehodnimi določbami bo družba prenovljeni MRS 23 uporabila pri tistih sredstvih, pri katerih se usredstvenje stroškov izposojanja začne na dan, ko sprememba stopi v veljavo, ali pozneje.

3. Dopolnila k MSRP 2 Plačilo z delnicami (v veljavi od 1. 1. 2009)

Dopolnilo natančneje določa pojem odmerni pogoji in uvaja koncept neodmernih (nezajamčenih) pogojev. Neodmerni pogoji se morajo odražati v pošteni vrednosti na dan podelitve, nezmožnost izpolnitve neodmernih pogojev pa se obravnava kot preklic.

Dopolnila k MSRP 2 ne vplivajo pomembno na poslovanje družbe, saj ta nima sistema ugodnosti v obliki deležev.

4. Dopolnila k MRS 1 Predstavitev računovodskih izkazov (v veljavi od 1. 1. 2009)

Dopoljnjeni standard zahteva, da se podatki v računovodskih izkazih združijo na podlagi skupnih značilnosti ter uvaja izkaz celotnega dobička. Postavke stroškov in odhodkov kot tudi sestavine ostalega celotnega dobička so prikazani bodisi v izkazu celotnega dobička (ki v enem samem izkazu zajema izkaz uspeha ter vse nelastniške spremembe v kapitalu) ali dveh ločenih izkazih (izkaz uspeha ter izkaz celotnega dobička).

Družba bo za računovodske izkaze v poslovnem letu 2009 uporabila dva ločena izkaza.

5. Dopolnilo k MRS 27 Konsolidirani in ločeni računovodski izkazi (v veljavi od 1. 1. 2009)

Spremembe se nanašajo na ukinitve definicije naložbena metoda, ki jo trenutno navaja MRS 27. Namesto tega se vse dividende odvisnega podjetja, skupaj obvladovanega podjetja ali pridruženega podjetja pripoznajo kot prihodek v posameznih računovodskih izkazih naložbenika, ko se uveljavi pravica do izplačila dividende.

V posamičnih izkazih bo dopolnilo imelo vpliv, ker bodo dividende pripoznane že prej in ne šele ob izplačilu.

6. Dopolnila k MRS 32 Finančni inštrumenti: razkrivanje in MRS 1 Predstavitev računovodskih izkazov (v veljavi od 1. 1. 2009)

Dopolnila uvajajo odstopanje od načela, ki se praviloma uporablja v sklopu MRS 32 v zvezi z razvrščanjem inštrumentov kot lastniški kapital; sprememba namreč omogoča, da se določeni prodajljivi inštrumenti, ki jih družba izda in običajno razvrsti kot obveznost, razvrstijo kot lastniški kapital, toda le, če izpolnjujejo določene pogoje.

Dopolnila za družbo niso pomembna, saj v preteklosti ni izdala prodajljivih inštrumentov.

7. OPMSRP 13 Programi zvestobe kupcev (v veljavi od 1. 7. 2008)

Nanaša se na računovodstvo podjetij, ki izvajajo programe zvestobe kupcev ali so v njih drugače udeležena. Nanaša se na tiste programe zvestobe, v katerih kupci pridobijo pravico do nagrade, na primer do brezplačnega ali cenovno ugodnejšega blaga ali storitve.

OPMSRP 13, ki ga bo družba morala upoštevati pri pripravi izkazov za poslovno leto 2009, ne bo vplival na njene računovodske izkaze.

3. Določanje poštene vrednosti

Glede na računovodske usmeritve družbe in zahtevana razkritja je treba v številnih primerih določiti pošteno vrednost tako finančnih kot tudi nefinančnih sredstev in obveznosti. Poštene vrednosti posameznih skupin sredstev za potrebe merjenja oziroma poročanja je družba določila po metodah, ki so opisane v nadaljevanju. Kjer so potrebna dodatna pojasnila v zvezi s predpostavkami za določitev poštenih vrednosti, so ta navedena v razčlenitvah k posameznim postavkam sredstev oziroma obveznosti družbe.

Naložbe v lastniške in dolžniške vrednostne papirje

Poštena vrednost finančnih sredstev po poštenu vrednosti skozi poslovni izid, finančnih naložb v posesti do zapadlosti v plačilo in za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev se za vrednostne papirje tujih izdajateljev določa glede na zaključno ceno (close price), za slovenske naložbe pa po enotnem tečaju na dan poročanja. Poštena vrednost finančnih naložb v posesti do zapadlosti v plačilo se določa samo za potrebe poročanja.

Poslovne in druge terjatve

Poštena vrednost poslovnih in drugih terjatev se izračuna kot sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov, razobrestenih po tržni obrestni meri na datum poročanja.

Izvedeni inštrumenti

Poštena vrednost rokovnih poslov je enaka njihovi ponujeni tržni ceni na datum poročanja, če je ta na voljo. Če ta ni na voljo, se poštena vrednost določi kot razlika med pogodbeno vrednostjo rokovnega posla in trenutno ponujeno vrednostjo rokovnega posla ob upoštevanju preostale dospelosti posla z obrestno mero brez tveganja (na podlagi državnih obveznic).

Poštena vrednost obrestne zamenjave je enaka tržni ceni na datum poročanja.

Osnovne finančne obveznosti

Poštena vrednost se za potrebe poročanja izračuna na podlagi sedanje vrednosti prihodnjih izplačil glavnice in obresti, diskontiranih po tržni obrestni meri na datum poročanja.

Izkaz finančnega izida

Izkaz finančnega izida je pripravljen po posredni metodi na podlagi postavk v bilanci stanja 31. 12. 2008 in 31. 12. 2007, izkaza poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. 12. 2008, in dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev pritokov in odtokov.

4. Obvladovanje finančnega tveganja

Hitra rast poslovanja in široka mednarodna prisotnost družbe Krka pomeni tudi izpostavljenost različnim vrstam tveganj. V družbi Krka zato vsa obvladljiva tveganja upravljamo z ustreznimi mehanizmi, za njihovo obvladovanje pa so zadolžene različne organizacijske enote.

Poslovna tveganja obvladujemo decentralizirano, finančna tveganja pa spremlja Finančni sektor družbe, ki jih centralizirano obvladuje. Vodstvo družbe odobri ustrezne ukrepe in mehanizme za obvladovanje tveganj, prav tako pa je seznanjeno tudi z učinkovitostjo sprejetih ukrepov.

Vsa tveganja sistematično spremljamo, pri finančnih tveganjih pa uporabljamo tudi ustrezne kvantitativne metode za proučevanje izpostavljenosti in velikosti potencialne škode.

V nadaljevanju navajamo kratek povzetek politike upravljanja s finančnimi tveganji, podrobnejše obrazložitve in podatki so vključeni v poglavju Upravljanje s tveganji v poslovnem delu letnega poročila kot tudi v pojasnilu št. 28 (Finančni inštrumenti) k računovodskim izkazom.

Kreditno tveganje

Izpostavljenost družbe Krka kreditnemu tveganju je odvisna od posameznih kupcev in od gospodarskih razmer v posameznih državah. Družba dosega prihodke od prodaje na petih regijah, od katerih tri predstavljajo vsaka približno četrtino v skupni prodaji, ostali dve pa imata 9- oziroma 15-odstotni delež. Zaradi velikega števila različnih kupcev se tveganje ne koncentrira na posameznem poslovnem partnerju.

Kreditno kontrolo izvaja Služba za upravljanje s tveganji v Finančnem sektorju. Proces kreditne kontrole obsega bonitetno ocenjevanje kupcev, ki jim družba na leto proda izdelke v vrednosti 100.000 evrov in več, ter redno dinamično spremljanje plačilne discipline kupcev. V sistem kreditne kontrole je skupaj vključenih več kot 400 kupcev družbe Krka.

Učinki kreditne kontrole so pozitivni. Z rednim spremljanjem odprtih in zapadlih terjatev do kupcev, starostne strukture terjatev ter povprečnih plačilnih rokov kreditno izpostavljenost družbe Krka ohranjamo v sprejemljivih okvirih glede na zaostrene tržne razmere.

V letu 2008 nismo zabeležili vrednostno pomembnejših odpisov terjatev zaradi neplačil kupcev.

Likvidnostno tveganje

Družba Krka likvidnostno tveganje obvladuje centralizirano in ga z različnimi mehanizmi (revolving kreditne linije, uravnoteženost kratkoročnih in dolgoročnih virov) zmanjšuje tako na ravni matične družbe kot odvisnih družb. Zaradi tradicionalno majhne zadolženosti in visokih bonitet je likvidnostno tveganje družbe Krka kljub težavam na finančnih trgih majhno.

Obratni kapital družbe se je v letu 2008 nekoliko povečal, predvsem zaradi večjih zalog in terjatev. V primerjavi z letom 2007 se je nekoliko povečala tudi kratkoročna zadolženost. Kratkoročno financiranje poteka na osnovi bančnih kreditnih linij, s katerimi družba Krka pokriva morebitne primanjkljaje denarnih sredstev.

V letu 2008 smo nadgradili sistem planiranja denarnih tokov, ki deluje ob podpori centralnega poslovno-informacijskega sistema družbe.

Tveganje sprememb deviznih tečajev

Zaradi razvejanega mednarodnega poslovanja je družba Krka izpostavljena predvsem tveganju sprememb deviznih tečajev ameriškega dolarja, poljskega zlota, hrvaške kune, ruskega rublja, madžarskega forinta, srbskega dinarja in makedonskega denarja.

Odprto devizno pozicijo predstavlja bruto izpostavljenost bilance stanja družbe Krka v posamezni tuji valuti.

Devizna pozicija v ameriških dolarjih se je zaradi prehoda fakturiranja večjega dela prodaje matične družbe v evre v letu 2008 znižala. Devizne pozicije v ostalih valutah se glede na pretekla leta niso spremenile.

V letu 2008 politike varovanja pred tečajnimi tveganji nismo spreminjali. Aktivno smo upravljali izpostavljenost do spremembe vrednosti ameriškega dolarja, ki predstavlja največje tveganje za poslovni rezultat. Del odprte pozicije v ameriških dolarjih smo zavarovali z uporabo izvedenih finančnih inštrumentov, del pa je ostal nezavarovan. Za zavarovanje smo uporabili navadne terminske pogodbe. Z odprto pozicijo v ameriških dolarjih smo v letu 2008 ustvarili pozitivne tečajne razlike.

Izpostavljenosti do spremembe tečajev poljskega zlota, hrvaške kune, ruskega rublja in srbskega dinarja nismo varovali. Zaradi padca navedenih tečajev smo v drugem polletju 2008 ustvarili negativne tečajne razlike, ki pa so bile delno nevtralizirane s pozitivnimi tečajnimi razlikami iz prvega polletja, ko je vrednost navedenih valut v razmerju do evra naraščala.

Tveganje sprememb obrestnih mer

Družba Krka je imela konec leta 2008 najeta tri dolgoročna posojila, ki so vezana na referenčno obrestno mero 6-mesečni EURIBOR. V letu 2008 se družba Krka ni dodatno dolgoročno zadolževala, zato se izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer ni povečala.

Evropska centralna banka je v letu 2008 znižala ključno obrestno mero za 150 bazičnih točk. Zaradi pričakovanj po nadaljnjem padanju referenčne obrestne mere nismo sklepali novih zavarovanj. Konec leta smo zaprli instrument obrestne zamenjave, s katerim smo v letu 2004 fiksirali obrestno mero za enega od dolgoročnih posojil, zato konec leta 2008 nismo imeli sklenjenih obrestnih zavarovanj.

Upravljanje s kapitalom

Uprava se je odločila za ohranjanje velikega kapitalskega obsega, da bi tako zagotovila zaupanje vseh deležnikov in nadaljnji razvoj družbe Krka. Kot enega od strateških kazalnikov je družba opredelila donosnost kapitala kot razmerje med doseženim čistim dobičkom večinskih lastnikov in povprečno vrednostjo lastniškega kapitala večinskih lastnikov. V obdobju zadnjih petih let se je donosnost kapitala s 16,8 % povečala na 21,9 %.

Družba Krka sledi politiki zmerne povečevanja višine dividend, ki jih izplačuje enkrat na leto. Predlog višine dividende oblikujeta uprava in nadzorni svet družbe. Dividende se izplačajo iz bilančnega dobička družbe, ki se oblikuje v skladu z veljavnimi predpisi v Sloveniji, sklep o njegovi uporabi pa sprejme skupščina delničarjev.

Družba Krka ima v skladu s sklepom skupščine delničarjev oblikovan sklad lastnih delnic do višine 5 % osnovnega kapitala. 31. 12. 2008 je bilo lastnih delnic 1.626.620, kar je 4,6 % osnovnega kapitala.

Družba Krka nima posebnih ciljev glede deleža lastništva zaposlenih in nima nobenega programa delniških opcij. V letu 2008 v skupini ni prišlo do spremembe v načinu upravljanja s kapitalom. Družba ni predmet kapitalskih zahtev, ki bi jih določili regulatorni organi.

5. Območni in področni odseki

Družba poroča po območnih in področnih odsekih. Kot primarne je opredelila območne odseke. Prihodki območnih odsekov so prikazani glede na geografsko lokacijo kupcev.

Prihodki, stroški, sredstva in obveznosti, ki jih ni mogoče neposredno pripisati odsekom ali jih ni možno zanesljivo razdeliti na odseke glede na določene kriterije, so prikazani v okviru postavke nerazporejeno.

Območni odseki

v tisočih EUR	Evropska unija		Jugovzhodna Evropa		Vzhodna Evropa		Ostalo		Nerazporejeno		Skupaj	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Prihodki od prodaje	504.705	416.849	80.362	73.423	225.289	174.172	15.804	22.285	0	0	826.160	686.729
Rezultat odseka	173.653	135.247	26.985	27.439	25.479	17.845	474	798	0	0	226.591	181.329
Drugi poslovni prihodki									2.551	1.328	2.551	1.328
Nerazporejeni stroški									-5.500	-13.985	-5.500	-13.985
Dobiček iz poslovanja											223.642	168.672
Neto finančni prihodki/odhodki									-17.924	-4.474	-17.924	-4.474
Davek iz dobička									-44.588	-37.677	-44.588	-37.677
Čisti dobiček poslovnega leta											161.130	126.521
Skupaj sredstva	618.703	557.363	83.507	57.523	185.760	115.260	10.601	11.234	325.821	315.878	1.224.392	1.057.258
Skupaj obveznosti	260.972	233.847	41.553	41.190	116.492	97.709	8.172	12.502	0	0	427.189	385.248
Investicije	114.421	94.678	0	0	0	0	0	0		0	114.421	94.678
Amortizacija nepremičnin, naprav in opreme	23.424	20.814	3.145	2.107	6.935	4.184	392	401	12.675	12.119	46.571	39.625
Amortizacija neopredmetenih sredstev	3.151	2.888	502	509	1.406	1.207	99	154	0	0	5.158	4.758

Področni odseki

v tisočih EUR	Izdelki za humano uporabo		Ostalo		Skupaj	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Prodaja	800.373	661.295	25.787	25.434	826.160	686.729
Investicije	113.706	94.028	715	650	114.421	94.678
Sredstva	1.182.774	1.021.312	41.618	35.946	1.224.392	1.057.258

6. Drugi poslovni prihodki

v tisočih EUR	2008	2007
Odprava dolgoročnih rezervacij ter državnih podpor in prejetih sredstev EU	244	238
Dobiček pri prodaji nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev	1.509	483
Ostali poslovni prihodki	798	607
Skupaj drugi poslovni prihodki	2.551	1.328

Med odpravljenimi dolgoročnimi rezervacijami ter državnimi podporami in prejetimi sredstvi Evropske unije je bilo največ, za 162 tisoč EUR, odpravljenih dolgoročnih rezervacij za ekološko sanacijo. Med ostalimi poslovnimi prihodki je bilo za 270 tisoč EUR prejetih odškodnin, za 167 tisoč EUR vračil štipendij in drugih stroškov izobraževanja ter za 32 tisoč EUR prihodkov iz naslova izterjanih terjatev iz preteklih let.

7. Stroški dela

v tisočih EUR	2008	2007
Bruto plače in nadomestila	130.236	111.852
Prispevki socialnih zavarovanj in davek na izplačane plače	23.497	22.244
Ostali stroški dela	6.511	5.978
Odpravnine in jubilejne nagrade	4.394	3.231
Skupaj stroški dela	164.638	143.305

Ostali stroški dela vključujejo predvsem regres za letni dopust in stroške prevoza na delo.

V letu 2008 je znašal prispevek za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (vključeni so prispevki, ki jih plačata tako delodajalec kot delojemalec) 25.865 tisoč EUR. Prispevek za dodatno pokojninsko zavarovanje je znašal 3.810 tisoč EUR.

8. Drugi poslovni odhodki

v tisočih EUR	2008	2007
Dane dotacije in pomoči za humanitarne in druge namene	1.884	2.363
Izdatki za varstvo okolja	1.422	1.625
Ostale dajatve	3.079	2.923
Izguba pri prodaji in odpisi nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih sredstev	1.944	1.358
Odpisi in popravki vrednosti zalog	6.350	5.049
Ostali poslovni odhodki	2.827	2.185
Skupaj drugi poslovni odhodki	17.506	15.503

9. Finančni prihodki in odhodki

v tisočih EUR	2008	2007
Prihodki od obresti	1.814	897
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb skozi poslovni izid	0	1.793
Dobički od prodaje vrednostnih papirjev	260	2.064
Prihodki iz izvedenih finančnih instrumentov	2.076	2.421
– prilivi	1.886	2.164
– sprememba poštene vrednosti	190	257
Prihodki iz dividend in drugih deležev v dobičku	21	216
Dobički podjetij v skupini	682	4.400
Odprava popravka terjatev	3	0
Skupaj finančni prihodki	4.856	11.791
Neto tečajne razlike	-6.781	-9.233
Odhodki za obresti	-8.700	-3.651
Sprememba poštene vrednosti finančnih naložb skozi poslovni izid	-736	-1.613
Odhodki iz izvedenih finančnih instrumentov	-2.682	-302
– odlivi	-1.099	-63
– sprememba poštene vrednosti	-1.583	-239
Ostali odhodki	-176	-877
Popravek vrednosti terjatev	-3.307	-507
Odpisi terjatev	-398	-82
Skupaj finančni odhodki	-22.780	-16.265
Neto finančni izid	-17.924	-4.474

10. Davek iz dobička

Prilagoditev na efektivno davčno stopnjo

v tisočih EUR	2008	2007
Davek	45.572	39.479
Odloženi davek	-984	-1.802
Skupaj davek iz dobička	44.588	37.677
Dobiček pred obdavčitvijo	205.718	164.198
Davek, obračunan po 22-odstotni (za leto 2007 23-odstotni) davčni stopnji	45.258	37.765
Davčno nepriznani odhodki	4.449	4.679
Davčne olajšave	-4.964	-3.694
Prihodki, ki zmanjšujejo davčno osnovo	-155	-1.073
Skupaj davek iz dobička	44.588	37.677
Efektivna davčna stopnja	21,7 %	22,9 %

Največji delež davčnih olajšav predstavljajo vlaganja v raziskave in razvoj ter ostale olajšave (dodatno pokojninsko zavarovanje, donacije, del plač zaposlenih invalidov ipd.).

11. Nepremičnine, naprave in oprema

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Zemljišča	17.108	13.662
Zgradbe	193.405	172.362
Oprema	220.624	165.489
Nepremičnine, naprave in oprema v pridobivanju	44.440	71.378
Skupaj nepremičnine, naprave in oprema	475.577	422.891

V letu 2008 je bila največja naložba družbe tretja faza projekta Notol, vredna 25.372 tisoč EUR. Zmogljivost obrata smo povečali na 3,5 milijarde tablet in kapsul na leto. Za povečanje zmogljivosti proizvodnje pelet je bilo namenjenih 12.646 tisoč EUR, za širitev proizvodnih zmogljivosti v obratu Sinteza 7.881 tisoč EUR in za rekonstrukcijo obrata v Bršljini 7.005 tisoč EUR.

Tabela gibanja nepremičnin, naprav in opreme (NNO)

v tisočih EUR	Zemljišča	Zgradbe	Oprema	NNO v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost					
Stanje 1. 1. 2007	13.153	284.747	359.867	54.075	711.842
Nabava	0	0	0	86.360	86.360
Aktiviranje – prenos s sredstev v pridobivanju	668	17.397	50.845	-69.057	-147
Odtujitve, manki, viški	-159	-1.565	-9.037	0	-10.761
Stanje 31. 12. 2007	13.662	300.579	401.675	71.378	787.294
Stanje 1. 1. 2008	13.662	300.579	401.675	71.378	787.294
Nabava	0	0	0	104.581	104.581
Aktiviranje – prenos s sredstev v pridobivanju	3.509	37.550	90.460	-131.519	0
Odtujitve, manki, viški	-77	-5.224	-13.363	0	-18.664
Prenosi znotraj nepremičnin, naprav in opreme	14	-17	3	0	0
Stanje 31. 12. 2008	17.108	332.888	478.775	44.440	873.211
Popravek vrednosti					
Stanje 1. 1. 2007	0	-115.964	-218.436	0	-334.400
Amortizacija	0	-13.449	-26.176	0	-39.625
Odtujitve, manki, viški	0	1.196	8.426	0	9.622
Stanje 31. 12. 2007	0	-128.217	-236.186	0	-364.403
Stanje 1. 1. 2008	0	-128.217	-236.186	0	-364.403
Amortizacija	0	-14.613	-31.958	0	-46.571
Odtujitve, manki, viški	0	3.347	9.993	0	13.340
Stanje 31. 12. 2008	0	-139.483	-258.151	0	-397.634
Neodpisana vrednost					
Stanje 1. 1. 2007	13.153	168.783	141.431	54.075	377.442
Stanje 31. 12. 2007	13.662	172.362	165.489	71.378	422.891
Stanje 1. 1. 2008	13.662	172.362	165.489	71.378	422.891
Stanje 31. 12. 2008	17.108	193.405	220.624	44.440	475.577

Na osnovi sklenjenih pogodb, ki so povezane z nadaljevanjem investicij v teku, je bilo konec leta 2008 stanje znanih prihodnjih obveznosti, povezanih s pridobitvijo nepremičnin, naprav in opreme, 30.805 tisoč EUR.

12. Neopredmetena sredstva

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročne premoženjske pravice	25.019	20.258
Neopredmetena sredstva v pridobivanju	3.118	4.208
Skupaj neopredmetena sredstva	28.137	24.466

Neopredmetena sredstva vsebujejo programsko opremo in registracijsko dokumentacijo za nova zdravila.

Tabela gibanja neopredmetenih sredstev

v tisočih EUR	Dolgoročne premoženjske pravice	Neopredmetena sredstva v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje 1. 1. 2007	31.191	4.053	35.244
Nabava	30	7.260	7.290
Prenos s sredstev v pridobivanju	7.105	-7.105	0
Odtujitve	-498	0	-498
Stanje 31. 12. 2007	37.828	4.208	42.036
Stanje 1. 1. 2008	37.828	4.208	42.036
Nabava	0	8.859	8.859
Prenosi s sredstev v pridobivanju	9.949	-9.949	0
Odtujitve	-31	0	-31
Stanje 31. 12. 2008	47.746	3.118	50.864
Popravek vrednosti			
Stanje 1. 1. 2007	-12.844	0	-12.844
Amortizacija	-4.758	0	-4.758
Odtujitve	32	0	32
Stanje 31. 12. 2007	-17.570	0	-17.570
Stanje 1. 1. 2008	-17.570	0	-17.570
Amortizacija	-5.158	0	-5.158
Odtujitve	1	0	1
Stanje 31. 12. 2008	-22.727	0	-22.727
Neodpisana vrednost			
Stanje 1. 1. 2007	18.347	4.053	22.400
Stanje 31. 12. 2007	20.258	4.208	24.466
Stanje 1. 1. 2008	20.258	4.208	24.466
Stanje 31. 12. 2008	25.019	3.118	28.137

13. Naložbe v odvisne družbe

Tabela gibanja naložb v odvisne družbe v letu 2008

v tisočih EUR	Naložbe v odvisne družbe
Nabavna vrednost 1. 1. 2008	218.178
Naložba v družbo, pridobljeno s prevzemom	1.294
Ustanovitev novih družb	20
Naknadna vplačila	5.562
Stanje 31. 12. 2008	225.054
Čista vrednost 1. 1. 2008	218.178
Čista vrednost 31. 12. 2008	225.054

Tabela gibanja naložb v odvisne družbe v letu 2007

v tisočih EUR	Naložbe v odvisne družbe
Nabavna vrednost 1. 1. 2007	121.513
Naložba v družbo, pridobljeno s prevzemom	97.000
Ustanovitev novih družb	42
Prodaja naložbe	-192
Naknadna vplačila	-185
Stanje 31. 12. 2007	218.178
Čista vrednost 1. 1. 2007	121.513
Čista vrednost 31. 12. 2007	218.178

Deleži v odvisnih družbah

v tisočih EUR	Delež lastništva 31. 12. 2008	Osnovni kapital 31. 12. 2008	Vrednost deležev v odvisnih družbah	
			31. 12. 2008	31. 12. 2007
Terme Krka, d. o. o., Novo mesto	100 %	14.753	45.407	45.407
KRKA-FARMA d. o. o., Zagreb, Hrvaška	100 %	19.500	19.738	19.738
KRKA ROMANIA S.R.L., Bukarešta, Romunija	100 %	10	10	0
KRKA-FARMA DOO BEOGRAD, Beograd, Srbija	100 %	1	42	42
KRKA-FARMA DOOEL, Skopje, Makedonija	100 %	810	802	802
OOO KRKA-RUS, Istra, Ruska federacija	100 %	26.843	33.019	33.019
OOO KRKA FARMA, Sergijev Posad, Ruska federacija	100 %	94	492	492
KRKA-POLSKA, Sp. z o. o., Varšava, Poljska	100 %	4.218	18.697	18.697
KRKA ČR, s. r. o., Praga, Češka republika	100 %	4	3.404	3
KRKA Magyarország Kft, Budimpešta, Madžarska	100 %	47	1.658	1.704
KRKA Slovensko, s.r.o., Bratislava, Slovaška	100 %	11	1.610	0
TAD Pharma GmbH, Cuxhaven, Nemčija	100 %	6.650	97.000	97.000
KRKA Sverige AB, Stockholm, Švedska	100 %	14	18	827
ALTERNOVA Arzneimittel GmbH, Dunaj, Avstrija	100 %	37	1.294	0
KRKA Farmacêutica, Unipessoal Lda., Estoril, Portugalska	100 %	10	1.855	10
KRKA USA, LLC, Wilmington, ZDA	100 %	7	7	7
KRKA PHARMA DUBLIN LIMITED, Dublin, Irska	100 %	1	1	1
KRKA Aussenhandels GmbH, München, Nemčija	100 %		0	404
KRKA PHARMA GmbH, Frankfurt, Nemčija	100 %		0	25
Skupaj			225.054	218.178

Januarja 2008 sta začeli delovati odvisni družbi KRKA ČR, s. r. o. v Češki republiki in KRKA Slovensko, s.r.o. na Slovaškem. Obe sta v 100-odstotni lasti družbe Krka. Družba na Češkem je bila pred tem nedelujoča, družba na Slovaškem pa je bila ustanovljena na novo. Decembra 2008 je bila v Romuniji ustanovljena družba KRKA ROMANIA S.R.L., ki je prav tako v 100-odstotni lasti družbe Krka.

V prvi polovici leta sta bili v Nemčiji k družbi TAD Pharma GmbH, Cuxhaven pripojeni družbi KRKA Aussenhandels GmbH, München in KRKA PHARMA GmbH, Frankfurt. Družba TAD Pharma je prevzela vsa njuna sredstva, kapital, pravice in obveznosti.

Družba Krka je 6. novembra 2008 podpisala pogodbo, s katero je od družbe Paranova Group A/S, Ballerup, Danska kupila 100-odstotni delež v družbi ALTERNOVA Arzneimittel GmbH, Dunaj, Avstrija za kupnino v gotovini

v višini 1.294 tisoč EUR.

Družba Krka-Farma, d. o. o., Novi Sad je svoj sedež preselila iz Novega Sada v Beograd, s tem pa se je spremenil tudi naziv družbe v KRKA-FARMA DOO BEOGRAD.

14. Dana posojila

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročna dana posojila:	4.633	6.936
– odvisnim družbam	1.069	3.524
– drugim	3.564	3.412
Kratkoročna dana posojila:	31.832	23.575
– odvisnim družbam	30.581	22.162
– drugim	1.002	1.283
– kratkoročne terjatve za obresti	249	130
Skupaj dana posojila	36.465	30.511

Družba Krka daje v skladu z internimi akti svojim sodelavcem dolgoročna posojila, namenjena predvsem nakupu oziroma obnovi stanovanj. Letna obrestna mera je enaka v času sklenitve pogodbe priznani obrestni meri, ki jo določi minister za finance na podlagi zakona, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb za potrebe določanja obresti med povezanimi osebami. V letu 2008 se je gibala od 4,731 % do 6,315 %. Odplačilna doba posojil je največ 15 let.

Dana posojila odvisnim družbam

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročna posojila odvisnim družbam	1.069	3.524
KRKA ROMANIA S.R.L., Bukarešta, Romunija	160	0
KRKA-FARMA DOO BEOGRAD, Beograd, Srbija	909	1.023
OOO KRKA-RUS, Istra, Ruska federacija	0	1.701
KRKA Farmacêutica, Unipessoal Lda., Estoril, Portugalska	0	800
Kratkoročna posojila odvisnim družbam	30.828	22.289
Terme Krka, d. o. o., Novo mesto	30.743	5.375
KRKA-FARMA DOO BEOGRAD, Beograd, Srbija	29	27
OOO KRKA-RUS, Istra, Ruska federacija	0	694
TAD Pharma GmbH, Cuxhaven, Nemčija	0	16.078
KRKA Farmacêutica, Unipessoal Lda., Estoril, Portugalska	56	14
KRKA PHARMA GmbH, Frankfurt, Nemčija	0	101
Skupaj dana posojila odvisnim družbam	31.897	25.813

15. Finančne naložbe

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročne finančne naložbe	6.134	10.513
– finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	6.134	10.513
Kratkoročne finančne naložbe, vključno z izvedenimi finančnimi inštrumenti	743	2.932
– delnice in deleži za trgovanje	128	538
– izvedeni finančni inštrumenti	190	1.583
– druge kratkoročne finančne naložbe	425	811
Skupaj finančne naložbe	6.877	13.445

Med finančnimi sredstvi, razpoložljivimi za prodajo, je bilo za 710 tisoč EUR naložb v Sloveniji, za 5.424 tisoč EUR pa naložb v tujini. Družba Krka je v letu 2008 s podpisom pogodb o dokapitalizaciji kot manjšinska lastnica vstopila v dve zasebni farmacevtsko-kemijski podjetji na Kitajskem, in sicer v Čejang Menovo Pharmaceuticals Co., Ltd., iz mesta Šangju in v Anhui Menovo Pharmaceuticals Co., Ltd., iz mesta Gvangde. V vsakem je postala lastnica 7,5-odstotnega deleža.

Izvedeni finančni inštrumenti vsebujejo termnske posle v višini 190 tisoč EUR. Znesek predstavlja pošteno vrednost navadnih termnskih pogodb za prodajo ameriških dolarjev v nominalni vrednosti 32.000 tisoč USD z zapadlostjo 30. 3. 2009.

Druge kratkoročne finančne naložbe sestavljajo točke slovenskih vzajemnih skladov v vrednosti 192 tisoč EUR (315 tisoč EUR konec leta 2007) ter sredstva v upravljanju v vrednosti 233 tisoč EUR (496 tisoč EUR konec leta 2007). Sprememba poštene vrednosti se evidentira skozi izkaz poslovnega izida.

Tabela gibanja dolgoročnih finančnih naložb – finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo

v tisočih EUR	Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo
Stanje 1. 1. 2007	6.269
Nakup	25
Zmanjšanje	-10
Prilagoditev na tržno vrednost	4.229
Stanje 31. 12. 2007	10.513
Stanje 1. 1. 2008	10.513
Nakup	1.085
Zmanjšanje	-30
Prilagoditev na tržno vrednost	-5.434
Stanje 31. 12. 2008	6.134

Prilagoditev vrednosti dolgoročnih finančnih naložb – finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo - na tržno oziroma pošteno vrednost je v celoti priznana v okviru kapitala (Rezerva za pošteno vrednost), ker vrednosti niso nižje od prvotne nabavne vrednosti.

16. Odložene terjatve in obveznosti za davek

v tisočih EUR	Terjatve		Obveznosti		Terjatve - obveznosti	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	0	0	696	1.925	-696	-1.925
Terjatve	597	168	0	0	597	168
Zaloge	0	135	0	0	0	135
Rezervacije za tožbe	19.460	19.177	0	0	19.460	19.177
Rezervacije za odpravnine	8.675	9.173	0	0	8.675	9.173
Skupaj	28.732	28.653	696	1.925	28.036	26.728

v tisočih EUR	Stanje 1. 1. 2007	Pripoznavo v izkazu poslovnega izida	Pripoznavo v kapitalu	Stanje 31. 12. 2007	Pripoznavo v izkazu poslovnega izida	Pripoznavo v kapitalu	Stanje 31. 12. 2008
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	-1.039	0	-886	-1.925	0	1.229	-696
Izvedeni finančni inštrumenti	38	-38	0	0	0	0	0
Zaloge	598	-463	0	135	-135	0	0
Terjatve	400	-232	0	168	429	0	597
Rezervacije za tožbe	16.832	2.345	0	19.177	283	0	19.460
Rezervacije za odpravnine	9.653	317	-797	9.173	407	-905	8.675
Skupaj	26.608	1.803	-1.683	26.728	984	324	28.036

17. Zaloge

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Material	61.154	45.936
Nedokončana proizvodnja	49.867	37.222
Končni izdelki	58.740	46.390
Trgovsko blago	5.865	2.122
Predujmi za zaloge	267	66
Popravek vrednosti zalog	-5.687	-4.460
Skupaj zaloge	170.206	127.276

Stroški materiala, vključno s spremembo zalog končnih izdelkov in nedokončane proizvodnje, ki so pripoznani v okviru proizvodjalnih stroškov prodanih proizvodov, so v letu 2008 znašali 130.407 tisoč EUR, v letu 2007 pa 118.099 tisoč EUR.

Popravek vrednosti zalog na neto iztržljivo vrednost je znašal 1.821 tisoč EUR (1.266 tisoč EUR v letu 2007), odpisi zalog pa 4.529 tisoč EUR (3.783 tisoč EUR v letu 2007). Popravek vrednosti in odpisi zalog so vključeni med druge poslovne odhodke.

18. Terjatve do kupcev in druge terjatve

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Kratkoročne terjatve do odvisnih družb	128.650	100.953
Kratkoročne terjatve do kupcev	112.821	77.654
Kratkoročne terjatve do drugih	11.271	10.525
Skupaj terjatve	252.742	189.132

Kratkoročne terjatve do odvisnih družb

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
KRKA-FARMA d. o. o., Zagreb, Hrvaška	44.566	30.254
KRKA-FARMA DOO BEOGRAD, Beograd, Srbija	7.531	5.665
KRKA-FARMA DOOEL, Skopje, Makedonija	3.373	2.754
OOO KRKA-RUS, Istra, Ruska federacija	11.273	9.070
OOO KRKA FARMA, Sergijev Posad, Ruska federacija	46.183	23.819
KRKA-POLSKA Sp. z o. o., Varšava, Poljska	12.432	21.472
TAD Pharma Gmbh, Cuxhaven, Nemčija	2.299	6.344
KRKA Sverige AB, Stockholm, Švedska	328	528
ALTERNOVA Arzneimittel GmbH, Dunaj, Avstrija	445	1.000
KRKA Farmacêutica, Unipessoal Lda., Estoril, Portugalska	111	0
Terjatve do drugih družb v skupini	109	47
Skupaj kratkoročne terjatve do odvisnih družb	128.650	100.953

Kratkoročne terjatve do kupcev

v tisočih EUR	Bruto vrednost	Slabitve za sporne in dvomljive terjatve	Čista vrednost 31. 12. 2008	Čista vrednost 31. 12. 2007
Kratkoročne terjatve do kupcev v državi	10.125	122	10.003	9.870
Kratkoročne terjatve do kupcev v tujini	107.412	4.594	102.818	67.784
Skupaj kratkoročne terjatve do kupcev	117.537	4.716	112.821	77.654

Izvršeni odpisi in slabitve terjatev, izkazani v finančnih odhodkih, so v letu 2008 znašali 3.705 tisoč EUR, v letu 2007 pa 589 tisoč EUR.

Kratkoročne terjatve do drugih

Kratkoročne terjatve do drugih v skupni višini 11.271 tisoč EUR v večini predstavljajo terjatve do države, nastale pretežno iz naslova davka na dodano vrednost.

19. Denar in denarni ustrezniki

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Gotovina v blagajni in prejeti čeki	10	33
Denarna sredstva v banki	284	2.307
Skupaj denar in denarni ustrezniki	294	2.340

20. Kapital

Osnovni kapital

Osnovni kapital družbe sestavlja 35.426.120 navadnih kosovnih imenskih delnic. Imamo le en razred delnic, prva in edina izdaja delnic pa je potekala v letu 1995.

Lastne delnice

Na dan 31. 12. 2008 je imela družba 1.626.620 lastnih delnic, kar je 4,6 % osnovnega kapitala. Njihovo število je v primerjavi s stanjem na dan 31. 12. 2007 ostalo nespremenjeno.

Rezerve

Rezerve družbe Krka sestavljajo kapitalske rezerve, zakonske rezerve, statutarne rezerve in rezerva za pošteno vrednost.

Kapitalske rezerve na dan 31. 12. 2008 znašajo 120.992 tisoč EUR in se njihova vrednost v letu 2008 ni spremenila. Kapitalske rezerve vključujejo splošni prevrednotovalni popravek kapitala v višini 90.653 tisoč EUR, ki je bil ob prehodu na MSRP vključen v kapitalske rezerve, 19.489 tisoč EUR rezerv za lastne delnice in 10.850 tisoč EUR kapitalskih rezerv, oblikovanih v skladu s posebno uredbo v postopku lastninskega preoblikovanja družbe.

Zakonske rezerve, ki so 31. 12. 2008 znašale 14.990 tisoč EUR, se v letu 2008 niso spremenile.

Statutarne rezerve so na dan 31. 12. 2008 znašale 17.184 tisoč EUR in so se v primerjavi s stanjem konec leta 2007 povečale za 3.000 tisoč EUR. Povečanje rezerv je odobrila uprava družbe na osnovi statutarnih določil.

Rezerva za pošteno vrednost se je v primerjavi z letom 2007 zmanjšala za 4.204 tisoč EUR in je na dan 31. 12. 2008 znašala 2.620 tisoč EUR. Skupna sprememba je posledica zmanjšanja poštene vrednosti finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo, za 5.432 tisoč EUR in povečanja za 1.228 tisoč EUR za vpliv odloženih davkov v povezavi s spremembo vrednosti teh naložb.

Zadržani dobički

Na povečanje zadržanih dobičkov je vplival čisti dobiček poslovnega leta v višini 161.130 tisoč EUR. Zmanjšanje zadržanih dobičkov pa je bilo posledica uporabe bilančnega dobička za dividende in udeležbe v dobičku po sklepu 13. skupščine delničarjev, ki je bila 3. 7. 2008, v višini 30.828 tisoč EUR, dodatnega oblikovanja statutarnih rezerv v višini 3.000 tisoč EUR in neto odhodkov v višini 905 tisoč EUR, ki so pripoznani neposredno v zadržanih dobičkih in predstavljajo zmanjšanje terjatve za odloženi davek.

Znesek izplačanih dividend in udeležb v dobičku, prikazan v izkazu finančnega izida, se od zneska, ki ga je potrdila skupščina in je vključen v izkaz gibanja kapitala, razlikuje za znesek spremembe med začetnim in končnim stanjem obveznosti za izplačilo dividend.

Dividende na delnico

V letu 2008 je bruto dividenda na delnico znašala 0,91 EUR, v letu 2007 pa 0,80 EUR.

Ugotovitev bilančnega dobička

v tisočih EUR	2008	2007
Obvezna uporaba čistega dobička		
Čisti dobiček poslovnega leta	161.130	126.521
– kritje prenesene izgube	0	0
– oblikovanje zakonskih rezerv	0	0
– oblikovanje rezerv za lastne delnice	0	0
– oblikovanje statutarnih rezerv	-3.000	-2.500
Čisti dobiček po obvezni uporabi	158.130	124.021
– oblikovanje drugih rezerv iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta	-50.000	-43.000
Preostanek čistega dobička	108.130	81.021
Ugotovitev bilančnega dobička		
– preostanek čistega dobička	108.130	81.021
– preneseni čisti dobiček preteklih let	43.233	37.416
Bilančni dobiček	151.363	118.437

21. Čisti dobiček na delnico

Osnovni čisti dobiček na delnico je v letu 2008 znašal 4,77 EUR in je bil za 27,4 % večji kot v letu 2007, ko je znašal 3,74 EUR. Pri izračunu je bil v letu 2008 upoštevan čisti dobiček v višini 161.130 tisoč EUR (v letu 2007 pa 126.521 tisoč EUR). Za obe leti je bilo upoštevano tehtano povprečje števila delnic, in sicer 33.799.500 delnic za leto 2008 (enako v letu 2007), 1.626.620 lastnih delnic pa je bilo pri izračunu izključenih. Število delnic je bilo v obeh letih enako. Vse delnice, ki jih je družba izdala, so navadne imenske delnice, zato je kazalnik popravljeni čisti dobiček na delnico enak osnovnemu čistemu dobičku na delnico.

22. Posojila

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročna posojila	81.209	83.200
– dolgoročna posojila, dobljena pri domačih bankah	81.209	83.200
Kratkoročna posojila	88.752	65.747
– del dolgoročnega posojila, ki zapade v prihodnjem letu	28.073	48.638
– kratkoročna posojila, dobljena pri odvisnih družbah	131	5.000
– kratkoročna posojila, dobljena pri domačih bankah	57.000	3.000
– kratkoročna posojila, dobljena od podjetij	372	7.824
– kratkoročne obveznosti za obresti	3.176	1.285
Skupaj posojila	169.961	148.947

Tabela prejetih dolgoročnih posojil

v tisočih EUR	Valuta	Leto dospelosti	31. 12. 2008		31. 12. 2007	
			Nominalna vrednost	Knjigovodska vrednost	Nominalna vrednost	Knjigovodska vrednost
Posojilo, prejeto pri domači banki	USD	2008	0	0	6.802	1.362
Posojilo, prejeto pri domači banki	USD	2008	0	0	6.122	1.021
Posojilo, prejeto pri domači banki	EUR	2011	40.000	18.182	40.000	25.454
Posojilo, prejeto pri domači banki	EUR	2012	25.000	20.000	25.000	25.000
Posojilo, prejeto pri domači banki	EUR	2012	79.000	71.100	79.000	79.000
Skupaj prejeta dolgoročna posojila			144.000	109.282	156.924	131.837

V letu 2008 družba ni najela novih dolgoročnih posojil.

Dolgoročna posojila, dobljena pri bankah, niso zavarovana s hipoteko ali bančno garancijo. V letu 2008 so obrestne zamenjave ugasnile, novih zavarovanj pa družba ni sklenila.

Kratkoročna posojila so bila najeta v EUR za dobo do enega leta. Posojila niso bila posebej zavarovana.

23. Rezervacije

v tisočih EUR	Stanje 31. 12. 2007		Oblikovanje	Koriščenje	Odprava	Stanje 31. 12. 2008	
Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	43.311	4.394	-2.585	0	45.120		
Druge rezervacije:	88.683	5.522	-1	-193	94.011		
– rezervacije za tožbe	88.490	5.500	-1	0	93.989		
– ostale rezervacije	193	22	0	-193	22		
Dolgoročno odloženi prihodki	0	178	0	0	178		
Skupaj rezervacije	131.994	10.094	-2.586	-193	139.309		

Višina rezervacij za tožbe s področja intelektualne lastnine je določena glede na višino škodnega zahtevka ali ocenjena glede na pričakovano možno višino, če dejanski zahtevek še ni znan. Pri določitvi pričakovane možne višine uprava sodeluje tudi z zunanjimi strokovnjaki za tožbe na področju intelektualne lastnine in vsako leto preveri izračunani znesek rezervacije za posamezno tožbo, ki še teče. Družba je oblikovala dodatne rezervacije za tožbe v višini 4.500 tisoč EUR zaradi domnevnih kršitev patentov, ki se nanašajo na zdravila na recept, in 1.000 tisoč EUR rezervacij za tožbo fizične osebe v povezavi z izkoriščanjem patenta, ki ščiti izum. Tožbe s področja intelektualne lastnine so običajno dolgotrajne in ni možno napovedati, v kakšnem času bodo končane. Zaradi tega znesek rezervacij za tožbe ni diskontiran.

Izračun rezervacij za obveznosti do zaposlenih iz naslova odpravnin in jubilejnih nagrad temelji na aktuarskem izračunu, v katerem so bile upoštevane naslednje predpostavke:

- 4,70-odstotna diskontna stopnja (v letu 2007 5,85-odstotna), ki predstavlja harmonizirano donosnost dolgoročnih državnih obveznic v evroobmočju (vir Evropska centralna banka);
- trenutno veljavne višine odpravnin in jubilejnih nagrad, kot so določene v internih aktih posameznih družb oziroma kot jih opredeljujejo lokalni predpisi;
- fluktuacija zaposlenih, ki je odvisna predvsem od njihove starosti;
- smrtnost na osnovi zadnjih razpoložljivih tablic smrtnosti lokalne populacije;
- rast plač zaradi uskladitve z inflacijo in zaradi kariernega napredovanja. V rasti plač je upoštevana uskladitev z inflacijo v višini 2 % (3,5 % v letu 2007) in rast plač zaradi kariernega napredovanja v višini 2 % (2 % v letu 2007).

Predpostavke odražajo dejansko stanje v času priprave aktuarskega izračuna. Izračun je bil narejen z uporabo projicirane enote. Za jubilejne nagrade in za odpravnine so nastali aktuarski primanjkljaji/presežki, ki so bili v izkazu poslovnega izida takoj pripoznani kot odhodki/prihodki.

24. Državne podpore in sredstva Evropske unije

v tisočih EUR	Stanje 31. 12. 2007	Prejete državne podpore in sredstva EU	Odprava državnih podpor in sredstev EU	Stanje 31. 12. 2008
Prejeta sredstva iz proračuna za proizvodni obrat Beta v Šentjerneju	258	0	-44	214
Prejeta sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj	39	0	-5	34
Brezplačno pridobljene nepremičnine, naprave in oprema	616	0	-11	605
Skupaj državne podpore in sredstva EU	913	0	-60	853

Vrednost državnih podpor in sredstev Evropske unije se knjigovodsko zmanjšuje za znesek amortizacije osnovnih sredstev, za katere so bila prejeta.

25. Poslovne obveznosti

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Kratkoročne poslovne obveznosti do odvisnih družb	14.074	10.050
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi	33.066	29.269
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini	25.970	27.769
Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	127	454
Skupaj poslovne obveznosti	73.237	67.542

Kratkoročne poslovne obveznosti do odvisnih družb

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Terme Krka, d.o.o., Novo mesto	86	89
KRKA-FARMA d. o. o., Zagreb, Hrvaška	508	179
KRKA-FARMA DOOEL, Skopje, Makedonija	457	0
KRKA-POLSKA Sp. z o. o., Varšava, Poljska	7.502	8.134
KRKA Magyarország Kft, Budimpešta, Madžarska	1.100	1.436
KRKA ČR, s. r. o., Praga, Češka republika	2.889	0
KRKA Slovensko, s.r.o., Bratislava, Slovaška	1.002	0
TAD Pharma GmbH, Cuxhaven, Nemčija	14	0
KRKA Sverige AB, Stockholm, Švedska	0	1
KRKA USA, LLC, Wilmington, ZDA	4	2
KRKA PHARMA DUBLIN LIMITED, Dublin, Irska	512	209
Skupaj kratkoročne poslovne obveznosti do odvisnih družb	14.074	10.050

26. Ostale kratkoročne obveznosti

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Vračunani pogodbeni popusti na prodane izdelke odvisnim družbam	0	347
Vračunani pogodbeni popusti na prodane izdelke drugim kupcem	14.897	10.906
Obveznosti do delavcev – bruto plače, drugi prejemki in dajatve	16.783	17.154
Ostalo	2.348	3.388
Skupaj ostale kratkoročne obveznosti	34.028	31.795

27. Pogojne obveznosti

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dane garancije	4.666	1.468
Ostalo	620	620
Skupaj pogojne obveznosti	5.286	2.088

Med danimi garancijami največjo postavko predstavlja dana garancija za terjatve TAD Pharma v višini 3.000 tisoč EUR in dana garancija Carinski upravi Republike Slovenije v višini 1.500 tisoč EUR. V okviru postavke Ostalo je vključena vrednost odvzetega premoženja v Srbiji v višini 620 tisoč EUR.

28. Finančni inštrumenti

Stabilnost poslovanja na daljši rok zagotavljamo z aktivnim upravljanjem s tveganji, ki je podrobno opisano v poglavju Upravljanje s tveganji. Zaradi mednarodne razvejanosti izvoznih in uvoznih poslov smo izpostavljeni predvsem tveganju zaradi sprememb deviznih tečajev in obrestnih mer ter kreditnemu tveganju. Za varovanje pred tveganjem zaradi sprememb deviznih tečajev in obrestnih mer uporabljamo izvedene finančne inštrumente.

Kreditno tveganje

Izpostavljenost kreditnemu tveganju

Knjigovodska vrednost finančnih sredstev predstavlja največjo izpostavljenost kreditnemu tveganju, ki je bila na datum poročanja naslednja:

v tisočih EUR	Pojasnila	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	14	6.134	10.513
Finančna sredstva za trgovanje po pošteni vrednosti skozi poslovni izid	14	553	1.349
Dana posojila	13	36.465	30.511
Terjatve	17	252.494	188.872
– od tega terjatve do kupcev (vključno z odvisnimi družbami)		241.471	178.607
Denar in denarni ustrezniki	18	294	2.340
Obrestni izvedeni finančni inštrumenti (sredstva)	14	0	673
Devizni izvedeni finančni inštrumenti (sredstva)	14	190	910
Skupaj		296.130	235.168

Med finančnimi sredstvi, izpostavljenimi kreditnemu tveganju, sta po vrednosti največji postavki dana posojila in terjatve. Njihova maksimalna izpostavljenost kreditnemu tveganju je bila po geografskih regijah naslednja:

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Slovenija	54.125	27.904
Jugovzhodna Evropa	76.509	55.924
Vzhodna Evropa	110.947	60.568
Srednja Evropa	23.484	26.855
Zahodna Evropa in čezmorska tržišča	23.894	48.132
Skupaj	288.959	219.383

Kratkoročne terjatve do kupcev so nezavarovane.

Analiza starosti danih posojil in terjatev na datum poročanja

v tisočih EUR	Bruto vrednost 2008	Popravek 2008	Bruto vrednost 2007	Popravek 2007
Nezapadlo	205.500	306	147.937	354
Že zapadlo do 20 dni	2.219	11	17.077	42
Že zapadlo od 21 do 50 dni	7.048	692	6.901	9
Že zapadlo od 51 do 180 dni	24.693	2.493	16.219	186
Že zapadlo več kot 180 dni	54.331	1.330	32.857	1.017
Skupaj	293.791	4.832	220.991	1.608

Gibanje popravka danih posojil in terjatev

v tisočih EUR	2008	2007
Stanje 1. 1.	1.608	2.398
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu	3.307	507
Odpis terjatev v breme popravkov	-56	-1.205
Odprava popravka vrednosti	-3	0
Izterjane odpisane terjatve	-32	-71
Učinek tečajnih razlik	8	-21
Stanje 31. 12.	4.832	1.608

Likvidnostno tveganje

Kljub težavam na finančnih trgih je bilo likvidnostno tveganje v letu 2008 zaradi ustreznega načrtovanja denarnih tokov, majhne zadolženosti in vnaprej dogovorjenih kratkoročnih posojilnih linij majhno.

Zapadlost finančnih obveznosti

V tabelah v nadaljevanju so prikazane finančne naložbe glede na rok zapadlosti.

Zapadlost finančnih obveznosti na dan 31. 12. 2008

v tisočih EUR	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi				
		Skupaj	Do pol leta	Pol leta do 1 leta	1-2 leti	2-5 let
Neizvedene finančne obveznosti						
Prejeta dolgoročna bančna posojila	112.254	123.745	17.162	16.756	32.334	57.493
Prejeta kratkoročna bančna posojila	57.196	58.490	25.624	32.866	0	0
Prejeta ostala kratkoročna posojila	511	513	284	229	0	0
Poslovne in druge obveznosti	116.370	116.370	116.370	0	0	0
Skupaj neizvedene finančne obveznosti	286.331	299.118	159.440	49.851	32.334	57.493
Izvedena finančna sredstva						
Ostale terminske pogodbe za zavarovanje prilivov	-190	-190	-190	0	0	0
Skupaj izvedena finančna sredstva	-190	-190	-190	0	0	0
Skupaj	286.141	298.928	159.250	49.851	32.334	57.493

Zapadlost finančnih obveznosti na dan 31. 12. 2007

v tisočih EUR	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi				
		Skupaj	Do pol leta	Pol leta do 1 leta	1-2 leti	2-5 let
Neizvedene finančne obveznosti						
Prejeta dolgoročna bančna posojila	132.974	146.951	39.010	13.617	25.104	69.220
Prejeta kratkoročna bančna posojila	3.088	3.022	3.022	0	0	0
Prejeta ostala kratkoročna posojila	12.885	13.211	7.621	5.590	0	0
Poslovne in druge obveznosti	100.075	100.075	100.075	0	0	0
Skupaj neizvedene finančne obveznosti	249.022	263.259	149.728	19.207	25.104	69.220
Izvedena finančna sredstva						
Ostale terminske pogodbe za zavarovanje prilivov	-910	-916	-916	0	0	0
Skupaj izvedena finančna sredstva	-910	-916	-916	0	0	0
Skupaj	248.112	262.343	148.812	19.207	25.104	69.220

Tveganje sprememb deviznih tečajev**Izpostavljenost tveganju sprememb deviznih tečajev**

v tisočih EUR	31. 12. 2008		
	EUR	USD	PLN
Terjatve do kupcev	183.848	43.375	13.072
Bančna posojila	-169.961	0	0
Poslovne obveznosti	-55.207	-7.911	-7.490
Bruto izpostavljenost bilance stanja	-41.320	35.464	5.582
Ocenjena prodaja	723.098	87.501	104.556
Ocenjeni nakupi	-490.000	-70.000	-49.000
Bruto izpostavljenost	233.098	17.501	55.556
Izvedeni finančni inštrumenti	0	-22.698	0
Neto izpostavljenost	191.778	30.267	61.138

v tisočih EUR	31. 12. 2007		
	EUR	USD	PLN
Terjatve do kupcev	72.953	79.846	21.516
Bančna posojila	-146.564	-2.383	0
Poslovne obveznosti	-52.984	-10.000	-2.710
Bruto izpostavljenost bilance stanja	-126.595	67.463	18.806
Prodaja	634.591	94.063	92.319
Nakupi	-413.516	-66.429	-43.303
Bruto izpostavljenost	221.075	27.634	49.016
Izvedeni finančni inštrumenti	0	-17.697	0
Neto izpostavljenost	94.480	77.400	67.822

Ocenjena prodaja in nakupi v tabeli za leto 2008 temeljijo na planu poslovanja družbe za leto 2009, prodaja in nakupi v tabeli za leto 2007 pa vsebujejo dejansko vrednost prodaje in nakupov družbe v letu 2008.

Del odprte pozicije v USD smo zavarovali z izvedenimi finančnimi inštrumenti, del pa je ostal nezavarovan. Za zavarovanje smo uporabili navadne termenske pogodbe za prodajo ameriških dolarjev.

Pomembni devizni tečaji

	Povprečni tečaj*		Končni tečaj*	
	2008	2007	2008	2007
USD	1,47	1,37	1,39	1,47
PLN	3,51	3,78	4,15	3,59

* število enot valute za en evro

Analiza občutljivosti

Povečanje vrednosti EUR za 1 % glede na navedene valute na dan 31. 12. 2008 oziroma 31. 12. 2007 bi čisti poslovni izid povečalo/zmanjšalo za navedene vrednosti. Analiza za leto 2007 je narejena na enak način, saj predpostavlja, da ostanejo vse ostale spremenljivke, predvsem obrestne mere, nespremenjene.

v tisočih EUR	Vpliv na poslovni izid	
	2008	2007
USD	-300	-766
PLN	-605	-672

Zmanjšanje vrednosti EUR za 1 % glede na navedene valute na dan 31. 12. 2008 oziroma 31. 12. 2007 bi povzročilo enak učinek v nasprotno smer, ob predpostavki, da vse ostale spremenljivke ostanejo nespremenjene.

Tveganje sprememb obrestnih mer

V letu 2004 smo z nakupi navadnih obrestnih zamenjav zavarovali tri dolgoročna posojila, dve nominirani v USD in eno v EUR, v naslednjih letih pa nismo sklepali dodatnih zavarovanj. Konec leta smo zaprli inštrument obrestne zamenjave, s katerim smo v letu 2004 fiksirali obrestno mero za enega od dolgoročnih posojil, preostali posojili, ki sta bili varovani, pa sta bili v letu 2008 odplačani, zato konec leta 2008 nismo imeli sklenjenih obrestnih zavarovanj.

Izpostavljenost tveganju spremembe obrestne mere

v tisočih EUR	2008	2007
Finančni inštrumenti po fiksni obrestni meri	29.563	-24.426
Finančna sredstva	35.066	11.235
Finančne obveznosti	-5.503	-35.661
Finančni inštrumenti po variabilni obrestni meri	-160.126	-93.803
Finančna sredstva	1.156	18.197
Finančne obveznosti	-161.282	-112.000

Analiza občutljivosti poštene vrednosti finančnih inštrumentov po fiksni obrestni meri

Družba nima finančnih inštrumentov po fiksni obrestni meri, opredeljenih po poštenu vrednosti skozi poslovni izid, in izpeljanih finančnih inštrumentov, opredeljenih za ščitenje poštene vrednosti pred tveganjem. Sprememba obrestne mere na datum poročanja tako ne bi vplivala na čisti poslovni izid.

Analiza občutljivosti denarnega toka pri inštrumentih z variabilno obrestno mero

Sprememba obrestne mere za 100 bazičnih točk bi čisti poslovni izid na datum poročanja povečala/zmanjšala za spodaj navedene vrednosti. Analiza je za obe leti narejena na enak način, saj predpostavlja, da vse spremenljivke, predvsem devizni tečaj, ostanejo nespremenjene.

Vpliv morebitne spremembe obrestne mere na poslovni izid na dan 31. 12. 2008

v tisočih EUR	Povečanje za 100 bazičnih točk	Zmanjšanje za 100 bazičnih točk
Finančni inštrumenti po variabilni obrestni meri	-1.601	1.601
Pogodba o zamenjavi obrestne mere	0	0
Variabilnost denarnega toka	-1.601	1.601

Vpliv morebitne spremembe obrestne mere na poslovni izid na dan 31. 12. 2007

v tisočih EUR	Povečanje za 100 bazičnih točk	Zmanjšanje za 100 bazičnih točk
Finančni inštrumenti po variabilni obrestni meri	-938	938
Pogodba o zamenjavi obrestne mere	760	-760
Variabilnost denarnega toka	-178	178

Podrobnejši pregled dolgoročnih in kratkoročnih posojil je prikazan v naslednjih tabelah.

Dolgoročna posojila

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Dolgoročna posojila	109.282	131.837
– od tega kratkoročni del	28.073	48.638
Povprečno stanje dolgoročnih posojil	120.560	86.450
Obresti v poslovnem letu	6.440	2.339
Drugi stroški najemanja dolgoročnih posojil	67	6
Povprečni efektivni stroški dolgoročnih posojil (poslovno leto)	5,40 %	2,71 %
Zapadlost do vključno treh let	65 %	68 %
Zapadlost nad tremi leti	35 %	32 %
Valutna struktura dolgoročnih posojil		
– USD	0 %	2 %
– EUR	100 %	98 %
Sestava dolgoročnih posojil glede na vrsto obrestne mere		
– spremenljiva	100 %	79 %
– fiksna	0 %	21 %

Kratkoročna posojila

v tisočih EUR	31. 12. 2008	31. 12. 2007
Kratkoročna posojila, vključno s kratkoročnim delom dolgoročnih posojil	85.576	64.462
– bančna posojila	85.073	51.638
– druga posojila	503	12.824
Kratkoročna posojila brez kratkoročnega dela dolgoročnih posojil	57.503	15.824
Povprečno stanje kratkoročnih posojil (poslovno leto)	36.664	25.154
Obresti v poslovnem letu	2.244	1.310
Drugi stroški najemanja kratkoročnih posojil	35	6
Povprečni efektivni strošek kratkoročnih posojil (poslovno leto)	6,22 %	5,23 %
Valutna struktura kratkoročnih posojil		
– EUR	100 %	100 %
Sestava kratkoročnih posojil glede na vrsto obrestne mere		
– spremenljiva	90 %	51 %
– fiksna	10 %	49 %

Poštena vrednost

v tisočih EUR	2008		2007	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Dana dolgoročna posojila	4.633	4.633	6.936	6.936
Dolgoročne finančne naložbe	6.382	6.382	10.773	10.773
– finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	6.134	6.134	10.513	10.513
– druge dolgoročne finančne naložbe	248	248	260	260
Dana kratkoročna posojila	31.832	31.832	23.575	23.575
Kratkoročne finančne naložbe	553	553	1.349	1.349
– delnice in deleži za trgovanje	128	128	538	538
– druge kratkoročne finančne naložbe	425	425	811	811
Terjatve do kupcev in druge terjatve	252.494	252.494	188.872	188.872
Denar in denarni ustrezniki	294	294	2.340	2.340
Obrestni izvedeni finančni instrumenti	0	0	673	673
– sredstva	0	0	673	673
Devizni izvedeni finančni instrumenti	190	190	910	910
– sredstva	190	190	910	910
Posojila	-169.961	-166.414	-148.947	-140.081
Poslovne in ostale obveznosti	-116.370	-116.370	-100.075	-100.075
Skupaj	10.047	13.594	-13.594	-4.728

V nadaljevanju je naveden način ocenitve poštene vrednosti za posamezne vrste finančnih instrumentov.

Vrednostni papirji za trgovanje

Poštena vrednost je izračunana na osnovi borznega tečaja na datum poročanja brez zmanjšanja za morebitne stroške pri prodaji oziroma nakupu vrednostnih papirjev.

Opcije, terminski posli in obrestne zamenjave

Poštene vrednosti kupljenih in prodanih opcij, terminskih poslov in obrestnih zamenjav nam na zadnji dan vsakega četrtletja relevantnega poslovnega leta posreduje banka, pri kateri smo kupili ali prodali posamezen instrument, oziroma druga banka, s katero imamo sklenjeno krovno pogodbo za poslovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti.

Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo

Osnova za izračun poštene vrednosti za deleže, s katerimi se trguje na borzi, je borzni tečaj na datum poročanja brez zmanjšanja za morebitne stroške pri prodaji oziroma nakupu delnic. Ostala finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo, so izkazana po knjigovodski vrednosti na datum poročanja, ki je ocena poštene vrednosti.

Prejeta in dana posojila

Poštena vrednost prejetih posojil je izračunana na osnovi diskontiranega denarnega toka glavnice in obresti. Za diskontno obrestno mero je vzeta donosnost državnih vrednostnih papirjev v Evropi za ročnost dveh let, ki je bila razvidna iz poročila Abanke o stanju na finančnih trgih 31. 12. 2008. Donosnost do dospelja teh papirjev je bila 1,796-odstotna (konec leta 2007 pa 3,997-odstotna).

Posojila so dana po variabilni obrestni meri, ki se spreminja vsakih dvanajst mesecev, zato se knjigovodska vrednost ne razlikuje od ocenjene poštene vrednosti.

Terjatve in obveznosti

Kratkoročne terjatve in obveznosti so izkazane po knjigovodski vrednosti, ki se upošteva kot poštena vrednost.

29. Posli s povezanimi osebami

Povezave z družbami v skupini

V tabeli so prikazani medsebojni odnosi (prometi) z odvisnimi družbami v letu 2008.

v tisočih EUR	Prodaja	Nakupi	Prejeta posojila	Dana posojila
Terme Krka, d. o. o., Novo mesto*	129	761	0	39.528
KRKA-FARMA d. o. o., Zagreb, Hrvaška	36.935	3.401	0	0
KRKA ROMANIA S.R.L., Bukarešta, Romunija	0	0	0	160
KRKA-FARMA DOO BEOGRAD, Beograd, Srbija	8.617	37	0	0
KRKA-FARMA DOOEL, Skopje, Makedonija	9.296	1.273	0	0
OOO KRKA-RUS, Istra, Ruska federacija	14.138	1	0	0
OOO KRKA FARMA, Sergijev Posad, Ruska federacija	65.453	397	217	0
KRKA-POLSKA, Sp. z o. o., Varšava, Poljska	91.726	40.151	0	0
KRKA ČR, s. r. o., Praga, Češka republika	78	16.227	0	0
KRKA Magyarorszá g Kft, Budimpešta, Madžarska	1	11.260	0	0
KRKA Slovensko, s.r.o., Bratislava, Slovaška	0	5.916	0	0
TAD Pharma GmbH, Cuxhaven, Nemčija	1.471	0	350	1.000
KRKA Sverige AB, Stockholm, Švedska	8.359	2	800	0
ALTERNOVA Arzneimittel GmbH, Dunaj, Avstrija	111	0	0	0
KRKA Farmacêutica, Unipessoal Lda., Estoril, Portugalska	-201	0	0	150
KRKA USA, LLC, Wilmington, ZDA	0	11	0	0
KRKA PHARMA DUBLIN LIMITED, Dublin, Irska	0	563	0	0
Skupaj	236.113	80.000	1.367	40.838

*skupaj z odvisnima družbama Terme Krka – Strunjan, d. o. o. in Golf Grad Otočec, d. o. o.

Navedene družbe v skupini so z obvladujočo družbo poslovale na osnovi sklenjenih kupoprodajnih pogodb, pri čemer so bile uporabljene tržne cene izdelkov in storitev.

Stanje posojil, danih družbam v skupini, je opisano v pojasnilu 14, stanje posojil, prejetih od odvisnih družb, v pojasnilu 22, stanje terjatev do družb v skupini v pojasnilu 18 in stanje kratkoročnih poslovnih obveznosti do družb v skupini v pojasnilu 25.

Podatki o skupinah oseb

Konec leta so imeli člani uprave družbe Krka v lasti 58.990 delnic družbe Krka, kar predstavlja 0,167 % celotnega kapitala družbe in 0,175 % glasovalnih pravic.

Člani nadzornega sveta so imeli ob koncu leta 2008 v lasti 6480 delnic družbe Krka, kar predstavlja 0,018 % celotnega kapitala družbe in 0,019 % glasovalnih pravic.

Lastniški deleži in deleži v glasovalnih pravicah članov uprave in nadzornega sveta v družbi Krka

	31. 12. 2008			31. 12. 2007		
	Število delnic	Delež v kapitalu v %	Delež v glasovalnih pravicah v %	Število delnic	Delež v kapitalu v %	Delež v glasovalnih pravicah v %
Člani uprave						
Jože Colarič	22.500	0,0635	0,0666	22.500	0,0635	0,0666
Janez Poljanec	22.060	0,0623	0,0653	22.060	0,0623	0,0653
Aleš Rotar	12.770	0,0360	0,0378	12.770	0,0360	0,0378
Zvezdana Bajc	1660	0,0047	0,0049	1660	0,0047	0,0049
Danica Novak Malnar	0	0,0000	0,0000	0	0,0000	0,0000
Člani uprave skupaj	58.990	0,1665	0,1746	58.990	0,1665	0,1746
Člani nadzornega sveta						
Gregor Gomišček	320	0,0009	0,0009	120	0,0003	0,0004
Mateja Božič	0	0,0000	0,0000	0	0,0000	0,0000
Anton Rous	0	0,0000	0,0000	0	0,0000	0,0000
Draško Veselinović	60	0,0002	0,0002	10	0,0000	0,0000
Alojz Zupančič	3490	0,0099	0,0103	3890	0,0110	0,0115
Sonja Kermc	2110	0,0060	0,0062	2110	0,0060	0,0062
Tomaž Sever	500	0,0014	0,0015	500	0,0014	0,0015
Mateja Vrečer	0	0,0000	0,0000	0	0,0000	0,0000
Člani nadzornega sveta skupaj	6480	0,0184	0,0191	6630	0,0187	0,0196

Člani uprave in ostali vodstveni in vodilni delavci vsako leto izpolnijo vprašalnik o povezanih strankah, s katerim družba preverja obstoj morebitnih drugih poslovnih povezav med družbo in zaposlenimi. V letu 2008 takšnih povezav ni bilo.

Prejemki skupin oseb

v tisočih EUR	2008	2007
Člani uprave	2.032	1.879
Člani nadzornega sveta družbe	115	146
Zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	19.094	16.716
Skupaj bruto prejemki skupin oseb	21.241	18.741

Prejemki članov uprave v letu 2008

v tisočih EUR	Bruto plača – fiksni del	Bruto plača – variabilni del	Bonitete in drugi prejemki	Skupni prejemki
Jože Colarič	313	253	9	575
Janez Poljanec	259	205	15	479
Aleš Rotar	247	197	15	459
Zvezdana Bajc	206	163	12	381
Danica Novak Malnar	123	9	6	138
Skupaj prejemki uprave	1.148	827	57	2.032

Prejemki uprave vključujejo plače, bonitete in morebitne druge prejemke. Prejemki zaposlenih vključujejo plače, bonitete, regres za dopust in morebitne druge prejemke (jubilejne nagrade ipd.).

Prejemki članov nadzornega sveta obvladujoče družbe vključujejo prejemke za opravljanje funkcije v okviru nadzornega sveta.

V skladu s sklepom skupščine z dne 5. 7. 2007 prejemajo člani nadzornega sveta nagrado prek udeležbe v dobičku v skladu s statutom družbe, za udeležbo na sejah nadzornega sveta in njegovih komisijah pa prejemajo sejnino. Skupščina je potrdila nove višine sejin, ki so začele veljati na dan zasedanja skupščine.

Prejemki članov nadzornega sveta družbe v letu 2008

v tisočih EUR	Udeležba v dobičku	Sejnine	Skupaj
Gregor Gomišček, predsednik	9	10	19
Mateja Božič	8	3	11
Sonja Kermc	8	7	15
Anton Rous	8	7	15
Tomaž Sever	8	5	13
Draško Veselinovič	8	6	14
Mateja Vrečer	8	5	13
Alojz Zupančič	8	7	15
Skupaj prejemki članov nadzornega sveta	65	50	115

Posojila skupinam oseb

v tisočih EUR	Stanje		Odplačila v letu	
	31. 12. 2008	31. 12. 2007	2008	2007
Člani uprave	7	9	3	3
Člani nadzornega sveta družbe (predstavniki zaposlenih)	0	1	1	1
Zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	278	316	62	80
Skupaj posojila skupinam oseb	285	326	66	84

Posojila tem osebam so bila namenjena za reševanje stanovanjskih vprašanj.

30. Izobrazbena struktura zaposlenih

	2008		2007	
	Število zaposlenih	Delež v %	Število zaposlenih	Delež v %
Doktorji znanosti	66	1,3	58	1,3
Magistri znanosti	149	2,9	145	3,2
Univerzitetna izobrazba	2236	43,9	1945	42,4
Visokostrokovna izobrazba	382	7,5	232	5,1
Višješolska izobrazba	161	3,2	152	3,3
Srednješolska izobrazba	945	18,6	888	19,4
Kvalificirani delavci	1033	20,3	1017	22,2
Nekvalificirani delavci	120	2,3	144	3,1
Skupaj (povprečje leta)	5092	100,0	4581	100,0

31. Posli z revizorsko družbo

Znesek za storitve revidiranja, ki jih je za družbo v letu 2008 opravila revizorska družba KPMG Slovenija, podjetje za revidiranje, d. o. o., znaša 149 tisoč EUR. Revizijska družba za družbo Krka v letu 2008 ni opravila nobene druge storitve.

32. Dogodki po datumu bilance stanja

Januarja 2009 sta začeli delovati odvisni družbi KRKA ROMANIA S. R. L. v Bukarešti v Romuniji (registrirana je bila sredi decembra 2008) in KRKA FARMA, d. o. o., Sarajevo, v Bosni in Hercegovini (registrirana je bila sredi januarja 2009), ki sta v 100-odstotni lasti družbe Krka. V Romuniji bo tako namesto nekdanjega predstavništva delovala nova družba, v Bosni in Hercegovini pa bo poleg novoustanovljene družbe še naprej delovalo tudi predstavništvo obvladujoče družbe. Februarja 2009 je bilo registrirano Krkino predstavništvo v Armeniji v Erevanu.

Okrožno sodišče v Ljubljani je 13. 1. 2009 Krki začasno prepovedalo izdelavo in trženje zdravila Valsaden, zaradi domnevne kršitve patentov družbe Novartis AG, Basel, Švica EP 0914 119 ali EP 1 410 797 v Sloveniji. Predmet obeh patentov je postopek izdelave trdne farmacevtske oblike (tablete), ki vsebuje kombinacijo valsartana in hidrokloriazida. Sodišče je sklep izdalo brez obravnave (ex parte), 17. 2. 2009 je sklep na podlagi ugovora preklicalo, v času objave poročila sklep še ni pravnomočen. Je pa družba Novartis AG vložila tudi tožbo za ugotovitev domnevne kršitve. Sicer pred istim sodiščem poteka tudi postopek za izdajo začasne odredbe patenta EP 1 410 797, zaradi domnevne kršitve za proizvod, ki vsebuje samo učinkovino valsartan. Postopek še ni končan.

Dne 23. 2. 2009 je Krka prejela sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani, s katerim je sodišče zavrnilo zahtevo za izdajo začasne odredbe, s katero je družba Novartis AG, Švica zahtevala, da se Krki prepove izdelava in trženje zdravila Valsacor, filmsko obložene tablete v vseh jakostih, ali katerikoli drug proizvod, ki lahko krši patent EP 1 410 797 v Sloveniji. Sklep še ni pravnomočen. Novartis lahko zoper ta sklep vloži pritožbo.

Navedeni dogodki niso vplivali na računovodske izkaze družbe Krka v letu 2008.

Revizorjevo poročilo

Poročilo neodvisnega revizorja

Nadzornemu svetu družbe KRKA, d.d., Novo mesto

Revidirali smo priložene računovodske izkaze gospodarske družbe KRKA, d.d., Novo mesto, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2008, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja kapitala in izkaz finančnega izida za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU. Ta odgovornost vključuje: vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah.

Revizorjeva odgovornost

Naša naloga je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanim in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства, kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja gospodarske družbe Krka, d.d., Novo mesto, na dan 31. decembra 2008 ter njenega poslovnega izida in finančnega izida za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah

V skladu z zahtevo Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) potrjujemo, da so informacije v poslovnem poročilu skladne s priloženimi računovodskimi izkazi.

KPMG SLOVENIJA,

podjetje za revidiranje, d.o.o.

Marjan Mahnič, univ. dipl. ekon.

pooblaščen revizor

partner

Andrej Korinšek, univ. dipl. ekon.

pooblaščen revizor

direktor

Ljubljana, 20. marec 2009

KPMG Slovenija, d.o.o.

4

PODPIS LETNEGA POROČILA ZA LETO 2008 IN NJEGOVIH SESTAVNIH DELOV

Predsednik in člani uprave družbe Krka, d. d., Novo mesto smo seznanjeni z vsebino sestavnih delov letnega poročila družbe in skupine Krka za leto 2008 in s tem tudi s celotnim letnim poročilom družbe in skupine Krka za leto 2008. Z njim se strinjamo in to potrjujemo s svojim podpisom.

Jože Colarič,
predsednik uprave in generalni direktor

Janez Poljanec,
član uprave

dr. Aleš Rotar,
član uprave

Zvezdana Bajc,
članica uprave

Danica Novak Malnar,
članica uprave – delavska direktorica